

SPREKENDE NADAT HIJ GESTORVEN IS

1^E TIENTAL PREKEN

Door
Ds. Willem C. Lamain

Predikant Gereformeerde Gemeente te Grand - Rapids, 1947 - 1984.

STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
Tweede versie 2016

INHOUD

Voorwoord

1ste preek: Genesis 38:26. Juda in de schuld.

En Juda kende ze, en zeide: zij is rechtvaardiger dan ik, daarom omdat ik haar aan mijn zoon Sela niet gegeven heb. En hij bekende haar voortaan niet meer.

2^e preek: Psalm 44:23. Een inzicht in het leven van Gods kerk en kinderen hier op aarde
Maar om Uwentwil worden wij den gansen dag gedood; wij worden geacht als slachtschapen.

3^e preek: Psalm 77:20 en 21 Een troostrijke herinnering op de laatste dag van het jaar.
OUDEJAARSPREEK

Uw weg was in de zee en Uw pad in grote wateren; en Uw voetstappen werden niet bekend. Gij leidde Uw volk als een kudde, door de hand van Mozes en Aäron.

4^e preek: Psalm 104:30a. De zending van de Heilige Geest.

Zendt Gij Uw Geest uit zo worden zij geschapen.

5^e preek: Psalm 104:30b. Het werk en de onderhouding van de Heilige Geest.

En Gij vernieuwt het gelaat des aardrijks.

6^e preek: Hooglied 4:16a. Het doorwaaien van de Noordenwind en de Zuidenwind in de hof van Gods kerk.

Ontwaak Noordenwind, en kom gij Zuidenwind; doorwaai mijn hof, dat zijn specerijen uitvloeien.

7^e preek: Daniël 12:12. De eerste en de laatste zaligspreking uit Daniëls profetie.

Zalig is hij die verwacht, en raakt tot duizend driehonderd en dertig jaar.

8^e preek: Zacharia 12:10. Gods Geest over het huis van David en de inwoners van Jeruzalem. BIDDAGPREEK

Doch over het huis Davids en over de inwoners van Jeruzalem, zal Ik uitstorten de Geest der genade en der gebeden.

9^e preek: De inwoning van de Heilige Geest het onschatbaar voorrecht aan de Kerk gegeven.

"Of meent gij dat de Schrift tevergeefs zegt: De Geest, Die in ons woont, heeft Die lust tot nijdigheid? Ja, Hij geeft meerdere genade." Jakobus 4 : 5, 6a.

10^e preek: Openbaring 6:5 en 6. De opening van het derde zegel.

En toen Het het derde zegel geopend had, hoorde ik het derde dier zeggen: "Kom en zie. En ik zag, en ziet een zwart paard, en die daarop zat, had een weegschaal in zijn hand. En ik hoorde een stem in het midden van de vier dieren, die zeide: Een maatje tarwe voor een penning en drie maatjes gerst voor een penning; en beschadig de olie en de wijn niet.

Ds. W. C. Lamain, predikant van de Gereformeerde Gemeente. 1929 Leiden, 1932 Rotterdam - Zuid, 1943 Rijssen - Wal, 1947 Grand - Rapids, overleden aldaar 1984.

De bundels preken dragen de titel: *Sprekende nadat hij gestorven is*, omdat de preken onveranderd overgenomen zijn van de bandrecorder.

VOORWOORD

Geliefde lezer,

In Hebrëen 11 geeft de Apostel een schitterend verslag van een aantal gelovigen levend onder het Oude Verbond. Hij zegt van Abel: *Door het geloof heeft Abel een meerdere offerande Gode geofferd dan Kain, door hetwelk hij getuigenis bekomen heeft, dat hij rechtvaardig was, alzo God over zijn gaven getuigenis gaf; en door hetzelfde geloof spreekt hij nog, nadat hij gestorven is.*

Waarin was die offerande van Abel meerder dan van Abel? De apostel zegt het duidelijk: Abel offerde in *het geloof* op de toekomstige Messias. Al deze Bijbelheiligen die in dit hoofdstuk genoemd worden hadden het oog op de belofte van de Messias. Deze belofte hebben ze niet in vervulling gekregen, maar door het geloof zagen ze Hem in de offers en andere voorbeelden van Christus. Abraham zag Zijn dag van verre en is verblijd geweest, zegt Jezus.

Zoals het bij Abel in zijn hart lag, zo werkte de Geest van God het ook bij dominee W. C. Lamain. Zijn geloof in Christus was de Wortel van zijn geestelijk leven. De vruchten van het oprecht geloof worden geopenbaard in liefde tot de Heere en onze naasten, een levendige hoop op God, verzoend in Christus en al de andere vruchten van de Heilige Geest, die in meer of mindere mate in het leven geopenbaard worden. Wanneer iemand geroepen is om het Evangelie van de eeuwige en aanbiddelijke Zoon van God te preken, zal hij op grond van Gods Woord, eerst aantonen de diep rampzalige toestand waarin de mensen gezonken ligt onder de macht van de zonde en de vorst der duisternis en onder de vloek van de wet. Als dat niet gebeurt, zal iemand Christus nooit echt nodig krijgen. Dominee Lamain heeft door de genade Gods deze zaken gepreekt. Soms bleef hij lang in de eerste beginsels van de overtuigingsweg staan. Vol gevoel, ernst en medelijden over de verloren toestand van zijn toehoorders heeft hij de gewaarwordingen van overtuigden en bekommerde zielen geschetst. Velen voelden zich daartoe aangetrokken om onderwijs en troost te mogen ontvangen.

Maar het is Gods gewone weg om de gevoelige werkzaamheden weg te nemen en dieper onderwijs te geven in de verloren staat en onze diepe val in Adam ons Verbondshoofd. Opdat er zo plaats mag komen voor de heenwijzingen, ontdekkingen en evangeliebeloften van Christus als de Zaligmaker van zondaren en als de Liefdegift van de Vader.

Als dominee Lamain deze dingen preekte was hij in zijn element. Kreeg hij daarin opening en bediening, dan stak hij af naar de diepere geloofskennis van Christus in Wie de Vader verzoend is. En dikwijls legde hij de noodzakelijkheid uit van de werkingen van Gods geest in Zijn onderscheiden bediening.

Dominee Lamain heeft dit ruim 60 jaar gepreekt in Nederland, de Verenigde Staten, en Canada. En de Heilige Geest geeft getuigenis gegeven aan Zijn preken in de harten van Gods kinderen en in de gewetens van zijn toehoorders.

Sommigen hebben opgemerkt dat ze uitzagen naar meerdere Schriftverklaring om op die enige grondslag de bevinding der heiligen volgens de tekst te verklaren. Dit was niet zijn sterkste punt.

Het was te wensen dat voorgangers die weinig tijd hebben even de Bijbelverklaring van Matthew Henri raadpleegden wat hun preken waardevoller en hun toehoorders opmerkzamer maakt.

Wij zien in de loop van de kerkhistorie dat de Heere Zijn gaven en talenten meedeelt zoals het Hem behaagt. Daarin ligt de wijsheid Gods, opdat de een de ander zou waarderen en de toehoorders niet in de prediker zou eindigen maar in Christus alleen.

In het geloof in de opgestane Christus is dominee Lamain ook gestorven. En dan geldt van hem wat de apostel zegt in Hebrëen 12 vers 22: *Maar gij zijt gekomen tot de Berg Sion en de stad des levenden Gods, tot het hemelse Jeruzalem en de vele duizenden der engelen tot de algemene vergadering en de gemeente der eerstgeborenen*, enz. Dit zegt de Apostel van de kerk des Heeren in dit leven. Hoeveel te meer geldt dit van de triomferende kerk! De onuitsprekelijke vreugde die zijn ziel te beurt is gevallen direct na zijn sterven, is nooit in woorden uit te drukken.

Er is bij de triomferende kerk zowel als bij de Engelen blijdschap over een zondaar die zich bekeert. Wellicht kunnen we ervan afleiden, dat Gods kinderen in de hemel een bepaalde kennis krijgen van de strijdende kerk en van degenen die door het woord wat zij nagelaten hebben, bekeerd of getroost worden. Er is een bijzonder nauwe band tussen de leden van het Koninkrijk der hemelen, zowel beneden als Boven.

Van Abel staat er: *Door het geloof spreekt hij nog, nadat hij gestorven is*. Dat kunnen we van dominee Lamain ook zeggen ten opzichte van de preken die nagelaten werden op de bandrecorder, op cd en internet, maar niet minder van de preken die in druk zijn uitgegeven.

Deze 10 bundels die nu het licht zien bevatten elk 20 preken. Deze 200 preken zijn al enkele jaren beschikbaar op www.theologienet.nl. Een aantal van deze preken heeft dominee Lamain zelf in het licht gegeven, circa 50 stuks heeft hij uitgesproken in Rotterdam die op steno werden opgenomen en door hemzelf werden gecorrigeerd. Van dezen zijn een klein aantal in druk verschenen. Voor het overige zijn de preken van de bandrecorder overgenomen. Hierbij werd getracht om alles zo letterlijk mogelijk te doen, zoals ze werden uitgesproken. Alleen enkele veel voorkomende stopwoorden of onnodige herhaling van woorden werden weggelaten.

Deze in vorm van uitgave wordt bijzonder gewaardeerd. De ouderlingen die deze soort preken lezen in de gemeente, zeggen dat ze met bijzonder veel aandacht en belangstelling worden gevolgd door de meeste toehoorders.

De Heere zegene de preken van dominee Lamain, die in het geloof gestorven is en nu nog spreekt tot een groot aantal mensen.

Hem, die machtig is dit zaad van Gods woord te zegenen tot uitbreiding van Zijn koninkrijk tot opbouw van Zijn kerk, en tot een gelovige wandel in de blijdschap des geloofs door de kracht van de Heilige Geest, Hem zij de eer, de glorie, en de heerlijkheid tot in alle eeuwigheid!

Middelburg, 9 april 2016.

Willem Westerbeke

1. JUDA IN DE SCHULD

Psalm 29:2

Lezen: Genesis 38:12 - einde

Psalm 77:8

Psalm:1:1

Psalm:113:4

Vangen we ons samen te zingen aan door te zingen van de 29^e Psalm het 2^e vers.
Het is uit Psalm 29 vers 2.

Wat we uit Gods heilig Woord hopen voor te lezen kunt u opgetekend vinden in het eerste boek van Mozes genaamd Genesis, het 38^e kapittel te beginnen bij het 12^e vers.

Onze hulp is in de Naam des Heeren, Die hemel een aarde gemaakt heeft.

Genade, vrede en barmhartigheid worde u allen rijkelijk geschonken en vermenigvuldigd van God den Vader en Christus Jezus den Heere; in de gemeenschap des Heiligen Geestes. Amen.

Zoeken we nu te samen het aangezicht des Heeren.

HEERE, Gij hebt ons in de avondstond van deze werkdag gegeven, dat we nog samen mogen komen onder Uw Woord en Goddelijk getuigenis. We zijn samen nog gespaard op de weg en mogen nog bij elkaar komen. Gij mocht ook vrouw en kinderen die we achtergelaten hebben ook bewaren en sparen en bovenal onze harten met Uw lieve Geest nog vervullen. Paulus is het die plant en Apollos die dat maakt, maar Gij zijt het die de wasdom geven kunt.

Dat het U behagen mocht, o eeuwig Wezen om Christus' wil door Uw Heilige Geest, Die in al de waarheid leidt, dat we met heilige eerbied en kinderlijke vreze Uw Woord in dit avonduur mochten uitdragen. Dat U er licht over schenken mocht, opdat wij de verborgenheden van Uw woord nog eens mochten leren kennen door de innerlijke verlichting van Uw Goddelijke Geest. En dat we U, dat heilig Wezen, onbegrijpelijk, onbevattelijk en ondoorgrondelijk, mochten aanbidden en mochten verheerlijken. Want Gij zijt het toch Die door de diepte van de val Uzelf verheerlijken wilt in Christus. Opdat het mag zijn tot zaligheid van Uw uitverkorenen, maar dat bovenal Uw Naam verheerlijkt zal worden. Opdat we het ondervinden en beleven mochten wat de dichter zegt:

Gij hebt Uw Naam gemaakt groot;

Als Gij in nood

U toont waarachtig.

Wil ons toch met Uw lieve Geest leiden opdat we Uw woord mochten verkondigen naar de zin en de mening des Heiligen Geestes en naar het hart van Jeruzalem spreken. En dat het voor allen die daar geen vreemdelingen van zijn, tot een oplossing voor hun harten moge zijn. Dat U nog eens het stempel op Uw Eigen werk mocht zetten. Op het volk dat U van eeuwigheid gekend en geliefd heb en getrokken en geroepen door de arbeid van Uw Zoon. Een volk wat zichzelf heeft leren kennen in hun behoeften en die van Boven geholpen moeten worden.

Heere, verblijd nog eens door Uwe daden. Opdat Uw Woord mocht bevestigd en Uw getuigenis mocht bekrachtigd worden. Dat het tot waarachtige bekering moge zijn van zondaren, en tot nederwerping van alle hoogten, die zich tegen de kennis van Christus verheffen. Maar ook tot blijdschap van Uw erfdeel en tot zaligheid van hun ziel. Dat er nog zondaars onder bekeerd en getrokken en bewerkt mochten worden. Ach lieve Heere, sta toch nog eens op! Ontferm U toch nog, ook over Uw erve opdat er nog eens wat gebeuren mocht wat de eeuwigheid kan verduren en dat tot eeuwige zaligheid van zondaarsharten mocht strekken.

Wil ook ons gedenken in de arbeid. Geef nog lust en liefde, in alle zwakheid moed en kracht, bij de vele arbeid die ons roept, dag aan dag. Doe ons dat nog ervaren, met al Uw knechten, zieken en gezonden, dat het Isrels God is die krachten geeft, van Wie het volk zijn sterkte geeft; looft Hem elk moet Hem vrezen.

De zieken en de kranken, weduwen en wezen en weduwnaars, gedenk ze nog. Ook onze dochter in het ziekenhuis in een ander land waar ze neerligt, ach maak het nog wel dat we ze nog weerzien mochten in de dag van morgen, als het met Uw raad bestaan kon. Daar we ook in de dag van morgen geroepen zijn een jongen, die in de kracht van zijn leven zomaar afgesneden werd, in een ogenblikje, ook nog begraven moeten. Leer ons sterven eer dat het sterven wordt.

Gedenk ons en sterk ons ook dit ogenblik in deze avond dat we hier nog staan mogen. Maak het alles tot Uw eer en doe verzoening over al onze zonden om Jezus' wil. Amen.

Zingen we met elkander het achtste vers uit Psalm 77.

Het is geliefden, gelijk we daar gezongen hebben uit Psalm 77:

Heilig zijn o God, Uw wegen.

Niemand kan U spreken tegen.

Dat wordt in het leven bevestigd. In het bijzonder in het leven van Gods uitverkorenen. Wij hebben te doen met een God Die onbevattelijk, Die onbegrijpelijk, en Die ondoorgrondelijk is. Een God die geen rekenschap geeft van al Zijn daden, maar Die ten allen tijde bevestigt: *Mijn raad zal bestaan, en ik zal al Mijn welbehagen doen.* Wij zien dat in al de leidingen die God met Zijn volk houdt op deze wereld. En dat het van dat volk geldt, dat alle dingen moeten medewerken ten goede, voor degenen die God liefhebben en naar Zijn voornemen geroepen zijn. Wij wensen vanavond daar een ogenblikje, met de hulpe Gods over te spreken. Onze tekst die kunt ge opgetekend vinden in Genesis 38 het 26^e vers, waar Gods woord aldus luidt:

En Juda kende ze, en zeide: zij is rechtvaardiger dan ik, daarom omdat ik haar aan mijn zoon Sela niet gegeven heb. En hij bekende haar voortaan niet meer.

Tot dusver.

Juda in de schuld.

1. Een eigenaardige geschiedenis
2. Een vernederde vrouw
3. Een krachtige belijdenis
4. En een duidelijke vrucht.

Dat is, wat in deze tekst verklaard wordt.

1. Een eigenaardige geschiedenis

Genesis 38, geliefden, is eigenlijk een heel eigenaardige geschiedenis en hoofdstuk. In Genesis 36 wordt het geslacht van Edom verhaald dat behoort als ware tot het verleden. En dan het 37e kapittel daar wordt over Jozef gesproken en over zijn dromen. Dat hele hoofdstuk gaat allemaal over Jozef. En vanaf het 39e hoofdstuk ook weer, tot het einde van Genesis toe. Maar nu hier in het 38e hoofdstuk kunnen we een geschiedenis opgetekend vinden die heel merkwaardig is. Daar vinden we de geschiedenis van Juda en van zijn schoondochter Tamar die door hem verkracht wordt. Er zijn mensen die bij het Bijbellezen aan tafel dit hoofdstuk overslaan. En dan zeggen ze, dat is eigenlijk onstichtelijk om voor te lezen. Maar, het is de vraag of zij gelijk of ongelijk hebben. Die mensen hebben vanzelf geen gelijk. Want God heeft in Zijn Woord niets voor niemendal op laten tekenen. Daar heeft God een wijze bedoeling mee gehad. Wij hebben in het gehele woord van God niet één stof waar de Heere van zegt, dat we het kunnen overslaan. Wij hebben in Gods woord van die geslachtsregisters, en andere moeilijke plaatsen in het Oude Testament... ik zal het in mijn woorden maar eens zeggen, dat je er eigenlijk zat van wordt. Dat denk je dan. Ja, dat het geen wonder is dat je vrouw en kinderen zeggen: *wat nuttigheid heeft dat nu?* Want er zijn ook mensen die kunnen al die namen nog niet uitspreken ook; die er zomaar wat van opzeggen. Ja. Maar toch staat het hier. En vanzelf, als de Hemel er licht over gaat geven, dan zien we dat het niet ligt aan het Woord en het ligt niet aan die kapitels, maar het ligt allemaal aan onszelf, en aan onze blindheid. En omdat we het niet verstaan, vinden we het onstichtelijk om te lezen.

Hier worden ook dingen geschreven en terneer gesteld, dat je zou zeggen: *ja, het is alles zó plat, dat het misschien maar beter was om het te laten liggen.* Maar ik hoop, met alle eerbied en ontzag voor God en voor Zijn Woord vanavond uit deze historie iets te zeggen en vooral uit dat vers wat ik hier als tekst heb voorgelezen.

En staat hier in het eerste vers van dit kapittel: *En het geschiedde ten zelfden tijde dat Juda van zijn broederen aftoog en hij keerde in tot een man van Adullam, wiens naam was Hira. En Juda zag aldaar de dochter van Kanaänietisch man wiens naam was Sua; en hij nam haar en ging tot haar in.* Wat eigenlijk de bedoeling is van die tekst, dat is dit, dat Juda het eigenlijk zat was bij zijn vader en zijn moeder. Je leest in het laatste gedeelte van het 37^e kapittel: *Toen scheurde Jacob zijn klederen en legde een zak om zijn lenden; en hij bedreef rouw over zijn zoon, vele dagen.* Dus, met andere woorden, er was in dat huis een bedrukte stemming. Verschrikkelijk. Het was een hele dag maar klagen en kermen. En die Juda was dat eigenlijk zat; die dacht, als ik daarin moet blijven leven, bij al dat geschreeuw en dan van de ene dag in de ander almaar die ellenden... ik ga er vandoor.

Misschien zitten er in ons midden wel als Juda, die dat ook bij zichzelf denken; ja. Of zijn er andere in ons midden die ook weggelopen zijn. Die het zat waren bij hun ouders, waar ze niet met rust gelaten werden. En als nu een mens weg gaat lopen en hij komt niet terug dan gaat het van kwaad tot erger. Dat was met Juda ook zo. Die heeft daar een Kanaänietische vrouw genomen. Een heidense vrouw. Een vrouw die leefde buiten de erve van Gods kerk. Een vrouw die geen kennis van de waarheid had.

Al worden alle huwelijken in de hemel gesloten, maar een mens blijft toch verantwoordelijk voor al zijn daden. Juda ging trouwen met die vrouw. En die vrouw krijgt drie jongens. Er en Onan en Sela. En geloof maar, die jongens hebben hetzelfde leven geleid als hun moeder. Die jongens hebben zich om God en Zijn gebod niet bekommerd. Die jongens hebben zomaar raak geleefd. En niet alleen zomaar raak geleefd, maar die hebben zich schuldig gemaakt aan een verschrikkelijke zonde.

2. Een vernederde vrouw

Juda heeft voor de oudste, voor die Er, een vrouw gezocht. *En haar naam was Thamar.* Die Thamar was ook een vrouw die buiten het verbond stond. En die buiten de kerk stond. Dat was iemand die nergens vanaf wist. Nee. Maar die vrouw is niet zolang met Er getrouwd geweest, want God heeft hem weggenomen. *Maar Er, de eerstgeborene van Juda was kwaad in des Heeren ogen; daarom doodde hem de Heere,* staat er. Daar wordt hier geen bijzondere zonde genoemd, geliefden, waaraan die man zich schuldig maakte, maar wij kunnen wel tussen de regels doorlezen, en begrijpen uit hetgeen hier opgetekend staat, dat die Er een zeer liederlijk leven geleid heeft. Zeer droevig. Ja, en het gebeurt maar zelden dat God de zonde op de daad straft. Dat gebeurt zelden. Maar hier grijpt God in de dadelijkheid, in het leven van Er in. God Die doodt hem. En dan staat er verder niets meer van die man beschreven.

Maar het was de gewoonte in die dagen, - want de ceremoniële wetten waren er nog niet, maar het was toen al de gewoonte in verschillende landen - als er een man stierf, dat er dan een tweede zoon, een broer uit dat gezin, aan zo'n vrouw werd gegeven om met haar te trouwen en om dat geslacht voort te zetten. Maar die tweede jongen, die broer, werd met een reden aan die vrouw gegeven. Want als die eerste man goederen had, bijvoorbeeld een landschap, dan kwam dat nooit aan die vrouw toe maar dat bleef bewaard volgens een wet in die dagen, dat bleef bewaard voor *een zoon die uit dat tweede huwelijk* zou voortkomen. Die Onan, heeft Thamar wel getrouwd, maar die dacht, dat de erfenis toch niet voor hem zou zijn als hij een jonge zoon zou krijgen. *Zo geschiedde het, als hij tot zijns broeders huisvrouw inging dat hij het (zaad) verdierf tegen de aarde, om zijn broeder geen zaad te geven.* Hij weigerde huwelijksgemeenschap te hebben met Thamar. Een verschrikkelijk kwaad. *En het was kwaad in des HEEREN ogen wat hij deed; daarom doodde de Heere hem ook,* staat er. Dus God wilde die tweede jongen ook niet hebben.

En Thamar bleef nu als weduwe, als jonge weduwe zitten. Hoe oud dat ze precies geweest is dat weten wij niet. Maar wel weten wij uit de historie dat zij zeer jong was. Want in die dagen trouwden de mensen heel erg jong. En dan heeft Juda tegen Thamar gezegd: *Blijf weduwe in uws vader huis.* Dus hij stuurde haar naar haar ouders terug. Hij nam die weduwe niet op in zijn huis, maar hij stuurde haar naar haar ouders weer terug. En hij zeide: *Blijf weduwe in uws vaders huis, totdat mijn zoon Sela groot wordt; want hij zeide: Dat niet misschien deze ook sterve, gelijk zijn broeders! Zo ging Thamar heen, en bleef in haar vaders huis.*

Maar het is nooit de bedoeling geweest van Juda zijn zoon Sela aan Thamar tot een vrouw te geven. Gewoon nooit. Waarom niet, zal je zeggen? Och, dat zal ik jullie vertellen vanavond. Jullie weten ook allemaal wel dat hij zijn ogen sloot, hetzij onbewust of moedwillig voor dat droevig leven van die jongens. En nu dacht Juda, als ik die derde zoon ook aan die Thamar geef, dan is hij straks ook dood.

Maar met Thamar moet er toch wat gebeurd zijn. Thamar was een vrouw waar God op neerzag. Dat was een vrouw waar God Zijn genade aan verheerlijkt heeft.

*"De Filistijn, de Tyriër, de Moren,
Zijn binnen u, o Godsstad, voortgebracht;
Van Sion zal het blijde nageslacht
Haast zeggen: "Deez' en die is daar geboren".*

Zal ik het bewijzen dat het een bekeerde vrouw was? Of we dat bewijzen kunnen! Thamar, Rachab, Bathséba, Ruth, dat zijn allemaal namen die in het geslachtsregisters

van de Heere Jezus voorkomen. Daar zijn anderen voor buiten gezet maar die heidense vrouwen zijn er in geplaatst. Want daar heeft God van eeuwigheid op neer willen zien. Daarom zingt de kerk in Psalm 113:

*Wie is aan onzen God gelijk,
Die armen opricht uit het slijk;
Nooddruftigen, van elk verstoten,
Goedgunstig opheft uit het stof,
En hen, verrijkt met eer en lof,
Naast prinsen plaatst en wereldgroten?*

God die raapt ze op uit de diepste kuilen. En dan gaat God met Zijn werk door. Je zou zeggen, hoe is het mogelijk? Thamar was een van eeuwigheid gekende. En als je van eeuwigheid gekend bent, en door God opgezocht wordt hier in de tijd, dan gebeurt er wat in je leven. Dan ga je met al je zonden en met al je noden en met al je behoeften en met al je worstelingen en met al je verdriet naar de Heere toe. Och, Thamar die heeft haar nood bij God gebracht. Die heeft bij ogenblikken haar hart voor God uitgestort. Thamar heeft er diep door gemoeten in haar leven. Het was bij haar als bij Hiskia die zijn aangezicht naar de muur keerde, geworden. En dat zij zei: *ik word onderdrukt, wees Gij mijn Borg!*

Thamar kon geen rust vinden. Juda had gezegd, ga maar naar je ouders totdat Sela groot is. Dán kun je met die jongen trouwen. Maar Juda heeft zijn woord nooit volvoerd. Juda heeft gelogen. Juda is ontrouw geweest aan hetgeen hij heeft gesproken.

En nu staat er: *als er vele dagen verlopen waren*. Hoe lang, dat weten wij niet. Maar, vele dagen. Want, je moet rekenen mensen, God komt Zijn volk te beproeven. Het is maar niet zo, vandaag krijgen ze een belofte en morgen is het vervuld. Dat kun je ook wel zien bij Jozef. Daar kunnen soms jaren tussen liggen, zodat dat volk moet zeggen: *mijn weg is voor de HEERE verborgen, en mijn recht gaat aan mijn God voorbij*.

Thamar die zat te zuchten en te pruilen. Ja, maar was dat alleen om getrouwd te wezen? O nee, nee. Daar heeft wat anders achter gezeten en tussen gezeten. En wat zou dat geweest zijn, mijn geliefden? Die vrouw heeft veel worstelingen gehad om een zaad voor de hemel voort te brengen. Een zaad waar God in zal verheerlijkt worden. Want ze zal geweten hebben, mensen, dat Juda die man was waarin God Zichzelf zou verheerlijken en uit wie de Messias moest voorkomen. Want, toen Juda geboren werd, heeft Lea gezegd, toen zij dat kind zag: *ditmaal zal ik de Heere loven!* Toen werd ze van Jacob afgebracht. Toen heeft die vrouw in God gevonden wat ze kwijt was. Lea, is in God verblijd geworden. En Thamar moet daar enige kennis van gehad hebben van hetgeen wat daar allemaal gebeurd was in het huisgezin van Jacob. Maar nu zat zij daar als een weduwe. Misschien dat zij wel aanzoeken gehad heeft, maar ze is nergens op ingegaan. Ze zat daar als een verlaten weduwe. Zij zat daar bedroefd en heeft misschien bij dagen en nachten geschreeuwd. *O God, sta nog eens op. O God bezoek mij toch. O God, dat ik ook nog eens een jongen mocht krijgen, om daar mee getrouwd te worden en om dan een zaad voort te brengen tot Uw eer en tot Uw heerlijkheid*. Maar hoe moet het?

En als nu vele dagen verlopen waren, stierf de dochter van Sua, de huisvrouw van Juda. Daarna troostte zich Juda en ging op tot zijn schaapscheerders naar Tinna toe, hij en Hira, zijn vriend, de Adullamiet. En dat werd aan Thamar meegedeeld. En toen heeft Thamar gedacht: nu gaat hij weg, nu moet ik hem hebben. Ik zou hem graag willen spreken. Het is bij Thamar niet de bedoeling geweest om in de zonde te leven. Nee, de vreze Gods doet daarvan vlieden. Maar die Thamar wilde wellicht Juda haar schoonvader spreken om haar nood bekend maken en haar hart uit te storten. En om zijn

hart te bewegen dat zij toch die jongen, Sela zal krijgen. Maar wat heeft ze gedaan? Zij heeft zich vermomd en met een sluier zichzelf bedekt. De kleren van haar weduwschap heeft ze afgelegd. *En zette zich aan de ingang der twee fonteinen, die op de weg naar Timna is; want ze zag dat Sela groot geworden was, en zij hem niet ter vrouw was gegeven.* Ja, daar heb je het: omdat zij aan Sela niet ter vrouw was gegeven. Het ging bij haar niet om de zonde, neen maar om die jongen te trouwen. Maar als dat niet ging, *om dan zaad uit Juda te krijgen.* Ja.

En toen is Juda van het schaapscheerdersfeest teruggekomen. En ja, je kunt wel begrijpen wat er gebeurt op zulke feesten en hoe Juda daarvan terugkwam. *En toen hij die vrouw zag, hield hij haar voor een hoer, omdat ze haar aangezicht bedekt had. En hij week tot haar naar den weg, en zeide: kom toch, laat mij toch tot u ingaan; want hij wist niet dat het zijn schoondochter was.*

Maar dan zegt Thamar: *wat zult gij mij geven, dat gij tot mij ingaat?* En dan antwoordt Juda: *ik zal u een geitenbokje geven.* Dat was ook bijzonder. Misschien hebt u er nog nooit over gedacht, geliefden, wat het eigenlijk betekende, een geitenbokje. Als je de geschiedenis onderzoekt, dan kun je lezen dat vrouwen die zo'n zondig leven leiden, aan de mannen vroegen om een geitenbok. Wat deden zij met die geitenbok? Zo'n geitenbok die offerden ze toen aan de afgod Astarte op. Die geitenbok hielden ze niet voor zichzelf, maar die offerden ze op aan de god Astarte. Dat was niet anders dan een heidense gewoonte. Maar dat was om reden dat die vrouw Thamar wat anders in d' r gedachten had. Het ging haar niet om een geitenbok te gaan offeren, o nee. Daarom zegt Thamar: *zo gij pand zult geven.* Ze moest wat hebben. Thamar moest wat in haar handen hebben.

En dan Juda, ... och ja mensen, je kunt wel begrijpen in die toestand waarin hij verkeerde, komend van dat feest, dan is hij in een toestand dat die vrouw alles van hem gedaan kan krijgen. Ja, alles. En dan zegt Thamar: *geef mij uw zegelring en uw snoer en uw staf.* Dat is hetgeen ik van u vraag. En wat zou je denken, zal Juda dat willen geven? Och, we zouden het niet geloven als het er niet stond, maar er staat, dat hij aan die vrouw gaf alles waarom zij vroeg. En dan staat er: *Hetwelk hij haar gaf en ging tot haar in en zij ontving bij hem.* Dat was een droevige gebeurtenis. Dat was eigenlijk bloedschande. En wij weten uit Gods getuigenis dat God die zonde vervloekt heeft. Dat de Heere dat straft en dat de Heere het bezoekt. En dan gaat Thamar weg, ze gaat heen. Ze doet haar sluier af en ze trekt de klederen van haar weduwschap aan. Ze is met de sluier niet blijven lopen, maar ze heeft haar weduwekleren weer aangetrokken.

3. Een krachtige belijdenis.

Daarna heeft Juda een geitenbok gezonden door de hand van zijn vriend Hira, de Adullamiet. Maar Hira kon die vrouw niet meer vinden. Het was Juda natuurlijk te doen om dat onderpand, om zijn eigendommen, die staf, snoer en ring terug te krijgen. Maar die vrouw was nergens meer te vinden. Toen ging Hira daarover een onderzoek instellen. *Hij vroeg aan de mensen: waar is die hoer die bij deze fonteinen aan de weg zat?* En zij zeiden tot hem: *hier is geen hoer geweest.* En toen heeft Juda gezegd: *laat ze het maar houden, opdat we misschien niet tot verachting komen.*

En dan na drie maanden krijgt Juda de boodschap: *uw schoondochter, Thamar is zwanger van hoererij.* Maar Thamar had nog wat in haar handen. Want dat had ze niet weggedaan. Nee, dat had ze behouden. En Thamar wordt gehaald. En als ze dan voortgebracht wordt, schikt zij zich tot haar schoonvader om te zeggen: *bij de man*

wiens deze dingen zijn, ben ik zwanger. In de oude Bijbel staat: *zij schikte zich tot haar zweer.* Dat is eigenlijk een heel oud woord. Als we het over *zweer* hebben dan weten de mensen niet meer wat dat is. Dan zeg je: wat is dat toch voor een raar woord in de Bijbel? Maar vroeger werd een schoonvader *een zweer* genoemd. Als Tamar dan voortgebracht wordt zegt ze: *Bij de man wiens deze dingen zijn ben ik zwanger. Beken toch, wiens deze zegelring, en deze snoeren en deze staf zijn.* En dan staat er: *En Juda kende ze en zeide: zij is rechtvaardiger dan ik, daarom omdat ik haar aan mijn zoon Sela niet gegeven heb.*

"Zij is rechtvaardiger dan ik." Daar moest het bij Juda komen. Toen kwam er een ogenblik dat God hem in de schuld bracht en dat God hem vernederde, en dat God hem oprecht maakte. Kunnen we van onszelf daar komen, op die plek? Nee. Daar is genade toe nodig. En al kunnen we dat wel 100 keer zeggen, of 1000 keer met de mond: *gij zijt rechtvaardiger dan ik*, zolang als het geen praktijk in ons hart wordt, dan is het alleen maar lippenbelijdenis, en in ons hart is het niet anders dan leugen en bedrog. En lippenwerk kan God niet behagen. Saul werd later gedrongen door zijn consciëntie om dat te zeggen, maar Juda werd gedrongen door Gods Geest. En hij herkende ze en zeide: *zij is rechtvaardiger dan ik.* En Juda wist de reden ook wel. *"Omdat ik mijn zoon Sela haar niet gegeven heb."* Dus hij belijdt zijn verzuim. Juda beleed zijn zonden. Hij had Sela niet aan haar gegeven.

4. Een duidelijke vrucht

Daarom heeft Juda geen woord tot veroordeling van Tamar gezegd. Hij ging niet op Tamar schelden. En hij zei niet: *wat ben jij een slechte vrouw. Ik ben toch wel in je teleurgesteld.* Nee, die man eigent zijn schuld voor honderd procent. Want hij werd de man voor God. En dat is, geliefden, dat is nu een vrucht van Gods Geest in het hart van Gods kinderen. Van onszelf komen wij daar nooit. Want in de grond van de zaak willen wij daar niet komen. Mensen, als God er ons niet brengt, dan heeft altijd een ander het gedaan. Er is zo'n mooi boekje van Leen Capelle, die schrijft over zijn bekering en over de wegen die God met hem gehouden heeft. Op een keer moest die man zijn schuld weer voor God belijden. En weet je wat hij toen zei tegen de Heere? "HEERE, zoudt Gij vandaag willen geven dat mijn vrouw het niet gedaan heeft en dat mijn kinderen het niet gedaan hebben, maar dat *ik* het eens gedaan heb." Dat *ik* het eens gedaan heb.

Want je moet rekenen, mensen, een mens wil altijd maar op de been blijven. Een mens wil altijd maar zichzelf handhaven, en hij wil niet wáár voor God worden. Wat een strijd, geliefden, wat een strijd! O wat doet een mens toch geliefden, om zich voor God en mensen te handhaven!

Maar Juda kon zichzelf niet langer meer handhaven. Juda zegt: *zij is rechtvaardiger dan ik, daarom dat ik haar aan mijn zoon Sela niet gegeven heb.* En dan staat er zo bij: *en hij bekende haar voortaan niet meer.*

Daarmee wordt aangetoond de vrucht van de waarachtige vreze Gods en de ware bekering en het innerlijk leven. *Hij bekende haar niet meer;* dat was afgelopen. Het was afgelopen. Hij werd daarvoor bewaard. Och, we moeten overal voor bewaard worden!

*Die ons bewaard ons leven,
Die voor ons zorgt tot ons behoed.
Opdat wij niet vallen noch beven,
Ja, dat niet slibber onze voet.*

Psalm 66, Datheen

Hij bekende ze voortaan niet meer. De vrucht van Gods werk is daar openbaar geworden. Maar voor Juda is het zijn hele leven lang, dat hij in de zonde gevallen is, voor Juda is het zijn hele leven lang een last geweest. God Die kan je de zonde wel

vergeven, maar Zijn volk kan het nooit vergeten. Zij kunnen het nooit vergeten. Want ze gaan er het graf mee in. Daarom zei David: *Gedenk niet der zonde mijner jonkheid noch mijner overtredingen, gedenk mij naar de grootheid Uwer barmhartigheden.*

En nu liggen er in deze geschiedenis vele geestelijke lessen. Maar voordat we daar iets over gaan zeggen zullen wij samen nog eens zingen uit Psalm 1 het 1ste vers.

Psalm 1:1.

*Welzalg hij, die in der bozen raad,
Niet wandelt, noch op 't pad der zondaars staat,
Noch nederzit, daar zulken samenrotten,
Die roekeloos met God en godsdienst spotten;
Maar 's HEEREN wet blijmoedig dag en nacht
Herdenkt, bepeinst en ijverig betracht.*

Toepassing

Geliefden, wij hebben getracht om in heel eenvoudige woorden de historie van Juda en Thamar u voor te stellen. Ik kom weer terug op hetgeen waar we vanavond mee begonnen zijn. *Heilig zijn, o God, Uw wegen. Niemand spreek' Uw hoogheid tegen.* Het heeft God behaagd om door de diepte van de val, maar ook door de diepte van de zonde Zichzelf door vrije en soevereine genade in Christus te verheerlijken en dat tot zaligheid van Zijn uitverkorenen. En nu is God van eeuwigheid bewogen geweest in zichzelf. Hij heeft Zijn Zoon verordineerd om te zijn een Borg en Middelaar des Verbonds. En de Heilige Geest heeft Zich verbonden om de Kerk te bewerken en om Zijn Kerk te bevruchten. En om datgene te doen wat tot de eer van Zijn Naam kan strekken en alles te doen wat leiden kan tot de zaligheid van Zijn Kerk en van Zijn gunstgenoten. Dat is uit deze historie te leren.

Thamar is een van de moeders geweest waaruit Christus is geboren. Zij heeft tweelingen op de wereld gebracht. En daarvan is de eerstgeborene doorgebroken. En die werd genoemd Perèz. En uit Perèz is Boaz voortgekomen. En uit Boaz is er weer een zoon voortgekomen, zoals ge dat lezen kunt in Ruth 4. En uit het kind wat uit Boaz en Ruth geboren is, daaruit is Obed geboren. En uit Obed Isaï. En uit Isaï David. En uit David de Christus. En nu staat er in Micha geprofeteerd van Christus: *En de Doorbreker die zal voor uw aangezicht gaan.*

En dat brengt ons terug tot die Perèz, in dit hoofdstuk genoemd. Toen Perèz geboren was toen zei Thamar: *Hoe zijt gij doorgebroken?* Och, van 's mensen kant is alles afgesneden. Dan staan ze voor een muur waar ze nooit door kunnen komen. En voor een berg waar ze nooit overheen kunnen komen. Want het is niet bij een mens, of bij een man dat hij zijn gangen richten zal. Probeer maar mensen, probeer het maar. Tegenwoordig zeggen ze: *geloof maar! Neem het maar aan en je gaat naar de hemel.* Och, ga het maar eens proberen. Maar een mens die kan niet zaligmakend geloven. Het geloof is een gave Gods. En niemand zal iets kunnen aannemen, tenzij dat het uit de hemel hem gegeven zij. En, mijn geliefden, wat staat er in Psalm 49?

*Hij kan die prijs der ziele, dat rantsoen,
Aan God in tijd noch eeuwigheid voldoen.*

Hij kan nog eerder met de toppen van zijn vingers aan de hemel raken dan dat hij aan de rechtvaardigheid Gods kan voldoen. Hoe zal hij ooit de vloek van de wet weg kunnen nemen? Hoe zal hij ooit de straf der verdoemenis weg kunnen nemen en de kop van de slang kunnen vertreden? Om teruggebracht te worden in de gemeenschap Gods..., o het is een onmogelijke zaak.

En als God met je begint, mensen, dan wordt het niet makkelijker maar steeds moeilijker en het wordt almaar onmogelijker. In zijn eerste leven dan kan hij, als hij een beetje verbroken wordt onder de waarheid en hij heeft weer wat op mogen zamelen, dan kan hij geloven dat het voor hem nog kan. Maar er komt een tijd in zijn leven, dat het zover kan weg gaan, zover kan weggaan, dat hij zegt: 'o God, zal er wel ooit wat geweest zijn? Ik ben er nog nooit zóver vanaf geweest als ik er nu vanaf ben. Het is een onmogelijke zaak.' Zo gaat het, mensen. En er kan zelfs een tijd komen dat we er niet meer om geven. Er komt zelfs een tijd in ons leven dat we niet meer kunnen bidden, dat we zelfs geen zucht meer kunnen doen.

Als je nu nog nooit moeite hebt moeten doen om te bidden of om je gebedje op te zenden, och mensen, dan ben je er nog zover vanaf als het oosten is van het westen; en het noorden van het zuiden. Er komt een tijd in je leven dat alle mensen nog bekeerd kunnen worden, maar dan houdt bij ons alles op. Dan gaat u door de knieën. En als je dáár terecht mag komen, dan kan je nog bekeerd worden. Maar dan moeten we van bekeerd eerst eens onbekeerd worden.

Misschien zult je zeggen: *is dat nu een leer?* Ja als ze daar komen kan het nog voor alle mensen. Ja. O, dit is toch de zuivere waarheid, hoor. Als het nu niet meer kan, dan kan het nog. Ze proberen het wel om erin te komen. Ze proberen het in allerlei wegen en in alle bochten. Kijk maar naar Tamar. Die was getrouwd maar ze kreeg geen kinderen. En die zocht een zaad tot de ere Gods. Maar de weg daartoe, de weg daartoe... Maar de weg die ze insloeg is nooit goed te keuren. Nee. Nee. Want daardoor is Juda tot haar ingegaan. Maar het is maar één keer geweest. *Hij bekende haar niet meer*, staat er. Dat was afgelopen.

Maar nu die vrouw. Tamar had genade, maar ik kan alles niet zeggen wat er met genade nog kan gebeuren. Dat zou niet allemaal betamen. Het was een vrouw die eerst als een heidin geleefd had en die daarna in een verkeerde weg een kind heeft gekregen. Maar naar die vrouw had God omgekeken. En dat is voor velen tot een aanstoot. De oudste zoon zei: *Ik heb nooit uw gebod overtreden, maar ik heb geen bokje gekregen om met mijn vrienden vrolijk te wezen.* Er zij eens een jongeman bij ons tegen mij, een tijd geleden: *ik kan toch niet begrijpen dat het met een mens zó erg is als je hem uittekent. Dat kan ik werkelijk niet begrijpen.* En dat geloof ik ook van die jongen. Hij had nog nooit kwaad gedaan. Ja, als je nu nog nooit kwaad hebt gedaan. En als je altijd goed oppast. Ja, ja.... Wat is er dan van je te zeggen? En nooit ruzie met elkaar gehad. Ja, maar als man en vrouw nu alles maar laten lopen zo het gaat... Dan kan een mens daar wel vroom mee blijven.

Maar als God nu zo'n mens als Tamar opraapt...! Misschien zit er nog wel zo'n Tamar vanavond in de kerk. Misschien zit er nog één in de kerk, die er evenals Tamar buiten staat. Maar die ook tot God schreeuwt: *Och, dat Gij de hemel scheurde. Doe mij recht o God, en richt mij o God, tegenover mijn wederpartijders.* Misschien zit er nog wel één in de kerk die zegt: *Neem mijn zaak aan, wees mijns gedachtig.* Die zich in zo'n ellendige toestand bevindt als Tamar: 'twee mannen zijn dood en nu zit ik alleen in zo'n nare toestand. De zonde brengt de dood en nu ben ik zonder vrucht.' Zijn er die ook moeten zeggen: *ik ben zonder geestelijke vruchten?* Die zuchten:

*Geef mij Jezus, of ik sterf
Want buiten Jezus is geen leven
Maar een eeuwig zielsverderf.*

Dat volk weet dat het van een Ander moet komen. Maar dat volk weet niet hoe ze zichzelf erdoorheen moeten slaan. Dat volk dat zit maar alleen. Er is geen mens die ernaar omkijkt. De ene schopt ertegen en de ander trapt ertegen. En dan gaan ze met hun ellende tot de Heere; want de wet verdoemt hen en de zonde veroordeelt hen. En de dood grijnst hen aan. Dat zijn mensen die elke dag moeten sterven. Die moeten elke dag sterven. En dan gaan ze 's avonds naar bed en zeggen ze: 'Vannacht in mijn slaap kan ik nog worden weggenomen en dan val ik voor eeuwig in de rampzaligheid. En dan geen God voor mijn hart en geen Borg voor mijn schuld. Dan is het afgelopen.'

Dat is een benauwd leven, mensen. Een benauwd leven. Maar voor al dat volk staat er:

*U is een beter lot bereid,
Uw heil zon is aan 't dagen.*

En nu heeft Thamar geen groot aantal kinderen gekregen, althans dat lezen wij niet, maar ze kreeg tweelingen. En de ene was een voorvader van Christus. En dat gaf bij die vrouw de oefening des geloofs. Evenals er staat van de kerk in Hooglied: *Zij zullen al tezamen tweelingen voortbrengen en geen onder dezelve is jongeloos.* Zou dat voor die Thamar geen wonder geweest zijn? Och, als je zoveel jaren niks gekregen heb, en zoveel jaren maar alleen door het leven heb moeten gaan, in het huis van haar vader en moeder, maar toch als weduwe. En dan in al haar verdrukking en verdriet heeft ze de toevlucht tot God genomen. En God heeft haar verhoord, hij heeft haar recht gedaan. Het ging bij haar net als bij die weduwe waarvan je leest in Lucas 18. Die de rechter in die stad lastig viel. En dan staat er: *Zal God dan geen recht doen Zijn uitverkorenen, die dag en nacht tot Hem roepen, hoewel Hij lankmoedig over hen is?* Ja, je moet rekenen, met je bidden en smeken moet je er óók uitgezet worden. *Hoewel hij lankmoedig over hen is...* Ach, dat God hen nog eens recht deed!

Maar daarin moeten ze ook leren dat God geen recht doet om hunnentwil, maar op grond van de gerechtigheid van Zijn Zoon Jezus Christus. En zo worden ze op grond van dat recht vrijgesproken. Dat Hij hun zonden vergeeft en een recht geeft op het eeuwige leven.

*De schuld Uws volks hebt G' uit Uw boek gedaan,
Ook ziet Gij geen van hunne zonden aan.
Gij vindt in gunst, en niet in wraak Uw lust;
De hitte van Uw gramschap is geblust.*

God volvoert Zijn raad tot de eer van Zijn doorluchte en driemaal heilige Naam en plaatst Zijn volk er door genade binnen.

Och geliefden, we gaan eindigen, vanavond. Van nature staan we er allemaal buiten. Maar wij moeten er door God buiten gezet worden. Dan gaan we het gevoelen dat we er buiten staan. En dan gevoelen we de noodzaak om met God verzoend en met God bevredigd te worden en met Hem verenigd te worden door Christus en door Zijn bloed en gerechtigheid. En och, dat wij het mochten leren wat het is om voor God te bukken. Om evenals Juda te mogen getuigen: *zij is rechtvaardiger dan ik.*

Want als God een mens bekeerd dan gaat hij twee dingen doen - en neem dat vanavond maar eens mee naar huis. Vraag er aan de Heere licht over of je het kent. En of je het mag weten voor je eigen ziel. - En dat is, ten eerste: *God rechtvaardigen en je eigen veroordelen.* Dat leert God Zijn volk. En dan krijgen ze een tijd in hun leven dat ze door genade het recht gaan omhelzen. En door de liefde onder het recht gaan bukken. En door de liefde aan de zijde van God mogen staan. En daar wordt dat bekommerde volk bevestigd.

O volk van God, ik hoop dat je er nog een beetje bemoedigd door mocht worden van hetgeen wat we overdacht hebben, vanavond. Dat je nog een weinigje versterkt en vertroost mocht worden. Want je moet rekenen, mensen, van onze kant kan het nooit. Het kan nooit. Het is niet anders dan een doorgebracht en een verzondigd leven. Anders niks, hoor! Aan alle kanten verzondigd. Maar God die raapt ze op en die neemt ze voor Zijn rekening. En dan zal het alles uitlopen tot Zijn lof en eer en tot heerlijkheid van die grote God, Die te prijzen is tot in aller eeuwen eeuwigheid.
Amen.

HEERE, Gij mocht de waarheid bekrachtigen. Och, dat er wat naar voren mocht komen, wat de eeuwigheid zal verduren. En dat het tot lof en eer van Uw Naam en Uw deugden mag strekken. Och, Uw wegen zijn ondoorgrondelijk en onbevattelijk. Maar dat we het leerden aanbidden en dat we er onder mogen bukken en buigen met ons ganse hart.

Heere, gedenk de kerk. Gedenk aan haar ambtsdragers. Gedenk aan de ouders met de kinderen. Gedenken aan die jonge moeder in het ziekenhuis die we in deze dag bezocht hebben. Och, als het in Uw raad bestaan kon, Gij zijt toch een God van wonderen. Gij mocht nog wonderen willen doen. Voor U is niets te wonderlijk. Wil haar en haar man nog verblijden met Uw daden. En als het anders zal zijn, och, dat ze voorbereid mocht worden om U te ontmoeten. Gedenk ons met de ganse gemeente. Breng ons behouden thuis. Wil ons ook in deze nacht nog geleiden.

Heere, wil alles met Uzelf nog vervullen. Och, gedenk ons nog en verblijd ons door Uw Goddelijke daden. En wil ons voor - en toebereiden voor de eeuwigheid. Om als een zondaar gezaligd te zijn en als een arme en verloren zondaar opgenomen te mogen worden in de heerlijkheid en eeuwige zaligheid, om niet, uit loutere genade. Amen.

Onze slotzang is Psalm 113 en daarvan het 4^e vers.

*Wie is aan onzen God gelijk,
Die armen opricht uit het slijk;
Nooddruftigen, van elk verstoten,
Goedgunstig opheft uit het stof,
En hen, verrijkt met eer en lof,
Naast prinsen plaatst en wereldgroten?*

***De genade van onze Heere Jezus Christus,
de liefde Gods
en de gemeenschap des Heiligen Geestes,
zij en blijve met u allen,
Amen.***

2. Een inzicht in het leven van Gods kerk en kinderen hier op aarde

Psalm 79:6 - 7

Lezen: Psalm 44

Psalm 124:1 - 2

Psalm 89:8

Psalm 44:12 - 14

Onze hulp zij in de naam des HEEREN, Die hemel en aarde gemaakt heeft.

*Genade vrede en barmhartigheid worde u rijkelijk geschonken en vermenigvuldigd van God den Vader. En Christus Jezus den HEERE.
In de gemeenschap des Heiligen Geestes. Amen.*

Zoeken we nu te samen het aangezicht des Heeren.

HEERE, Gij hebt ons in Uw grote goedigheid in Uw lankmoedigheid en verdraagzaamheid aan de middag van deze heilige rust - en sabbatdag nog weer samen willen brengen aan de plaats des gebeds. Van ogenblik tot ogenblik verkeren wij in gevaar. En elk ogenblik kan ons leven worden afgesneden. Die moeder en zuster die is uit de strijd van dit leven weggenomen en verlost na zo'n lange tijd van lijden. En andere leden van onze gemeente die vanmorgen nog met ons onder Uw Woord hebben neergezeten, zijn thuis gekomen en de tijding gekregen dat hun jongste zuster doodgebleven is vanmorgen. Door een beroerte getroffen.

En dan wordt het zo bevestigd, onze leven is maar een schaduw en de dood wenkt ieder uur. En wat beseffen we het weinig. Och, een mens mocht wel zeggen: o God mochten we er nog een indruk van hebben. Och, dat U het eens op ons hart komt binden. Leer ons sterven, eer dat het sterven wordt. En geef ons genade om onze pinnen hier niet te vast in te slaan in deze wereld. Maar dat wij voor - en toebereid mochten worden om U te ontmoeten. Opdat wij straks onze ziel als een buit uit mogen dragen. Waar het uitnemendste van dit leven toch maar moeite en verdriet is.

Maar gedenk ons naar de rijkdom van Uw ontferming, ook deze middag. Zowel onder het lezen als onder het prediken van Uw Woord, aan alle plaatsen Uwer heerschappij, waar ze samen zullen vergaderd worden onder Uw woord. Ook in de huizen en in de woningen van degenen die niet op kunnen gaan door ziekte, door krankte door ouderdom en door alle andere wederwaardigheden van dit leven.

Maar gij mocht Uzelf vertegenwoordigen. Gij hebt Zelf gezegd: waar twee of drie in Mijn Naam vergaderd zijn daar ben Ik in het midden en aldaar zal Ik u zegenen. Och, daal Zelf nog eens neder. Wij kunnen tot U niet opklimmen. Dat is aan onze kant afgedaan. Maar Gij hebt het Zelf beloofd dat Gij neder zult komen en aldaar zal Ik hen zegenen. En dat volk dat in hun leven verwaardigd is geworden, dat ze om God verlegen werden dat zij geen leven hebben buiten de gemeenschap Gods in Christus, Gij mocht hen in deze middag willen gedenken. Bevestigen in hun hart:

Haar begeerten vervuld Gij met goed,

En aan Uwer wellusten vloed,

Voert Gij die, dat ze drinken.

Laat het nog eens meevallen. Wil Uzelf nog eens openbaren. Gedenk ons in genade naar de grootheid Uwer Vaderlijke barmhartigheden in Christus Jezus. Wil Uzelf nog eens wgschenken aan Uw volk. Op dat het lege hart vervuld werd door God met God. En

dat ze hier in de strijd van dit leven, waarvan Uw Woord in deze middag spreekt, dat ze goede moed mochten hebben, wetend dat Gij, o gezegende Heere Jezus, de wereld overwonnen hebt.

Dat zondaars en zondaressen nog getrokken mochten worden. Heere, geef dat deze dag gezegend mocht worden, hier in ons midden en ook buiten ons, overal waar ze vergaderd zijn. En over de lengte en de breedte der aarde, ook onder de heidenen en onder het Jodendom, dat het nog eens een gezegende dag mocht zijn. Een dag van Uw Goddelijke heirkraft. Een dag waarin Uw koninkrijk gebouwd wordt. Een dag waarin Gij Uw volk zult verblijden. En dat de blijdschap des Heeren hun sterkte mocht zijn. Gij hebt toch zo'n volheid van genade. Och, dat we er nog eens bijgesleept mochten worden door de Hemel. En wanneer dat grote rad gaat draaien, dan gaan de kleintjes meedraaien. Maar zolang dat grote rad stilstaat, och, dan moeten we er maar op zitten kijken. En dan moeten we maar zeggen: waarom houdt Gij Uw hand zo stil? En waarom verbergt Gij toch Uw aangezicht? Waarom verstoot Gij ons dat wij U niet vrezen? Er liggen oorzaken genoeg.

Maar och, breng ons eens aan de voeten van het kruis. Brengt ons eens in de gemeenschap met die Christus, Die de pers alleen getreden heeft en niemand van de volkeren was met Hem. Die ze vertreden heeft in Zijn toorn en die ze vertrapt heeft in Zijn grimmigheid. Omdat de dag der wraak in Zijn hart was en het jaar van Zijn verlossen was gekomen. Gij mocht ons te samen verblijden, dat wij onszelf vergeten mochten en alle zorgen en moeiten en ellenden van dit leven. Dat gij ons wassen mocht in het bloed des Lams. Dat we witter gemaakt mochten worden dan sneeuw en witte wol.

Gedenk aan allen die met ons niet vergaderd kunnen zijn. Ook aan degenen die in deze dag naar het ziekenhuis gebracht zijn. Vergezeld ze, ondersteun ze. En dat hun ogen tot God mochten druipen. Dat al die wegen nog geheiligd en gezegend mochten worden. Wat in rouw en droefheid is, en die hun ogen slaan op lege plaatsen, Heere Gij mocht het eens vervullen met Uzelf. Wat weg is zal niet nooit meer terugkomen. En degenen die weg gereisd zijn in de hope des eeuwigen levens, die zullen ook niet meer terugverlangen. Die zullen blij zijn dat zij hier alles verlaten hebben en dat ze van alles verlost zijn. Om God eeuwig te verheerlijken. Och, gedenk ons. Dat ogenblikje dat we nog in de woestijn zijn. Dat we nog in Mesech en in die huilende wildernis moeten zijn. Verblijdt ons nog, o eeuwige Middelaar. En och eeuwige God,

*Die op de wolken vliegt en vaart
En een Heere is zeer wijd vermaard.
Eeuwig' God is Zijn Name.*

Gedenk aan alle weduwen en wezen en weduwnaars. Vervul de noden in de ziekenhuizen, in de gestichten, ook degenen van Uw volk die er zijn. Och, wil de banden nog eens breken. Wil tot hun zielen nog eens spreken. En hun hart verlevendigen door Uw Goddelijke genade. Maak het wel met Uzelf. De noden in de gezinnen, vervul het uit loutere genade. Land en volk, kerk en staat, wees ons tezamen gedachtig in de vergeving van onze zonden, om Christus' wil. Amen.

Wij zingen van Psalm 124 vers 1 en 2.

En zover als het nodig is een collecte over de kerk, de eerste; en de tweede voor de zending wat we vanzelf bij u aanbevelen.

Geliefden,

Wat is het onuitsprekelijk groot dat er een God is. Als er nu eens geen God was? Napoleon heeft in zijn leven eens gezegd: *als ik Parijs maar kan behouden, dan kan God de hemel wel hebben*. Maar wat zou nu dit leven zijn, geliefden, als er geen God was? Dan waren wij er ook niet. En dan zou er ook geen wereld zijn. Dr. John Owen heeft in een van zijn werken zo kernachtig en zo waarachtig gezegd: *dat bij de verbreking van het verbond der werken, God op hetzelfde ogenblik het verbond der genade geopenbaard heeft*. En dan voegt die man er aan toe: *als dat niet in de dadelijkheid gebeurd was, dan was de gehele wereld weggezonden*. En inderdaad. Daar is een God, een God die ik niet bewijzen kan. Dat wil zeggen, bewijzen in de zin van verklaren. Want God bewijst Zichzelf. Maar als ik vanmiddag tegenover Atheïsten moest gaan verklaren wie God is en wat God is en een God Die ik begrijpen kan, dan zou ik het verspelen. Maar wat een voorrecht te mogen geloven in God, Die ik niet begrijpen kan en Die ik niet bevatten kan. Maar een God, Die Zich in Christus wegschenkt aan Zijn volk. En die de blijdschap en de sterkte van Zijn erfdeel wordt en is en eeuwig blijven zal. Een God waarvan de kerk gezongen heeft in Psalm 68:10

Die God is onze zaligheid.

Wie zou die hoogste Majesteit

Dan niet met eerbied prijzen?

En nu die God is er en God houdt Zijn kerk in stand. En Hij voert door de bangste en zwaarste strijd en wereldweeën heen, die kerk tot de eeuwige heerlijkheid en tot de eeuwige verlossing. Hij neemt ze in Zijn armen, als een herder een schaap en een lam in zijn armen neemt. En Hij brengt ze daar, waar geen strijd, geen druk, geen moeite, waar ik zelf niet meer ben. Waar ik-zelf niet meer ben. Want de grootste verlossing die Gods kerk zal krijgen zal wezen, verlost van zichzelf. Verlost van zichzelf. *Als zij mij zien verlost van smart en pijn*, Psalm 69:13. Als ik God nooit meer zal bedroeven. En als God nooit meer tegen me zal moeten zeggen: *Zult gij dit de Heere vergelden, gij dwaas en onwijs volk?*

En och geliefden, aan de andere kant, dat volk zal weten uit welke grote nood en dood God ze verlost heeft. We hebben gistermiddag op die vergadering gezegd: *door de hel naar de hemel*. En daar gaan we vanmiddag, met de hulpe Gods nog eens een ogenblikje over praten. *Door de hel, naar de hemel*.

Mijn tekst vanmiddag is in Psalm 44 het 23ste vers, waar Gods Woord aldus luidt:

Maar om Uwentwil worden wij den gansen dag gedood; wij worden geacht als slachtschapen.

Een inzicht in het leven van Gods kerk en kinderen hier op aarde

Ten eerste: de beschrijving die er van wordt gegeven.

Ten tweede: de reden *waarom*, wordt verklaard en

Ten derde: de strekking waartoe God, in Zijn ondoorgrondelijke wijsheid dat leven toelaat.

1. De beschrijving die er van wordt gegeven

We zullen maar kort zijn in de verklaring van het kapittel. Want er zijn verschillende gedachten onder de Godgeleerden, over de tijd waarin deze Psalm is gezongen. Er zijn verklaarders die denken dat het herinnert aan de tijd van de Syrische koning Antiochus Epifanus. Toen hij dat Joodse volk zo verschrikkelijk gemarteld heeft, om ze te verleiden tot afgoderij. Maar de algemene gedachte is, ook van onze Statenvertalers, dat

deze Psalm eigenlijk gedicht is in dezelfde tijd als Psalm 60. Er staat in Psalm 60:2 "Als hij, dat is David, gevochten had met de Syriërs van Mesopotámië en met de Syriërs van Zoba, en Joab wederkwam, en de Edomieten sloeg in het Zoutdal, twaalf duizend". Zoals je weet uit het boek van Samuël, (2 Samuël 8) had David de strijd met de Syriërs. Maar in diezelfde tijd, toen David aan het vechten was met Syriërs, zijn de Edomieten in het land gevallen en hebben op een verschrikkelijke wijze huis gehouden onder Gods volk. Bij massa's zijn ze gedood er bij massa's zijn ze als schapen geslacht. Later heeft David Joab gestuurd naar dat deel waar de Edomieten zijn ingevallen. En toen zijn er geslagen 12.000 in het Zoutdal, als een wedervergelding van wat die Edomieten aan het volk van God gedaan hadden. Dat is de verklaring waar deze tekst nu op slaat. Dat herinnert dus aan de tijd, toen de Edomieten in het land zijn gevallen en zoveel mensen hebben vermoord. We zullen dat nu overbrengen op Gods kerk, en Gods kinderen.

Maar om Uwentwil worden wij de ganse dag gedood. Als je nu Gods Woord eens lezen mag met een weinig geestelijk licht. Want dat is zo nodig, mensen. Och, de eenvoudigste dingen in Gods woord beseft een mens niet, zonder het licht van die lieve Geest. En onze *wijsheid* komt niet openbaar bij het lezen van de waarheid, maar wel onze *dwaasheid*. Want nu staat hier in de tekst: *Maar om Uwentwil worden wij de ganse dag gedood.* Er staat niet: *om Uwentwil sterven wij*; maar *om Uwentwil worden wij de ganse dag gedood*.

Wat is nu het verschil tussen sterven en gedood worden? Sterven dat moet elk mens. *En gelijk het de mensen gezet is, eenmaal te stervenden daarna het oordeel.* Hebr. 9:28. De een doet er langer over, en de ander korter. Bij de een duurt het zolang, dat zelfs de betrekkingen..., - als je het niet beleefd hebt, dan is het onbegrijpelijk, en dan zeg je: hoe kan het? Maar als een mens dat zelf beleefd heeft dan zal hij het verstaan, - dat zelf de betrekkingen tenslotte gaan verlangen naar het einde. Vanwege al de ellende en al de moeiten. Je moet daar van dag tot dag maar zitten in dat ziekenhuis, of in dat huis waar die man of die vrouw, of dat kind ligt te sterven. En dan geen uitkomst. En toch weten dat een mens sterven moet. Dat hij van de wereld weg moet. Dat de ene medicijnen na de andere gegeven wordt en het blijkt, dat het allemaal vruchteloos is. Andere mensen, - zoals die zuster in deze morgen - die vinden ze dood in hun bed. Dat is zo onverwachts en dat is zo plotseling. Een mens denkt er niet over. Want als hij elke dag bij de dood leefde, elke dag, dan zou het niet zo onverwachts wezen. Och nee, maar vanzelf dat is met mij en dat is met jullie allemaal, we leven zover van de dood af; zover. Leven, leven, leven. En God zegt in Genesis 2:17 *Want ten dage als gij daarvan eet, zult gij den dood sterven.* Dat ik hier vanmiddag nog sta en misschien vanavond in het sterfhuis lig, dat kan een mens niet geloven. Maar het gebeurt. Het gebeurt, geliefden. Je ziet het voor je ogen bevestigd.

Maar nu is er verschil tussen *sterven* en tussen *gedood worden*. Hier in de tekst staat er: *Maar om Uwentwil worden wij de ganse dag gedood.*

Ten eerste: *gedood*.

En ten tweede: *de ganse dag*.

En ten derde: *geacht als slachtschapen*.

(1) *Gedood*. Wat betekent hier het woord: *gedood*? Waar wijst ons dat op? Dat wijst ons op geweld. Dat wijst er ons op dat een mens met een zwaard of met een ander instrument om het leven gebracht wordt. Zijn er geen verschillende dingen waardoor een mens gedood kan worden? Als je de oude Martelaarsboeken opslaat, dan sta je er van verwonderd hoe die arme schepsels gedood zijn. Er zijn mensen, die zijn onthoofd. Er zijn mensen voor de wilde dieren, voor leeuwen en tijgers geworpen. Daar zijn

mensen aan stukken gesneden. En dat is niet nieuw, in Hebreë 11:37 staat er al: *in stukken gezaagd*. En daar staan wel geen namen bij, maar volgens de oude Kerkvaders wordt er altijd gedacht dat Jesaja door Manasse in stukken gezaagd is. Wat zal die man toch geschreeuwd hebben toen God hem bekeerde! Als dat gewerkt wordt! Hij zou de stukken wel bij elkander hebben willen brengen. Maar dat kon ook niet meer. Want gedane zaken nemen geen keer. Er zijn mensen levend begraven. Daar zijn mensen gevild. Verschrikkelijk hé? En als ze dan gevild waren, - dat staat in al die boeken, daar kun je dat vinden, - dan werden ze begoten met azijn. Omdat hun lijden daardoor zo verschrikkelijk zwaar werd. Er zijn mensen geworpen in kokende pek, en in lood dat stond te bruisen in ovens, en daar zijn ze zomaar ingeworpen. Er is een man geweest, die hebben ze zijn tong uitgesneden en toen ze zijn tong uitgesneden hadden, hebben nog een paar van die arme schepsels die er bij waren, die hebben nog gezien aan zijn lippen - dat dachten ze - dat hij nog zei: *God zij geloofd*. Er zijn mensen geweest, zoals Anneke ten Hoove, die zijn levend begraven. Maar och, die zullen niet lang meer geleefd hebben, want God zal ze wel thuis genomen hebben. Hij zal ze zomaar opgepakt hebben en Hij zal wel gezegd hebben: *kind, kom vanavond maar thuis bij Mij*. Dat kun je wel geloven.

*Want ons' God is vriend'lijk en goed,
Een Zon en Schild tot ons behoed,
Die ons geeft eer ende genade;
Die den vromen in genen nood
Verlaten zal tot in den dood*

Geen ding ontbreekt hem vroeg en spade. Psalm 84:6, Datheen.

Och, God zal toch voor Zijn volk zorgen, mensen. En Hij zal voor Zijn volk instaan. Maar nu *gedood*. Wat verschrikkelijk toch. Och, dan zou je zeggen: hoe kan het? Ja mensen, maar als God een mens loslaat is hij nog erger dan een duivel! En dan is hij nog erger dan een beest; werkelijk. En als je dat eens in denkt mensen..., we gaan daar niet diep op in, van de week hopen we daar misschien wel eens meer van te zeggen, als God ons spaart. Maar als je eens denkt aan Rome, dat dronken is van het bloed der heiligen, en die zielen die vandaag onder het altaar liggen te schreeuwen: *Hoe lang, o heilige en waarachtige Heerser oordeelt en wreekt Gij ons bloed niet van degenen, die op de aarde wonen*. Openbaring 6:10. Ze hebben kinderen van de borsten van moeders afgetrokken. Het is niet betamelijk zelfs, om hier op de preekstoel alles te zeggen wat ze gedaan hebben; verschrikkelijk.

(2) Gedood, en dan *de ganse dag* gedood. *De ganse dag*, wat zou dat betekenen? Want elk woordje in de Bijbel heeft een betekenis, vanzelf. *Maar om Uwentwil worden wij de ganse dag gedood*. Letterlijk, daar bij die Edomieten werd de een afgemaakt en dan werd de ander doodgestoken. En dan werd een ander weer van het leven beroofd. Dat ging van de morgen tot de avond zomaar door.

De ganse dag gedood. *De ganse dag* dat betekent hier eigenlijk: altijd, gedurig. En als je nu het leven van Gods volk eens nagaat, mensen. Als je het leven van Gods volk eens nagaat: de ganse dag gedood. De Apostel Paulus zegt in 2 Corinthe 4:11 *Want wij, die leven, (dus niet die dood zijn, maar: wij, die leven) worden altijd in de dood overgegeven om Jezus' wil; opdat ook het leven van Jezus in ons sterfelijk vlees zou geopenbaard worden*. Gods volk moet door vele verdrukkingen ingaan in het Koninkrijk Gods, Hand. 14: 22. En toen Paulus bijna doodgeslagen was bij Ikónium en daar als dood aan die weg lag, dat zijn discipelen, zijn vrienden kwamen om hem te begaven, toen sprong hij ineens overeind. En toen is hij zo met een bebloed gezicht en een bebloed lichaam op de preekstoel gaan staan en heeft hij die schepsels, dat volk van

God vermaant, maar ook vertroost, *dat zij door vele verdrukkingen moeten ingaan in het Koninkrijk Gods*. Handelingen 14:19 - 22. Och geliefden God gaat met Zijn kerk door de diepte. God gaat met Zijn kerk door de dood. God spaart ons vlees en bloed niet.

We hebben een historie in de Bijbel van Job. De duivel zei in Job 1:9 *Is het om niet, dat Job God vreest?* Ik kan het best begrijpen, zei die duivel, dat Job zo vroom en zo godsdienstig is, want die man is zo rijk, hij heeft alles wat zijn hart begeert.

God zei: *pak hem maar aan duivel*. Pak hem maar eens aan. Doch aan hem strek uw hand niet uit. Daar kom je niet aan. Je moet hem laten leven, maar verder mag je alles bij die man wegnemen. Eerst zijn kinderen; zijn bezittingen, zijn vrienden, en zijn vrouw. En dan scheen het dat hij God en zijn vrienden nog tegen kreeg. Die man hield niets over, als alleen: *Doch verschoon zijn leven*. En toen is Job zeker wel afscheid van God gaan nemen? Nee, mensen, nee! Hij heeft nog nooit in zijn vorig leven zulk een belijdenis tot eer van God afgelegd, dan toen hij op de mesthoop zat. En toen heeft hij gezegd: *De Heere heeft gegeven, de Heere heeft genomen; de Naam des Heeren zij geloofd!* Duivel, je zal het toch verspelen. En je kan Gods volk wel benauwen, en je kan Gods volk wel trappen, en je kan Gods volk wel in een hoek schoppen, van het een naar het ander. Je kan dat volk wel vast pakken en je kan dat volk wel bedroeven. Maar je zult toch de nederlaag lijden. Want er is een God:

*Die voor ons zorgt tot ons behoed,
Opdat wij niet vallen noch beven,
Ja, dat niet slibber onze voet. Psalm 66: 4, Datheen.*

En als God met Zijn volk wil pronken dan zal je de ganse dag gedood worden. Als God met Zijn volk wil pronken dan hebben ze veel last van de duivel.

(3) En dan zal je geacht worden *als slachtschapen*. En nog erger, als *slachtschapen*. Want als een schaap geslacht wordt, ze geven een steek in zijn nek - met een mes in de regel - en het is afgelopen. Maar hier is het nog anders. Als *slachtschapen*, van alle kanten, gefolterd en van alle kanten benauwd.

Waarom zou er staan als *slachtschapen*? Och geliefden, omdat *het schapen zijn van Zijn weide*. Psalm 79. Omdat het schapen zijn die van God gekend zijn. Omdat ze van eeuwigheid door God geliefd zijn. Want ze worden bij schapen vergeleken. Ik ben de goede Herder, de goede Herder stelt zijn leven voor de schapen. In Johannes 10:16 zegt de Heere Jezus: *Ik heb nog andere schapen, die van dezen stal niet zijn. Deze moet Ik ook toebrengen; en zij zullen Mijn stem horen; en het zal worden één kudde, en één Herder*. En vanzelf, uit kracht van de verkiezing en uit kracht van de predestinatie. Uit kracht van de eeuwige liefde des Vaders, zijn al Gods kinderen van eeuwigheid schapen geweest. Ze hebben als een bok geleefd, jaren aan elkander, maar ze zijn *schapen* geweest. Want er is een bijzondere voorzienigheid over de kerke Gods, en over al degenen die van eeuwigheid geschreven zijn in het boek des Levens en des Lams.

Manasse, al heeft die man Jesaja in stukken gesneden, het is toch een schaap geweest, want hij was van eeuwigheid in het harte Gods besloten, en in de raad Gods, en in de liefde besloten! En ze kunnen nog zoveel sprongen doen als ze willen, zelfs de moordenaar aan het kruis. Dan sta je met je ene been in de hel, maar een schaap van Jezus kudde, die Hij toebrengen zal tot de gemeente die zalig zal worden. Werkelijk, *schapen!* Waarom worden ze hier *schapen* genoemd? Een schaap is onnozel, zachtmoedig, lijdzaam, een schaap kan zichzelf niet verweren, die heeft geen hoornen om te stoten. Die heeft geen tanden om te bijten, die hebben niets. Een kind van God heeft ook niets, geliefden. Een kind van God heeft ook niets; die kan wel gejaagd, en die kan wel geplaagd en die kan wel getrapt worden. *Duizend zorgen, duizend doden, kwellen mijn*

angstvallig hart. Maar het zijn schapen van Zijn weide. Ze zijn gekocht niet met goud of met zilver, maar door het dierbaar bloed van Christus, als van een onbestraffelijk en onbevlekt Lam. Ze liggen voor Gods rekening.

Maar wat is nu hun leven? Wat is nu hun leven hier op de wereld? Ze moeten maar niet denken dat ze veel voorspoed zullen hebben. Nee, de Waarheid zegt in Psalm 34: 20 *Vele zijn de tegenspoeden des rechtvaardigen.* Het staat in het Testament dat de Heere Jezus nagelaten heeft voor Zijn kerk: *in de wereld zult gij verdrukking hebben.* Ga het woord van God maar na, geliefden, van de een zowel als van de ander. Het is nooit een weg op rozen voor dat volk geweest. Er staat in Psalm 146: 5 *Welgelukzalig is hij die de God Jacobs tot zijn Hulp heeft.* En wat denkt u eens van het leven van die man. Wat is er toch over zijn hoofd gegaan? Och ja, wat gaat er over het hoofd van Gods kerk? Er staat in Psalm 42: 5, Datheen:

*Al de grote waterstromen
Zijn Heer' over mij gegaan.
En mij over, 't hoofd gekomen;
Maar Gij hebt mij bijgestaan.*

Als ik vanmiddag eens aan dat volk van God vraag: wat denk je er van, man? Dan zullen ze zeggen: ‘Och man, het is zulk een wonder soms, dat ik er nog ben. Dat ik niet lang verteerd ben, dat ik niet lang doodgeslagen ben. Dat ik nog niet lang vergaan ben. Maar vanzelf, wat is de reden ervan?

*Hadt Gij mij dien troost niet laten verwerven,
Dat ik nog in dit leven zou ontvâan
't Gebruik Uwer goederen, voor mijn sterven,
Ik waar onder den last des druks vergaan.* Psalm 27:7, Datheen.

Er zijn ogenblikken in al hun strijd, banden, moeiten en tegenheden dat ze zo blij zijn dat er een God is. Soms dan zeggen ze: *o God, zal ik nog wel eens ooit blij zijn?* Och mensen, soms dan is het niets anders dan een Atheïst, hier. Er zijn tijden genoeg, dat ik aan de rand van de onverschilligheid leef. Er zijn tijden genoeg dat ik me nergens meer over bekommer. Of er een God is, of dat er een hemel of een hel is, nergens. Ja maar zo kan dat toch niet? Ja; maar zo gaat dat wel. Zo gaat dat, geliefden.

Maar om Uwentwil worden wij de ganse dag gedood; wij worden geacht als slachtschapen. Och mensen, laat ik maar eens eenvoudig zeggen, heel eenvoudig, dat een kind het begrijpen kan. Als God mij uit de hemel, uit de ingewanden van Zijn eeuwige barmhartigheid en van Zijn eeuwige liefde een toeknikje gaf en mijn ziel nog eens aanraakte en hier in mijn hart een ogenblikje komt, dan zijn er weer duizenden duivels bij. En die zeggen: ‘Och man daar kom je voor eeuwig mee om, het is allemaal in je verstand, en in je beschouwing. En het is allemaal uit kracht van opvoeding. En het is allemaal maar genomen, je hebt het maar gestolen. Het is niets, er is niets van God bij.’ Och het is niet om te zeggen, waar dan de mens inkomt, in de strijd in de aanvechtingen en in de beroeringen en de benauwingen.

De ganse dag gedood. En als hij onder het woord van God mag zitten, de duivel zit er ook bij. En hij is de kerk nog niet uit, of het is soms allemaal weggepikt, en het is allemaal verwoest en vertrapt en vertreden. En zo gaat het. Want die vijand laat dat volk nooit en nooit en nooit met rust. Nooit! David zegt in Psalm 25:9

*En die rusteloos mijn val,
Heet en wrevelmoedig, zoeken.*

En in de donker dan benauwd hij je en in het licht dan verwoest hij je. Het is altijd: *maar om Uwentwil worden wij de ganse dag gedood; wij worden geacht als slachtschapen.* En als je dan eens denkt mensen wat hier allemaal, allemaal ingegooid

wordt van binnen, wat hij niet wilt. God weet het, dat zij het niet willen. God weet dat ze het niet willen. Maar het wordt er zomaar ingestampt van binnen. Het wordt er zomaar ingegooid van binnen. Och ik durf het bijna niet zeggen mensen, ik durf het bijna niet zeggen. Zal ik het zeggen, zal ik het zeggen? Is er nog een enkeling hier die, erom verlegen zit? Dat hij het eens hoort van de preekstoel, dat hij zichzelf een raadsel is op de wereld. Het godslasterlijkst, het verschrikkelijkst wat er op de wereld maar genoemd kan worden dat kan in zijn hart gestort worden. Er staat in Psalm 42:11 *Met een doodsteek in mijn beenderen honen mij mijn wederpartijders, als zij de ganse dag tot mij zeggen: Waar is uw God?* En mensen, al dat volk dat in de hemel zal aanlanden, dat moet hun leven lang naar de hel toe. Dat moet hun leven lang naar de hel toe. Er blijft geen andere plek over hoor! Nee, en dat rechtvaardig, rechtvaardig. Want we hebben niet anders verdiend en niet anders ons zelf waardig gemaakt.

Maar om Uwentwil worden wij de ganse dag gedood; wij worden geacht als slachtschappen. En soms mensen, - och er zullen toch nog mensen zijn die zeggen: daar heb ik kennis aan, daar ik voor preken mag? Er zijn zielen die zeggen wel eens stilletjes tegen God: 'Ik geloof dat Gij regeert, ik geloof dat U alles bestuurt. Dat U alles in Uw hand houdt.' Want dat is in hun hart wel eens gevallen: *De Heere regeert, Hij is met hoogheid bekleed.* En ze hebben wel eens geloofd en beleefd dat zelfs de duivel om één pijl in de zielen van dat volk te schieten, er toestemming uit de hemel voor moet krijgen. En dan hebben ze wel eens gezegd: *Heere scheldt toch!* Dat U elke dag die duivel geen gelegenheid geeft om mijn ziel te beroven en te benauwen, dan met dit en dan met dat. Het is in geen woorden uit te drukken. Waarom toch? Och ik zou zo graag twee hemels hebben. Ik zou hier ook zo graag een hemel hebben. En nu heb ik hier een hel van binnen, een hel. Maar weet je wat er nu bij staat en dat is het tweede wat we vanmiddag hopen te overdenken:

2. De reden waarom, wordt verklaard

Het staat in die tekst: *Maar om Uwentwil - om Uwentwil! - worden wij de ganse dag gedood; wij worden geacht als slachtschappen.* Dat kan ik heel niet begrijpen. *Om Uwentwil!* Weet je hoe het bij een kind van God de meeste tijd is? Weet je hoe het bij een kind van God de meeste tijd is? Dat hij zegt: 'Heere, ik heb mezelf in het paradijs aan die vijand overgegeven. Ik heb mijn hart en mijn hand aan hem gegeven. En nu moet ik hier de bittere, de bittere vruchten er van plukken zolang ik op de wereld leef.' En dan soms, als ze denken over het einde van hun leven geliefden, dat kan ik allemaal in geen woorden gaan vertellen wat ze hier van binnen zeggen en wat ze je wijs maken. Als je er nu geen kennis aan hebt, dan ben je buiten de genade Gods, mensen. Dan ben je er absoluut buiten, als je er geen kennis aan hebt. Maar dat volk, dat het minste sprankeltje leven heeft, het minste sprankeltje leven.... En ik hoop het allemaal mee te slepen, vanmiddag, en allemaal mee te nemen. Het minste sprankeltje leven dat kent de strijd die de wereld niet kent. Die een huichelaar, die een algemene belijder en een historische belijder van de waarheid niet kent, maar wat Gods volk kent. En de strijd die is zo zwaar, zo zwaar dat ze soms zeggen: 'Heere waar ben ik voor op de wereld gekomen. En dan misschien straks nog verstoten.' Maar o mensen, al zou je tot je tachtigste jaar aan de poorten van de hemel liggen, en nooit in tachtig jaar een antwoord krijgen, daar moet je eens naar me luisteren vanmiddag hoor! Dan ga ik vanmiddag in de Naam van God, Die mij geroepen heeft en gezonden, u vertellen en verzekeren dat er een woord is, dat God aan het einde van je leven nooit tegen je zeggen zal. Er is een woord wat Hij tegen dat volk, dat met David kan zeggen in Psalm 141: *Doch op U zien mijn schreiend ogen.* - Weet je wat Hij nooit tegen je zal zeggen? *Ik heb u nooit gekend.*

*Want God hoort dat zuchten en klagen,
 Dergenen die in banden zijn geslagen;
 Laat die vrij zijn; schenk hen, o Heer' dat leven,
 Die tot den dood geëigend zijn en beven.
 Onze naburen fier.
 In haren schoot wil schier
 Zeven dubbel vergelden,
 Den smaad ende den blaam,
 Daarmee zij Uwen Naam
 Steeds lasteren en schelden.* Psalm 79:6, Datheen.

Dat zal Gods volk niet horen. Dus al krijg je hier geen antwoord, al krijg je hier geen antwoord. Al wordt u hier van alle kanten benauwd en bestreden. Al wordt u van alle kanten maar weggetrapt, geliefden! Maar God zal het straks voor Zijn kerk opnemen.

*Neem mijn zaak aan,
 Wees mijns gedachtig,
 Laat Uwe macht verschijnen vrij.* Psalm 54:1, Datheen.

David die gaat hier zeggen: *Maar om Uwentwil worden wij de ganse dag gedood.* Kan ik dat nu geloven? Ja, dat mag ik eens geloven en dat moet ik eens geloven als God het eens gaat verklaren in mijn ziel.

Maar om Uwentwil worden wij de ganse dag gedood. Want wat is nu de zaak mensen? Ik ga je brengen bij Handelingen 9 daar is dat verklaard. Wat lees je dan in Handelingen 9? Daar lees je een grote verborgenheid! Daar komt een Licht, dat omschijnt al die mensen die daar op weg zijn naar Damascus. Maar er is een stem tot één van die mensen, tot de aanvoerder van dat gezelschap: die tot hem zeide: *Saul, Saul! wat vervolgt gij Mij?* Hand. 9: 4. Wat vervolgt gij *Mij?* Dus Saulus van Tarsen deed niet anders dan God vervolgen. En zijn doel was: God tot niet te brengen. Zijn Koninkrijk uitroeien op de wereld. *Saul, Saul! Wat vervolgt gij Mij?* Omdat in dat volk GóD wordt aangetast. Als er geen leven in uw ziel was mensen, als er geen leven in uw ziel was zou je die strijd niet hebben. Je zou die verdrukking niet hebben. Maar omdat dat leven er is. *Maar om Uwentwil.* Want je moet rekenen mensen, er is niets van een mens bij. Dat gaan we vertellen vanmiddag. Nee! Want uit Hem, en door Hem, en tot Hem zijn alle dingen. Maar wat is nu de grondslag van de zaligheid? *Ja, Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde; daarom heb Ik u getrokken met goedertierenheid.*

En als God een mens waarachtig bekeerd dan wordt hij voor tijd en eeuwigheid aan God verbonden. En God kan er niet meer van los, maar dat volk kan ook van God niet meer los komen. David zegt in Psalm 61:1

*In veraf gelegen streken,
 Schier bezwaken,
 Zoek ik heul bij U alleen.*

Honderd keer, duizenden keren opgeven. Wat zal ik nog langer op God wachten? Het is tevergeefs God te dienen; want wat nuttigheid is het dat wij Zijn wacht waarnemen?

Maar om Uwentwil worden wij de ganse dag gedood. En geacht als slachtschapen. Want die vijand probeert dat volk te krijgen op een punt dat ze God gaan verloochenen. En dat ze zich van God zullen afkeren. Petrus dan, heeft hij Christus ook niet verloochend? Ja, maar hij heeft het nooit met zijn hart gedaan. Gods valk doet het nooit met hun hart. Ze kunnen het wel met hun mond, maar nooit met hun hart doen. Want toen Petrus zei: *Ik ken de Mens niet*, toen schreeuwde het in zijn ziel: *ik ken U wel!* En toen hij zelf begon te vloeken en te lasteren was er toch nog een stem van binnen geweest: *ik buig voor U, ik verhoog U, ik verheerlijk U!* Een strijd op leven en dood. En

mijn hoorders, nu kan het van alle kanten ellendig wezen, maar *om Uwentwil* worden wij de ganse dag gedood. *Om Uwentwil*.

Het gaat om de naam en om de zaak des Heeren. Het gaat omdat God Zijn genade er in verheerlijkt heeft. En omdat ze voor God uitkomen. “Een iegelijk dan, die Mij belijden zal voor de mensen dien zal Ik ook belijden voor Mijn Vader, Die in de hemelen is”, Mattheüs 10: 32. Dat volk kan nooit meer aan de kant van de duivel komen. “Zie, Ik heb u in de beide handpalmen gegraveerd, uw muren zijn steeds voor Mij”, Jesaja 49: 16. En wat is er op de bodem van hun hart? Er is niet anders dan om God te vrezen, om God te dienen, om God te verheerlijken, om in Zijn wegen te wandelen.

En nu worden ze de ganse dag gedood, en geacht als slachtschapen. In het openbaar en in het verborgene. Van alle kanten is die duivel maar bezig. En van alle kanten is de wereld bezig. Want al wat niet voor is, dat is tegen, mensen. Dat is tegen. En er gebeurt zoveel waar we zelfs niet over praten kunnen. Dat we zelfs in geen woorden uit kunnen brengen op de wereld, wat hier allemaal van binnen omgaat en afspeelt. Wat hij wel eens bij God mag brengen. Wat hij wel eens bij God mag brengen. *Ik word onderdrukt, wees Gij mijn Borg*, Jesaja 38: 14.

Maar om Uwentwil worden wij de ganse dag gedood. Die kerk mocht de oorzaak inleven en bezien waarom dat ze gedood werden, en waarom ze geslacht werden. Het was voor de Naam en voor de zaak van de Heere Jezus Christus. Het was voor die God Wiens eer dat ze zoeken, bedoelen en beogen. En de verheerlijking van Zijn Naam, die het leven is van hun ziel. Zoals we dat samen zingen uit Psalm 89: 8

*Gij toch, Gij zijt hun roem, de kracht van hunne kracht;
Uw vrije gunst alleen wordt d' ere toegebracht;
Wij steken 't hoofd omhoog, en zullen d' eerkroon dragen
Door U, door U alleen, om 't eeuwig welbehagen;
Want God is ons ten schild in 't strijdperk van dit leven,
En onze Koning is van Isr'els God gegeven.*

Toepassing

3. Nu nog een ogenblikje over ons laatste punt: ***De strekking waartoe God in Zijn ondoorgrondelijke wijsheid dat leven toelaat.*** Waarom?

De **eerste oorzaak** is mensen, dat God Zijn volk wel eens graag bedroefd ziet. God ziet wel eens graag de tranen van Zijn volk. *Hun bloed, hun tranen, en hun lijden, Zijn dierbaar in Zijn oog.* Psalm 72:7. En de Apostel Petrus spreekt, - vanzelf die man had dat ook allemaal doorleefd - in 1 Petrus 1: 6 en 7: *Bedroefd zijnde door menigerlei verzoeken; opdat de beproeving uws geloofs, die veel kostelijker is dan van het goud hetwelk vergaat en door het vuur beproefd wordt, bevonden worde te zijn tot lof en eer, en heerlijkheid, in de openbaring van Jezus Christus.* Wanneer Gods volk in de oven komt, in de beproeving komt, dan wordt afgeschuurd al dat roest van de wereld. Daar gaat dat volk meer en meer op God gelijken. Toen die jongens in de oven geworpen werden, - voordat ze het deden werd die oven nog zevenmaal heter gestookt - maar hoe heter dat die oven nu gestookt werd hoe krachtiger dat hun geloof werd. Want heb je er wel eens op gelet mensen, dat ze met touwen er in gegaan zijn, en zonder touwen gewandeld hebben? Heb je er wel eens over gedacht? Van alle kanten waren ze gebonden met touwen. Maar toen ze er in kwamen zijn hun touwen verbrand. God verlost Zijn volk in de banden, uit de banden.

*Het is God, die Zijn volk vrijstelt,
En maakt dat het blijft ongekweld,
Van 's doods geweld zeer krachtig.* Psalm 68:10, Datheen.

En als ze daar in moeten, dan zeggen ze: *onze God die wij eren is machtig!* Dan krijgen ze de verzekering ook nog, vóór dat ze er ingaan. Waar ze anders bekommerd waren, maar nu zeggen ze: *onze God*. Want God zal het wel volhouden tegen de duivel, mensen. En dan kan ons vlees wel aan de posten blijven hangen! Maar de genade Gods.... *Die u nu omringt met genade bloot*, zegt de oude Datheen in Psalm 103:2. Opdat de genade zal uitblinken. Job zegt: *als goud zal ik uitkomen*. Als goud er uitkomen. Maar God zal toch Zijn doel bereiken.

In de **tweede** plaats: waarom laat God dat nu toe? O geliefden, de kerk moet gezuiverd worden. *Wiens wan in Zijn hand is, en Hij zal Zijn dorsvloer doorzuiveren*. Orpa gaat terug en komt nooit meer terug, maar Ruth kleefde haar schoonmoeder aan. En straks dan trouwt ze met Boaz, en wordt ze de moeder van de Heere Jezus. God zuivert Zijn kerk. God zuivert Zijn volk. Opdat de huichelaars te Sion ontdekt zullen worden. Maar opdat ook de oprechten meer en meer geoefend zullen worden. Geoefend zullen worden daarin, dat al wat van een mens is wegvalt. En dat God alleen aan Zijn eer komt, en Christus zal worden verhoogd.

Waarom laat God dat allemaal toe? Och geliefden, er is op de weg naar de hemel zoveel te leren. En we staan maar aan het begin, aan het begin.

Het is in de **derde** plaats: opdat Gods kracht in zwakheid zal worden volbracht, 2 Kor. 12:9. Een van Gods geoefende volk zei eens een keer, toen was die man oud geworden: 'Ik moet in mijn ouderdom anders gaan praten en anders gaan bidden.' En nu staat er in Psalm 84:3 *Welzalig hij die al zijn kracht en hulp alleen van U verwacht*. Alles leren! En de grondwet in het Koninkrijk der hemelen is: zelfverloochening. *Zo iemand achter Mij wil komen, die verloochene zichzelf en neme zijn kruis op en volge Mij*. En nu is er geen zwaarder werk mensen, als onszelf te verloochenen. Eigen krachten te verachten, dat wordt op Jezus' school geleerd.

Och, ik zal je nog eens een verborgenheid vertellen mensen, uit het zielenleven, uit het innerlijke zielenleven. De Apostel zegt: *Zie dan hoe gij voorzichtig wandelt, de tijd uitkopende, terwijl de dagen boos zijn*. En dan sta je er van verwonderd mensen, hoeveel dat we nog van die eigen sterkten en van die eigen krachten hebben. En nu moeten we zó onze benen breken en gewond worden. Zó gewond, och dat we in een hoek zomaar ergens neerliggen, ergens neerliggen. En dat God eens een keer naar je toe komt. En dat Hij zegt: 'Ik zal dragen en Ik zal redden. Ik heb het gedaan, en Ik zal het doen. En tot de ouderdom en tot de grijsheid toe ben Ik dezelfde.' En nu moet God Zijn kracht in ons gaan verheerlijken.

God zeer sterk is mijn kracht alleine, Psalm 118: 7 Datheen.

En als ze je dood willen gooien met stenen, zoals ze dat deden bij David, in Ziklag, dan staat er: *doch David sterkte zich in de Heere zijn God*, 1 Sam. 30:6b. Dat is het geheim van het leven Gods, het geheim van het leven Gods.

Is er **nog meer**? Ja, er is nog veel meer hoor! Waarom God dat allemaal toelaat? God gebruikt het voor de voortplanting van Zijn kerk. En om nog anderen tot jaloersheid te verwekken. En weet je waar dat staat? Dat staat in Handelingen 8:4 *Zij dan nu, die verstrooid waren*. Want Gods volk wordt verstrooid. Dat wordt overal zomaar heen gedreven. Zij dan nu, die verstrooid waren, gingen het land door en verkondigden het Woord. Want je moet rekenen, waar dat volk komt te gaan mensen, daar geven ze toch een goede reuke Christi. Dan gaan ze wel zeggen: 'Dat is toch een eigenaardige man! Wat die man toch praat, en die vrouw bid, daar heb ik nog nooit van gehoord.' En dan kan het wel gebeuren mensen, - je hebt geen dominee en geen voorganger te wezen, o

nee als je maar niets bent, als je maar niets bent - dan kan God je voor alles gebruiken. En dan is het net als met die mirten, die zijn soms zo klein dat je ze heel niet zien kunt. Maar als je er op gaat trappen dan gaan ze ruiken. Dat is ook wonderlijk? Als je er op gaat trappen gaan ze ruiken. En nu ben ik zo benauwd om getrapt te worden, daar ben ik benauwd van. Ik heb veel liever dat ze me ergens op een berg zetten. Maar wat zou nu beter wezen stenen of kussen? Stenen vanzelf. Stenen! Het was veel gevaarlijker voor Paulus toen ze hem gingen vereren, dan toen ze dachten dat hij door de duivel achtervolgd werd en dat hij straks sterven zou. Hand. 28. Maar toen ze hem naar boven gingen steken heeft God er een stokje voor geschoten, toen moest hij ook weer in de donker komen met zichzelf. Toen is hij zo moedeloos geworden. Want God geeft Zijn eer niet aan een ander, noch Zijn lof aan de gesneden beelden. En toen had hij zo gezegd: *ik beroep mij op de keizer*, Hand. 25:11. Maar toen hij er naar toe moest, wat is hij toen in elkander gekropen. *Maar toen hij de broeders zag bij de Drie Tabernen, dankte hij God en greep moed*, Hand. 28: 15. Een moedeloze arme tobberd, want ze moeten allemaal onder de grond komen mensen, allemaal onder de grond. En God heeft wel medicijnen hoor! Och ja zulke goede medicijnen heeft Hij. Maar ze zijn zo bitter om te slikken mensen, och ze zijn zo bitter. Je hebt het wel eens bij een kind gehad dat je zei: kind je moet medicijnen hebben. Maar dat ze zeiden: nee! Dat ze het zo van de tafel hebben geslagen. Dat doe ik ook wel eens, hoor. Maar God zorgt daar wel voor, God zorgt daarvoor.

Is er **nog meer**, vanmiddag? Ja, er is nog veel meer, hoor! God laat dat toe opdat wij den Beelde Zijns Zoons gelijkvormig zouden worden. 'Ze hebben Mij gehaat, ze zullen ook u haten. En verblijdt u daarin, dat de mensen u zullen lasteren; liever kwaad van u spreken en uw loon zal groot zijn in de hemelen. Verblijdt en verheugt u.' Zo wij anders met Hem lijden opdat wij ook met Hem verheerlijkt worden, Romeinen 8:17. "Want ik houde het daarvoor, dat het lijden dezès tegenwoordigen tijds niet is te waarden tegen de heerlijkheid, die aan ons zal geopenbaard worden."

Straks geliefden, straks,

*Dan ga ik op tot Gods altaren,
Tot God, mijn God, de bron van vreugd;
Dan zal ik, juichend, stem en snaren
Ten roem van Zijne goedheid paren,
Die na 't kortstondig ongeneugt,*

En ik heb zo vaak gedacht dat: dat ik er nooit komen zou. Maar:

*Die, na 't kortstondig ongeneugt,
Mij eindeloos verheugt. Psalm 43:4.*

En dan: "Voorts is mij weggelegd der kroon der rechtvaardigheid, welke mij de Heere, de Rechtvaardige Rechter, in dien dag geven zal; en niet alleen mij, - dat is Paulus - maar ook allen die Zijn verschijning liefgehad hebben". Zouden we dan niet zeggen:

*Wacht op den Heer', Godvruchte schaar, houdt moed;
Hij is getrouw, de Bron van alle goed. Psalm 27:7.*

En nog **één puntje** en dan gaan we eindigen, want er is zoveel meer. Maar er is toch geen einde van, mensen. Dan zouden we wel tot morgen kunnen blijven staan. Het zou niet zo erg wezen, misschien. Is er nog een enkele ziel die het zou willen? Die zou zeggen: och man, laat me maar sterven hier. Laat me maar sterven, en nooit meer terugkomen. Want we komen toch maar in de ellende terug. Is het waar of niet?

Maar God laat dat toe opdat we gespeend zullen worden aan de wereld. Opdat hun hart losgemaakt zou worden van al het aardse. En opdat de zonde, opdat de zonde zou

worden gedood. En opdat we der gerechtigheid zullen leven. En opdat we voor - en toebereid, zullen worden. *Ik ga zo met mijn kruis, naar het eeuwig Vaderhuis.* Om te beërven dat bestendig is. En Ik zal hun schatkamers vervullen. Och mensen, als je nu een kruimeltje leven, als je nu maar één keer voor God in je leven hebt gebogen. Als dat ooit waar geweest is, als je nu onder al de spot en hoon en onder al de lasten één keer in je leven betrekking op God hebt gekregen, één keer, dan zal God straks de tranen van uw ogen afwissen. Och, als het ooit eens waar geweest is dat je het hier niet meer vinden kunt, een hekel aan jezelf hebt gekregen. Als de zonde de dood en de gerechtigheid het leven voor je geworden is. De verheerlijking Gods het verlangen van je hart.

Hij geeft den wens van allen, die Hem vrezen;

Hun bede heeft Hij nimmer afgewezen. Psalm 145:6.

Want om Uwentwil worden wij de ganse dag gedood; wij worden geacht als slachtschapen. Zou je het er niet voor over hebben? Zou je het er niet voor over hebben? En nu kun je wel gemarteld en wel beroerd en benauwd worden, maar er is er Eén Wiens ogen op dat volk geslagen is. En het is maar tot die tijd dat Hij zegt: *tot hiertoe en niet verder.* Het is tot die tijd dat Hij zegt: *nu is het genoeg.* Nu is het genoeg. En nu mag dat volk thuiskomen. En dan zullen ze nooit meer gedood worden, en als slachtschapen geslacht en in stukken gesneden worden. Maar dan zullen ze voor de troon van God en van het Lam, Hem eeuwig de eer de aanbidding en de dankzegging toebrengen. Dat is het geluk van Gods kerk.

Och, er zijn er hier nog in ons midden wellicht die zichzelf er buiten zetten. Nog verder dan het westen van het oosten, en het noorden van het zuiden. Die zeggen: *o God voor mij nooit, nooit!* Och, als het maar van God in je hart geweest is, mensen. Dan zal God wel voor u instaan. En al gooi je het hier zo ver weg soms in ongelof, en in twijfel... God bedroeven. God bedroeven. Maar je zal het eenmaal terug krijgen. En God zal Zijn eigen werk eens kronen tot de heerlijkheid van Zijn Driemaal Heiligen Naam.

Och volk van God, dat de waarheid die we vanmiddag een ogenblikje mochten overdenken, God mocht het eens bekrachtigen en toepassen. Ik heb er al jaren op gekeken, op die tekst, jaren. En vanmiddag voor het eerst geprekeerd in mijn gehele leven. Maar opdat er nog velen ingesloten mochten worden. Dat u in plaats van moedeloos, vanmiddag bemoedigd deze kerk mocht verlaten, ziende op het heil des Heeren. En op de grondslag en de vastigheid die voor dat volk van God in ligt.

En die dat nu missen, och vraagt of dat God het mocht geven vanmiddag. Vraagt het nu als je de kerk uitgaat, vanmiddag. Is dat nu teveel om aan de Heere te vragen? Is dat nu te veel? Dat je mocht zeggen; *o God, ontferm U nog over mij. O God, zie nog eens op me neer.* En God hoort de stem zelfs der jonge raven als zij tot Hem roepen.

En die in waarheid tot Hem roept, die zullen nooit tevergeefs geroepen hebben. *Eer dat ze roepen zal Ik antwoorden.* Maar God Die rijk is in barmhartigheid door Zijn grote liefde. Al degenen die Hem aanroepen in Geest en in waarheid.

Och, de Heere mocht het eenvoudige nog zegenen en het nog bekrachtigen voor vele zielen, tot Zijn eer, en onze eeuwige troost en zaligheid. Amen.

Heere, Gij mocht de waarheid bekrachtigen. Heilig het voor ons en aan veler harten. Gedenk ook ons in de avond. Geef nog lust onder de waarheid. Doen naar de grootheid Uwer barmhartigheden en vergeef onze zonden om Christus' wil. Amen.

Psalm 44 het twaalfde en het laatste vers.

De collecte zal voor de zending zijn. En woensdagavond zal er bidstond zijn op verzoek van de president wegens de omstandigheden van het land. Wij hebben gebeden voor mevrouw de Bruin die vanmiddag naar het ziekenhuis gegaan is en mevrouw Luchthart die ook morgen geopereerd moet worden. En wij hebben gebeden voor familie de Meijer vanmiddag, waar hun jongste zuster vanmorgen dood gevonden is. 65 jaar oud.

Psalm 44 het 12^e en het laatste vers.

*Maar wij, om U wentwil verdreven,
Verliezen, al den dag, het leven;
Wij worden slechts van hen geacht
Als schapen, voor het mes gebracht, enz.*

***De genade van onze Heere Jezus Christus,
De liefde Gods
En de gemeenschap des Heiligen Geestes,
Zij en blijve met u allen. Amen.***

Dinsdagmiddag Oudejaar 31 - 12 - 1957

3. Een troostrijke herinnering op de laatste dag van het jaar

Onze hulp is in de Naam des HEEREN, Die hemel en aarde gemaakt heeft.

Genade, vrede en barmhartigheid worde u allen rijkelijk geschonken en vermenigvuldigd van God den Vader en Christus Jezus den Heere; in de gemeenschap des Heiligen Geestes. Amen.

Geliefden.

Wij staan samen weer aan het einde van een jaar. Het is als of we nog maar kort geleden zijn begonnen en nu binnen enkele uren zal 1957 weer behoren tot het verleden. Dan zal dat jaar, dat zal wegzinken als in de stroom der eeuwigheid om nooit weer terug te keren, dan alleen in het beslissende oordeel wanneer Christus in de heerlijkheid Zijns Vaders met Zijn heilige engelen zal komen om gericht te houden.

En inzonderheid in deze dag geliefden, worden we bepaald bij de vergankelijkheid en de onbestendigheid van het leven hier op aarde. Zo velen, ook verschillenden uit het midden van ons die het jaar 1957 zijn begonnen, wier plaatsten in de gezinnen maar ook in onze gemeenten, nu ledig staan, en ledig staan voor altijd.

(Nu volgt een lijst met de namen van overledenen).

Een jaar dat achter ons ligt, voor de een meer als voor de ander, maar een jaar, - wat zal ik zeggen - vol van zorgen, van moeiten, van teleurstellingen, van wederwaardigheden, van moeiten en van verdriet. De bezoldiging van de zonde is de dood. En ook dit jaar dat achter ons ligt dat heeft zijn kruizen en zijn moeiten voor ons gehad. Maar wanneer de mens ziet wat hij verdient heeft, en wat hij waard is, dan mocht het voor elk mens wel een wonder zijn dat hij nog niet op de bodem van de hel ligt. Dat is onze plaats, werkelijk. En dat we hier nog staan en zitten vanmiddag, daarvan zouden we wel moeten zeggen: "Het zijn de goedertierenheden des Heeren dat we nog niet vernield zijn, en dat God niet lang al een voleinding gemaakt heeft."

In het jaar dat er achter ons ligt..., wat voor vruchten hebben wij nu geopenbaard van vernedering, van verootmoediging, van een wezenlijk bukken onder de majesteit Gods? Van 's mensen zijde niets anders dan te kort; dat is ál wat het is. En dan zouden we wel moeten denken aan dat woord op deze dag, dat de Heere gezegd heeft: "laat u leiden"

O, dat we eens wegzinken mochten, en dat we mochten wegzakken onder God, dat zou wel het grootste voorrecht zijn dat God ons in deze dag kan verlenen. En dat we Gods Naam in waarheid met dankzegging prijzen mochten.

Want dit jaar is *ook* vol geweest van de goedertierenheden Gods. De kerk die zingt in Psalm 68 "Hij overlaadt ons dag aan dag met zijne gunstbewijzen."

Maar er zijn ook twee kinderen gestorven. En wanneer ge ziet op de smart en op de droefheid van die mensen, och, dan is de mens zo ontroerd. En moeten we maar zeggen: "O, Heere waarom die mensen en waarom wij niet? Waarom heb Je van *ons* niet alles weggescheurd want die mensen zullen wel beter zijn als wij zijn." Maar waarom?? Waarom?? Och de Heere heeft geen rekenschap.

En aan de andere kant, dan is het nog een weldaad, mensen, als God de mens nog bezoekt. Er zitten er misschien nog wel in ons midden die dit hele jaar niet anders dan voorspoed gehad hebben. Die van de minste tegenheden niet kunnen spreken.

Maar ach, David zegt: "Ik ben gewoon in bange dagen, mijn benauwdheid U te klagen." En als er in ons leven geen drukwegen zijn dan kan een mens, die kan God wel missen. Maar druk en kruis dat gebruikt God menigmaal in het leven om een mens nog eens wakker te schudden. Nog eens naar God te drijven. En dat hij bij God Zijn sterkte nog gaat zoeken. Maar als er nu niets is in ons leven... dan hebben we God niet nodig. Och, dan hoeven we naar geen ander te lopen, mensen. O nee, we kunnen het allemaal hier vanbinnen terugvinden. Daar is niets anders dan ellende. Dat heeft de mens werkelijk in zijn ware aard. Het heeft de mens niet goed gedacht om God in erkentenis te houden. En dat is nu onze natuur. Om onze eigen weg en om ons eigen pad nu te gaan, geliefden, om zonder God en buiten God te leven. Het is verschrikkelijk dat ik het zeggen moet. Maar het is de zuivere waarheid. Geliefden, wij hebben met God niks op. Totaal niks. En als we nu eens ooit in ons leven belang bij God zullen krijgen en eens een betrekking op God zullen krijgen dan zal dat wezen omdat God van de Hemel dat in onze harten gewerkt heeft. Maar niet omdat ik het gezocht heb en niet omdat ik het gewild heb, niet omdat ik dat begeerd heb. Er is bij ons van dat alles totaal niets te vinden. En al degenen in ons midden die nog enigszins overtuigd zijn van de zuivere waarheid en van de diepe val in Adam die zullen het niet tegenspreken maar die zullen het wel beamen. En die zullen zeggen: 'wat een diep ellendig voorwerp ben ik toch geworden'. Ook in deze dag, geliefden. We kunnen ons zelve nog geen indruk geven van de goedertierenheden Gods. Dat moet ook nog van boven komen. Werkelijk. Maar nu is God nog over Zijn volk goed. En zijn goedertierenheden zijn nog zo menigvuldig. Die roemen nog tegen een welverdiend oordeel.

Wij wensen vanmiddag, te midden van alle teleurstellingen en moeiten, wederwaardigheden en verdriet en zorgen en zonden - maar ook te midden van goedertierenheden en barmhartigheden - nog een ogenblik met u te handelen over Gods wegen met Zijn volk. Uit onze tekst die gij vinden kunt in de 77ste Psalm en daarvan vers 20 en 21, die aldus luidt:

Uw weg was in de zee en Uw pad in grote wateren; en Uw voetstappen werden niet bekend. Gij leidde Uw volk als een kudde, door de hand van Mozes en Aaron.

We hebben in deze tekst geliefden, *een troostrijke herinnering op de laatste dag van het jaar.*

- 1 Ten eerste: die terugwijst naar Gods wonderlijke wegen.
- 2 Ten tweede: getuigt van Zijn trouwe leiding.
- 3 Ten derde: die tot ootmoedige erkenning opwekt.

Geliefden.

Psalm 77 is een Psalm van Asaf. En die Asaf dat was het hoofd van een zangersfamilie in de dagen van David. In welke tijd dat deze Psalm gezongen en gedicht is, dat is ons onbekend. Maar wat de inhoud betreft, dat is duidelijk genoeg. Want in Psalm 77 daar schrijft, daar zingt de dichter over de strijd van Gods kerk en door welke moeitevolle wegen dat volk hier gaan moet in de wereld. Want die man die had het voorrecht - dat wordt hier als een grondslag al gelegd -, dat 'zijn stem was tot God'. En dat hij toch de verzekering in zijn hart had dat God Zijn oor tot hem geneigd had.

Maar het was toen een tijd van benauwdheid. Het was inwendig een tijd van grote benauwdheid. Daar was zoveel droefheid in zijn hart en daar was zoveel ellende. Want hij zegt: "Dacht ik aan God dan maakte ik zoveel misbaar; en peinsde ik, zo werd mijn ziel overstelpt." En in die tijd werd door hem beleden dat God voor zijn bewustzijn zo verre van hem weg was. Want werkelijk mensen, het is maar niet voor het opscheppen.

O, nee. Wat is het volk van God in d'r hele leven zoals elk mens in zijn natuurlijk leven. Wat is hij toch diep afhankelijk van dag tot dag en van ogenblik tot ogenblik. En wat zijn er voor het volk van God vaak tijden in het leven dat het is als of er geen God meer is. Want we belijden elke dag wel dat er een God is. Maar beleven dat is wat anders. Och, geliefden, met zijn verstand dan kan hij zoveel belijden. Maar om nu eens innerlijk te *beleven* dat er een God is. Dat is: te *geloven* dat er een God is. En al is nu voor de kerke Gods geliefden, de grondslag onwankelbaar, de grondslag van de eeuwige zaligheid..., maar hier in de tijd dan kunnen er zoveel donkerheden zijn in het leven van dat volk. Zo zelfs dat onze staat voor de eeuwigheid bedekt ligt. In de *stand* van het leven zulke donkerheid dat de *staat* voor de eeuwigheid bedekt ligt. David zegt zelf: "Immers, toen gij Uw aangezicht verbergde, toen werd ik verschrikt" En deze Asaf die zegt: "Zal dan de Heere in eeuwigheden verstoten en voortaan niet meer goedgunstig zijn"? O, God Die kan zo lang op Zichzelf laten wachten dat ze van binnen gaan zeggen: 'Wat zal ik nog langer op den Heere wachten?' Dat volk dat kan soms zolang roepen zonder dat ze een antwoord krijgen. En hoe langer dat God wacht hoe meer dat het onmogelijk wordt van alle kanten.

Maar dan zijn er ogenblikken na die zware strijd dat God zijn volk eens terug gaat brengen tot hetgeen wat God gedaan heeft en gewrocht heeft in hun leven. Wij vluchten er ook menigmaal naar terug, maar dan is het tot onze veroordeling. Want als *wij* er naar terug gaan, de meeste tijd is het om onszelf te helpen in de ellende waarin wij zitten. Maar als *God* er ons eens naar terug gaat brengen, dan wordt het anders. Dan kunt ge van die Asaf vernemen in Psalm 77, daar hij zegt; "Ik zal de daden des HEEREN gedenken; en ik zal gedenken Zijn wonderen vanouds her". De mens valt weg. Dat merkt ge wel, ook hier in deze Psalm, geliefden. Want Asaf gaat niet gedenken hoe slecht dat hij het er afgebracht heeft of hoe rechtvaardig hij geweest is, en hoeveel goed dat hij gedaan heeft. Och, de mens valt overal buiten. Maar alleen de daden des HEEREN en alleen Zijn wonderwerken, dat is alleen wat er maar overblijft. En dan gaat die Asaf de wonderwerken Gods eens bekijken. God geeft hem er eens licht over. En inzonderheid over de weg die de Heere met Zijn oude volk, Zijn oude bondsvolk gehouden heeft. Waar Hij over zegt in onze tekst: "Uw weg was in de zee en Uw pad in grote wateren en Uw voetstappen werden niet bekend".

1. Een terugwijzen naar Gods wonderlijke wegen

Wanneer we over die wonderlijke wegen gaan spreken, geliefden, dan moeten we er ten eerste wel overdenken en het overwegen over welk volk het gaat, die door God zijn geleid. Dat gaat in onze tekst niet over alle mensen maar dat gaat hier over de ware kerke Gods. "Uw weg was in de zee en Uw pad in grote wateren". En alleen voor dat volk dat door een sterke hand en door een uitgestrekte arm geleid was uit het diensthuis van Egypte. Daar hebt ge de grondslag van de hele zaak. Er zijn tegenwoordig veel mensen bekeerd. Zonder dat ze wedergeboren zijn. Bekeerd zonder dat ze wedergeboren zijn. En ze hebben zoveel drukte. O, ze praten over Gods wegen, en ze praten over de dood en over de hemel. Daar rekenen ze vast op dat ze er komen zullen. Daar zijn ze zó van verzekerd; meer van verzekert dan het verzekerdste kind van God op de wereld. Daar hebben ze elke dag hun mond vol over. Hoe blij dat ze zijn en hoe opgewekt dat ze zijn. En wat een leven dat ze hebben. Maar laat ze maar eens vertellen waar God begonnen is met hen. Laat ze maar eens vertellen of ze al eens ooit uit Egypte uitgehaald zijn. Want, mijn hoorders, als dat begin in ons hart en in ons leven niet is, dan zullen we onszelf voor de eeuwigheid bedriegen. Daar kunt ge vast van op aan. "Ik ben de Heere Uw God die U uit Egypteland, uit het diensthuis uitgeleid hebt." Uit

Egypteland uitgeleid. Want mensen, als God ons eruit geleid heeft, dan komt een mens er nooit meer terug in. Nooit. God Die gaat voor al Zijn volk de brug ophaalt.

Maar, in die jaren voordat het volk in Kanaän was ze hebben heus niet altijd gezongen. Ze hebben meer gemurmureerd. Ik heb vroeger weleens, als kind gedacht als mijn vader dat in de Bijbel voorlas, o, dan dacht ik: 'wat een mensen toch, wat een verschrikkelijke mensen. Murmureerders, opspelers; het was nooit goed, dat zullen toch wel verschrikkelijke mensen geweest zijn.'

Maar och, geliefden, een mens die komt er wel achter, een mens die komt er wel achter wat er van binnen te koop is. Want z'n gehele leven zal dat tegen hem getuigen geliefden: "Gij hebt mij arbeid en moeite gemaakt met uw zonden."

Maar hoe ellendig ze het er ook afgebracht hebben, en hoe diep dat ze het ook verzondigd hebben, God Die heeft dat volk nooit losgelaten. Nooit. Den dichter die zegt in Psalm 103. "*En trouwelijk heeft Hij hen geleid*". Gij zijt door God zelf uit Egypte uitgeleid. En dat volk komt er nooit meer in terug. Nooit. En nu zijn er zoveel bekeerd tegenwoordig; die zeggen dat ze op weg naar de Hemel zijn. Maar tegelijk nog springen in Egypte. En nog dansen in Egypte. En nog leven met Egypte. Het zou moeten kunnen en het zou samen gaan. Nee mensen. God werkt een scheiding. En een scheiding die daar blijft liggen, die God nooit meer opheft. En nu voor dat volk geldt het: "Uw weg was in de zee. En uw pad diep in grote wateren". Toen dat volk uit Egypte geleid is, ge zou denken: 'nu rennen ze zo naar dat beloofde land.' Nu zijn ze uit Egypte nu zij ze bekeerd en nu zijn de moeilijkheden weg. Maar toen ze uit Egypte uitgeleid zijn, zijn de moeilijkheden pas begonnen. Daarom zeiden die ouden, als een mens eens door mocht breken en dus vrijmoedigheid kreeg om bij dat volk te komen, dat ze eens wat konden vertellen; dan zeiden die ouden: 'welkom in de strijd.' En dan dachten zij dat ze er al door waren. Dan dachten ze: 'nu ben ik toch bekeerd'. Ja, och ja mensen, ze zijn bekeerd geworden door God om *onbekeerd* te worden. Dat is Gods weg met Zijn volk. Want als een mens in zijn leven nooit onbekeerd wordt dan staat er heus niet best bij. Dat kan je gerust geloven. Zou je met zulke mensen mee durven naar de Hemel, op reis naar de Eeuwigheid? Nee mensen, nee.

"Uw weg was in de zee staat een pad in grote wateren." Dat volk was nauwelijks uit Egypte en daar staan ze voor de Rode Zee. En wat nu, wat nu? Want toen die mensen in Egypte begraven waren - die eerstgeborenen - toen ging Faraó dat volk van Israël achterna met zijn leger. Om ze te vernietigen. Daar kun je aan zien mensen, al stierf heel de wereld uit en wij alleen bleven leven en God kwam er niet in mee, dan gaan we onze oude weg door- en voortzetten. Dat kunt ge bij Faraó wel bekijken. En dat volk staat daar. Die mannen die vrouwen en hun kinderen. Die staan daar voor het water van de Rode zee. Vooruit, ... dan moeten ze verdrinken Achteruit is onmogelijk want daar horen ze het krijgsgeschrei van Faraó en zijn mannen al. Rechts of links dan misschien? Nee. Maar ze kijken wel naar rechts en ze kijken wel naar links. Maar dan zien ze niet anders dan hoge en steile bergen. Dus verdrinken of omkomen. Daar is niet anders wat er voor die mensen overbleef. Maar och nee, nee, nee. Omkomen of verdrinken doen ze niet. Want vooruit was de weg wel afgesloten en achteruit was de weg wel dicht gemuurd en aan weerszijden was er wel geen opening om te vluchten maar er was nog *een* weg open. En dat was: "Ik hef tot U die in de hemel zit, mijn ogen op en bid." God was er nog! God was er nog! En de Heere Die heeft Zelf aan Mozes ruimte en vrijmoedigheid om tot God te roepen. "Wat roept ge tot Mij? Zeg de kinderen Israël dat ze voorttrekken! En dan gaat God een weg banen waar nog nooit een pad geweest is.

2. Een troostrijke herinnering die getuigt van Gods trouw

Dat doet De Heere ook in de harten van Zijn volk. En dat doet hij in het leven van zijn gunstgenoten hetzelfde. God gaat wegen banen waar nog nooit een pad geweest is. En die is zo goed voor Zijn volk, mensen, dat Hij ze voor het water plaatst. Niet om in dat water te verdrinken maar opdat God nu Zijn weg zal banen. Het was zo nog nooit gebeurd. Nog nooit. O, de dichter zingt:

*"God baande door de woeste baren
En brede stromen ons een pad.
Daar rees Zijn lof op stem en snaren,
Nadat Hij ons beveiligd had."*

Uw weg was in de zee. Door het onmogelijke, mensen, door het onmogelijke. En Uw pad in grote wateren en Uw voetstappen, staat er, die werden niet bekend. Dat volk dat moest God volgen door de Rode Zee. En dat volk heeft *hun* voetstappen en *Gods* voetstappen nooit meer terug kunnen vinden. Misschien heb je er ook wel eens over gedacht hoe eigenaardig dat is. Want toen het volk door de Jordaan gegaan is aan het einde van de reis, toen zijn er middenin de Jordaan 12 grote stenen gebracht. Als een gedenkteken van Gods eeuwige trouw. Dat lees je in Jozua 4. Maar in de Rode Zee daar zijn nooit stenen gebracht. Nooit geen tekenen, nooit! Maar, mensen, heb je wel eens bedacht wat dat allemaal betekent inwendig?

Als God nu eens stenen had laten stellen daar bij die Rode Zee,... ik denk dat ze dan nooit verder gekomen waren. Ze waren dan op die stenen gaan zitten. Als God nu bij onze *bekering* dadelijk stenen gaat zetten dan kun je dan je hele leven lang bekeerd blijven. In de *vrijmaking* van Zijn Kerk, in de *doorbreking* en doorwerkingen met Zijn volk, *daar* worden er stenen opgericht. Daar komen gedenkzuilen van Gods trouw. "Ik weet mijn Verlosser leeft; en ik weet in Wie ik geloofd heb." Maar in de Rode Zee gaan geen stenen in. Want dat moeten we vergeten, mensen. We moeten bij de Rode Zee niet blijven. We moeten voorruit! "Zeg de kinderen Israël dat ze voorttrekken"!

"En Uw voetstappen werden niet bekend". Het betekent ook nog wat anders. *Uw voetstappen werden niet bekend*, dat wil ook zeggen dat we met al de *ontvangen* genade onszelf niet kunnen helpen. Dat we telkens *nieuwe* bedieningen en onderwijzingen van God nodig hebben. Want mijne hoorders, wij willen altijd maar liever terug dan voorruit. We willen onszelf maar zonder God voorthelpen. En zonder God doorhelpen. Maar, Uw voetstappen, staat er in dezen tekst, die werden niet bekend. En toch geliefden, is het voor dat volk een weg geweest waarin God Zijn grote daden aan dat volk zo rijkelijk heeft verheerlijkt. Want de dichter die zingt ervan het in Psalm 77 van 'het nooit ontdekte spoor'.

*"Zee en grote waat'ren door
In het nooit ontdekte spoor."*

Van het geen wat achter ons ligt kunnen we ons zelf niet helpen. We proberen het wel maar voor elke weg hebben we nieuwe genade van God nodig.

1957 ligt achter ons. We hebben met nieuwjaarsdag toen we samen waren niet kunnen bekijken geliefden, wat er in dit jaar over ons hoofd zou gaan. Persoonlijk, huiselijk, voor onze kinderen, in het midden van de gemeente..., we hebben het niet kunnen bekijken. Een mens die wordt in alle ellenden zomaar ingezet. Overal zomaar ingezet. En als God een mens er dan inzet dan wordt hij inwendig door God ondersteund. Want als God Zijn ondersteunende genade in ons leven niet schonk, telkens en telkens, dan zou een mens bezwijken. En een mens die zou omkomen daarin. Maar dat gebeurt *niet zo* dat je zegt: 'Ja, 10 jaar geleden, of 20 jaar geleden, toen ben ik door de Rode Zee

gekomen. Toen heeft God een weg gebaand waar geen pad was. Nu sta ik weer voor het water, ik weet geen weg. Maar och, ik bekommer mezelf er niet over. Ik zal er wel door komen want God heeft me 10 jaar geleden ook geholpen.' Maar zo gaat dat niet. Nee. Ten eerste, gemeente, voor elke nieuwe weg staan we weer blind. Voor elke nieuwe weg waar we weer door moeten komt de vijandschap weer openbaar. Dat we geen zin hebben in Gods wegen. Want o, het is niet om te zeggen mensen, wat er soms van binnen in een mens hart opkomt. Wat een vijandschap, wat een harde gedachten en wat een kleine gedachten. Asaf die zegt in deze plaats:

*"Dacht ik hoe God anders helpt,
Mijne ziel werd overstelpt."*

En David zegt in een andere plaats dat de vijanden van hem zeggen:

*"God zal hem nu niet meer,
Verlossen als weleer.*

Hem is geen heil beschoren". Psalm 3

En dan spant alles samen. Zo erg is het met een mens omdat de ellende zo groot is. Weet je wat of die ellende zo groot maakt? Dat we niet alleen *binnen*praters hebben. Maar dat we van die *mee*praters hier van binnen hebben. Van die meepraters, die al maar mee redeneren. En die ons allemaal verder en meer van God aftrekken. Een van Gods ontslapen knechten, die al enkelen jaren voor de troon juicht, die heeft wel eens uitgedrukt in het laatst van zijn leven: 'Dat het een wonder was dat hij in het water van moedeloosheid niet was verdronken en door het vuur van de vijandschap niet verbrand was'. En dat zijn de punten. Door het water van de moedeloosheid en door het vuur van de vijandschap. Laat een mens maar eens eerlijk wezen.

3. Die troostrijke herinnering wekt tot een ootmoedige erkenning op

Och, ik wens dat we vandaag in uw midden van Gods goedertierenheden uit mochten roepen. Want die zijn over ons noch uitgestrekt. En over onze kinderen. En dat God zoveel gedaan heeft boven bidden en boven verdienste. Want het zou toch wel kunnen dat we vandaag als verteerd hier moesten zitten of hier moesten staan. Het zou toch ook wel kunnen als we geen moed meer hadden om te leven. En als je nu ziet hoe groot de goedertierenheden Gods zijn dat moest ons tot ootmoed strekken.

Maar toch aan de andere kant, och wat is er toch in dat natuurlijk leven, wat is er toch mensen, wat een mens kan verzadigen? Wat is er in dit leven, wat is er nu in de hele wereld wat een mens ooit recht kan vervullen? Hij heeft het van dit en van dat verwacht en daar zijn hoop op gezet. En allemaal valt het weg, als hij God mist dan mist hij alles, dan mist een mens alles. Maar als hij God tot zijn Deel mag hebben, dan heeft hij ook alles. Voor tijd en voor eeuwigheid beide.

En nu de wegen die God met Zijn volk hier houdt op de wereld dat is zodanig dat God geen overschot geeft. Je leest maar één keer in het leven van David dat hij kon zeggen: "Mijn beker is overvloeiende". Dat lees je maar een keer in Psalm 23. De meeste tijd mensen, wat God aan Zijn volk geeft, dat is mondjes mate, zouden we kunnen zeggen. En weet je waarom Hij dat nu doet? Och als het nu meer was, zouden we het toch maar vermorsen. Maar nu blijft de Heere ervoor zorgen. Dat is net als in een gezin daar ze het maar arm hebben.

Tegenwoordig, wat een weelde is er toch, wat een verschil met vroeger. Maar als er vroeger eens een feestdag was en je kreeg dan eens een extraatje van je vader of je moeder op je brood, of bij de koffie of wat dan ook.... o wat smaakte dat toch lekker. Werkelijk, nu smaakt niets meer. Ja vanzelf, laten we maar eerlijk wezen. Want we hebben zo'n overvloed. Maar vroeger, als we dan eens een koekje kregen of ze kregen eens wat op hun bord. Eens een klein stukje kaas. O wat smaakte dat toch lekker. En

dan, vanzelf, omdat dat zo klein was waren we er zuinig op. Tegenwoordig lachen ze er om als je het hun vertelt. Hoe het er vroeger aan toe ging. Maar als dat dan eindelijk op was dat kleine stukje wat je gekregen had wat liet het dan na. Verlangend naar een andere dag om nog eens een stukje te krijgen. Want die smaak was toch zo kostelijk.

En och geliefden. Nu krijgt een kind van God ook echt niet zoveel want die krijgt nu maar net zoveel in zijn leven om uit de wanhoop te blijven en zoveel krijgt hij. "Zijn voetstappen worden niet bekend", staat er. "Gij leidde uw volk als een kudde door de hand van Mozes en van Aaron." Och dat volk zou er zelf nooit door kunnen komen. Gedurig zeggen ze: "Heere, ik weet niet hoe ik er doorgekomen ben." Dat zeggen ze gedurig. Dat verwondert hun ziel gedurig. Maar hulpe van God verkregen hebbende tot op dezen dag zeggen ze wat David zong in Psalm 66:

*"Gij zijt Die ons bewaard ons leven,
"Die voor ons zorgt tot ons behoed.
Opdat wij niet vallen of beven
Ja, dat niet slibber onze voet"*

En wat wij met de kerk nu zingen in Psalm 103 het vierde vers:

*"Hij heeft voorheen aan Mozes Zijne wegen
Aan Israels zaad, tot hun behoud genegen.
Zijn daad'n getoond en trouwelijk geleid."*

Het 4^e vers van Psalm 103.

Toepassing

En zo heeft God ze geleid, als een kudde. Geleid als schapen. Schapen zijn zwak. Schapen zijn hulpeloos. En schapen die hebben een aard, dat ze gemakkelijk verdwalen. Maar schapen zijn ook blootgesteld aan zoveel gevaren van roofdieren, die het voorzien hebben op die weerloze schapen. Want als je nu een tijger hebt, of een leeuw die kan zichzelf verdedigen maar een schaap kan zich niet verdedigen want die heeft niets om zich te verdedigen. En daar wordt Gods volks nu bij vergeleken.

Gij leidde Uw volk als een kudde. Zo was het toen het volk door de woestijn ging. God heeft veertig jaar manna laten regenen uit de Hemel. Opdat ze in het leven zouden blijven. In die dorre woestijn. Waar geen graanhalm kon groeien en waar geen eten ooit te vinden was. God deed de fonteinen ontspringen. Uit de rotssteen hebben ze daar gedronken. Hoe menigmaal hebben die schapen aan het dwalen geweest. Maar God heeft ze telkens terug gebracht. Alleen uit kracht van Zijn verbond. En uit kracht van Zijn enig geliefde Zoon Jezus Christus. Aan wat een gevaren heeft dat volk in de woestijn niet bloot gestaan! Het waren de Moabieten, de Edomieten; en het waren die van hun eigen hart wat zich geopenbaard had in hun leven. Maar o, wat was God zorg over dat volk. Trouwe zorg. Die zorg was ook noodzakelijk. Want anders dan waren ze zeker bezweken. Zeker omgekomen. "Ik de Heere worde niet veranderd. Daarom zijt gij o kinderen Jakob, niet verteerd."

En dan staat er: *'aan de hand van Mozes en Aaron'*. Eigenaardig; er zijn 2 dingen hier: ten eersten dat hier niet staat de wolk en vuurkolom; maar dat er staat: *door Mozes en Aaron*.

En dan het tweede stuk waar we nog iets van willen zeggen; dat is hetgeen er staat: *'door de hand van Mozes en Aaron'*. Ineens afgebroken. Er komt niets meer. *'Door de hand van Mozes en Aaron'*. In welk verband door Mozes? En in welk verband wordt Aaron hier genoemd? Mozes was de leider van het volk, en de regering van dat volk was in de hand van Mozes door God gelegd.

Aaron is gezalfd als de hogepriester. En de hogepriester die regeert niet, maar de hogepriester zijn werk was om te offeren en om te zegenen.

Dat volk is nu geleid door de hand van Mozes. Maar in die leiding hebben ze het nooit anders dan verzondigd. *Want 40 jaar heb Ik verdriet gehad van dit geslacht.* En als nu alleen Mozes er maar geweest was, dan was dat volk omgekomen. Maar Aaron die was er ook bij. En die moest met dat wierookvat inderhaast door het leger gaan. En die moest gedurig voor dat volk offeren en bidden.

Door de hand van Mozes en Aäron. Voor zulke schepsels, mensen. Maar God alleen de eer voor de leiding van dat volk.

Maar och, mensen, waar kan dat volk nu nog op rekenen? Dat we nu nog 365 dagen van dit jaar door God zijn onderhouden. En nog niet weg gedaan als het slijk der straten. De mens moet zich verwonderen dat God hem nog spaart.

Door de hand van Mozes en Aaron. Och, dat volk dat heeft nooit anders kunnen doen mensen, dan het ongenoegen Gods over zich halen. Het is wel niet altijd dat die vijandschap zo brandt, maar wat zijn er dan geen tijden geliefden, dat de mens zorgeloos is en biddeloos. Hoeveel ware gebedjes zouden wij van het jaar gedaan hebben? Hoe vaak is er nog eens een traan hier geweest? Hoeveel? Wanneer zijn wij nog eens zondaar voor God geworden? Wanneer hebben we God noch eens nodig gehad? Wanneer?

Overladen met de weldaden Gods. Maar, hoe hebben wij het er afgebracht als vaders? In ons gezin? Hoe hebben we het er afgebracht als moeders? Kunnen onze kinderen zeggen: er heeft niets ontbroken aan mijn opvoeding?

O ja, die Farizeeën die kunnen ons het niet geven. Dat die eens in ons gedood werden. Maar die tollenaars.... O, dan zouden we zeggen: kunnen onze kinderen vanavond tegen ons zeggen: 'Nu heeft het aan niets ontbroken in onze opvoeding, je bent er niets in te kort gekomen.'? Zouden onze kinderen ons dat vanavond kunnen zeggen? Of zouden ze moeten zeggen: 'och arme vader, arme moeder, wanneer heb je ons nog eens meegesleept? Wanneer heb je ons nog eens gewaarschuwd? Wanneer heb je ons nog eens vermaand? Wanneer hebben we nog eens gehoord, dat je zo vol was, zo vol wegens de goedertierenheden Gods, dat we jaloers op je werden?'

"Gij leidde Uw volk door de hand van Mozes en Aaron." En dan breekt die man af. Dan zegt hij niets meer. In gedachten moet die man maar afbreken. O geliefden, die dichter die is zo weg gezonken dat hij niet meer spreken kon en niet meer zingen kon ook. Die is in de onveranderlijke trouw van God weg gezonken. En dat is zijn blijdschap geworden. De dichter van Psalm 77: *Gij leidde Uw volk door de hand van Mozes en Aaron;* en dan stopt hij. Hij is in Christus er mee opgelost. Mozes de middelaar van het oude verbond. En Aaron de hogepriester, met zijn offerande die altijd moest geofferd worden. Maar die straks opgelost wordt in Christus. Die met *ene* offerande in eeuwigheid volmaakt heeft al degenen die geheiligd worden.

Ik moet gaan eindigen voor vanmiddag. O geliefden, we staan aan het einde van 1957. En wat zal nu het einde voor ons wezen? Hier zitten er van middag die het volgend jaar ook op de lijst kunnen staan. (de lijst van overledenen)

Wil je er op mensen? In 1958? Wil je op de lijst? Of zou je er van beven? Zou je er van beven? O, het is tweeledig. Er van beven, omdat je moet zeggen: er is nog nooit wat gebeurd.

Of er van beven, dat je zegt: 'O, ik heb wel eens hoop, dat er wat er gevallen is. Maar het is nog nooit tot een oplossing gekomen. Ik heb nog een ongeredde ziel.'

Maar dan zou ik vanmiddag u toch willen toeroepen, als het in waarheid om die God te doen is: 'Die God zal voor u zo meevallen. Die God zal niet op u trappen noch op u toornen of op u schelden.'

O, blijf toch niet langer bij die God vandaan, mensen. Zoek toch Zijn aangezicht bij dagen en bij nachten. Schreeuw maar tot Hem, mijn onbekeerde medereiziger. Zoekt de Heere nog terwijl Hij te vinden is. Buig de laatste uren van het jaar uw knieën voor Hem. Om genade van Hem af te smeken. Zet ik je aan het werk? Nee, niet op de verkeerde wijze. Maar ik wil je in de nood zetten en in de behoefte voor God. Want Hij heeft nog lust aan goedertierenheid.

De Heere schenke aan Zijn volk dat ze Zijn leiding in dit jaar mochten opmerken. In alle verdriet en kruizen is Hij met u geweest. Hij zond het u uit liefde, alles uit liefde tot uw eeuwig behoud. Omdat Hij u in eeuwigheid bemint. Dat we het hoofd mogen opheffen in de verdrukking. En eens zal de Heere ons leiden door de doodsjordaan. Eens komt het laatste jaar, de laatste dag van ons leven. En dan zullen we alle moeite en verdriet voor eeuwig vergeten als de wateren die voorbij gegaan zijn.

De Heere heilige het woord aan onze harten tot Zijn eer, om Jezus wil. Amen.

*De genade van onze Heere Jezus Christus,
De liefde Gods
En de gemeenschap des Heiligen Geestes,
Zij en blijve met u allen. Amen.*

4. De zending van de Heilige Geest

Psalm 29:1

Lezen: Psalm 104, laatste gedeelte

Psalm 19:1,2

Psalm 33:5

Psalm 143:10,11

Vangen we ons samen te zingen aan door te zingen van de 29^e Psalm het 1^e vers.

Het geen we uit Gods heilig woord wensen voor te lezen dat kunt ge opgetekend vinden in Psalm 104 het laatste gedeelte.

Vooraf de 12 artikelen des geloofs.

Onze hulp is in de Naam des Heeren, Die hemel een aarde gemaakt heeft.

Genade, vrede en barmhartigheid worde u allen rijkelijk geschonken en vermenigvuldigd van God den Vader en Christus Jezus den Heere; in de gemeenschap des Heiligen Geestes. Amen.

Zoeken we nu tezamen het aangezicht des Heeren.

Heere, Ge bracht ons in de middag van deze heilige rust - en sabbatdag nog binnen de wanden van dit bedehuis om Uw aangezicht te zoeken en om Uw woord te mogen horen. We worden er nog toe beweldadigd, waar zoveel anderen niet kunnen, ook uit ons midden, maar ook zoveel anderen die er geen lust in hebben. Die d' r eigen wegen maar gaan o, God, op Uw dag, en betonen dat ze geen lust hebben aan de kennis van Uw wegen. En nu zijn we van nature allemaal hetzelfde. Er is geen onderscheid tussen de een zowel als tussen de ander. We hebben het allen verzondigd en derven de heerlijkheid Gods en het zijn alleen Uw goedertierenheden dat we niet vernield zijn en dat Uw barmhartigheden nog geen einde over ons genomen hebben. Verootmoedig en verneder onze harten.

Ook die vader die zijn kinderen heeft bezocht en weer in welstand terug mocht keren en weer onder Uw Woord mag zitten, wil ook hem vernederen dat Ge ook hem nog bewaard en gespaard hebt in zijn ouderdom. En ook die zuster die hier nog zit na zoveel maanden van krankheid dat ze niet met ons op kon gaan, maar deze middag hier neer mag zitten, och geef ze ook in de avond van d'r leven indrukken van Uw goedertierenheden en dat ze nog leiden mochten tot waarachtige bekering om nog iets deelachtig te mogen worden van hetgeen dat eenmaal d'r moeder had ontvangen. Uw arm is toch niet verkort en Uw macht die is toch niet verminderd. Gij zijt toch een God Die maar spreekt en dan is het er, Die maar gebiedt en het staat er. Die tot het noorden zegt: geef en tot het zuiden: houdt niet terug. En Uw Naam, o aanbiddelijke Heere Jezus, is toch ook Wonderlijk, Raad, Sterke God, Vader der eeuwigheid, Vredevorst.

Wil in deze middag nog eens wandelingen maken in het midden van ons. Zowel waar Uw woord hier gelezen wordt in de taal des lands, als waar met alle gebrek en zwakheid, Uw Woord nog gepredikt wordt. Och, komt er nog eens in mee, Heere. Het is Paulus die plant, Apollos die nat maakt, maar het is God alleen die de wasdom geeft. Het is alles verzondigd. En het is alles verbeurd. We kunnen nergens op rekenen. Maar och, Ge hebt van eeuwigheid redenen uit Uzelven genomen.

Ge mocht ook in dezen dag nog in gunst van boven op ons neerzien. Ook op de gemeente en op de andere gemeenten met al d'r voorgangers en met allen die ze dienen. We bevelen ze allen aan Uw troon.

Ook in het heidendom en het Jodendom. Dat tot de einden van de wereld Uw woord nog gebracht mocht worden en zijn gezegende loop hebben en nog vruchten mocht voortbrengen.

Ook in ons hart en gezin. Gedenk ons en het onze naar de uitnemende rijkdom van Uw Goddelijke barmhartigheden in Christus. Verblijd ons door Uwe daden. Doet ons Uw heil nog aanschouwen.

En geef dat Ge nog voorspoedig mocht rijden in deze middag op het Woord Uwer waarheid in rechtvaardige zachtmoedigheid en dat Uw rechterhand U vreselijke dingen mocht leren. Dat zondaren bekeerd, dat droggronden ontdekt en dat Uw volk versterkt en bevestigd werd in het algemeen, ongetwijfeld Christelijk geloof. En dat Uw Geest nog uitgestort mocht worden in ons hart en midden. O, wat zou het toch een verandering zijn Heere, als het nog gebeuren mocht dat Ge mocht wederkeren tot Sion met ontfermingen. Gedenk ons nog en verblijd ons nog en wil de wonderen van Uw almacht en Uw vrijmacht nog verheerlijken in ons hart en in ons midden.

We dragen al degenen die in ziekenhuizen liggen aan Uw troon op. Degenen die voor een operatie daar zijn, we bevelen ze aan U op. Gedenk ook in de gezinnen, jong en oud, klein en groot. Och Ge weet al de omstandigheden. Ook al wat er plaats gehad heeft deze week, die daar weer achter ons ligt. Gedenk des ontfermens. En wil in alle weg en pad nog ondersteunen en sterken. Wil Uw Goddelijke genade nog groot maken.

Onze jongens in de dienst des lands en in dat verre land waar ze vechten. Gedenk des ontfermens. Breidt Uw vleugelen er nog over uit. Gedenk alle weduwen en wezen en weduwnaars. Gedenk die in lijden, in smart, die in rouw en droefheid zijn. We bevelen ze allen aan Uw troon. Met al Uw knechten. Mocht Ge het getal nog uitbreiden. Ge mocht nog zalven, nog bekwamen. En Uw kerk op de puinhopen nog gedenken. Ook ons Uw hulp en Uwe bijstand nog verlenen en in deze middag nog bekrachtigen en bekwamen. En in de beroeping die tot ons kwam van de andere gemeente, och geef nog licht en wijsheid. Ge mocht Uzelven nog eens willen openbaren. Hetzij dat de tijd daar is dat we gaan zullen, of dat we nog zullen verblijven. Dat we geen stap zonder U en buiten U mochten doen. Gedenk nog des ontfermens. Uit loutere genade.

En kroon nog met Uw goedgunstigheden. Verzoening doende over al onze misdaden, zonden en ongerechtigheden in dat dierbare bloed des eeuwigen verbonds. Wil Uzelven aanbiddelijke Middelaar, nog verheerlijken in de harten van zondaren. Om Jezus' wil. Amen.

Zingen we nu met elkander van de 19^e Psalm en daarvan het 1^e en het 2^e vers. Inmiddels zal worden gecollecteerd.

Geliefden.

We hebben daar samen gezongen uit de 19^e Psalm: *'De hemelen vertellen Gods eer en het uitspansel verkondigt Zijner handen werk. De dag aan de dag stort overvloediglijk sprake uit, en de nacht aan de nacht toont wetenschap'*. Maar we moeten helaas met de dichter van de 92^e Psalm wel betuigen *'een dwaas verstaat dit niet, en een onvernuftig mens weet er niet van'*. En dat is onze buurman niet, maar dat zijn we zelf. En dat zullen we worden als God komt in ons leven, en als God verschijnt in ons hart. Dan gaat de mens beseffen hoe diep, hoe naamloos diep dat de mens gevallen is en dat hij zichzelf moedwillig van al die schatten en van al die gaven beroofd heeft. En dat hij nu als een blinde, zomaar zwerft over de wereld. O, als de mens er een indruk van kreeg geliefden,

in z'n hart van Boven, dan gaat een mens aanstonds naar beneden. Dat is de vrucht en dat is het gevolg. En als hij dan eens mocht zien, dat een grassprietje dat God laat groeien naar boven steekt om de lof van zijn Schepper te melden. Maar wat er dan van de mens overblijft, dat is niet anders dan zich zelf te veroordelen en met de strop om zijn hals maar over de wereld te gaan.

De hemelen vertellen Gods eer en het uitspansel Zijner handen werk. Ge ziet het in het rijk der natuur, hoe op het ogenblik alles aan het uitbotten is, hoe alles groen wordt, hoe in alles de majesteit van God aanschouwd wordt. Maar we moeten overal maar bijgebracht worden.

Ze vroegen aan Ledeboer eens een keer of hij geen kanarie in zijn huis wilde hebben. Hij zei: 'Liefst maar niet, want dan moet ik de hele dag schreeuwen, dan moet ik een ganse dag schreeuwen. Want dat beestje zingt nog zoals hij geschapen is, maar ik, ik...!' Maar wat een wonder mensen dat nu te midden van zo'n ontredde wereld dat God nu in Christus, een weg gebaad heeft om Zijn deugden te verheerlijken, om Zijn Naam te verhogen en om zondaars te zaligen en om weer terug te brengen, aanvankelijk, waarin God ze geschapen heeft.

We wensen vanmiddag met de hulpe des Heeren, daar een enkel woord over te spreken. Onze tekst kunt ge vinden in Psalm 104 en daarvan het 30^e vers, waar Gods woord aldus luidt:

Zendt Gij Uw Geest uit, zo worden zij geschapen, en Gij vernieuwt het gelaat des aardrijks.

Tot dusverre.

Er wordt in deze tekst gesproken over: *de zending van de Heilige Geest.*

En ten opzichte van de zending van de Heilige Geest wil ik met de hulpe Gods bij drie woorden, vanmiddag uw aandacht bepalen.

1. De zending te bezien als noodzakelijk.
2. Die zending te bezien als wonderlijk.
3. Die zending te bezien als Goddelijk.

Dus de 3 woorden die we in onze gedachten hebben zijn: Noodzakelijkheid, wonderlijk en Goddelijk. *Zendt Gij Uw Geest uit zo worden ze geschapen.*

Er is mijn geliefden, een verschil tussen de uitgang van de Heilige Geest en tussen de zending des Heiligen Geestes. Tussen de uitgang en zending. Ik kan daar vanmiddag niet zoveel over zeggen omdat ik er zo weinig van weet. Want wanneer het gaat over de drie Goddelijke Personen, over de Majesteit van die Personen, over de harmonie tussen die Personen, over de openbaring van die Personen en over het werk van die onderscheiden Personen, wat is dat voor een mens een verborgenheid!

We lezen in Gods getuigenis van Paulus toen hij door Athene liep en al die kerken daar zag, al die afgodstempels, toen vond hij er ten slotte één met het opschrift '*de onbekende God*'. En toen is hij op de Areopagus gegaan en toen heeft hij tegen die mensen gezegd: dat is nu hij het onderwerp van mijn preek vanmiddag, *de onbekende God*. En de apostel schreef aan de Korinthiërs, *dat ze God niet gekend hadden*. En in Eféze 2 lezen we '*zonder God in de wereld*'. Wat weet een mens van zichzelf en wat kent een mens van God? De kennis van onszelf en de kennis van God, als ook de kennis van Christus, dat is iets wat ons persoonlijk in ons leven geschonken moet worden in onze harten.

Want zijn oordeel is verduisterd. Een mens is een vreemdeling van God. En het is een bijzonder gunstbewijs van de hemel, dat de Heere in ons leven verschijnt en dat Hij eens

een keer tegen ons zeggen zal: *Doe de schoenen van uw de voeten, want de plaats waarop Gij staat is heilig land.* En dat God Zichzelf gaat openbaren.

Daar zijn drie Personen in het Goddelijke Wezen, Vader, Zoon en Heilige Geest. En die drie Personen zijn één. Daar is geen scheiding tussen maar die drie Personen zijn één in Hun Namen, in Hun eigenschappen, in Hun werken en in Hun ere.

En de Heere Jezus heeft gezegd in Johannes 17 *'En dit is het eeuwige leven, dat zij U kennen en de Enige Waarachtige God en Jezus Christus dien Gij gezonden hebt'*.

En nu is een mens van nature er niet om verlegen om die kennis, tenzij dat de *noodzakelijkheid* en dat het gemis van die kennis in ons leven en in ons hart geopenbaard wordt. De Heilige Geest, van Wie in onze tekst van gesproken wordt, is de derde Persoon in het aanbiddelijke volzalig Wezen Gods.

En wij hebben straks gezegd, er is een verschil tussen de *uitgang* van die Geest en de *zending* van die Geest. De uitgang van de Geest, dat is het werk des Vaders en het werk des Zoons, want de Geest die gaat uit van de Vader en van de Zoon. De Zoon wordt gegenereerd dóór de Vader en ván de Vader en dat is die inblijvende daad in het Wezen Gods.

Voor ons verstand, geliefden onbevattelijk en onbegrijpelijk. Een heiligdom waar wij ver van af moeten blijven, want wie kan het met zijn verstand bevatten en begrijpen? Die Heilige Geest, daar leest ge van in Genesis 1 dat Hij zweefde op de wateren. Dat wil eigenlijk zeggen, in de kanttekening van onze Statenbijbel staat er: broedend – levend wekkend.

En u zal er ook wel eens over gedacht hebben mensen, dat u ná die tijd zo weinig over die Geest meer leest. Toen de zonde in de wereld gekomen is, toen heeft die Geest zich teruggehouden. Teruggehouden, geen gemeenschap met de zonde. Daarom wordt die Geest ook een *Heilige Geest* genaamd. En nu heeft onder het Oude Verbond die Geest wel gewerkt, Die heeft onder het Oude Testament wel mensen bearbeid en Die heeft onder het Oude Testament mensen wel verlicht en gedreven, maar toch is die Heilige Geest *als Persoon* in het Oude Testament op de achtergrond gebleven.

En als je nu naar Johannes 7 gaat, dan staat er in Johannes 7 *dat de Geest nog niet was, overmits Christus nog niet verheerlijkt was.* En nu is dat een verborgenheid, want dan zou je zeggen: *die Geest was er toch van eeuwigheid, zowel als de Vader en als de Zoon?* Ze zijn toch alle Drie zonder begin, zonder voortzetting van tijd en zonder eind. En het is toch toepasselijke op al die drie Personen, op de ganse Drie - eenheid wat we lezen in Psalm 90: *'van Eeuwigheid en tot in eeuwigheid zijt Gij God'*.

Maar *'die Geest was er nog niet'*. Die was er in het Oude Testament wel in Zijn werkingen, druppelsgewijze, maar als *Persoon* was die Heilige Geest in de hemel. En de Heilige Geest is uitgezonden 10 dagen nadat de Heere Jezus was op gevaren van de Olijfberg naar de hemel.

De Heere Jezus had menigmaal over de Heilige Geest gesproken tot Zijn discipelen. Hij had gezegd in Johannes 16: *Het is nuttig dat Ik wegga want anders kan de Trooster tot u niet komen, die Ik u zenden zal van Mijn Vader.* Dus de *uitgang* van de Geest dat ziet op de *uitgang van de Vader en de Zoon.* Maar de *zending* van de Heilige Geest, is ook het werk van de Vader en de Zoon, maar in het een heel andere betekenis: dat die Geest nu *gezonden wordt* in de harten van Gods kinderen en *dat Die gezonden wordt in het midden van de gemeente.* Daarom is Paulus zo verblijdt geweest dat hij geen dienaar was van de wet maar een dienaar van het evangelie, een dienaar van het Nieuwe Testament omdat hij verwaardigd mocht worden de rijkdom van Gods volle genade in Christus te prediken. Niet onder een deksel en niet verborgen maar dat volle licht mocht laten schijnen, omdat Christus nu die Geest in het midden van Zijn Kerk had gezonden.

1. De zending te bezien als noodzakelijk

En nu staat er hier in deze tekst, vanmiddag: *Zendt Gij Uw Geest, zo worden zij geschapen.* En het *eerste* wat wij hebben te overdenken, dat is *de noodzakelijkheid van de zending van de Heilige Geest.*

Het is heel eenvoudig te verklaren, want we lezen in het 29^e vers: *'Verbergt Gij Uw aangezicht, zij worden verschrikt. Neemt Gij hun adem weg, zij sterven en zij keren weder tot hun stof.'* En dan volgt er: *zendt Gij Uw Geest uit, zo worden zij geschapen.*

De Heere had gezegd tegen Adam bij de oprichting van het Verbond der werken: *Ten dage als gij daarvan eet, zo zult gij de dood sterven.* En nu heeft Adam niet geluisterd maar die Adam heeft moed- en vrijwillig Gods gebod overtreden en zichzelf de dood onderworpen. En nu is het de mens gezet om eenmaal te sterven en daarna het oordeel. En of je nu rijk of arm en groot of klein, aanzienlijk of gering, of je nu een bedelaar bent of een koning, dat helpt allemaal niets. We *moeten* allemaal gaan sterven en een zegen als een mens *mag* sterven. Dan zal de dag des doods beter zijn dan de dag dat iemand geboren werd. Maar we zijn allemaal de dood onderworpen. We moeten allemaal naar het graf toe. Allemaal. De Heere vergeet er niet ééntje. Dus daar staat: *Neemt Gij hun adem weg, zij sterven, en zij keren weder tot stof.* Een mens die denkt dat hij eerst ziek moet worden en dit of dat moet er in zijn leven eerst gebeuren om te sterven. Maar daar hoeft heel niet zoveel te gebeuren, mensen. Je hoeft geen kanker te hebben en geen tuberculose te hebben en geen hartgebrek te hebben. Maar neemt *Gij hun adem weg, ze sterven en ze een keren weder tot hun stof. Want stof zijt ge en tot stof zult ge weder keren.*

Maar zendt Gij Uw Geest uit, zo worden ze *geschapen.* Met eerbied gesproken mensen, die Geest van God die draagt er zorg voor dat de wereld blijft bestaan. Het ene geslacht dat gaat en het andere komt. Het is een wonderlijke zaak als je dat op de wereld aanschouwt. Dat God zorg draagt voor de voortplanting van het menselijke geslacht. En dat zal zijn tot aan het einde der eeuwen. *Zend Gij Uw Geest uit, zo worden ze geschapen.* Een mens is wel de *tweede* oorzaak, maar God blijft de *eerste* Oorzaak. Want we worden volgens Psalm 139 *op een heel vreselijke wijze wonderbaarlijk gemaakt.* Zodat de mens er met zijn handen af moet blijven. *Zendt Gij Uw Geest uit dan worden ze geschapen.* En daar zorgt GóD voor dat dát doorgaat omdat het getal van Zijn Kerk vol moet worden en Zijn Naam voortgeplant zal worden van kind tot kind en van geslacht tot geslacht.

En dat is nu in onze tekst zo duidelijk, *de noodzakelijkheid* van die zending van de Geest. Het woord dat wordt gebracht over de gehele wereld, daar zorgt God óók voor. *Gaat dan henen in de gehele wereld, predikt het evangelie aan alle creaturen.* God zondert sommige mensen af tot Zijn dienst, ze worden ertoe bewerkt en toe bearbeid om hun leven in die dienst van God te besteden. Maar daar is *ook een ambt aller gelovigen,* we hebben allemaal een boodschap te dien opzichte. *Werp uw brood uit op het water en gij zult het vinden na vele dagen.* Gods kinderen moeten als levende getuigen over de wereld gaan. Waar dat ze een gelegenheid hebben daar moeten ze Gods woord brengen tot de mensen. Elk in zijn weg en elk in zijn pad. Maar wat nu de *vrucht* betreft, dat is het werk Gods.

Zendt Gij Uw Geest uit, staat er, zo worden ze geschapen. Als God nu de bediening van Zijn Geest paart bij de prediking van Zijn Woord, dan worden er zondaars bekeerd, dan worden er zondaars gezaligd. Dan worden er zondaars teruggebracht in de gemeenschap Gods. Van die bediening des Geestes hangt alles af. Omdat die bediening des Geestes krachtadig is, het is een God Die maar spreekt en het is er en Die maar gebiedt en het staat er.

Wat is het gelukkig mensen, dat God het niet in handen van de mensen legt, wat is dat toch gelukkig. Als toch die drijvers van de vrije wil, als die toch eens gelijk hadden, als een mens het zélf zou moeten doen. Want die mensen, die zeggen tegen jullie: 'het is allemaal jullie eigen schuld. Als je het maar gelooft. Als je hebt maar aanneemt dan ben je ook net zo gelukkig als dat ik ben. En als je het niet aanneemt dan ben je een ongelovige'.

Ja, ongelof dat is de grootste zonde. Dat was de grootste berg wat Christus over komen moest. Je leest in Hooglied 2: *Dat Hij komt springende op de bergen en huppelende op de heuvelen*. Die bergen worden niet weg genomen maar Christus die komt er op springende, staat er. En Halyburton zegt in zijn preken over die tekst, *dat de hoogste berg waar Christus over moest, dat was de berg van het ongelof*. Je leest in Hebreëen 4: *Ze konden niet ingaan vanwege hun ongelof*. Gelukkig dat de drijvers van de vrije wil, dat die verkeerd zijn. Gelukkig. Want nog eens, geliefden. Als het nu toch eens werkelijk in de hand van een mens zal gelegd worden, hoeveel zouden er dan op de wereld bekeerd worden? Als de mens daar nu eens zelf over oordelen moest. Hoeveel? Heel Grand-Rapids? Of een derde van Grand-Rapids? Of een zevende? Geen mens werd er ooit bekeerd, als God het in de hand van een mens zou leggen! Wij hebben zo menigmaal gemeente, u gezegd, dat de mens in het paradijs afscheid van God heeft genomen om nooit meer tot God terug te keren. En dat zijn we allemaal. En God geeft van de Hemel neder gezien of er iemand rechtvaardig was, of er iemand was die God zocht maar allen zijn ze afgeweken, tezamen zijn ze onnut geworden. *En daar is niemand die goed doet ook zelfs niet tot één toe*.

Ik zal je maar één vraag vanmiddag doen en dat heb ik niet alleen aan jullie te doen, aan mijn eigen precies eender, want we zijn allemaal hetzelfde. We hebben helemaal geen reden dat de een boven de ander gaat staan, dat moet je niet geloven. Nee. Als je nu eens denkt mensen, hoeveel tijd is er nu op een dag, om God te zoeken? Hoeveel tijd om God te zoeken? Bezig met dit, druk met dat, geen tijd, er is geen mens die tijd heeft, hoor. Neen.

De mensen die maken zich op voor een dinsdag, die vrije dag die ze weer hebben, dat is een uitkomst. Plannen worden gemaakt, weken van tevoren al. En dan zullen ze eens een genoeglijke dag hebben, o.... Maar daar kijken niet zoveel mensen uit naar de sabbat, naar de zondag, dat ze zeggen: wat ben ik toch blij dat het weer zondag is. (O, hoeveel zouden er hier vanmiddag zitten die donderdag of vrijdag op hun knieën gelegen hebben, dat ze zeiden: o God, het is maar 2 dagen meer dan mag ik weer naar de kerk toe.) Het is toch de werkelijkheid hoor! Misschien ben je vanochtend wel wakker geworden dat je heel niet wist of het zondag was. Dat gebeurt ook nog! Dat we zo geslapen hebben als een os, dat je tegen je vrouw moest zeggen: wat is 't vandaag nu, is 't nu dinsdag of woensdag? En dat ze tegen die man moet zeggen: och nee, mens, t' is zondag vandaag. Is zondag.

Och mijn hoorders, we kunnen zo blij zijn dat het eeuwig in God vast ligt. In God vast ligt!

*Ik weet hoe 't vast gebouw van Uwe gunstbewijzen,
Naar Uw gemaakt bestek in eeuwigheid zal rijzen.*

En dat de Heere zegt: *Ik wil en zij zullen*. En dat de Heere een gewillig volk heeft op de dag van Zijn heikracht, in de heilige sieraden. Dat er een tijd komt dat Hij een haak in je neus legt en een gebit in je mond. En het is: *tot hiertoe en niet verder!*

En dat de dingen der eeuwigheid, dat die gaan drukken op een mens zijn ziel. Dat het eens werkelijkheid wordt, verloren, verloren, voor eeuwig verloren. En dat de vader of moeder dan tegen die jongen of tegen dat meisje zegt: *Kind, je ziet er toch zo slecht uit, wat eet je toch weinig*. Dan zegt dat kind als hij eens vrijmoedigheid krijgt: *Och, ik ben*

God kwijt. Ik heb tegen God gezondigd, Ik moet gaan sterven en ik kan niet sterven. Ik moet God ontmoeten. Want het wordt een persoonlijke zaak, mensen.

En een mens komt persoonlijk met God op de wereld te staan. Daar wordt zoveel afgerammeld over godsdienst, wat heel geen betekenis heeft, mensen; geen betekenis. “Maar Ik ben gevonden van degenen die naar Mij niet vraagden en openbaar geworden degenen die naar Mij niet zochten.”

Zendt Gij Uw Geest uit. Och mensen, ik zou wel willen dat ik de goede woorden hiervoor had om de diepte ervan eens allemaal te zeggen. Maar zelfs in mijn eigen taal waarin ik geboren ben, ben ik toch zo arm om de diepten ervan uit te drukken. Wat er met de mens gebeuren moet zal hij ooit in waarheid zijn knieën voor God eens buigen. Zal hij ooit eens roepen uit de diepte der ellende: *O, God wees mij zondaar genadig.* De consciëntie kan een mens wel benauwen maar het gaat niet over de consciëntie, mensen. Het gaat over *de ware droefheid naar God die een onberouwelijke bekering tot zaligheid werkt.* Het gaat erover in ons leven dat de mens met God te doen krijgt. En dat het wordt: *betaal wat gij schuldig zijt, betaal wat gij schuldig zijt!* O, dat God hem achtervolgt, dat de wet hem achtervolgt, dat de dood hem achtervolgt en dat hij nergens geen rust meer kan vinden. Je leest van die jongens, van die knechten van Koning Benhadad dat ze van kamer in kamer gingen. Want je moet niet denken, als God komt, dat je zomaar op je bed kan gaan liggen. Nee, dan gaat dat niet meer.

*'k Bracht de nachten door met klagen,
'k liet niet af mijn hart en oog
Op te heffen naar omhoog.*

En dan is er geen mens zo ongelukkig en ellendig dan jij bent, als God komt; als God komt.

Zendt Gij Uw Geest. Och, je leest in dat dierbare Woord van God van die man in Handelingen 16, van die stokbewaarder. Die greep naar een zwaard om zichzelf van het leven te beroven. Ja, en hij had het gedaan. Maar Paulus zei: *O, man doe je eigen toch geen kwaad, doe je eigen geen kwaad.* Want hij was zo in de hel gevallen, zo in de hel! Maar hij mocht zijn knieën buigen en hij mocht vallen. En hij zei: *Lieve heren wat moet ik doen om zalig te worden?* Hij kreeg Gods volk ook ineens lief, die man. Dat is ook een wonder. Ja. Och mensen, als God komt dan krijg je alles ineens. Ja. Ik heb vanmorgen tegen de kindertjes op de Catechisatie noch iets gezegd over die mensen op het Pinksterfeest. Die zeiden: *mannen broeders, wat moeten wij doen om zalig te worden?* Dat was de eerste keer dat ze die mannen zo aanspraken. Want ze haten ze met een volkomen haat, van tevoren. Hatén, anders niet. Maar nu ze in de nood kwamen, was het: *o, wat moeten we doen?*

Zendt Gij Uw Geest uit, zo worden zij *geschapen.* Ze krijgen betrekking op God, ze krijgen betrekking op Zijn volk. Ze krijgen betrekking op Zijn knechten. Ze krijgen betrekking op Zijn woord, op Zijn inzetten en op Zijn rechten. En mensen, als je dat nu niet vindt, dan moet je hebt maar allemaal laten liggen. Laat het maar gerust liggen als je dat niet vindt hoor! Want het heeft allemaal daarbuiten geen waarde voor de eeuwigheid, gemeente. Geen waarde voor de eeuwigheid. Maar als er nu een kruimeltje van in je hart mag wezen, een kruimeltje, dan heb ik grond om je te bemoedigen. Dan heb ik grond vanmiddag om je toe te roepen: *nooddruftigen, veracht Zijn goedheid niet, nooit zal Hij Zijn gevangenen begeven.*

Och mensen, ik zal vanmiddag zo laag komen als ik kan. Als een mens ooit in zijn leven voor God heeft mogen bukken, als een mens ooit betrekking op God heeft gekregen, als het ooit eens wáár geweest is, 'als een hert schreeuwt naar de waterstromen, zo schreeuwt mijn ziel tot U, o God', dan:

*God zal hen zelf bevestigen en schragen.
En op Zijn rol, waar Hij de volkeren schrijft,
Hen tellen, als in Israël ingelijfd.
En doen den naam van Sions kinderen dragen.*

Och, ik heb toch hoop dat er hier ook sommigen tussen zitten, de een of de ander, die als een raadsel over de wereld zwerven. Dat ze zeggen: O, God ik weet het niet, wat voor een mens dat ik toch ben. Ik weet het niet meer. Aan de wereld heb ik niks, maar aan God óók niets - ik zal je nu maar rechtuit vertellen mensen, zoals het is - en aan mijn eigen heb ik ook niks als een ellendig, ellendig leven.

Maar och mijn geliefden, God zal je druk straks veranderen in eeuwig geluk. God zal het eens oplossen. God zal het oplossen! Als het ooit in je leven wáár is geweest. Ik heb in Flavel gelezen van een man waar God op neerzag toen hij 16 jaar oud was. Maar 91 jaar oud, toen God terug kwam. 91 jaar! Zou je dan geen moed krijgen? Zou je dan nog geen hoop krijgen? Geef het maar niet op mensen. Als je niet meer bidden kan, zou Smytegeld zeggen en niet meer zuchten kunt, kijk dan nog maar eens naar Boven, kijk maar naar Boven. *k' Was uitgeteerd maar Hij zag op mij neder.* Hij...! Wat een eeuwige verwondering, wat een eeuwige aanbidding, als God soms na jaren nog eens terugkomt. Na jaren! Als ik het opgegeven heb. En als het aan mijn kant totaal hopeloos geworden is, hopeloos, dat ik zei: o God, ik ben tevergeefs op de wereld gekomen. Ik heb tevergeefs geleefd. Nu ga ik straks de eeuwige nacht in. Waar nooit een lichtstraaltje meer vallen zal, geen lichtstraaltje meer. Ik zal het je precies zeggen zoals het is, geliefden.

Maar wat een meevaller voor dat volk, als God komt. Zendt *Gij* uw Geest uit, zo worden zij geschapen. Want die Geest geliefden, *ik* kan hem niet uitzenden. *Ik* kan die Geest niet bewegen en *ik* kan die Geest niet aan de gang maken. Maar zendt *Gij* Uw Geest uit, zo worden zij geschapen. En het wordt bevestigd wat we samen nog tot verpozing even zingen uit de 33^e Psalm daarvan het 5^e vers.

Toepassing

We zullen vanwege de tijd, mijn geliefden, met een woord van toepassing besluiten.

Ten eerste: wij hebben vanmiddag gehoord: *de zending van Gods Geest is noodzakelijk.* Als God niet instond voor de voortzetting van de wereld, zakt alles weg. Maar zo is het ook met Zijn Kerk. Zo is het ook met Zijn kerk, geliefden. *Zijn Naam zal er zijn tot in der eeuwigheid. En zijn zaad tot aan het einde van de wereld.* Voor ons schijnt het zo vaak hopeloos, voor ons is het menigmaal: wat nuttigheid is het om God te vrezen en Zijn wacht waar te nemen? Wat is het voor ons, aan onze kant een hopeloze zaak. Ja, hopeloos. Geef je eigen nu maar eens één gedachte van God. Geef je eigen maar eens één gedachte van de dood. Geef jezelf maar eens één gedachte van de eeuwigheid. Breng jezelf eens in waarheid op de knieën.

Ik heb jaren geleden in het Oosten een vrouw bezocht, zo menigmaal, die nu voor de troon is. Die vrouw was zomaar uitgemergeld van ouderdom en van allerlei ellende. Op een keer vroeg ik aan die vrouw of ze d'r knieën nog wel eens een boog. Want ze was zo stijf en ze was vol van reumatiek. En toen zij die vrouw tegen mij: 'Ja, soms kan ik mijn eigen op de knieën brengen. Maar als ik daar dan lig, dan zeg ik: Heere, nu lig ik wel hier met mijn stramme knieën maar o, dat die knieën *hier* eens gebogen mochten worden.' Hiér. En dát is de zaak!

Gemeente, we zijn redelijke schepsels, je bent verantwoordelijk, straks zal God het van je hand afeisen. De preken die je gehoord heb, de preken die je verzuimt hebt. God zal het van je hand afeisen. Och, zolang als je kan mensen, probeer maar om er onder te komen. Misschien wil God het nog gebruiken. Misschien wil God vandaag of morgen

nog een pijl in je hart schieten. Misschien wil Hij vandaag of morgen nog een kruimeltje geven waar je houvast aan krijgt voor de eeuwigheid. Och, geef de moed maar niet verloren. Geef de moed maar niet op. Ik weet, er zitten er hier terwijl ik preek, die zeggen: *het is toch niet voor mij, voor mij is het toch niet*. Daar zitten er hier waar ze van binnen schreeuwen: *je hebt geen heil bij God*. Ja, ik weet het, ik weet het precies wat er in je hart leeft. Daar zitten er hier die soms genegen zijn om maar van alles af te zien, ook van hun vader en hun moeder. Ze zijn er in opgevoed, maar soms zo diep moedeloos. Het is toch gebeurd, het is toch afgelopen.

Nee mensen, nee. De moordenaar aan het kruis die kreeg ter elfder uur nog genade. Ter elfder uur. En daar zijn exempels van mensen die hun gehele leven voor de deur gelegen hebben, en waar de laatste uur van hun leven de deur noch voor open gaat.

Ik heb een diaken bij mij gehad in Rijssen, een oude man. Ik heb die man gezien 40 jaar geleden, toen zat hij op een gezelschap, vanachter; altijd maar vanachter. En toen die man ging sterven op een zaterdagmiddag, toen kwam God eraan te pas. Ik heb aan dat sterfbed gezeten en wat er toen uit die mond kwam. Hij zei wel 10 keer, wel 20 keer tegen mij: 'Kun je dát nu begrijpen? Zó een schepsel als ik ben en dat ik nog bekeerd mag worden, dat ik nog zalig mag worden, dat ik straks nog in de hemel mag komen? Kun je dat begrijpen?'

Och, mensen blijf maar onder de waarheid, verlaat het nooit gemeente, maar blijf eronder. Och, misschien vandaag of morgen dan mag je God nog ontmoeten. Misschien dat God nog eens wat tegen je zeggen zal. O, wat of dat is mensen, als God tegen je spreekt.

*Eenmaal sprak God tot mij een woord,
Tot tweemaal toe heb ik 't gehoord.
Dat 's Heeren zijn de sterkt' en krachten.*

En dat geldt voor ons en dat geldt voor onze kinderen en dat geldt voor onze kleinkinderen. Och, het is met geen geld te kopen. Probeer maar eens om ze wat bij te brengen, het is je roeping en verantwoording. Maar o, dat God het nog eens in hun hart brengen mocht. Het zou wat wezen als je 's nachts nog eens een gekerm hoorde: *ik ben onbekeerd, onbekeerd, vader zou je nog eens voor mij kunnen zuchten?* En dat die vader zei: 'Ik kan voor mezelf nog niet eens zuchten. Maar kind, we zullen het toch proberen, we zullen het proberen, in die grote nood. Dat God je nog gedenken mag.'

Och, jongens en meisjes, kinderen, o, dat God nog eens opstond met gunstige gedachten. *Zend Gij Uw Geest uit, zo worden zij geschapen*. Die noodzakelijkheid dat die Geest uitgestort wordt in onze harten.

Er zitten hier oude mensen aan de avond van hun leven, hun gehele leven hebben ze onder de waarheid gezeten. Ze weten nog niet waar ze bij horen, waar ze naar toe reizen. Ze weten het nog niet. Maar och, dat God Zijn genade nog verheerlijken en dat Hij voor een doorn nog een dennenboom, voor een distel nog een mirte deed opkomen, opdat het 'de Heere zijn zal tot een Naam en tot een eeuwig tekenen, dat niet zal verbroken worden'.

De noodzakelijkheid. Och gemeente, pak het zelf maar nooit, pak het maar niet.

Je leest in Gods getuigenis van de dwaze maanden, dat ze geklopt hebben aan de deur: *doe mij open, doe mij open!* Maar een mens waar God mee begint, die *kan* niet kloppen. Een mens waar God mee begint die *durft* zó niet te kloppen want die is het niet wáárd dat God de deur open zal doen. Maar weet je wat die zielen wel doen? Die doen net als Mordechaï, die blijven voor de poort maar liggen. Dan kijken ze naar maar die deur, dat die deur nog eens open zal mogen gaan. Dat God bewogen is in Zichzelven. En weet wat ze dan wel eens zeggen als ze voor de deur liggen, hè? Weet je wat ze wel eens

zeggen? 'Heere, waard ben ik het niet, ik ben het niet waard, ik heb het verzondigd. Maar o God, ik kan U toch niet missen, o, als ik toch eeuwig buiten U en zonder U zou moeten leven, o God, dat kan niet. Dat kan ik niet, dat kan niet.' Maar voor dat volk geldt:

*Verhoogt, o poorten, nu in den boog;
Rijst eeuwige deuren, rijst omhoog.
Opdat de Koning in moog' rijden.*

En als die Koning inrijdt dan neemt Hij Zijn kerk mee. Och, ze kunnen er zelf niet in lopen, ze moeten er *in gesleept* worden, ja in gesleept worden. Maar ze *zullen* er in gesleept worden! *Ze zullen komen met smeking en geweent; en Ik zal Israël zijn tot een Vader en Efraïm is Mijn eerstgeborene.* De eeuwigheid zal nodig wezen als het straks zó mee zal vallen.

Want och, laten we maar eerlijk wezen, mensen, ze hebben toch nergens dan op de hel gerekend. Als je ergens anders op gerekend hebt, zegt het maar eens tegen mij. Zeg het maar, mensen, als het anders is; maar dat is het niet. O, als we daar vanmiddag nog eens uit ons hart over mochten spreken, hè? De eeuwige dood verdient maar nu het eeuwige leven te krijgen. En uit *genade* het te verkrijgen. Ze hebben er geen zucht voor geslaakt. 'Maar uit vrije goedheid waart Gij haar, een vriendelijk Ontfermer'.

Och, ellendigen in ons midden, God mocht je nog gedenken en God mocht je nog bezoeken. God mocht Zijn Geest nog eens uitzenden. Je zult er geen spijt van hebben, dat je hier vanmiddag gezeten hebt, denk ik. Je zult zeggen,

*Ik zal met vreugd in 't Huis des Heeren gaan,
Om daar met lof Uw groten Naam te danken.
Jeruzalem, gij hoort die blijde klanken
Elk heff' met Mij den lof des Heeren aan.*

De Heere mocht Zijn Woord noch zegenen in de donkere, donkere tijden die we beleven. Waar het in Godsverlating en Godsverzaking zomaar wegzakt. Och, het is zo donker maar God zal Sion bouwen met Zijn hand krachtig. Ik hoop dat God nog mensen bekeren mag. Ik hoop dat God moedeloze zielen nog moed mag schenken. Ik hoop het. En troostelozen nog troost mag verschaffen. Waar zij geen houvast hebben, dat ze nog eens houvast in God mogen krijgen.

*Die God is ons een God van heil;
Hij schenkt uit goedheid zonder peil,
Ons t' eeuwig, zalig leven.
Hij kan en wil en zal in nood,
Zelfs bij het naderen van den dood,
Volkomen uitkomst geven.*

God bevestigte het ook aan Zijn gunstgenoten, tot Zijn eer en hun blijdschap en zaligheid. Amen.

Heere, het is maar een enkel woord vol gebrek wat we deze middag gesproken hebben. Maar och, Heere, o dat het toch niet tevergeefs was. O, dat het niet tevergeefs was. Maar dat het voor deze of gene nog tot een eeuwige winst, tot eeuwig voordeel was. Uw liefdedienst heeft mij toch nooit verdrotten.

Geef ook in de avond, geef nog lust en opgewektheid en nog gelegenheid om op te gaan onder de feestvierende menigte. Doe ons Uw gunst nog aanschouwen en verzoen het onze, om Christus' wil. Amen.

Zingen Psalm 143: 10 en 11.

*De genade van onze Heere Jezus Christus,
De liefde Gods
En de gemeenschap des Heiligen Geestes,
Zij en blijve met u allen. Amen.*

5. Het werk en de onderhouding van de Heilige Geest

Uitgesproken 1963 in Oost-Amerika.

Psalm 63:2

Lezen: Psalm 104, laatste gedeelte

Psalm 65:6, 8

Psalm 103:3

Psalm 143:12

Vangen we ons samen zijn aan door te zingen van de 63^e Psalm het 2^e vers.

Hetgeen we uit Gods heilig Woord wensen voor te lezen dat kunt ge opgetekend vinden in Psalm 104 het laatste gedeelte.

Onze hulp is in de Naam des HEEREN, Die hemel en aarde gemaakt heeft.

Genade, vrede en barmhartigheid worde u allen rijkelijk geschonken en vermenigvuldigd van God den Vader en van Christus Jezus den Heere, in de gemeenschap des Heiligen Geestes. Amen.

Zoeken wij nu te samen het aangezicht des Heeren.

Aanbiddeijk, volzalig en onveranderlijke Wezen aller Wezens. Een Bron en Fontein van alle licht en van alle heil en van alle zaligheid. Dat gij reden uit Uzelven mocht nemen, om in de avondstond van deze werkdag waar wij nog samengebracht zijn aan de plaatse des gebeds, opdat Gij aan ellendigen nog mocht gedenken.

*Gij hebt toch ellendigen dat land,
Bereid door Uwe de sterke hand,
O, Israëls Ontfermer.*

En als Gij aan ons zult gedenken, dan zal het mogelijk zijn dat ook wij aan U nog eens denken. Wij zijn alles verloren. Wij hebben alles verspeeld. Wij hebben onszelf verwoest. Wij hebben onszelf in een afgrond gestort waar wij onszelf nooit meer uit kunnen verlossen. En ook geen betrekking meer hebben om onszelf te verlossen. Want wij hebben afscheid van God genomen om nooit meer tot God terug te keren.

Maar o God, gedenk nog eens aan Uw vast gestaafd, aan Uw onveranderlijk en aan Uw eeuwig verbond. Laat dat Uw hart in de liefde tot ons ontvonken. Zie ons aan in dit avonduur, niet in onszelf, maar in de Zoon Uwer eeuwige liefde. Die zichzelf dood geliefd heeft om vijanden met God te verzoenen en goddelozen te rechtvaardigen. Wil ons om Zijnentwil gedenken. Wij zijn allemaal schepselen, of we het weten of niet weten, die het aandenken niet meer waardig zijn. Maar och Almachtige,

*dat Gij van Uw hoge hemels troon
nog eens op ons neer wilde zien in dit benauwen;
Gij Jacobs God, ons toch verhoord,
verneem ons smeken naar Uw woord.*

En wil ons nog verblijden met Uw daden. Al degenen die nog opgekomen zijn om Uw getuigenissen te horen. Wil het gehoor voor de waarheid nog eens openen. O, wij zijn zo blind en dwaas in 's hemels wegen. Wij hebben nergens geen verstand meer van. Maar och, verlicht ons verstand nog eens door die Goddelijke Geest. En dat wij in de

waarheid nog eens ingeleid mochten worden. Gij hebt het zo menigmaal willen doen. Gij hebt het zoveel jaren willen doen. En gij hebt nog staande gehouden, te midden van al onze ontrouw en van alle ellende. Want het is niet anders dan ellende bij ons. Maar die onveranderlijke trouwe die onveranderlijke liefde in Christus Jezus! Dat wij nog eens goed van God mochten spreken en denken. En dat wij zonder aanzien des persoons ook in de avond van deze dag, dat wij de volle raad Gods nog eens mochten melden, die eeuwige grondslag in leven en sterven, voor tijd en eeuwigheid beide. En dat er nog een weerklank der bergen moge zijn in het midden van dit volk.

Och we zijn zo onverenigbaar en onvatbaar. Maar wil ons nog eens vatbaar maken in dit avonduur door die Geest des oordeels en die Geest der uitbranding. Dat de waarheid verkondigd moge worden naar de mening des Geestes, naar het hart van Jeruzalem en dat het nog eens moge zijn dat de werken des satans verbroken werden en dat Gij voorspoedig mocht rijden op het woord Uwer waarheid in rechtvaardige zachtmoedigheid. En dat we nog eens onbekeerd mochten worden. Och, het is allemaal een verborgenheid. Het zal maar een wonder moeten worden. Maar och, gedenk nog eens, o eeuwige Koning, opdat we verstand van zaken mochten krijgen en dat we het leren mochten dat de dood van Christus het leven van ons is; en dat het leven van Christus onze dood wordt.

Gedenk aan al Uw knechten. Wil het getal nog eens vermeerderen. Och, breid het getal nog is uit in Uw wijngaard. Die van Uwentwege geroepen werden, die van Uwentwege gezalfd zijn, en die zichzelf niet mochten bedoelen, - want daar zitten we vol van, - maar die God nodig hebben en die het welzijn van een arm en ellendig zondaar zoeken.

Gedenk aan die leraar die niet hier aan deze plaats is, maar die elders vertoeft. Versterk ook hem. Gedenk hem met de zijnen.

En wil ook ons Uw hulp doen ervaren. Hoe menigmaal heb 't Gij ons Uw gunst betoond. Wil het ook in dit avonduur doen en nog een weinigje moed en lust en kracht en liefde geven. Wij hebben geen moed maar Gij hebt alles.

Gedenk zieken en kranken. Weduwen en wezen, in banden en verdrukking, in duisternis en donkerheid, in strijd en omkomen en in bezwijken. Wees hen een God des menigvuldigen ontfermens. En stort Uw Geest nog eens over ons uit tot roem van vrije genade. Verzoen onze misdaden, om Christus' wil. Amen.

We zingen nu uit Psalm 65 vers 6 en 8.

*Gij geeft, dat d' uitgang van den morgen
En van den avond juicht;
En dat men U, voor al Uw zorgen,
Ootmoedig dank betuigt.
Het land bezoekt Gij met Uw zegen,
En, door U droog gemaakt,
Verrijkt Gij 't groot'lijks weer met regen,
Die tot den wortel raakt.*

Het is uit Psalm 65 het zesde en het 8e vers.
En inmiddels wordt er gecollecteerd.

Geliefden.

Het is een groot wonder, wanneer God naar een mens omziet. En wanneer God een mens bekeert. De schepping van hemel en van aarde, dat is een wonder geweest. De hemelen, die vertellen Gods eer en het uitspansel verkondigt Zijner handen werk. En de dag aan de dag stort overvloedig sprake uit en de nacht aan de nacht toont wetenschap. Maar, dat God een mens bekeert, een mens bekeert die afscheid van God heeft genomen in het Paradijs, met het voornemen om nooit meer tot God terug te keren...! Een mens, die vol van ellende is, vol van vijandschap, een mens die niets anders dan vijandschap bezit. Een verklaarde vijand van God, die niet wil... *Deze Mijn vijanden, die niet gewild hebben, dat Ik Koning over hen zijn zal, brengt ze hier en slaat ze voor Mijn voeten dood.* Dat God een mens bekeert... wat een wonder!

Er stierf bij ons een vrouw, jaren geleden. Ze zei tegen een man: *als het nooit een wonder voor je geworden is, dan heeft God nog nooit een wonder aan je ziel gedaan.* En daar stuurde die oude vrouw die man mee weg. En inderdaad zo is het. Als ik vanavond zou moeten gaan vertellen tot in de diepste diepten wat de mens is, o, dan zou je - uitwendige ook - moeten zeggen: wat een wonder dat God naar een mens omziet! Als het van onze kant moet komen mensen, dan nooit, dan gebeurd het nooit. De ene is godsdienstig en de ander is goddeloos in de uitleving, maar het is alle twee verkeerd. En alle twee zonder God in de wereld.

Als God Zich met een mens bemoeit, dan zal die mens eerst eens vastgepakt moeten worden, zoals die vrouw in Johannes 8, die op de daad gegrepen werd. Daar lees je van een vrouw, die was in overspel gegrepen. Die arme tobber die kon het niet meer ontkennen. Vanzelf, want er waren zoveel getuigen die het gezien hadden. Vóórdien wilde ze het ook wel ontkennen, o ja! Dan was ze er wel tussenuit gekropen! Maar dat kon niet. Dat kon niet meer. En dan het grote wonder wat u kunt lezen mensen, dat grote wonder: nu zijn al die mensen weggelopen, van de oudsten tot de laatsten. Want Christus die had twee keer op de aarde geschreven: *die van ulieden zonder zonde is, die werpe de eerste steen op haar!* Ja, dat was ook wat. En dan staat er: *van de oudste tot de jongste.* Niet van de jongste tot de laatste. Maar van de oudste tot de jongste. Maar wat ligt daar in die woorden toch een diepte. Ja! Wat betekent dat? Och, die ouderen die zijn het eerste weggelopen, want de consciëntie bij die ouden, de consciëntie deed zijn werk. Straks bleef er geen mens meer over. En daar staat die vrouw. Daar staat ze te beven, te sidderen, want ze moest sterven. Ja. Daar was niets anders voor haar over dan sterven. De wet van Mozes schreef voor, dat zo'n schepsel moest sterven. Geen pardon.

En toch mijn hoorders, ik ga er niet verder opin, maar toch was die vrouw gelukkig. Gelukkiger dan al die Farizeeërs en schriftgeleerden die weggelopen zijn. Ja.

En wat is het gelukkig als God de mens eens grijpt en dat hij niet meer weg kan komen. Dat hij niet meer weg kan gaan. Want hij zou doorgaan, want hij zou er tussenuit stappen. Maar die vrouw kon niet meer. Die stond stil en toen is het nog zo meegevallen, want de Heere Jezus zei tegen die vrouw: *waar zijn de beschuldigers?* Er was er geen één overgebleven. En toen heeft Hij gezegd: *dan veroordeeld Ik u ook niet; ga heen en zondig niet meer.*

En nu zijn er maar weinig schepseltjes, die behoren bij die vrouw, die bleef staan. De meeste mensen lopen weg. Die lopen weg. Dus, wat een wonder zal het wezen als wij eens vastgegrepen worden. En wat een wonder zou het wezen als het met ons gebeurde dat we in onze schuld neergezet werden en in onze zonden. En dat God naar het soevereine van Zijn eeuwig welbehagen zo een schepsel niet weg gaat slaan maar zo een schepsel verwaardigd:

*Milde handen, vriend'lijk ogen,
Die zijn bij u van eeuwigheid.*

Ook, als een mens in zijn leven voor God mag worden wat hij is, dan wordt God voor hem wat Hij is. Dát is het wonder. Zou er nog één onder ons zijn?

Ja mensen, daar is nog een ander wonder. En dat tweede wonder is, dat God het niet zat wordt met een mens. Ze hebben allemaal hun weg opgenomen in het licht, maar ze moeten het in de donker gaan uitleven. En weet je wat er van een mens overblijft? Niet anders dan een hoopje ellende. Dat is alles wat er overblijft. Nergens geen houvast. Nergens geen behoefte, geen betrekking geen verlangen, geen geloof meer, geen hoop meer, geen moed meer, en zo overweldigd van de zonde. Zó overweldigd van de duivel de meeste tijd. Spreek het maar eens tegen als het geen waar is.

En als het goed met hen gaat mensen, wil ik eens zeggen waar ze dat aan kunnen weten? Als het goed met je gaat kom je bij de hel terecht. Maar er is geen mens die daar zin in heeft om bij de hel terecht te komen. Neen, want ze willen allemaal naar de hemel toe. Allemaal. Maar mensen, er is geen andere weg naar de hemel, dan dwars door de hel. En dat is een weg die wij al zestien jaar hier verkondigd hebben. Een tijd toch hé. Zestien jaar. En dat willen we vanavond nog eens gaan doen. Ja.

Een veel groter wonder dat God hen niet zat wordt. Soms hebben we heel geen zin meer om te bidden. Ja, maar dat is toch geen waar? Zó gaat het er toch niet naar toe? O ja, o ja! Soms weten we hier niet wat wij bidden moeten. En dan zo koud! Nog veel kouder dan dat het in de winter is. Zodat hij tegen zichzelf zegt: ik heb het nooit kunnen denken, dat het er zó naartoe zou gaan. Och, ik dacht als ik eens 40, 50 of 60 jaren oud ben, dan zal ik wel bekeerd zijn. Werkelijk, dat dacht ik. Maar hier worden ze zó onbekeerd, zo onbekeerd, dat ze zeggen: 'O God, dat zal het grootste wonder wezen, als het van U is geweest. En dat U tegen mij zal zeggen: *kom, gij gezegende Mijns Vaders.* Als ik dát nog eens zou mogen horen...!'

*Wie is aan onze God gelijk,
Die armen opheft uit het slijk?
Nooddruftigen van elke verstoten,
Goedgunstig opheft uit het stof.
En hen, verrijkt met eer en lof,
Naast prinses plaatst en de wereld groten?*

Dat God het niet zat wordt, eerlijk, dat is het wonder. En nu gaat het niet over andere mensen, maar het gaat over zichzelf, over jezelf. Wat een weldaad voor Gods kerk, dat het in God vast ligt. In die onveranderlijke en in die getrouwe VERBONDSGOD, Die niet liegen kan. En Die Zijn volk liefgehad heeft met een eeuwige liefde. En dan wanneer het van binnen zo liefdeloos is, en zo hard dat ze zeggen: *o God zal er nog wel eens ooit in mijn leven een kruimeltje ware liefde geweest zijn?* Ja, werkelijk. Wat een eeuwig wonder dat God het niet zat wordt.

En dan geeft Hij Zijn arme volk in de wereld hier wel eens een bewijs van. En de genade Gods die vernedert en die verootmoedigt. Och, dan hebben ze toch wel eens behoefte om tegen God te zeggen: *Heere, wat ben Je toch getrouw en een wonderlijk God. Dat Je nog naar mij terugkomt. Dat Je mij nog niet begeben hebt en verlaten heb.*

En och, ik zou hier nog eens willen zeggen vanavond en nog eens vertellen vanavond wat al zo dikwijls gezegd heb. Ik hoop dat je het niet vervelend vindt. Och, toen wij kinders waren dan kregen we een paar centen en dan gingen we iets kopen in de winkel. O, en dan kun je niet geloven hoe lekker dat het smaakte als je voor een paar centen iets kon kopen. Ja. En nu komt er voor die zielen een tijd in hun leven, dat ze met het kleinste en met het minste van God zo blij zijn en er zo klein mee worden. Dat hij zijn handjes uitstrekt en dat hij zegt tot God. *Denk Je nog aan mij? O God, denk Je nog aan mij dat ik nog iets van U mag krijgen?*

Dan krijgen ze een indruk dat er nog een God is. Ja, dat God er is! Want al die atheïsten, die vloeker, die spotter hier van binnen. Daar is alles wat niet deugt. En als hij nog eens verkwikt en nog eens bemoedigd wordt en dat hij nog eens zien mag dat God hem nog niet over de wereld laat trekken als iemand die overgegeven is. Maar dat de Heere hen noch vasthoudt en dat de Heere hem nog niet overgegeven heeft. Zou het geen wonder worden? O ja, het wordt zo'n wonder. Het wordt zo'n eeuwig wonder. En daarom, och als je dat mag geloven, dat je die genade mag krijgen, dan kan je niet naar boven, zo in de hoogte gaan, maar dan ga je zakken, dan zak je naar beneden, dan ga je buigen in het stof voor Hem.

*Buigt u dan in 't stof!
En verheft met lof
't Heilig Opperwezen,
Wilt Hem eeuwig vrezen!*

Wij hebben nog een beetje schuld hier te betalen. Misschien weet je het nog. Of binnen (zijn) jullie het al vergeten? Wij hebben nog een beetje schuld hier. Twee jaar geleden, dan hebben we 's avonds geprekeet uit Psalm 104. *Zendt Gij Uwen Geest uit zo worden zij geschapen.* En nu vanavond hoop ik bij het laatste gedeelte van die tekst u te bepalen. Psalm 104:30b.

En Gij vernieuwt het gelaat des aardrijks.

Tot dusver.

Ten eerste, de onderhouding van de kerke Gods.

Ten tweede, het werk van God de Heilige Geest,

waar wij een ogenblikje bij wensen stil te staan.

1. De onderhouding van de kerke Gods

In het eerste deel van die tekst: *Zendt Gij Uw Geest uit zo worden zij geschapen*, is de grondslag gelegd voor het ganse werk Gods. Ik heb je dat vanavond niet in den brede te vertellen, omdat je het elke zondag hoort preken en lezen, dat God de Vader de zaligheid uitgevonden heeft, dat God de Zoon de zaligheid verdiend heeft, en dat God de Heilige Geest de zaligheid komt toe te passen. Dat hoor je elke week. Er is geen andere grondslag. Wij hebben gezegd, straks in onze voorafsprak, als het van een mens komen moet, dan komt het er nooit. Nooit. Maar, God staat er voorin. Het is een weldaad mensen, dat God, voordat hij een mens bekeert, niet aan de deur behoefte te kloppen of je er zin in hebt? Want dan werd er geen mens bekeerd. Nooit! Als een mens dat eerst in overweging zou moeten nemen, dan gebeurde het nooit. Maar weet je wat dat lieve Wezen doet? Hij stapt zomaar binnen. Dat zie je bij Manasse in de gevangenis. Die man was gebonden met twee ketenen. Je zou denken dan zal hij wel tot God moeten schreeuwen en kermen? Maar neen, hij deed het niet. Nee, want, hetzij Hij 't mensdom met zijn zegen bezoekt, of met Zijn strenge tucht. Daar leeft een mens overheen. En dat kan je hier van binnen vinden. Hier van binnen is het te vinden.

Als je nu de belijdende kerk ziet van tegenwoordig, dat zijn bijna allemaal Peninna's. En de levende kerk dat zijn de Hanna's. En wat is het onderscheid tussen de Peninna's en de Hanna's? Dat weten jullie toch wel? Die Peninna had elk jaar een kind. En Hanna die was onvruchtbaar. Maar die gaat God nu zaligmaken. En dan is er een volk, die gaan als een onvruchtbare over de aarde. Veroordelend zichzelf. En dan zeggen ze: *och God, dat ik nog ooit eens een keer op de wereld mocht verkeren tot ere van U.* Maar de vruchten van je huwelijksbed die zijn vervloekt. En zo moet hij over de wereld zwerven, mensen.

Maar als er nu vanavond nog eens van die onvruchtbare Hanna's zitten, dan hoop ik dat ze nog eens een ademtocht voor hun ziel krijgen uit het eeuwig Getuigenis. Maar voor vruchtbare Peninna's hebben we niets, daar hebben niets voor. En ik zal drie punten even noemen, zomaar even.

1. Als een mens niet bidden kan dan bidt hij en ten 2^e als hij niet danken kan dan dankt hij en ten 3^e als hij niet geloven kan dan gelooft hij. Dat is nu de zaak. En dat is de zuivere waarheid, hoor. Dat zijn de heilgeheimen die God Zijn volk leert. En als ik alleen op de wereld sta, geliefden, van alles verlaten, dan is God mij nabij. Dan is God nog nooit zo kort bij mij geweest als dan. Dat kan een natuurlijk mens niet verstaan.

En heb je wel eens mogen zingen achter de Borg? Niet vóór de Borg, niet boven de Borg, maar achter die Borg? Dat is al jaren geleden, maar het is gebeurd:

*Wie mij veracht', God wou mij niet verachten,
Noch oor noch oog
Van mijn verdrukking wenden;
Maar heeft verhoord, wanneer ik uit d' ellenden,
Riep naar omhoog.*

Dat is de praktijk van een onvruchtbare Hanna. En dat is wat God hier Zijn volk gaat leren. Want och mensen, als je genade hebt dan ga je met een strop rond je hals over de wereld, anders niks. En het is allemaal verkeerd en het is altijd verkeerd. En er komt geen één avond in je leven dat we kunnen zeggen: *ach Heere och, nu ben ik toch zo blij dat ik het er zo goed afgebracht heb*. En er komt geen één ochtend dat ik mijn hoofd eens blijmoedig kan opheffen. Mijn bestraffingen zijn er alle morgens. Dat is de kerk, mensen! De levende kerke Gods krijgt zijn bestraffing alle morgens! 'En ik ga in het zwart vanwege des vijands onderdrukking. Die mij benauwd, mijn ziel doorpriemd'. De praktijk van het leven, mensen; en gaat het zó naar de hemel toe? Ja, zo ligt de weg die God met Zijn kerk hier op de wereld gaat.

Gij vernieuwt het gelaat des aardrijks. God die bekeert Zijn volk zaligmakend, krachtadig en Hij bekeert ze dat ze er nooit meer spijt van zullen hebben; en dat ze nooit meer terug willen ook. Dat is ook een wonder. Och, mensen, ik heb wel eens opgemerkt dat al de duivels uit de hel - en die hebben een macht, hoor! Dat is verschrikkelijk. Ik heb wel eens gebeefd, vanwege die macht. - Maar ik heb toch wel eens mogen zien dat al die duivels toch geen macht hebben om je bij God vandaan te houden. Neen. Dan liggen ze soms omringd door de duivels, dat die zeggen: *huichelaar! Hypocriet! Farizeeër! Iedereen kan wel zien welk een monster dat je bent!* Maar dan komt er een ogenblik dan kruipen ze toch weer naar God toe. Ze kunnen bij God niet vandaan blijven. Weet je hoe dat komt? Omdat God ze vasthoudt, omdat Hij een nooit zal laten varen het werk van Zijn handen. En als je een verborgen leven hebt, mensen tussen God en de ziel dan ben je in jezelf dood onbekeerd.

En nu bin (zijn) er drie puntjes: nu kan de wet nooit anders dan verdoemen. Die kan nooit anders dan de verdoemenis uitspreken. Die geeft je nooit pardon en nooit enige barmhartigheid. En in de tweede plaats, de belofte kan niet verder gaan dan beloven. Heb je het ook wel eens opgemerkt? Maar Christus als de grote Overwinnaar, Die zaligt Zijn kerk om niet, uit Zijn verdiensten, uit Zijn eeuwige borgtocht.

En Gij vernieuwt het gelaat des aardrijks. Och, als God komt, dan is er van tevoren niks. En als God weer terugkomt dan is er ook niks. Als God een mens bekeert, dan gaan ze allemaal aan het werk, allemaal. En ze gaan allemaal proberen om God een eindje tegemoet te komen en om God een handje te helpen. Maar, het einde dat is teleurstelling, mensen. En nu moet je maar eens denken, al het is maar een enkel woord

vanavond, maar nu moet je maar eens denken in onze dagen, ze zijn allemaal ineens gered, allemaal bekeerd; en allemaal praten ze en allemaal zijn ze gelukkig en allemaal hebben ze wat. En als je nu bij een arm kind van God komt, die hebben niks. Ja niks! En dan zegt hij: *och, het zal zo een eeuwig wonder wezen als God Zich nog eens over mij ontfermt, als ik nog eens bekeerd kan worden.* Ja, dat zegt dat volk. Kun je daar nu de weg mee op, tegenwoordig? Och nee, mensen, het is maar juichen, en het is maar springen en het is maar een zingen en geloven. Ja.

Er was een man die had al in een jaar niet voor God gekropen. Het staat in de bijbel hoor, een lief kind van God. Die had in geen jaar meer gekropen voor God. En die ging wel naar de kerk toe, die man. Och, hij kwam ook nog wel bij het volk. Maar niet meer voor God kruipen. Maar o, daar komt een ogenblik dat de Heere zegt: *Ik zal eens een profeet gaan sturen naar die man. Want Ik wil toch weer dat hij nog eens op de grond komt. Dat hij weer eens in stof gaat kruipen.* En toen ging Nathan naar David toe. Nathan dat betekent *genade*, dat weet je zeker wel? En nu ging God Zijn genade naar David sturen. Kon David dat uithouden? Och nee, daar viel hij is zo plat voor God.

En nu Gods arme volk mensen, weet je wat een volk dat het is? Ik kan het eigenlijk nooit genoeg zeggen, maar dat is een volk dat er zichzelf buiten stelt. Dat zich erbuiten zet. En dan zeggen ze: *o God, wat een wonder zou het wezen, als Gij nog eens een oogopslagje op mijn ziel wil laten vallen. O, wat een eeuwig wonder, als U nog eens aan mij gedenken wilt!*

*Schoon ' k arm ben en ellendig,
Denkt God aan mij bestendig.*

En nu is het zo groot als een mens genade krijgt; maar vanzelf, hij moet *de God aller genade* leren kennen. Hij moet de *Fontein van de genade* leren kennen. Want het is allemaal voor een mens verborgen. Ik hoorde eens een van Gods volk in Amerika zeggen, - want die zijn er hier ook geweest en ze zijn er nog enkelen: - dat mensje kreeg eens opening, toen zei ze tegen mij: *och jongen, wil je wel geloven, ik heb een tijd gehad dat ik helemaal niet wist dat de Heere Jezus bestond. En ik had er helemaal geen behoefte aan ook. Ik had er geen behoefte aan.* En dat is de zuivere waarheid, mensen.

Als een mens in de eerste liefde leeft, en hij zit in de kerk en hij krijgt elke keer een zegenje onder de waarheid, en als er dan eens wat gezongen wordt wat zijn hart raakt, en hij krijgt eens opening naar Boven, zal hij dan ooit aan de Heere Jezus gaan denken? "Ik word onderdrukt", zegt Hizkia "wees Gij mijn Borg!" Dán, dan krijgt hij er behoefte aan, als hij onder de vloek van de wet komt, als hij onder het oordeel van de verdoemenis komt te liggen, als hij alleen voor Gods recht komt te staan. En als hij met alles wat hij beleefd heeft, God niet meer ontmoeten kan.

In het eerst, ik ga er nu niet zover op in, maar in het eerst als hij weer eens wat krijgt, dan is hij voor veertien dagen weer bekeerd. O, voor drie weken! Vanzelf zo gaat dat. Maar er komt een tijd dat hij niet meer bekeerd raakt. Er komt een tijd dat hij almaar meer onbekeerd wordt. Daar komt een tijd dat hij zegt: *o God, hoe zal het nog ooit kunnen? Hoe zal het nog ooit moeten?* Want hij weet van Christus totaal niks af. Tenzij dat Gods Geest voor die Christus in zijn hart en leven plaats gaat maken. Nu kan er wel een beschouwing van die Middelaar zijn, maar de wezenlijke kennis van die Christus mist hij. En mensen, als hij nu geen kennis van Adam heeft, en geen kennis van de wet, en geen kennis van zijn verloren staat heeft, dan kan er geen behoefte zijn aan de Heere Jezus.

Sommige eenvoudige mensen, domme mensen in de natuur, kunnen soms van die rake uitdrukkingen doen. Er was bij ons een man, zo'n arme boerenman, die zei: *mensen, tegenwoordig dan praten er wel veel over de Heere Jezus, - maar zei hij - er zijn er zo weinig die werkelijk behoefte aan de Heere Jezus hebben.* Ja, een raak gezegde van die

oude man. En dan zo'n domme man. Maar hij zei de waarheid. Ja, hij zei de waarheid. En nu moet je vanavond niet naar je buurman kijken, maar hier vanbinnen, hier van binnen is er geen behoefte. Het gaat niet over een ander, maar het gaat over mij.

Och, als de Geest gaat vernieuwen, dan worden wij in de behoefte en in de nood gebracht en dan gaat zo'n mens uitroepen: *buiten Jezus is geen leven, maar een eeuwig zielsverderf*. Als het maar waarheid wordt. Maar de meeste tijd, - weet je hoe het dan van binnen is?

*Bedrog en onrecht spreekt zijn mond.
't Verstand laat na den waren grond
Van 't weldoen op te merken.*

Dat is de meeste tijd waar. Ja. Och mensen, wees maar niet jaloers op al die mensen die het hebben, want dat is een bewijs dat zij het missen. Maar als je nu mensen ontmoet die het missen, daar kun je jaloers op worden. Op mensen die het missen. O, die in een levendig Godsgemis op aarde gaan. Ik denk dat er hier vanavond nog zitten. Die zeggen stilletjes bij zichzelf: *och, daar zou ik op het ogenblik alles wat ik heb, voor willen geven, dat ik nog eens in waarheid om God verlegen mocht worden. Als het nog eens waarheid voor God mocht worden.*

Och mensen, mag ik het allemaal zeggen vanavond? Mag ik het zeggen zoals het is? Och, ik moet zo vaak opstaan van mijn knieën dat ze zeggen: *het is geen waar, het is geen waar*. En op de preekstoel zelfs, op de preekstoel ook. En nu kunnen de woorden wel waar wezen en rechtzinnige wezen, en goed gereformeerd wezen, maar dat je toch tegen God liegt. "Ik zou ze wel verlossen", zegt Hij in Hoséa 7 vers 13, "Ik zou ze wel verlossen maar ze spreken niets dan leugenen tegen Mij!

En als ze je nu zo steeds vastpakken, mensen, dan kun je toch wel begrijpen dat je leven niet zo gemakkelijk is. Dan kun je toch wel begrijpen dat je zomaar als een ellendeling over de wereld moet zwerven? En als je dan nog eens na uren reizen, als je dan nog eens een mens mag vinden die je verstaat en die zegt: *och man, dat is nu mijn leven ook*. En dan ben je blij met elkander. Dan ben je niet geholpen met elkander. Och neen, maar je bent blij met elkander. *Want rijken en armen ontmoeten elkander de Heere heeft hen beiden gemaakt*. Maar zulke kunnen niet van elkaar leven, dat gaat niet. Maar als je twee arme schepsels hebt, die zijn blij met elkander. Ja, en die kunnen elkaar nog aan de gang maken. Dat is nu die geestelijke armoede.

Och, daar schreef een vrouw - ze is nu in de hemel, maar haar briefje werd nog pas gevonden, het was over geschreven - en die schreef: 'Mijn geestelijke armoede die is zo groot, dat ik van dag tot dag als een bedelaar aan de troon der genade moet leven.' En weet je wat ze erbij schreef, dat vrouwtje? *O, Fontein der hoven, vloeit nog eens in met Je ligt, met Je leven met Je troost, met Je zaligheid met Je blijdschap. Ik heb U toch zo nodig, lieve Heere*. Maar zij zei: *ik ben er nog wel een vijand van ook. Maar als ik straks binnen mag komen, o, mijn eerste werk zal niet wezen om mijn kroon voor het Lam neer te werpen, maar mijn eerste werk zal wezen om de Vader te bedanken dat Hij mij verkoren heeft*.

En kun je zulke briefjes niet aanplakken? Dus, mijn eerste werk zal niet zijn om de kroon voor het Lam te werpen, maar mijn eerste werk zal wezen om de Vader te bedanken dat Hij mij verkoren heeft. Zou je die briefjes niet met graagte lezen? O, dan zeg ik: *bij deze dingen leef ik. En bij deze dingen is het leven van mijn geest*. Dat zijn nu Gods juwelen. En dan zegt Rutherford in een van zijn preken: *Dat de Vader tegen Zijn Zoon zei in de vrederaad: nu moet Gij een reis ondernemen van de hemel naar de hel, om van de bodem van de hel die juwelen op te rapen. En om ze in Mijn armen terug te brengen, gewassen, gereinigd en geheiligd*. Ja. Dat is de leer der zaligheid, mensen.

En het zal niet anders kunnen, hoor. En als het anders geleerd wordt en anders verteld wordt, en anders uitgedrukt worden, en anders beleefd wordt, dan zal de mens toch bedrogen uitkomen. En dat voor de eeuwigheid bedrogen! Och mensen, mocht God toch onder ons de oude, beproefde waarheid die naar de godzaligheid is bewaren. O, dat wij dat pand toch niet zullen verzondigen, dat God ons heeft gegeven. En dat ons opkomend geslacht bij die waarheid mocht blijven tot in lengte van dagen. Want daar ligt alleen maar ademtocht voor een arm kind van God, mensen. Als dat gepredikt wordt dan zegt dat arme volk: als de weg zo ligt, - omkomen, teleurstelling, bezwijken, verloren gaan, niks meer hebben, niks meer kunnen, niks meer weten, alles missen, zo ver er vandaan te zijn als het oosten van het westen, en het noorden van het zuiden, - och zeggen ze, als het zo gaat dan heb ik misschien nog een klein hoopje. Dat ik misschien er ook wat van kennen mag. En dat ik soms één keer in een jaar, werkelijk, dat ik eens één keer in een jaar een oprechte zucht tot die grote God mag doen. Eens op een jaar! En dat het nog eens door mag dringen in die hemelse zalen. O, en dat ik nog eens een ogenblikje contact met die God in mijn hart mag krijgen. En dan ben ik met mijn armoe nog blij ook. Dan ben ik nog met al mijn ellende blij.

David zegt toch - even een uitstapje vanzelf, - maar David die zegt: "*Looft den Heere mijne ziel en alles wat binnen in mij is*". Wat is dat dan? Dat is zijn verderf, dit is zijn ongelooft, dat is zijn twijfel, dat is zijn rampzaligheid, dat is alles wat hij in de val van Adam aanvaardt en gekregen heeft. En dat is nu wat binnen hem is. Al wat in hem is, behoort God te loven. Zou je dat ook kunnen zeggen? Zal je dat nu jezelf kunnen indenken dat het zó is? Want er is geen rechtvaardigheid hiervan binnen, neen maar het is allemaal ellende wat er van binnen woont.

*Maar 'k zal met mijn ganse hart, Uw eer,
Vermelden HEER',
U dank bewijzen;
'k Zal U in het midden van de goôn,
Op hogen toon,
Met Psalmen prijzen.*

En dat is, dat ik zalig zal worden omdat God het wil, dat ik zalig zal worden met behoud en met verheerlijking van de eeuwige Goddelijke deugden. Daarom, daarom zal ik op hoge toon Hem met psalmen prijzen.

En Gij vernieuwt het gelaat des aardrijks. Kan ik mezelf helpen met wat achter mij ligt, mensen? Neen, nee. Daar is het leven uit. De wetenschap die mag er soms nog wel eens wezen, maar het leven is eruit. En nu zijn er zoveel tijden, mensen, - ik hoop dat je het allemaal volgen kan, - zolang als ik uit Gods handen kan blijven, dan blijf ik er uit! Het is erg om te zeggen, maar het is toch de waarheid. Zo lang als ik uit Gods handen kan blijven dan blijf ik eruit! *Maar, Ik trok ze met mensenzelen en met touwen der liefde.* En nu zijn er zoveel tijden, dan wil ik er in zijn en wil ik terug gaan naar wat God gedaan heeft, om mijzelf te helpen. Maar dat loopt allemaal fout en allemaal verkeerd. Dat kun je toch wel begrijpen. Daar geeft God geen toestemming voor en Die geeft er Zijn goedkeuring niet voor. Maar als dat lieve Wezen, als Die mij eens terugbrengt naar hetgeen wat Hij gedaan heeft, dan wordt het oude nieuw.

Wij hebben weer een beetje regen gekregen vanmiddag en vanavond. Ik hoop van overall, waar dat je ook woont. En vorige week hebben we regen gehad en zondag ook op sommige plaatsen. Dan regent het hier eens en dan daar eens. Dat is de soevereiniteit Gods. En dat is met een kind van God ook zo in het leven. Den een krijgt de éne dag eens een druppeltje en dán krijgt de andere weer eens wat. Zo gaat het en je kunt er niks

aan doen, hoor! Och, er was een vrouw die zei: 'Ik zou de druppeltjes zomaar uit de hemel willen trekken.' Ja. Dat kun je ook geloven. Maar, nu kunnen we, dat doen we vanzelf wel eens ook, als wij geen regen hebben dan gaan we sproeien. Als we een beetje groenten hebben in de tuin proberen we het een beetje in het leven te houden. Maar wat een verschil is er tussen het besprenkelen van ons en het regenen van de hemel! Wat een verschil! Heb je wel eens ooit opgemerkt mensen, als wij gaan sproeien dat het nooit gaat ruiken? Maar als er eens een vlaag van de hemel valt, en je komt dan buiten, dan ruikt het toch zo lekker. Dan zeg je wat een liefelijke, wat een aangename reuk!

En Gij vernieuwt het gelaat des aardrijks. Weet je wat ik kan? Ik kan verwoesten en verderven. Dat kan ik, mensen en verzondigen. En dat is alles wat ik kan, en het is alles wat jullie kunnen. Want jullie zijn hetzelfde als ik, hoor. Je binnen (zijn) hetzelfde. En we hebben hetzelfde ellendige hart, o ja. *"Veertig jaar heb Ik verdriet gehad van dit geslacht en het is een volk dwalende van hart en zij kennen Mijn wegen niet."*

En als je nu je eigen kent door genade, dan weet je waar een ander ook mee te worstelen heeft. En waarmee een ander ook moet kruipen over de grond, dag en nacht. En waar een ander ook mee geballast loopt over de wereld. En, och dan zeggen ze wel eens, - dat hoor je wel eens vertellen op de wereld, - met God verenigd en onder God buigen dat wordt wel eens gezegd. Ja, maar wat zou er van waar wezen? Wat zou er eigenlijk van waar wezen? Ik heb er maar Eén gekend die onder God gebogen heeft en die de weg aanvaard heeft. En dat was die gezegende Persoon, Die zegt: *Ik ben de Weg, de Waarheid en het Leven.* Als Jakob zegt: *daar heb ik Lea begraven*, dan is hij na een kwartiertje dood. En als Eli zegt: *Hij is de Heere, Hij doe wat goed is in Zijn ogen.* Dan valt hij een ogenblik later van zijn stoel en hij sterft.

Weet je waar we hier mee te worstelen hebben? Och mensen, ik zal het niet uitbreiden want dan zou je verlegen worden, hoor als ik het uit moest breiden. Dan bleef je misschien niet meer in de kerk zitten. Of misschien nog een paar, die dezelfde kwaal als ik hebben. Maar anders, als het eens uitgedragen zou moeten worden, mensen, ... Ik heb pas gezegd bij ons in Grand-Rapids: mooie huisjes tegenwoordig en bloemetjes ervoor, maar och wat is het menigmaal een hel van binnen, hé? Eerlijk, hoor! En wat is het hier, hier een hel. De afgrond roept tot de afgrond, bij het gedruis van Gods watergoten. Eerlijk, hoor! En farizeeër, ga de deur eens uit! Laat die arme tollenaar, laat die het maar eens bekennen hoe het is. Ja, de waarheid valt niet mee, als het eerlijk gezegd wordt. Dan valt het niet mee. *Deze reden is hard, wie kan dezelve horen?* Maar er zal toch nog een volk blijven op de wereld die er onder valt. En die het kust, die het liefheeft. En die zeggen: *dat is de taal van mijn hart, want zo is het bij mij precies eender.* Ik dacht dat ik alleen op de wereld was. Dat denken ze.

Daarom, mensen, je moet maar veel onder de ontdekkende bediening van Gods Woord opgaan. Daar moet je maar veel onder verkeren. Niet daar waar je gepleisterd wordt met loze kalk. En niet waar je naar de bloemhoven gestuurd wordt en almaar in de hoogte, in de hoogte gaat. Maar, probeer maar te komen daar waar je in de diepte geleid wordt. De kerk wordt in de diepte geleid. En waar de gangen van mijn God en Vorst, verklaard wordt naar Gods eeuwig getuigenis en naar de bevinding der heiligen. Och, Gods volk gaat achteruit naar de hemel toe.

En wij hebben in onze voorafsprak gezegd: een wonder als God een mens bekeerd, maar veel groter wonder dat God het niet zat wordt. O, weet je wat er hier naar voren komt? Doornen en distelen, vijandschap, opstand, tegenstand, onverenigd met Gods weg, met Gods wil. Och, vergun het mij eens om te zeggen, - het is erg hoor, - maar vergun het mij eens om te zeggen: 'Ik zou soms God uit de hemel willen halen!' Dat zou

ik soms willen. En dan zelf mijn eigen weg gaan en zelf regeren. En dan zou ik dit willen en ik zou dat willen en mijn eigen zin doen. En dan zou ik mijn kinders willen bekeren en mijn kleinkinders willen bekeren. Och, ik zou de vreze Gods in d'r hart willen leggen. Maar het gaat allemaal dwars er tegenin. Het gaat allemaal dwars er tegenin. En mensen, als je een kind verliest en als je dat kind kwijt zou raken, als je het dan terug zou krijgen, dan moet je er mee naar de hel toe. Dan moet je er eerst mee naar de hel toe, precies als met je eigen. Want wat voor ons eigenlijk nodig is, dat is voor onze kinderen ook nodig. En dat zijn zulke diepe, bittere wegen, waar een mens zijn vlees tegen schreeuwt, ja schreeuwt. Want wie heeft ooit zijn eigen vlees gehaat? Hij voedt het en onderhoudt het.

Gij vernieuwt het gelaat des aardrijks. En dan blijft er niets anders over dan een onvruchtbaar veld van binnen, met doornen en distels. En hoe langer dat God weg blijft, hoe ellendiger dat het woord. Ja, hoe ellendiger het wordt. En dan die gedachten, o die gedachten die soms een mens vervullen! Die soms in zijn hart opkomen! Dat je soms tegen je liefste vrienden moet zeggen: *ik zou het niet willen zeggen.* Soms zo veroordeeld, soms zó veroordeeld, maar dan midden in de nacht schreeuwt de ziel tot God. En dan zeggen ze: *Heere ik ben niet tevreden. O God, ik wil Je liefhebben, ik wil je niet haten, maar ik wil Je liefhebben. Met mijn ganse hart. Och, sterke God!* En dan zijn ze wel eens blij geweest - och mensen is dat bij jullie ook wel eens? – (met je eigen kun je niet blij wezen, als God je ontdekt, dat kan niet) maar ben je wel eens blij met die God? En dat je wel eens een keertje mag zingen in je leven, één keertje:

*Die God is onze Zaligheid.
Wie zou die hoogste Majesteit,
Dan niet met eerbied prijzen?*

Het geloof gemeente, is een plant die groeit weelderig aan de rand van de hel. Daar groeit het geloof, kijk maar in Mattheüs 15: *Heere, help mij!* Dat zei die Kanaänese vrouw. En heb je wel eens gelezen wat de Heere Jezus tegen die vrouw zei? *Groot is uw geloof, u geschiede gelijk gij wilt!*

En nu ga ik nog even een verborgenheid vertellen, een grote verborgenheid. Als Gods volk straks binnen mag komen, dan zullen ze zo verwonderd zijn. Waarom? Waarom? *Over God.* Maar ook verwonderd over Gods werk. Want weet je hoe ze naar de hemel gegaan zijn? Als een in zichzelf afgekeurd schepsel, voor alle diensten. Zo zijn ze naar de hemel gegaan. Afgekeurd voor alle diensten. En als God dan straks eens dat volk toont, dat zij het geloof toch hebben geoefend, dan hebben we dus geloof geoefend, als ik het niet weet. Dus als ik het niet weet, oefen ik geloof. Ik oefen geen geloof als ik zeg: *wat ben ik toch een gelovig man. En wat heb ik veel geloof.* O neen. Maar als ik niks heb, dan geeft God mij geloof om geloof als een mosterdzaadje te oefenen. Ja. Want als ik het kan bekijken dat ik het kan doen, dan ben ik allang mis. Dat kun je toch wel begrijpen, hé?

Ik was nog jong, mag ik dat even vertellen, ik was nog jong toen God mij geroepen heeft voor het werk waartoe God mij geroepen heeft en wat ik nog vanavond doe. Wat een wonder. Wat ik vanavond nog mag doen. En als God invloeit mag ik het met blijdschap in mijn hart doen. Toen ik vijftien jaar oud was, - er lag tien jaar tussen, - toen ik vijftien jaar was toen kreeg ik bewustheid voor mezelf. En op mijn achttiende jaar is het afgesneden. Totaal afgesneden. Vanwege de onmogelijkheid en onbekwaamheid. Toen kon het niet meer. En toen is God mij verschenen. En Die heeft toen eens gezegd op een nacht: *"Ik help u, Ik sterk u, ook ondersteun Ik u met de rechterhand Mijner gerechtigheid."* Er zitten nog mensen in de kerk, hier vanavond, die zijn er getuigen van geweest in Ridderkerk vroeger, - toen wij als jongen daar waren,

om Gods getuigenis te verkondigen, - met wat een zalving en blijmoedigheid dat ik menigmaal onder dat volk gestaan heb. O ja. Wat een getuigenis dat God ervan heeft gegeven. Maar daar ga ik nu verder niet opin.

Maar wat ik er maar mee wou zeggen is dit: ik heb in die jaren wel eens gedacht, als God dat nog eens ooit zal vervullen wat Hij heeft beloofd toen het zo onmogelijk was, als God het woord doen zal, dan zal ik nooit anders doen dan Zijn eer beogen. Werkelijk hoor, dat dacht ik voor honderd procent. Totdat ik in mijn dorpje in Zeeland moest spreken op een zondagmiddag over Zondag 47: *Uw Naam worde geheiligd*. En onder dat preekje daar was het werkelijk, - ik zal die middag nooit vergeten, - of de Heere al mijn praten en al mijn preken en al mijn bidden op de weegschaal legde van de Goddelijke heiligheid. En ik ben nooit zo geschrokken als die middag. Nooit zo geschrokken. En toen moest ik maar zeggen: o God, als er nu in heel mijn leven één sprankje waarheid zal wezen, dat ik Uw eer heb mogen bedoelen, als het ooit eens waarheid zal mogen wezen... Toen heb ik mijzelf als een eerrover van God leren kennen. Als een eerrover. En die waarheid sneed door mijn hart: *Ik eer Mijn Vader, maar Gij onteert Mij*. En dat is nu al zoveel jaren geleden, al 38 jaar geleden.

Maar o, als het nog eens terug komt mensen, dan leeft er in mijn hart:

*'k Zal in dit vertrouwen leven,
En dat melden in mijn lied.
'k Zal Zijn lof zelfs in de nacht,
Zingen, daar ik Hem verwacht.*

Want hij zal toch in al zijn ellende, mensen, en in al zijn rampzaligheid, toch wel eens een ogenblikje vrijmoedigheid hebben om te zeggen: *over mijn eigen moet ik klagen, maar over God eeuwig roemen*. Dat is nu de zaak. En dat is nu de lust en de begeerte van mijn hart.

Gij vernieuwt het gelaat des aardrijks. Och, het kan schijnen mensen alsof alles verbranden zou op het veld en dat er niks meer van overschiet. Het kan zijn dat het alles weggevraagd wordt, werkelijk. Maar daar opeens gaat God een milde regen geven. En dan zie je die planten zomaar oprijzen en opkomen. En dan komt de groenigheid en de glans erop. Kijk maar eens naar dat koren daar achter. En naar de vruchten op het land. En naar de grassprietjes. Die grassprietjes wijzen naar boven, die verkondigen de grootheid Gods. En dan loop hijzelf als een ellendige stoppel daartussen. En dan moet hij zeggen: *o God, waartoe besla ik onnuttig de aarde?* Werkelijk. Zo laag loopt het af, ja. Nu, met zulke schepsels wordt God het nog niet zat, nee. Kun je dat nu begrijpen? Die overal maar schuld maken. Ja, overal maken ze schuld, voor d'r eigen en voor d'r kinders. Geen gebed is er meer, geen waarschuwen meer. En als ze nog eens wat zeggen de meeste tijd gaat het er nog boos aan toe. De meeste tijd bedoel je nog je eigen. De meeste tijd bedoel je, je eigen eer. Ik zal het allemaal maar zeggen zoals het is, hoor. Zo het is. Want om dat met een verbroken hart, met een verslagen geest te doen, och wat zou dat een eeuwig wonder wezen! *Maar Gij vernieuwt het gelaat des aardrijks*.

Wij gaan eens een versje zingen en dan met een woordje van toepassing eindigen. Psalm 103.

*Looft Hem, die u vergunt uw zielsverlangen,
En 't goede tot verzading doet ontvangen;
Uw jeugd vernieuwt, gelijk eens arends jeugd;
De Heer' doet recht, is heilig in Zijn richten,
Trefte iemand druk, hij wil den druk verlichten,
En hart en mond vervullen met Zijn vreugd.*

Toepassing.

En Gij vernieuwt het gelaat des aardrijks. Och, als God nog eens terugkomt, mensen, wat krijgt hij dan vanbinnen een ander leven. Wat wordt dan alles anders. Maar vergeet het niet hoor, *na zoveel bange tegenspoed.* Vergeet het nooit, mensen, *daar mijn ziel omringd door duisternis, zo dikwijls van verlangen is bezweten.* Zoveel tijden dat het niet kon en dat het nooit meer zal gebeuren. Dat het een afgedane zaak was. Werkelijk. Maar dat God toch terugkwam naar die afgehouden tronk van Isaï, die afgehouden tronk en die bornput. O, God komt door het onmogelijke over. Want we kunnen het niet bekijken als God een mens bekeert. En we kunnen het ook niet bekijken als God bij een mens terugkomt. Echt niet. Dan kan hij het ook niet meer bekijken. God is zo vrij en zo soeverein.

En als de Heere dan komt, weet je wat er dan is? Dan is er, o wonder van Gods genade, geen verwijt. Dan is er zo'n liefde die wordt uitgestort in het hart. En dan is het net als de Heere tegen Mozes zei: *Doe de schoenen van uw voeten, want de plaats waarop gij staat is heilig land.* En, ik wil er wel wat van zeggen, mensen dan is het zo'n wonderlijk iets als dat gebeurt, dan voelt hij in zijn hart dat de Heere steeds korter, steeds dichtter en nader bij hem komt. En hij wordt almaar kleiner en hij wordt almaar nietiger en hij gaat almaar meer naar de grond toe. O, hij gaat zo laag zaken en zo laag bukken, want hij kan het niet begrijpen. Hij dacht dat het áf zal wezen, dat het gedaan zou zijn.

En je moet rekenen, voor mensen, die net als Peninna elk jaar een kind krijgen, is het niet zo'n wonder, hoor. Maar als je als Hanna bin (bent), en je kan geen kind krijgen, en als je net als Sara binnen (zijn), dat de moeder in je verstorven is,... dan wordt het een eeuwig wonder. Och, dan is er een tijd geweest in hun leven, David zegt, *ik werd benauwd van alle zijden.* Dan gaat hij vrezen, net als David dat hij in de hand van Saul nog eeuwig zal omkomen. Dan gaat hij soms vrezen, - misschien zit er nog één tussen hier, die ermee aangevallen wordt, die ermee benauwd wordt, - dan gaan ze soms vrezen dat ze nog zonder godsdienst straks zullen sterven. Misschien dat ze van binnen zeggen: *je zult als een vloeker sterven.* Dat je de kalk uit de muur zult krabben vanwege de wanhoop, in het laatst van je dagen.

Mensen, geloof het, het is misschien moeilijk te geloven, maar geloof het alstublieft: als God je bekeert, je kan niet bekeerd blijven. Je kan niet bekeerd blijven. Dat is onmogelijk. De bruid zegt: *Eer dat mijn ziel het wist, zette ze zich op de wagens van Mijn vrijwillig volk.* Maar dan ben je er eerst afgerold, hoor. Dan ben je er eerst afgerold, ja. Och, en dan komt die grote God, en Die raapt je op en die zet je erop. En dan zegt hij: *eer dat ik het wist.* Dat zijn nu de gangen die God Zijn volk leert. Heb je er ook wel eens zo over gedacht? Och, als God Zijn Woord gaat openen dan komen er zoveel oude en nieuwe dingen naar voren.

En dan zegt de Heere, en dat is toch zo'n verborgenheid: *Gij vernieuwt het gelaat des aardrijks.* En nu heeft hij al zo vaak gebid (gebeden), zijn keel schor gebid (gebeden) of God nog eens terug mocht komen.

Maar weet je wat er gebeurd? Er komt een tijd in zijn leven dat hij niet meer bidt. En er komt een tijd dat hij te moedeloos wordt om te bidden. Te moedeloos om te bidden. Ja. *Maar dat is onbijbels,* hoor ik iemand zeggen vanavond. Nee, nee. Dat het Bijbels is, zal ik je vertellen uit de Bijbel. Gaat dan maar eens met mij mee, een ogenblikje naar Lucas 1. Daar staat daar een oude man bij het reukaltaar. De oude Zacharias. Hij mag nog eens een keertje preken en zijn dienstwerk doen en de zegen uitspreken. Wat was die man toch blij, dat hij nog eens een keertje in de tempel mocht wezen, volgens de dagorde in de bediening. En dan komt die engel Gabriël, die voor God staat. En die zegt: *je gebed is verhoord.* En dan kijkt die man met grote ogen: *mijn gebed verhoord?* Ik heb in geen dertig jaar meer gebeden. Ik heb al geen dertig jaar meer gebeden. En vanzelf niet. Want

zodra het met die vrouw klaar was, dat het niet meer kon, dan heeft die man niet meer gebeden. En nu gaat die engel zeggen: *uw gebed is verhoord*. Wat een wonderlijke wegen, mensen. Maar wat een lieve wegen. Wat een lieve wegen.

Heilig zijn, ook God, Uw wegen,

Niemand kan U spreken tegen.

Waar, waar is een God als Gij,

Groot van macht en heerschappij? Psalm 86, Datheen

Mensen, geef je aan een andere leer maar nooit over. Geef je maar nooit over aan anderen, die niet van God geroepen zijn. Praten onze oudvaders, anders dan wij gepraat hebben vanavond? O nee, mensen. Soms heb ik er zo'n vermaak in van binnen, in dat eenzijdige werk, in de eenzijdige bediening van God. Dan denk ik soms, als ik er voor zou moeten sterven, - soms, niet altijd, maar soms – dan zou ik ervoor willen sterven. Zo verzekerd dat ik daarvan ben: dat is de weg, dat is de weg!! (klopte herhaalde malen op de preekstoel) En dan omhels ik het met beide mijn armen, dan kus ik het met mijn ganse hart.

En Gij vernieuwt het gelaat des aardrijks. En als dat dan eens gebeurd mensen, och dan kijken ze éérs naa boven. Zij hebben zolang naar beneden gekeken, en naar de omstandigheden gekeken en naar binnen gekeken, maar dan, dan kijken ze naar boven. *Mijn ogen zijn gedurig op de Heere*. En dan nog wat. En ja, ik kom toch niet tot een eind, vanzelf het is maar de aanstippen. Maar als het dan eens gebeuren mag, dat is zo wonderlijk, dan ben je ineens vergeten al de jaren van druk en van kruis en van ellende die achter je liggen, vanwege de volkomenheid van die overkomst van het Goddelijk Wezen in je hart.

En Gij vernieuwt het gelaat des aardrijks. Ik zal hier maar mee besluiten, anders wordt het te laat voor jullie, maar met al wat dat lieve volk van God krijgt, uit het eeuwige welbehagen des Vaders, daar komen ze mee bij God terecht. Dat brengen ze allemaal bij God terug. Als je nu vanavond, - ik zal maar op het eenvoudigste zeggen, - als je nu vanavond nog eens vijf minuten heb mogen luisteren, als dat nu eens mag wezen, als je vijf minuten hebt mogen luisteren, - of maar twee minuten, - dat er nog een woordje in je hart gevallen is, weet je wat je dan doet vanavond?

Als je dan op bed ligt en alles slaapt al, och, dan zeg je: *Lieve God, o, dat ik vanavond nog twee minuten heb mogen luisteren! Dat Gij nog aan mij gedacht hebt. O God, wat een wonder. Vriendelijk bedankt ervoor*. Want zij worden niet kinderachtig, maar kinderlijk wel. En als het er op aan komt mensen:

Wien heb ik nevens U omhoog?

Wat zou mijn hart, wat zal mijn oog,

Op aarde nevens U toch lusten,

Niets is er waar ik in kan rusten.

Bezwijkt dan ooit in bitt're smart,

Of bangen nood mijn vlees en hart,

Zo zult Gij zijn voor mijn gemoed

Mijn Rots, mijn Deel, mijn eeuwig Goed.

We gaan eindigen. Een schipper schreef aan dominee Boone vroeger, als hij moest preken, hij schreef: 'Dominee, als je nou komt van de week om een dagje te preken, - hij zei: - dan moet je mee brengen: *vaste spijze voor de volmaakten*. En hij zei: *daar zijn er nog een paar die dat hard nodig hebben*. En hij zei: *je moet een fles met onvervalste melk meebrengen*. Want er zijn er die de borst nog hebben, voor zuigelingen. En hij zei: *dan moet je ook proberen om mee te brengen in warm hart, en een medelijdend hart*

voor onbekeerde mensen. ' Is dat geen goede raad? O ja. Dat zei die oude schipper, dat schreef hij. Och, die man versta ik. Ja.

Er zijn wel niet zoveel mensen vanavond, maar net zoveel als er zich hebben laten vergaderen. En als God er is dan kijk je naar de mensen niet hoor. Dan kijk je naar de mensen ook niet. En als God nog een klein beetje ruimte en opening geeft om nog wat te mogen zeggen, och dan zeg je: *dat is het*. Want je kon in een kerk van duizend mensen zijn vandaag, en dat je geen opening had en dat je geen ruimte had, en dat je niks zeggen kon, en dat alles terug kwam. En als er nu vanavond nog één is, als het voor eentje wezen mag, wat zou mijn ziel verblijd zijn. Maar wat zou God aan Zijn eer komen. Als het voor één mens nog eens wezen mocht.

Onbekeerde mensen, je kunt nog bekeerd worden. Je kunt nog bekeerd worden, want je leeft nog. En God leeft ook nog. Ja, God, Die leeft ook nog.

En als er nu hier vanavond nog een moedeloos mens zit, zeer moedeloos, die zijn eigen misschien bijna niet meer naar de kerk krijgen kon, van moedeloosheid..., ik hoop dat God je vanavond onder die arme woorden die wij gesproken hebben, dat je nog een beetje moed gekregen hebt, om het naar God te wenden.

*God, Die helpt in nood,
Is in Sion groot.
Aller volk'ren macht,
Niets bij Hem geacht.
Buig u dan in 't stof!*

En volk des Heeren, uitziend volk. De Heere vervulle de begeerte van je hart. Dat hier de regen des Geestes nog eens af mag dalen. *Verkwikken, als het Zuiderland*, zodat God de eer kreeg, Christus verhoogd en de Heilige Geest meer en meer benodigd werd. Want met hetgeen God geeft, komt een mens in 't gemis en dat gemis drijft hem uit voor meer. En dan zegt de Heere: *de rivier Gods is vol waters*.

O, dat ik er nog eens in zwemmen mocht! En dat mijn dorst maar nooit over mag gaan!
Amen.

HEERE, wil dit enkel woord nog zegenen en nog vruchtbare maken in het midden der gemeente, tot de verheerlijking Uws Naams. Gedenk aan de raad der kerk. En aan al de raden van de gemeenten hier in het oosten. Gedenk aan onze medebroeder met de zijnen. Brengen ze weer in veiligheid thuis.

Verzoen onze zonden. En wil ons in het verdere van de week nog sterkte en lust geven en moed en kracht en nog verblijden met Uw daden. Dat wij U nog ontmoeten mogen.

En dat ook Uw volk nog bediend werd uit de Middelaars bediening van Christus. Om Jezus wil. Amen.

Het laatste vers van Psalm 143.

*Laat nooit mijns vijands wens gelukken;
Roei z' allen uit die mij doen bukken,
Om Uwe gunst mij toegezegd,
Verdelg hen, die mijn ziel verdrukken;
Want ik, o HEER', ik ben Uw knecht.*

Ontvangt nu de zegen des HEEREN:

De HEERE zegene u en Hij behoede u.

De HEERE doe Zijn aangezicht over u lichten en zij u genadig.

De HEERE verheffe Zijn aangezicht over u en geve u vrede. Amen.

6. Het doorwaaien van de Noordenwind en de Zuidenwind in de hof van Gods kerk.

Psalm 35:11

Lezen, Psalm 35

Psalm 44: 12, 14

Psalm 108: 1

Psalm 71: 14.

We vangen onze godsdienst oefening aan, door met elkaar te zingen uit Psalm 35 en daarvan het 11^e vers. Psalm 35:11.

*O' Heer gij ziet het, zwijg niet stil.
Uw recht beslisse mijn geschil.
Ontwaak, treed toe, tot mijn bescherming.
Mijn God betoon mij Uw ontferming.
Doe mij, o Hoogste majesteit,
Eens recht naar Uw gerechtigheid,
En laat die wreden dag aan dag,
Niet juichen om mijn droef geklag.*

Wat we uit Gods Heilig Woord u wensen voor te lezen, dat kunt u opgetekend vinden in de vijfendertigste Psalm.

Onze hulpe is in de Naam des Heeren, Die hemel en aarde gemaakt heeft.

***Genade, vrede en barmhartigheid, worde u allen rijkelijk geschonken en
vermenigvuldigd van God den Vader en Christus Jezus den Heere,
in de gemeenschap des Heiligen Geestes. Amen.***

Zoeken we nu tezamen het aangezicht des Heeren.

Heere, het is in Uwe grote goedertierenheid, in Uw lankmoedigheid en in Uw verdraagzaamheid dat we nog zijn aan deze zijde van dood, graf en eeuwigheid. En de dag die bijna weer achter ons ligt, dat we nog verzorgd, dat we nog gesterkt, dat we nog bewaard, dat we nog onderhouden zijn door Uw hand. En in de avond nog uit al het gewoel en gejoel van de wereld nog worden samengebracht om onder Uw eeuwig getuigenis, dat blijven zal tot in der eeuwigheid, ons nog een ogenblikje neer te mogen zetten. Ge mocht uit vrije genade, om Christus' wil, door de Heilige Geest, onze harten vernederen en onze zielen verootmoedigen. Breek ons eens in stukken, want:

*"Het is toch God alleen die in stukken breekt,
den kop, ja in den grond versteekt;
't getal al Uwer vijanden."*

Ge mocht reden uit Uzelf nemen. De weldaden zijn groot, boven duizenden en miljoenen dat we nog samengebracht mochten worden, om nog te horen wat tot onze eeuwige vrede is dienende. Maar, Paulus die plant is niets, Apollos die nat maakt, maar het is alleen God den Heilige Geest, Die de wasdom kan geven. We zijn steil en diep afhankelijk, zoals we ook uit Uw woord in deze ure wensen te vernemen, van de bediening des Geestes en van de invloeden van Uwe Goddelijke genade. Och, wat zijn we toch stumpers. En wat zijn we toch stakkers in onszelf. Maar, waar Gij nieten en

nullen met Uzelf wilt vervullen, och breng ons eens in die waarachtige vernedering. Maar ook in die wezenlijke behoefte der ziel.

Verleen ons samen, jong en oud, klein en groot, zoals we nog vergadert zijn een honger en een dorst niet naar brood en naar water, maar naar de woorden des Levenden Gods. Dat ons gemis ontdekt mocht worden, dat we onze schuld en zonde recht mochten leren kennen. En het ook mochten leren, waar het aan onze kant hopeloos is, dat er hulpe besteld is bij een Held, Die machtig is om te verlossen. Dat in Christus al de volheid woont, dat dit des Vaders welbehagen geweest is. En niet om die volheid voor Zichzelven te behouden, omdat Hij het niet nodig had als God, omdat Hij de volle algenoegzaamheid in Zichzelven is. Maar alleen voor Zijn volk om ze mee te delen, uit die volheid van die eeuwige en Goddelijke genade. Och, waar de rivier Gods vol water is, daar mocht het vanavond nog eens druppelen. En dat het nog eens wáár mocht worden, want als God komt wordt alles waar. 'Het woeste veld dat vangt zelfs die droppen, zijn weide blijft niet droog'. Gedenk nog des ontfermens in spreken en horen. We hebben het allemaal even hard van node. Er is er niet één die 't missen kan. Wil ons verblijden met Uw daden.

Wil Uw koninkrijk nog doen komen in ons hart, in ons midden, in onze huisgezinnen, land en volk, Jodendom en heidendom. En dat Uw Volk gebouwd worde in het allerheiligst geloof. Dat het werk Uwer Goddelijke genade niet alleen bekrachtigd en bevestigd, maar dat het nog eens groeien en bloeien, dat het nog eens tot openbaring mocht komen. Dat het mocht zijn tot lof en eer en heerlijkheid in de openbaring van Jezus Christus, het Hoofd van Zijn duurgekochte Kerk.

Gedenk aan al Uwe knechten. Sterk ze. Vermeerder hun getal. En wil ook ons in dezen avond Uw hulp en Uw bijstand niet onttrekken. Gij hebt ons zo menigmaal al geholpen. Och, help ons ook dit maal nog. En dat we niet anders zoeken mochten, want we zitten volgepropt met ons eigen en we kunnen van onszelf maar niet los komen. Maar och, verlos ons van onszelf. Ontledig ons van onszelf en geef dat we vervuld werden met U. En dat we Uw eer mochten bedoelen en het heil van Sion.

Zieken en zieken, mochten we aan Uw troon bevelen. Gij hebt de echtgenote van een van onze ambtsdragers nog terug willen brengen uit het ziekenhuis. Dat we Uw Naam er voor mochten erkennen. Maak het verder wèl. En bovenal, heilig het aan haar en aan zijn harte. Een jonge moeder is vanavond weer in het ziekenhuis gebracht. Och, Ge weet d'r omstandigheden. Ge weet d'r noden. Dat ze tot de God van haar vader nog mocht leren roepen, bij Wien uitkomsten zijn, zelfs tegen de dood. Gedenk nog des ontfermens. Aan al de anderen die daar neerliggen. Geopereerd en den anderen zwak en oud en uitgeput. Och, het uitnemendste van dit leven 't is maar moeite en 't is maar verdriet. En allemaal de vrucht van onze zonden. We hebben het allemaal gewild. We hebben het allemaal gezocht. We hebben het allemaal begeerd. Maar, om het te aanvaarden en over te nemen, dat zullen we met onszelf nooit kunnen. Och, dat die alvermogende genade Gods nog in onze harten verheerlijkt mocht worden. Gedenk alle weduwen en wezen. Gedenk allen die in rouw en droefheid gedompeld zijn. Vervul al de noden en verzoen de zonden. Doe ons nog iets van Uw gunst ontmoeten. Och, dat het in dit avonduur nog eens zijn mocht: 'Gij hebt het land begerig gemaakt. Verrijkt het grotelijks. De rivier Gods is vol water'. En als er nog zijn in donker, in duisternissen, in ellenden, in strijd in gemis, in veroordeling in vijandschap, in moedeloosheid, zomaar wegzakken en wegzinken.

'Och, richt ze nog eens op, verander hun geklag.

Wil naar Uw Woord ze gunstig onderschragen'.

En dat in de verzoening van onze zonden, om het dierbare bloed des verbonds. Om Jezus' wil. Amen.

We zingen van Psalm 44 het 12^e en het laatste vers.
Inmiddels wordt voor de school gecollecteerd.

Het woord van onze overdenking waar we bij vernieuwing uwen aandacht voor vragen, vinden we in Gods heilig Woord, Hooglied 4 en daarvan het 16^e vers het eerste gedeelte:

"Ontwaak Noordenwind, en kom gij Zuidenwind; doorwaai mijn hof, dat zijn specerijen uitvloeien".

Tot dus verre.

Het is geliefden, bij vernieuwing dat we vanavond uw aandacht voor deze tekst vragen. Herhaalde malen hebben we er reeds bij stilgestaan, maar met de hulp Gods wensen we vanavond eerst iets te zeggen over drie woorden die in deze tekst voorkomen.

Het eerste woord is *ontwaak*,

Het tweede *kom*,

En het derde is *doorwaai*.

We hebben in de vorige predicates reeds gehoord de noodzakelijkheid, ten eerst, van de *Heilige Geest* op Zichzelf als een *Persoon* beschouwd.
We hebben ook gehoord, hoe onmisbaar dat de Noordenwind is, maar ook wat een grote waardij dat de Zuidenwind heeft, voor Gods volk en voor Gods kinderen.

Nu vraagt die bruid vanavond:

Ten eerste *ontwaak*.

Ten tweede *kom*.

En ten derde *doorwaai mijn hof*.

1. Ontwaak

Het woord *ontwaak*, dat komt in de grondtaal van de Bijbel van het woord, *opwekken* en *wakker worden*. Het wordt zelfs gebruikt in de Bijbel van het opwekken van vogels over hunnen jongen. En het betekend eigenlijk, - in dat woord ontwaken daar ligt opgesloten - een *aansporen*. In Deuteronomium 32 lees je van die arend die opgewekt wordt over zijn jongen. Die eerst als 't ware naar die jongen niet omkeek, en die net zo lang gewacht heeft, totdat die jongen uit hun nest worden gestoten. En wanneer ze dan neervallen, zou je zeggen: 'die beestjes zullen doodvallen'. Maar dan komt die arend die jonge arenden op z'n vlerken te dragen en te onderrichten.

Het woord *ontwaken* dat wordt vele malen door de Godzaligen in de Bijbel gebruikt. Wanneer ze in bijzondere omstandigheden van hun leven God nodig hadden. In Jesaja 51:9 staat er: "Ontwaak, trek uwe sterkte aan, o arm des Heeren". Hetzelfde vindt u verklaard in Psalm 35 waaruit we gezongen hebben en wat we u voorgelezen hebben. Ook in Psalm 44, komt het woord *ontwaak* gedurig voor. Natuurlijk, dat woord *ontwaken* dat wil niet zeggen, dat er ooit sprake kan zijn dat de Heere slaperig is, zodat Hij sluimert. Want we lezen in Psalm 121 dat Hij, Die trouwe Wachter Israëls is, nooit slaapt en dat Die nimmer sluimert. Datheen die zegt zo kostelijk in Psalm 121: 'Die waakt aan alle zijden'. De zorg van God en van Christus over Zijn kerk is ten allen tijde. Met eerbied gesproken, als God één minuutje, één seconde Zijn oog van Zijn volk af zou trekken, bij dag of bij nacht, dan was het voor eeuwig een verloren zaak. Dan was het een eeuwig omkomen. Maar dat gebeurt niet.

Maar nu zou je misschien zeggen: 'waarom is het dan toch dat die bruid in onze tekst zegt: *ontwaak Noordenwind*'? Dat is, omdat voor het bewustzijn van Gods volk, die Geest soms zo verre weg is, zo verre geweken is.

Er zijn mensen die altijd geloven, die altijd geloven dat er een God is en die daar nooit over in de war zitten. Nu is er een verschil tussen de *staat* en tussen de *stand* in het geestelijke leven. Job die is op de mesthoop terechtgekomen, maar wat God hem geschonken had, is die man nooit kwijtgeraakt; want hij zegt in het dertiende kapittel: "Evenwel zal HIJ mij tot zaligheid zijn. En in het negentiende kapittel: "Ik weet, mijn Verlosser leeft". Maar wel heeft die man gezegd: "och dat ik tot zijn stoel mocht komen. Dat ik wist waar ik Hem vinden mocht". In de *stand* van zijn leven. En dan kan God zo verre van hem weg geweken zijn: 'des daags roep ik en des nachts; en er is geen stilte'. Soms, dan kunnen ze wel eens zeggen; 'o God, leeft U nog? O, God toon nog eens dat U er bent'. Dat gebeurt, dat geeft plaats in het leven van Gods volk!

En nu is de Heere, Die is vrij in Zijn bediening en in Zijn bedeling en in de wegen die Hij met Zijn volk houdt. We zingen in Psalm 25 '*s Heeren goedheid kent geen palen*'. Maar toch mijn hoorders, het blijft hier voor Gods volk een leven van op en van neer. Zelfs van Abraham lezen we en dat was de vader aller gelovigen: "en God voer van hem op". Dan lees je ook weer dat God terug kwam. Zoals we kortgeleden op een zondag overdacht hebben. Maar nu kan de kerk, die kan voor zichzelf in omstandigheden en toestanden geraken, dat het schijnt alsof God Zich van dat volk en van hun omstandigheden en van hun zaken Zich zelf totaal niks meer aantrekt. En dat de vijand zegt: 'je hebt geen heil bij God'. David die zegt:

*'Dacht ik hoe God anders helpt,
Mijn ziel werd overstelpt'.*

Op een andere plaats dan zegt die man, in een van zijn psalmen, als God hem tevoren had geholpen:

*'Maar God zal hem nu niet meer
Verlossen als weleer,
Hem is geen heil beschoren'. Psalm 3, Datheen*

En soms dan kan God Zijn lieve volk soms zo laten zwerven en zo laten dolen over de wereld, dat ze van binnen wel eens zeggen: 'zou er wel ooit wat van God in mijn hart en in m'n leven geweest zijn'? Het kan wel eens zover komen, mensen. Och, misschien zit er vanavond toch nog een enkel schepseltje onder, die zegt: 'och man, zo is het bij mij ook. Zo is het in mijn hart ook, dat soms het hele leven geen cent waarde meer voor je heeft, geen cent. En dat je zegt: o God, wat doe ik nog op de wereld, wat doe ik nog op de wereld'? Want je moet denken mensen, als God een mens waarachtig bekeert, dan heeft Hij de rust en de lust uit de wereld en uit de zonde voor je weggenomen. Dat heeft God gedaan. Als dat geen waar is dan heeft God nog nooit naar je omgezien. Dan ken je van het werk Gods niets. Dus toets je arme zielen maar op weg en reis naar de eeuwigheid, mensen. Want we kunnen misschien vannacht nog wel opgeroepen worden, daar we voor God zullen moeten verschijnen.

Maar aan de wereld heeft dat volk niets meer want die deur heeft God dichtgedaan. Maar aan God soms ook niets meer. En met jezelf niets anders dan ellende. Dus, als dat allemaal bij elkaar komt dan kun je wel begrijpen, mensen dat er niet veel glans meer op je gezicht ligt. En dat je niet meer zo opgewekt kijkt. En dat alles even zwaar en even moeilijk wordt; en dat alles even hard wordt en alles even ellendig wordt.

En dan, vooral moet je eens denken, dat die *bruid* een mens was, die had zo veel van de dadelijke gemeenschap Gods in haar ziel gehad. Laat ik het in mijn woorden eens mogen zeggen: die bruid die was verwend, die was verwend. Want die bruid heeft beleefd en doorleefd wat hier in dat Hooglied verklaard is. Dat is maar niet als water

door de goot gelopen, nee, dat is persoonlijk beleefd door dat schepsel, dat is een zielservaring geweest. En als je nu, - dat moet je eens overdenken mensen, - als je nu met Mozes en met Petrus op die heilige Berg geweest was, maar je komt dan op die wereld weer terug en in het leven weer terug en in jezelf weer terug en in al de ellende, want elke dag die heeft wel genoeg aan z'n eigen kwaad. Als een mens maar eens eerlijk mocht wezen, dan zou ik je het wel vertellen wat er te koop is op de wereld en wat er te koop is in het leven. Van den enen dag zomaar in de ander. Want je moet maar denken mensen, als God je gaat ontdekken en gaat afsnijden en gaat ontbloten, dan loop je zomaar als een ballast over de wereld te zwerven. En dan moet je zeggen: 'o God, dat U toch nog met me te doen wilt hebben, dat U me nog niet verteerd, dat U mij nog niet weg gestoten hebt. Dat ik nog niet voor Uw aangezicht vertrapt ben en vertreden'.

Maar als je het leven nu gehad hebt, is het net als in de natuur, mensen. Als een mens nu getrouwd geweest is en er is een breuk, een scheiding in dat leven gekomen, die man is alleen of die vrouw is alleen. Of, met het verlies van kinderen. Als je net als Jakob, lege plaatsen aan de tafel moet zien, wat nooit meer terugkomt. Wat een bitterheid, wat een smart en wat een verdriet. Wij die er nog nooit één verloren hebben kunnen niet beseffen wat het is, mensen. Nee, want het moet allemaal maar beleefd worden. Allemaal. Een mens kan er wel *over* praten maar die kan er niet *uit* praten, als het niet beleefd is.

Maar toch geliefden, als nu inwendig een mens tijden heeft gehad, dat hij de zoete gemeenschap Gods in zijn ziel gesmaakt heeft, als hij iets van de heerlijkheid van Christus aanschouwd heeft, als hij iets geproefd heeft van de gemeenschap des Heiligen Geestes, *en hij komt er buiten te staan*, en hij moet het gaan missen. En hoe langer hij dat dan moet missen hoe ellendiger dat het dan wordt, mensen. Ellendiger. Het wordt er niet beter op, maar het wordt steeds ellendiger. En hoe langer hoe meer hij in de ellende met zichzelf wegzinkt. Want je moet denken, al ligt er nog zoveel achter een mens z'n rug van Geestelijke ervaring en wat hij doormaakt heeft en wat hij doorleeft heeft en wat hij gekregen heeft en wat hij ontmoet heeft, prakkiseer er maar niet over mensen dat je er wat mee doen kunt, dat je jezelf er mee helpen kunt; het is een onmogelijk zaak. Daar kan wel wat van in de herinnering liggen. Och ja. Maar dat kan veel meer terug komen in de *veroordeling* als in de *vernedering*. Want het is altijd maar z'n eigen schuld dat hij het kwijt is, mensen. Hij is zelf van God vandaan gelopen. Het is allemaal zijn eigen schuld. Maar nu kun je wel begrijpen mensen, als men nu eens het leven geproefd en gesmaakt heeft dat God goed is, maar hij moet dat leven nu gaan missen hij moet die gemeenschap in zijn ziel gaan missen. En dan kunnen de mensen wel zeggen: 'Och man, daar is dit met je gebeurd en dat heeft met je plaatsgevonden en dat is toch wel eens ervaren en dat heb je toch wel eens ondervonden. Och..., het is onmogelijk. Groenewegen zei: "*Mijn zak zal niet zijn ontbonden, voor en aleeer ik Jezus heb gevonden*". En nu kunnen er zoveel beloften in de Bijbel staan, het is allemaal waar, hoor. Daar gaan we geen woord vanaf doen, vanavond. Och nee. Maar kan ik mijzelf er mee helpen? Het moet persoonlijk aan mijn ziel worden toegepast door de Heilige Geest, zal ik er vrucht van hebben. En zal ik er kracht uitputten voor mijn eigen ziel. Anders, och, dan zijn het allemaal woorden. Maar de kracht inwendig ervan wordt gemist.

En nu zegt die bruid: '*ontwaak Noordenwind, word eens wakker*. Dat Je toch nog eens opgewekt mocht worden uit uzelf'. Want je moet denken mensen, Gods volk verspeelt alle recht, en alle aanspraak. Daar blijft totaal niets over om ons zelf nog op te verlaten; daar zorgt God wel voor, dat hij alles kwijt raakt. En dat er niets anders overblijft in zichzelf als een ellendig en een arm schepsel. *Ontwaak* staat er hier in deze tekst. 'O

God, staat U toch eens op'. En nu slaapt God nooit en God Die heeft Zijn volk en Zijn kerk en al hun wegen en al hun zaken elk ogenblik in Zijn Hart en in Zijn gedachten. 'Gij omringt mijn gaan en mijn staan. En Gij kent van verre mijn gedachten'. Daar is voor die God niets verborgen. Maar het is of Hij voor dat volk Zich zo verre houdt. Het is alsof Hij slaapt. Het is alsof Hij de zaak van Zijn kerk niet meer aan kan. Het is alsof Hij Zich er niet meer mee bemoeit. Maar ze kunnen het niet meer bekijken dat God Zich nog met hen bemoeit. En dan gaat het net als toen met Elia, die tegen die mensen zei: 'dat ze een beetje harder moeten roepen, daar hij op reis is'. Elia die spotte ermee. En weet je wat het leven van een kind van God is, mensen? Dat echte leven, dat is hier van binnen onder smaad en hoon. Onder lasteringen die het hart breken en scheuren. En de vijand, die heeft er zijn handen ook zo tussen, die zegt: 'Het is tevergeefs op God te wachten, tevergeefs om Zijn wacht waar te nemen'. Maar als het wáár is, mensen, dat komt hij het in de vrucht te openbaren. Zodat Gods volk het leven zelf nooit wegstoort. Maar dat volk blijft God aankleven.

Het kan wel gebeuren in ons leven, dat ze d'r bek zoo maar opensperren, dat je hun tanden ziet en dat ze zeggen: *o, huichelaar!* Dat is wat geliefden, als dat eens naar je hoofd geslingerd word. Als ze van binnen zeggen: 'o, hou er maar mee op. Geloof maar nooit dat God nog tot je ziel zal spreken'. Maar de dichter van Psalm 136 zei:

'Hoe meer dat wij waren bezwaard,

Hoe ons meer hielp, God vermaard'.

Eén ding mensen, - en dat moet je tussen God en je ziel vanavond maar eens onderzoeken, want dit blijft er voor de kerk liggen - als het wáre werk Gods in je hart ligt, als het beginsel van dat werk in je ziel mag wezen: *dan kan je bij God nooit meer vandaan blijven*. Dan zult u toch gedurig tot God je toevlucht nemen. En dan van binnen zullen ze wel eens zeggen: 'Toch is er eigenlijk geen hoop, geen kans dat God je antwoorden zou. En dat God Zich ooit nog met je bemoeien zou'.

Maar wat antwoorden ze dan van binnen? Dan zeggen ze: *dan zal ik toch totdat ik ga sterven, dan hoop ik toch maar aan die poort te blijven liggen*. Weet je waarom? Niet omdat ik recht heb. Maar omdat God het waard is. En met eerbied gesproken dan moet God maar met mij doen wat Hij wil. Maar dan hoop ik nooit weer terug te keren. Dan hoop ik daar te liggen als een onwaardige in mijzelf. Dan hoop ik toch aan die poort te liggen.

Maar vanzelf, daar ligt een *hope* van binnen. En daar ligt toch eigenlijk een verwachting. Want dat volk dat een hoop op God heeft gekregen, dat zal nooit beschaamd worden, God zal Zichzelf er toch over ontfermen. Omdat er in de donker, in de strijd, in de beproeving, een aankleven aan de hemel is. En van Wie hebben ze dat gekregen? Wie heeft dat nu in hun ziel gelegd? Dat heeft God er Zelf in gelegd. Want anders was het al lang opgegeven. Al lang afgelopen. Maar dat is het nu mensen, wat in hun harte leeft door de genade Gods, als je van God bekeerd bent.

Laat ik het nog eens anders zeggen. Als ik ooit vervaardigd ben geworden om uit het Egypteland der zonde door God getrokken en geleid, dan kun je nooit meer maar dat vorige leven terug, de brug die is voor al dat volk opgehaald. En nu kunnen ze wel moedeloos zijn en zeggen: 'och daar in Egypte, daar hadden we komkommers en ajuinen en knoflook'. Maar God Die heeft ervoor gezorgd, dat ze niet terug kunnen. Maar nu kunnen ze wel eens bij dat water van die Rode Zee terug komen, maar ze kunnen er nu niet meer door. En wie het begrijpen kan die begrijpt het. Als je nu bij het water van de Rode Zee komt mensen, dan komt het water in je ogen. En dan gaat dat hart breken en tot God schreeuwen. En dan zeggen ze: 'O God, zou ik terugkeren? O God, zal ik terug moeten?' Maar dan bij die de Rode Zee, dan komt het weer terug wat God gedaan heeft:

*"Ik zal gedenken, hoe voor dezen
 Ons de Heer' heeft gunst bewezen.
 'K zal de wond' ren gade slaan,
 Die Gij hebt vanouds gedaan".*

Ontwaak Noordenwind, ontwaak Noordenwind! Och, dat die Noordenwind van de Heilige Geest weer komen mocht om mijn hart eens te verlevendigen en om de genade weer eens in oefening te brengen! Zodat ik weer eens betrekking op God mag krijgen. Dat ik weer eens nood in mijn ziel mag hebben. Dat zul je bij een huichelaar nooit vinden. Wat vind je bij een huichelaar nooit? Niet tevreden zijn met zichzelf en met hun omstandigheden. Gods arme volk is nooit tevreden met hun eigen. Die klagen over zichzelf. En dat volk dat schreeuwt over al hun ongestalten en over al hun wangestalten. En dan zeggen ze: 'o God, dat dit nog eens anders mocht worden. En dat ik toch nog eens tot eer van Uw Naam mocht leven. En niet tot oneer'. *Ontwaakt Noordenwind!* Daar ligt nóg wat in. Dat volk weet waar het vandáán moet komen. En dat volk weet wat zij van node hebben.

Ontwaak Noordenwind! Die bediening van de Heilige Geest, die krijgen ze in hun leven zo nodig voor hun eigen hart en leven. En als die kerk nu om God verlegen raakt dan is dat Zijn eigen werk. We hebben je wel eens gezegd, niet om je te bouwen op een andere grond dan Christus. Verre van dat mensen; maar toch om de ware kerke Gods te bemoedigen en om ze nog eens moed in te spreken. Als we in waarheid om genade verlegen worden, dat is een bewijs dat we genade van God hebben gekregen. En dat zal God op Zijn tijd zekerlijk waar maken en zekerlijk verhoren. Misschien zitten er wel tussen, die zeggen: 'ik denk dat God mij nooit zal horen. Ik denk dat God mij nooit zal antwoorden. Ik denk dat er voor mij nooit enige hoop is'.

Ja daar is hoop voor Israël in dezen. Daar is hoop dat het waarachtige werk van God in je ziel is verheerlijkt geworden. Als er een gemis ontdekt is dan heeft God dat Zelf gedaan en Hij zal het vervullen op Zijn tijd en Hij zal de genade verlevendigen die Hij in de harten van Zijn volk geschonken heeft.

Ontwaak, gij Noordenwind! Als die Geest van binnen met medeweten van hun zelf weer eens werkzaam mag worden. "Uw goede Geest geleide mij in en effen land".

2. Het tweede woord wat we vanavond overdenken, dat is het woord kom.

De bruid, die zegt: *Gij Zuidenwind, kom.* Soms lees je wel eens en je hebt wel eens horen zeggen in de dagelijkse gesprekken: *De wind ligt.* Vooral na zware stormen dan kan het soms zo stil worden; de wind is gaan liggen. De wind is op dat ogenblik werkeloos, die wind doet niets meer. Dat betekent: *staat op, ontwaak, en kom.* Maar vanzelf, de Heilige Geest is nooit werkeloos, want anders was het een dode geest. Een van de oude schrijvers die zegt van de Heilige Geest: 'Wat een werkzame Geest!' Die is altijd werkzaam, zoals Christus bidt aan de rechterhand des Vaders. Paulus zegt in Romeinen 8: "Die altijd leeft om voor Zijn Volk te bidden". Zo is die Heilige Geest altijd werkzaam. De Heilige Geest is nooit stil. Die altijd leeft om voor zijn volk te bidden. Zo is die Heilige Geest altijd werkzaam. Die Heilige Geest is nooit stil. Die Geest is nooit stil in het bekeren van zondaren. In het ontdekken van Zijn volk, ook in het verheerlijken van Christus. Hij is nooit werkeloos, dat kan niet. Natuurlijk, het wordt niet altijd even duidelijk gezien. Wie zou er nu toch, vroeger in de Bijbel, gedachten gehad hebben van Nicodémus? Wie zal er nu in gedachten gehad hebben van Josef? Die mensen hebben voor 3 jaar verborgen over de wereld gelopen. De naaste familie, die zal er wel wat van gemerkt hebben. Je moet rekenen als God begint dan komt er toch een verandering in je leven, wat vroeger kon dat kan nu niet meer. Er is

wel eens uitgedrukt: 'wat vroeger een last was, is nu een lust. En wat vroeger de lust is wordt dan een last'.

En dan zijn er toch wel eens ogenblikken, dat ze er wel eens wat van laten merken, het kan niet anders, dat werk van God dat komt openbaar. Het kan niet verborgen blijven. Daar zijn zielen, die soms jaren onder de wet lopen. Daar zijn zielen, die soms jaren als onder het oordeel gebukt gaan. Daar zijn zielen in de kerk die soms jaren met een gesloten mond gaan. Maar geen gesloten mond tegen de HEERE. Kent u dat ook mensen? Kent u dat ook? Dat u toch tot God spreekt, en dat er ogenblikken zijn om je ziel voor God uit te spreken? En soms hebben zij wel eens een nacht dat ze wel eens een gemak in hun hart hebben, en dan denken ze: 'O, als dit toch eens bij me mocht blijven en als ik dan morgen eens een kind van God mochten ontmoeten. Als ik morgen toch eens de vrijheid had om hier iets van te zeggen...' Maar eer dat het morgen is, dan is het weer weg. En dan is er weer zoveel veroordeling, en dan is er weer zoveel strijd, dat ze van binnen zeggen: 'hou je mond, want het is toch allemaal niets'. Zij hebben in hun leven al zoveel klappen gehad, want dan zeiden ze van binnen 'dit volk heb ik mij geformeerd'. En nu loop je maar met een zwijgende mond. Niet alleen dit maar soms nog alles te ontkennen ook. En daar kan de mens zichzelf ook mee in de donker brengen. "Blus de Geest niet uit". "Bedroef de Heilige Geest niet". Maar toch op de bodem van hun hart, daar zeggen ze: 'HEERE, o als toch eens de stop van die fles afkomt. Als er toch nog eens een ogenblik aan mocht breken, om nog eens goed van God te mogen praten, en slecht van mijzelf. Als er nu toch nog eens een ogenblik aan mocht breken, dat ik Gods volk bij mekaar mocht roepen, en als ik eens kon zeggen: 'Komt luistert toe, gij Godsgezinden". Zo ligt het in hun hart, en schreeuwt het in hun ziel. Dan zeggen ze: 'HEERE, dat ik toch eens vrijheid kreeg. Dat ik toch eens ruimte mocht krijgen om hier eens wat van te zeggen. Daar gaat hun hart naar uit, als er leven Gods in hun ziel is. Dan is er een begeerte om met vrijmoedigheid van God te spreken. Als er wat van God in je hart is, Lodensteijn die zegt: *'Ik wens dat ik niet anders kon, als van deze Koning zong'*. Wat een wonder, als God toch eens opening geeft, en als God nog eens vrijmoedigheid schenkt. Wat een wonder wanneer de HEERE er Zelf nog eens aan te pas komt.

Kom gij Noordenwind. Om ze los te maken, om ze vrij te maken, om ze vrij te verklaren en om ze vrij te zetten. Dat is de Heilige Geest, Die is in de kracht van Zijn eeuwige bediening zo noodzakelijk voor hun eigen hart en leven. O, hun hart gaat er naar uit mensen, dat het slot toch eens van hun mond mag gaan. Die dag, dat die dag toch eens aan mag breken, dat ze met de kerk, in de 108^e Psalm mochten betuigen:

*Mijn hart, o Hemelmajesteit,
Is tot Uw dienst en lof bereid.
'k zal zingen voor den Opperheer,
'k zal psalmen zingen tot Zijn eer.
Gij zachte harp, gij schelle luit,
Waak op, dat niets uw klanken stuit.
'k zal in den dageraad ontwaken
En met gezang mijn God genaken.*

Ik las u voor, het eerste vers van Psalm 108.

Toepassing.

En uit die twee woorden nu, geliefden, blijkt duidelijk, dat Gods volk wel weet, waar het aan hapert. Maar dat ze ook wel weten, wat er moet gebeuren. Ze weten waar het aan hapert. Ze worden zelf de schuldige. Ze worden zelf de oorzaak van alles. Als dat niet zo is mensen, dan moet je het maar eens nakijken. Onderzoek het maar eens tussen

God en je ziel, of er ooit wat van God in je hart en in je leven geweest is. Want God maakt Zijn volk bekend, aan de plagen van hun hart. Ik vroeg aan een man in Nederland: 'Hoe gaat het met je'? En weet je wat die man zei: 'al maar verder weg gaan staan, alleen maar verder weg gaan staan'. Dat was zijn antwoord. En dat is de vrucht van de ontdekkende, van de ontblote de bediening van God de Heilige Geest.

Moet ik er nog wat bijvoegen mensen? Alleen dit nog. Het is maar een beginseltje wat wij hier in ons leven aan de weet komen, wat eigenlijk de mens geworden is in Adam. Daar is er Een op de wereld geweest, Die op de die bodem gezonken is. En dat was Christus. En omdat hij de enige Zone Gods was, heeft hij het kunnen hebben. Dan is Hij ook niet bezwaken. Als wij, vanavond eens op de bodem moesten komen, waar wij onszelf gezondigd hebben, dan bezwaken wij. Want dat is zo verschrikkelijk! Dat is met geen woorden uit te drukken, en met geen pen te beschrijven. Het is maar een weinigje wat God er van laat zien, wat God er ons van laat gevoelen. Het is een diepte zonder bodem, mensen. Zonder bodem.

En als wij in het nu altijd over een ander hebben, en een ander doet het altijd verkeerd, en wij altijd goed. Of de vrouw die niet goed is. Het zijn allemaal zulke droevige tekenen, mensen. Maar het is geen levensteken. Paulus zegt: 'mij de grootste en voornaamste der zondaar is barmhartigheid geschiedt'. En nu gaat het niet, - anders zouden we Antinomias worden - , nu gaat het niet over het *doen* van de zonde, maar hij het gaat over het *kennen* van de zonde. Omdat het door het licht van de Geest ontdekt is geworden in ons hart en in ons leven. Daarom zegt de Heere bij Ezechiël: "Ik zal maken dat zij een walg van zichzelf zullen krijgen". En dat ze hun eigen voor God zullen vernederen in stof en as.

Maar ze weten ook wat ze nodig hebben. *Ontwaak en kom!* Want zij kunnen niet meer komen, ze hebben geen kracht meer. Daar ligt wel een begeerte, maar het volbrengen dat wordt niet gevonden.

Ik ben ellendig, arm en naakt.

O, God mijn Helper uit ellenden!

Haast U tot mij, wil bijstand zenden.

Uw komst is 't, die mijn heil volmaakt.

Want ze worden er om verlegen dat God nog eens mag komen. Och, ambtsdragers en gij allen die het straks nog horen zult, zelfs in ons oude Vaderland, och is er nog een volk dat zelf niet meer komen kan? Is er nog een volk in ons midden en in de wereld, die 'daar neerligt tussen ketels en kolen zwart, in onere versteken'? Een volk dat moet blijven liggen, waar ze liggen; een volk dat van zichzelf niet meer opstaan kan, een volk dat zich niet meer verroeren kan? Maar een volk dat met de bruid zegt: 'trek mij en wij zullen U nalopen'. Och, zit er hier in ons midden ook nog van dat volk? Als ik vanavond eens zou vragen, man, vrouw, kind, jongen, meisje: 'Hoe vaak heb je uit de nood van je ziel tegen God gezegd: Heere, kom toch nog eens? Hoe vaak, dat zullen ze niet kunnen zeggen mensen, want dat is als bij dag en bij nacht het gebed van hun ziel dat God nog eens komen mocht. Zonder Zijn komst zijn ze zo ellendig. Zonder Zijn komst zijn ze zo veroordeeld. Maar als Gij nog eens komt! Och daar zien hun zielen naar uit. Dat is het verlangen, dat is de begeerte van hun hart. Als dat eens gebeuren mocht! Omdat ze geloven, omdat ze vast geloven, dat als Hij zal komen dat Hij alles zou mee brengen en dat Hij die leegte die er hier zit, dat Hij die leegte zal vervullen met Zichzelf. Want ze twijfelen niet aan de volheid die er in God is. O, nee. Zij hebben zo vaak gezegd: 'Heere, U hebt een eeuwige volheid.' Het is des Vaders welbehagen geweest, dat in Hem al de volheid wonen zou. Maar och, dat mijn ziel er eens uit bediend mocht worden. Dat mijn ziel er nog eens mee vervuld mocht worden.

*"Och sla op mijn ellenden d' ogen;
Zie mijn moeite, mijn verdriet."*

Dat is de begeerte van hun hart, mensen. Och kun je voor God vanavond zeggen met je hand op je hart en met je hart op je hand, kan je het zeggen, dat dit het uitzien van je leven is, het uitzien van je ziel, dat er een gedurig uitzien is dat God mocht komen? En voor jezelf volk, 'in ver afgelegene streken, schier bezweken, van alle hulp en heil ontbloomt'. Want het wordt almaar leger en ellendiger. Wees maar eerlijk, 't wordt almaar leger. 'Als Gij nu nog eens komen mocht, als Gij Uzelf nu nog eens uit vrije goedheid over dat volk U mocht ontfermen'. Het zou de blijdeste dag worden van hun leven, als Hij eens zou zeggen: "Ziet, hier ben Ik, ziet hier ben Ik, Ik ben uw Heil". Dat Hij Zichzelf eens aan dat volk kwijt schonk. Maar dan zeggen ze: 'O God, dat zal toch teveel zijn, dat zou toch teveel wezen. Als dat mij toch te beurt zou vallen, want dat ben ik niet waard.' Het wordt aan onwaardige geschonken. Het wordt aan ellendigen gegeven. 'Uit vrije goedheid, waar 't Gij haar, een vriendelijk Ontfermer.' Och, ik hoop dat er vanavond nog zielen troost en moed uit de waarheid mogen krijgen. Ontwaak, kom!

Maar nu het derde woord, dat is: doorwaai.

En dat woord *doorwaai*, wat betekent dat? Dat ziet ook op de noodzakelijkheid van de dóórwerking van de Heilige Geest in het hart en het leven van Zijn volk. Och mensen, het zit overál vast. Ik hoop dat je me volgen kunt. Het zit aan alle kanten vast. Het zit aan alle kanten verward. En nu kunnen wij wel eens hebben geprobeerd om wat uit elkander te doen, maar dat lukt niet. Dat laat God nooit gelukken. Want het wordt almaar ellendiger. Het wordt almaar ellendiger. Och mensen, het kan zo dodelijk zijn en zo ellendig dat alles zomaar neer hangt, dat er niets meer te vinden is. Geen uitgang tot God meer, geen verlangen meer naar God en geen betrekking tot God. Alles weg. Alles weg, ja voor ons bewustzijn dan kan alles weg zijn, alles weg. En dan ben je er zo ver vanaf mensen, soms denken we: al zou heel Grand Rapids uitsterven vannacht, dan denk ik dat ik morgen nog dezelfde was. Ze hebben vroeger Gods volk wel eens uit horen drukken: *'De hemel verkwikt niet meer en hel verschrikt niet meer.* En dat zal, dat zal met mij nooit gebeuren. Och nee, zo ver zal het bij mij nooit komen. Nee.'

Maar die tijd, die komt. Misschien zul je het wel vreemd vinden mensen sommigen tenminste. Maar we kunnen onszelf wel eens zo dood, zó dodig waarnemen dat al zou God me op dit ogenblik in de hel stoten dat ik geen haar veranderen zou. Is dat te geloven? Als je jezelf niet kent is het niet te geloven. Och, weet u wat Gods volk doet? Die gaan zichzelf bij God aanklagen. En dan gaan ze aan God vertellen hoe ellendig dat het is. Maar dan zeggen ze: *doorwaai, doorwaai.* O dat die takken van die bomen nog eens tegen elkaar opzwiepen. Dat het dooie hout er nog eens uitgesmeten wordt en dat het eens op de grond terechtkomt. En dat die bladeren weer eens groen worden en gaan opleven. En dat dan alles weer eens anders wordt.

Doorwaai mijn hof. Er komt een tijd mensen, dat Gods volk wel eens dingen soms gaat zeggen, dingen zeggen, waar ze later van beven, daar ze later van beven. Ze kunnen soms wel eens in een toestand geraken dat ze zeggen: 'O God, o God, ik weet niet meer wat ik zeggen moet vanwege mijn toestand. O ja. Want het wordt met de dag, met de week ellendiger en met de week rampzaliger. Ik weet niet meer wat zonde is, ik weet niet meer wat schuld is. Ik weet niet meer wat gemis is, ik weet niet meer wat verlaten is. Vroeger heb ik liggen schreeuwen tot God, maar ik kan geen traan meer in mijn ogen krijgen. Het is zo ellendig, zo ellendig, zo ellendig.'

Doorwaai mijn hof! 'O God, al zullen dan al de bladen er afgaan van de belijdenis, ja, als ik dan niks meer overhoud dan een tronk die misschien nog in de wortels staat. Als

een tronk. Maar dat al de takken er dan maar afgesmeten worden. O God, gaat dan maar eens door. O God, ga maar door. Al moet ik dan met Job zo meteen op de ashoop gaan zitten, al word ik dan zelf in mijn lichaam aangetast, al zou ik de ziekte van de melaatsheid krijgen.

*"Maar als ik dan U heb, o Heer' mijn.
Waar zou er dan ergens een God zijn?"*

Als dan het einde van mijn leven nog maar eens wezen mag tot de ere Gods. Als ik dan in 't einde van mijn leven nog maar eens één keertje, één keertje U zou mogen ontmoeten. Als ik dan nog eens één keertje een schreeuw tot God mag doen, zoals Simson gedaan heeft. Dan zal ik Je Naam en Je goedheid danken. Dan zal ik Je Naam er voor erkennen.'

Doorwaai mijn hof! 'O God, als u het nodig keurt om alles af te nemen dat ik niets meer overhoud maar dat U dan in de plaats mag komen dat U de hoogste plaats in mijn hart mag innemen, dat ik U eens over mag houden voor tijd en eeuwigheid.'

Doorwaai mijn hof. Er komt toch wel eens een tijd mensen dat ze zichzelf er voor overkrijgen. En dan zeggen ze: 'O, Heere, ontnem me maar wat ik niet kwijt wil. En geef me maar wat ik niet hebben wil. Als Je Naam maar verheerlijkt mocht worden. En dat Je deugden nog eens groot gemaakt mochten worden. En als mijn ziel toch een ogenblikje, al was het maar voor vijf minuten, op de rechte plaats mocht komen dat ik een welgevallen mocht krijgen in de straffen van mijn ongerechtigheid. Dat God nog eens God mocht worden! Want het kan wel schijnen mensen dat we nooit meer kunnen komen op een plaats waar wel eens in ons leven geweest zijn. *Maar doorwaai mijn hof!* O God, ik heb dan nu mezelf voor ogen, doe nu maar met mij wat goed is in Uw ogen. En och als dan Je Naam maar nooit om mijnentwille zou gelasterd worden. Dat alleen, dát alleen zou ik nog willen vragen. Maar anders, al zou U dan alles van mij afscheuren al zal U dan alles van mij wegnemen, om eens op de rechte plaats te komen.'

Doorwaai mijn hof! Och dat volk, dat komt toch wel eens aan de kant van God te liggen. "Want veel beter". Daar heb je het, hoor. Het komt zo maar net in m'n gedachten vallen.

*"Want veel beter dan dit tijdelijk leven,
Is Uwe goedertierenheid.
Och wierd het derwaarts weer geleid
Dan zal mijn mond U d' ere geven".* Psalm 63, Datheen

De Heere mocht het eens zegenen, die drie woordjes vanavond: *Ontwaak, kom, doorwaai mijn hof!* Om ons eigen voor God nog eens over te krijgen. En met alles, met alles in de dood te komen.

Och, bij David ging het ook eens waaien. Toen hij voor Absalom moest vluchten. Wat een orkaan. Toen zeiden zijn vrienden: vechten! Maar David die zei: 'Laten we maar alles oppakken. En laten we maar gaan.' Och, hij heeft zijn huisje verlaten en alles achtergelaten. De koning die ging door de opgang der olijven, opgaande, zijn aangezicht omwonden en barrevoets. Toen lag hij eronder mensen. En Simei ging ook nog eens vloeken. En die jongens van Zeruja zeiden: 'Laten we zijn kop eraf slaan'. Maar David zei: 'Jongens, laat hem maar vloeken, want God Die zal wel gezegd hebben: vloek David.'

Toen is het gaan waaien..., de takken braken...! Maar o, wat heeft hij daar zalig onder God geleefd!... Daar is hij zichzelf kwijt geworden en daar heeft hij God overgehouden. *De HEERE Die ik roemen zal.* Op Wie ik mijn vertrouwen zal stellen voor tijd en eeuwigheid beide. Och, zou je jezelf er ook niet eens voor over krijgen, mensen? Zou je die gang ook niet eens willen gaan?

Doorwaai mijn hof. En al zou dat ons vlees en bloed kosten, al zou het álles kosten. Maar dat zou toch een zalige gang zijn? Een gang waar God door aan Zijn eer zal komen en een zondaar gezaligd!

De Heere zegene uit vrije goedheid deze enkele woorden tot waarachtige bekering. Och mensen, dat je toch eens betrekking op God kreeg en het met God eens worden mocht, tegen onszelf. De Heere leeft nog!

Misschien zitten er hier nog die zeggen: 'och, het is voor mij toch niet'. Och mensen, zeg dat niet want je kunt nog tot God bekeerd worden. God leeft nog. En Die heeft alle macht in de hemel en op de aarde. Er is voor hem niets te wonderlijk. Och, ik zou je vanavond toe willen roepen:

*"Buigt u dan in het stof
En verheft met lof,
Het heilig Opperwezen.
Wil Het eeuwig vrezen."*

De Heere zegene het voor Zijn arme kerk nog tot opening, tot vertroosting, tot bemoediging. En hij geve nog genade, mensen, om betrekking, om liefdebetrekking op God te krijgen, om onszelf te haten, onszelf te verloochenen en Gode te mogen leven. Amen.

Heere, Ge mocht de waarheid nog zegenen. Wil het nog zalven en bekrachtigen. Wil met ons zijn en met ons blijven en Uw vriendelijk aanschijn nog doen lichten. En kon het zijn dat we nog nagedachten en meditatie's erover krijgen mochten. Tot de ere van Uw Naam, om Christus' wil. Amen

Wij zullen zingen uit Psalm 71 het 14^e vers.

De volgende week donderdag zijn we geroepen om in Paterson voorbereiding voor het Heilig Avondmaal te houden, zodat we dan dinsdagsavonds hier hopen voor te gaan. Aanstaande dinsdagavond, zo de Heere wil en wij leven.

***De genade van onze Heere Jezus Christus,
De liefde Gods
En de gemeenschap des Heiligen Geestes,
Zij en blijve met u allen. Amen.***

7. De eerste en de laatste zaligspreking uit Daniëls profetieën.

Donderdagavond 23 augustus 1956.

Uitgesproken na het overlijden van een voorganger in het 'Westen.'

(Waarschijnlijk emeritus predikant Jac. C. Wielhouwer, geb. 1875 en overleden 1956.)

Psalm 33:11

Lezen Daniël 12

Psalm 146:1,3

Psalm 16:1

Psalm 130:3

Vangen we ons samen zijn aan door te zingen van de 33^e Psalm het 11^e vers.

Het is uit Psalm 33 vers 11.

Hetgeen we uit Gods heilig woord wensen voor te lezen dat kunt ge opgetekend vinden in Daniël 12.

Onze hulp is in de Naam des Heeren, Die hemel een aarde gemaakt heeft.

***Genade, vrede en barmhartigheid worde u allen rijkelijk geschonken
en vermenigvuldigd van God den Vader en Christus Jezus den Heere;
in de gemeenschap des Heiligen Geestes. Amen.***

Zoeken we nu tezamen het aangezicht des Heeren.

Heere, Gij zijt een God van ons leven en bij Wien al onze paden zijn. Een God des aanzien en des menigvuldigen ontfermens. Die ons leven nog verlengt en Die ons laat zijn in het heden der genade, in de welaangename tijd en in de dierbare dag der zaligheid. Dat we verwaardigd werden, o gezegende Heere Jezus, door de bediening van Uw Geest de tijd van ons leven kostelijk te achten. Mozes, een man Gods, die veertig dagen met den Heere op den berg was geweest, en teruggekeerd was op de wereld, moest het nog gaan vragen en gaan zuchten en van de hemel af gaan bedelen of hij ertoe verwaardigd mocht worden.

O, dat we samen toch de ernst en het gewicht recht mochten beseffen en gevoelen en dat het voor elk schepsel een persoonlijke zaak is, want elk zal straks z'n eigen pak dragen. O, dat we U heden leerden zoeken terwijl Gij nog zijt te vinden en U aan te roepen, terwijl Gij nog nabij zijt. Dat Gij Uw Geest daartoe mocht uitstorten in onze harten. Want wij liggen van nature dood in de zonden en de misdaden. En we zijn naar Uw eigen getuigenis, we zijn uit de aarde aards. O, dat we toch leerden inleven hoe diep dat we zijn weggezonden in ons Verbondshoofd Adam. En van 's mensen zijde is geen hulp en geen verwachting. Want de weg is niet bij een mens, noch bij een man dat hij zijn gangen richten zou. Maar waar God van de nooit begonnen eeuwigheid gedachten des vredes en niet des kwaads gehad heeft. Ja, alzo lief de wereld heeft gehad, omdat Ge Uzelven zo lief had. Want dat is de grondslag, dat is het fundament. En dat is de enige reden en de oorzaak. Onbevattelijk, ondoorgrondelijk, onmetelijk voor ons verstand. Maar o die liefde, die daarin geopenbaard is tot Uw deugden en tot Uw volmaaktheden! Maar ook om die uit te storten en die te openbaren door de Zoon Uwer eeuwige liefde, Die spelende was in de wereld Uws aardrijks. Zijn vermaken waren met de mensenkinderen.

Heere, Gij mocht in de avond van deze dag Uw getuigenis nog willen openen en ontsluiten. Geef ons heilbegerige harten, een honger en dorst, niet naar brood, noch naar water, maar naar de woorden van den levendigen God. En dat we nog verlegen mochten worden, inwendig, dat er in onze harten nog eens iets mocht vallen. Dat we nog eens bedeed mochten worden uit die volheid van Christus die toch verworven is. Die daar Hij rijk was, arm is geworden, om door Zijn armoede ons rijk te maken, onze ledige zielen te vervullen met de volheid die uit Hem is.

Wil Uw volk nog bemoedigen, wil ze ondersteunen in al d'r bekommelingen, in al d'r moeite. Dat zondaars en zondaressen nog tot U bekeerd, dat alle valse gronden nog ontdekt mochten worden. Dat Uw werk nog bevestigd werd. O, Ge mocht in de donkerheid van de tijden, waar Ge zo verre met Uw Geest geweken zijt omdat we tegen God gezondigd hebben en van het heilspoor zijn afgegaan. O, keer nog eens weder tot Sion met ontfermingen. En tot Uw volk opdat ze tot U wederkeren mochten met smekingen en met geweën.

Gedenk aan Uw ganse kerk over de lengte en de breedte der aarde. Sion is als een akker geploegd. Het zwijn uit het woud heeft alles omgewroet. Och, gedenk aan de alsem en aan de bitterheid. Gedenk aan de verwoestingen. Gedenk aan Uw volk die Ge toch vanouds hebt verkregen en aan Sions berg waar Ge eertijds hebt gewoond.

Dat het getal van de wachters op Sion vermenigvuldigd werd, die in de stad Gods mochten staan als een pilaar en vastigheid der waarheid. Sta op en doe nog eens wonderen over de lengte en over de breedte der aarde. Wat onmogelijk is bij mensen is toch mogelijk bij God.

Gedenk ook hem die Uw woord nog brengen zal. Wil hem nog sterken en schragen en nog voor - en toelichten met Uw lieve Geest en door de kracht Uwer Goddelijke genade. Gedenk onze echtgenote in al d'r ellenden en in al d'r moeiten. De laatste dagen in het bijzonder. Och Heere, Ge mocht nog sterken en kan het zijn ze niet wegnemen in het midden van d'r jaren. Maar Ge mocht nog bemoeienissen maken, uitwendig, maar bovenal inwendig, om Uw genade in Christus groot te maken.

Gedenk aan die familie die in de laatste nacht in rouw gedompeld is. Sterk die weduwe en die kinderen en de familie waarvan de meesten hier in onze gemeente verkeren. Het zal een ledige plaats zijn in dat gezin, maar ook waar hij de gemeente daar heeft mogen dienen voor enkele jaren. Heere, Gij zijt een God Die onze harten kent en onze nieren proeft. En voor U is niets verborgen. En waar dat werk van Gods genade in onze harten begonnen is, dat we getrokken zijn uit de duisternis tot Uw wonderbaar licht, daar zult Gij dat werk bevestigen tot op de dag van Jezus Christus. En voor dezulken en voor diegenen zal het een eeuwige winst zijn om verlost te zijn van de zonde en om Uw aangezicht in gerechtigheid te aanschouwen. Ze zullen een voorganger, ook in hun gezin en een bidder missen, die kinderen opvoedde naar Uw eigen getuigenis. Heere, dat het ook aan die weduwe geschonken mocht worden dat ze in d'r verdriet en d'r gemis d'r hoop op God mocht stellen. Dat het aan die kinderen mocht worden vervuld: Gelijk zich een vader ontfermt over de kinderen, zo ontfermt Zich de Heere over degenen die Hem vrezen.

Gedenk ook aan die oude vader die in deze middag naar het ziekenhuis is gebracht. Ge weet z'n omstandigheden aan het einde van zijn dagen. Och, zie nog in ontferming op hem neder naar ziel en lichaam beide. Als hij straks een operatie moet ondergaan, wees hem nog nabij in al z'n moeite. En dat alle wegen aan z'n hart geheiligd mochten worden. Want och, wat is het leeg en arm hier op de wereld. En alleen dat wolk dat God tot d'r deel heeft, dat zal nooit beschaamd worden, ook in de druk, maar ook in de ure van de dood ervaren dat God ze nooit zal begeven en dat God ze nooit zal verlaten.

Doe verzoening over al onze misdaden. Reinig ons door het bloed des Lams. En wees ons gedachtig met weduwen en wezen en weduwnaren. En kroon ons in spreken en horen met Uw goedertierenheden, om Jezus' wil. Amen.

Wij zingen nu met elkander van de 146^e Psalm het 1^e en het 3^e vers.
Inmiddels zal voor de school gecollecteerd worden.

Geliefden.

Voor de *wereld*, is het een wereld vol van teleurstellingen en voor het *volk van God* is de wereld een dal van tranen. En we vinden dat bevestigd, het een zowel als het ander, in Gods onveranderlijk getuigenis.

In betrekking tot de *wereld* staat er geschreven in Psalm 90: *En het uitnemenste van die is moeite en verdriet.* En er staat in Job 7: *Heeft niet de mens een strijd op de aarde?* Want werkelijk ge zult op heel de wereld geen mens aantreffen, al hebben ze nog zoveel pret, al hebben ze nog zoveel plezier en al hebben ze nog zoveel genoeg dat ze bevrédigd zijn. Er is er niet één op heel de wereld. Want de mens is God kwijt. En nu zal hij nooit terug kunnen vinden wat hij kwijt is. Augustinus, heeft in zijn *Belijdenissen* gezegd, - en in die ene uitdrukking daar is het gehele leven van Gods kerk in verklaard - *dat zijn onrustige ziel alleen maar rust had gevonden in God.* En zo is het geliefden. Want daar is geen rust en geen bevrediging en geen voldoening dan alleen in God.

Wat *Gods volk* betreft, de wereld is voor hun een dal van tranen. Paulus zegt in 1 Korinthe 15: *Indien wij alleenlijk in dit léven op Christus zijn hopende, dan waren wij de ellendigste van alle mensen.* Want er is inwendig geliefden, veel meer strijd en veel meer druk en veel meer moeite als door enig schepsel op de wereld ooit uitgedrukt zal kunnen worden. De zwaarste kruizen die ook Gods volk hier moeten dragen en de lasten, de zwaarste lasten waarmede ze hier geballast worden op de wereld zijn die waar ze met geen één mens ooit over praten kunnen. Wat ze voor zichzelf moeten behouden. Soms alleen bij de Heere kwijt kunnen. Maar anders op heel de wereld niet. Gelukkig staat er van David in den Bijbel: *Gij hebt mijn omzwerven geteld.* Dat er Eén is die het weet. En de Heere die het weet, weet het ook volmaakt hoe het er bij staat inwendig in het hart van Zijn volk.

En als ze nu alleenlijk in dit léven op Christus zijn hopende, als er nu geen zalige eeuwigheid volgde, dan waren ze de ellendigste van alle mensen. Want het is een gejaagd volk en een geplaagd volk. Het is een verdrukt volk en een veroordeeld volk. Het is een volk dat het nooit, en nooit in zichzelf kan vinden maar zichzelf altijd en altijd maar veroordelen moet voor het aangezicht Gods. Hypocrieten en huichelaars die kunnen we er wel buiten schakelen; want die hebben van dat leven geen kennis en het minste besef niet. Hun weg is op rozen en niet in de doornen. Maar voor Gods volk staat er geschreven in Hosea 2: *Ik zal uw weg met doornen betuinen, en Ik zal een heiningmuur rondom u maken, en Ik zal maken dat zij haar paden niet zal vinden.* En het is maar zelden als ze het met God eens zijn. Lees al onze oudvaders en lees het dierbare woord van God. Mijn geliefden het is zelden als ze het met God eens zijn. Zelden. Er is wat opstand en er is wat vijandschap.

Er staat van Job in Job 2 zelfs geschreven: *In dit alles zondigde Job met zijn lippen niet. Maar van binnen zat het niet goed.* O, van binnen was het een oorlog, verschrikkelijk. En dat is wel openbaar geworden. En wie zou er nu in onze dagen zich bij Job durven scharen en stellen? Waar God zo'n getuigenis van geeft! Maar die man gaat zijn geboortedag vervloeken. Zijn geboortedag vervloeken? Het staat in Gods Woord, mensen. Het staat in Gods getuigenis. Gelukkig dat het er staat. Want God heeft dat voor die arme worm die hier en daar op de wereld nog kruipt, laten beschrijven. Opdat

ze hun portret er nog in zouden vinden. En opdat ze wel eens zouden zeggen: 'Heere, zelfs die man, zelfs die man die zulk een plaats bij God had, heeft zijn geboortedag nog vervloekt.' En al word straks die man nog teruggebracht en al krijgt hij drie dochters waarvan de waarheid zegt in Job 42: *En er werden zo schone vrouwen niet gevonden in het ganse land als de dochters van Job.* Dan volgt er toch dadelijk op: *En Job stierf, oud en der dagen zat.* Het kon hem geen bevrediging geven. Hij verlangde maar om verlost te worden. Want hij had overal de dood gevonden, en allermeest in zichzelf, geliefden! En als je nu met de dood maar slepen moet jaar uit jaar in, o dan kunt ge toch wel geloven dat een mens geballast is. En zo is het met Gods kerk. Nee, niet met hypocrieten en huichelaars. Nee, die blijven recht overeind gaan.

Maar met Gods volk is het zo anders. En Christus zelf getuigd: *Dat ze door vele verdrukkingen moeten ingaan in het koninkrijk Gods.* Geen weg op rozen maar een weg dwars door de doornen en de distelen van het leven. Maar bij Gods volk zal het einde vrede zijn. Vrede door het bloed des kruises. Vrede vanwege de God des vredes, de Schepper, Die de grote Herder der schapen uit de doden heeft wedergebracht. En op die grondslag zal het voor dat volk straks eeuwig meevallen. Want dat volk, dat komt er door, maar dat volk komt er ook uit.

Zoals we vanavond een kort woord daarover wensen te spreken uit onze tekst die ge vinden kunt in Daniël 12 en daarvan het 12^e vers, waar Gods woord aldus luidt:

Welgelukzalig is hij die verwacht en raakt tot duizend driehonderd vijf en dertig dagen.

Tot dusverre.

Dat is: **De eerste en de laatste zaligspreking uit Daniëls profetieën.**

We wensen iets te zeggen

Ten 1^e over het verband.

Ten 2^e over de inhoud.

Ten 3^e over de rijke troost die daarin verklaard ligt. *Welgelukzalig is hij die verwacht en raakt tot duizend driehonderd vijf en dertig dagen.*

1. Over het verband

Daniël was zeer jong toen hij onder Jojakim reeds weggevoerd werd naar Babel. Zoals u weet hij was van hoge afkomst. Maar reeds op zijn 14e jaar werd hij als balling weggevoerd. Tot zijn 17e jaar heeft hij een school bezocht. Een school die er was tot opleiding van een ambt aan het hof van Nebukadnézar. En die Daniël is 3 jaar geëxamineerd geworden. En hij is voor zijn examen niet gezakt. Wat is er dan gebeurd met die Daniël? Toen hij als jongen daar aan dat hof kwam werd hij voor een ernstige zaak gesteld. Want hij moest daar eten van des konings tafel. Was dat dan geen eer om dat te mogen doen? Mefibóseth, toen hij aan de tafel van David gezet werd heeft gezegd: *Wat is uw knecht dat gij omgezien hebt naar een dode hond als ik ben?* En Daniël, als jongen van 14 jaar weigerde dat. Hij wilde alleen maar eten van het gezaaide, maar niet de spijs van des konings tafel. Waarom? Omdat de spijs van des konings tafel, aler ze op tafel kwam, geofferd werd voor de grote afgod Baäl. En een gedeelte van dat voedsel dat daar op die tafel gebracht werd, dat werd geofferd verbrand ter ere van Baäl. En het andere werd opgegeten. En wanneer nu Daniël spijs van des konings tafel gegeten had, dan had hij God en de waarheid verloochent waarin hij als kind was opgevoed en groot geworden. Wat een grote genade heeft God aan Daniël dan geschonken om als jongen staande te blijven te midden van zoveel verleiding. Maar dat is alleen geweest door de vreeze Gods, geliefden.

*De vreze Gods allein
Is zuiver ende rein;
En zal eeuwig bestaan. Psalm 19:5, Datheen.*

God heeft Daniël ondersteund en Daniël is stadhouder geworden over Babel ten tijde van Nebukadnézar Die Daniël is nog de eerste minister geworden van Darius de koning van de Meden. En zelfs onder Kores de koning van de Perzen, heeft hij voor een tijd dat hoge ambt bekleed aan het hof van Babel. En het is in het leven van Daniël wel openbaar geworden wat in Psalm 84 staat: *De Heere zal genade en ere geven; Hij zal het goede niet onthouden degenen, die in oprechtheid voor Hem leven.*

Aan Daniël heeft God grote verborgenheden geopenbaard. Er staat duidelijk in het laatste gedeelte van zijn Profetieën dat voor ons blinde, dwaze schepselen bijna onmogelijk is om op te lossen. Maar God heeft die verborgenheden aan die man bekend gemaakt en die man niet als een schrijfmachine gebruikt. Nee. Maar Daniël heeft inwendig daar de kracht en de troost uit mogen ontvangen voor zijn hart. Hij wordt genoemd in de waarheid: *een zeer gewenst man*. O, hij heeft wat keren flauw gelegen, mensen. Flauw voor God gelegen. Laat ik het liever zo zeggen, in elkander gezakt, vanwege de majesteit en de heerlijkheid Gods. Ik denk dat er zó geen één meer zit, zomin als ik hier op de preekstoel, vanavond. O, wat een genade heeft God aan Daniël toch geschonken. Want dat wil wat zeggen geliefden, als een mens dat kan zeggen: 'Daar ben ik in elkaar gezakt. En daar ben ik buiten mijn zinnen geweest vanwege de openbaringen Gods en vanwege de verborgenheden die God me bekend gemaakt heeft.' En zo is het ook met het de laatste kapitels van Daniël. Dat spreekt ons over de macht van de Antichrist in het laatste der dagen. Over de zware strijd van Gods kerk. En over de bange weeën waarin die kerk gewikkeld zal worden en waar ze doorheen zullen moeten. Want als ge deze tekst, dat 12^e vers zo maar neemt uit de Bijbel, vanzelf, dan weet een mens niet waar hij er mee naar toe moet. Maar als ge dat nu leest *in het verband* waarin het voorkomt dan krijgt ge op deze tekst een geheel ander licht.

Er staat in het 11^e versje: *En van dien tijd af, dat het gedurig offer zal weggenomen en de verwoestende gruwel zal gesteld zijn, zullen zijn duizend tweehonderd en negentig dagen.* De tekst die hier genoemd word in het 11^e en in het 12^e vers is van zeer grote betekenis. *Van dien tijd af dat het gedurig offer zal weggenomen en de verwoestende gruwel zal gesteld zijn, zullen zijn duizend tweehonderd en negentig dagen.* Die 1290 dagen dat is een volle periode van Goddelijke bezoeking. Het gaat hierin over de tijd achter de ballingschap. Er is wel een korte tijd van opleving geweest na de ballingschap onder Ezra, Nehemia en Zerubbábel, maar die tijd is zeer kort geweest. Want vooral in de 400 jaar tussen Maleachi en Christus' geboorte zijn voor Gods kerk bange tijden geweest. Denk maar aan Psalm 74. Daar word gezongen:

*Niet één profeet is ons tot troost gebleven;
Geen sterveling weet hoelang dit duren zal.*

Dat is inzonderheid die tijd geweest waarin Antiochus Epifánus geregeerd heeft. Die Antióchus is een type geweest van de Antichrist, een verschrikkelijk mens. En die Antióchus Epifánus heeft de Mozaïsche eredienst afgeschaft. Daarom staat er hier: *van dien tijd af dat het gedurig offer zal weggenomen worden.* U weet, in de Mozaïsche bediening rookten de altaren van dag tot dag. Het vuur op het altaar werd nooit uitgeblust. Dat vuur was altijd brandende nacht en dag. En elke dag werden de beesten geofferd voor het aangezicht des Heeren. Vooral op de Sabbatdagen werden de offeranden vermenigvuldigd en wanneer het feest was. Denk maar aan het feest van de nieuwe maan. Dan kwamen daar bij die tempel zo ontzaggeijk veel beesten uit het gehele land dat er gezongen wordt in Psalm 118:13

*Bindt d' offerdieren dan met touwen
Tot aan de hoornen van 't altaar.*

Die Mozaïsche dienst was voor Israël een dienst waar ze hoogachting voor hadden. Voor het ware volk scheen door die Mozaïsche dienst de heerlijkheid van Christus. Justus Vermeer zegt: *het was een zware lantaarn, maar een lantaarn waar licht in was, omdat die dienst wees op Christus.* Denk maar eens aan Psalm 68:

*Hoe vrolijk gaan de stammen op
Naar Sions Godgewijden top.
Met Israëls achtb're vaad'ren!*

En als ge denkt aan David toen hij bij het opgaan moest missen naar de tabernakel, dan zegt hij in Psalm 84:

*De mussen en zwaal'wen t'zame
Vinden enen nest bekwame.*

En in Psalm 122:1

*Kom, ga met ons en doe als wij!
Jeruzalem, dat ik bemin.
Wij treden uwe poorten in;
Daar staan o Godsstad, onze voeten.*

En als we genade hebben geliefden, dan is hier ons leven onder Gods woord en getuigenis. Als dát ons leven niet is mensen, dan kunnen we redeneren en we kunnen praten zoveel als we willen, maar als dat ons leven niet geworden is dan zullen we straks, als de dood komt eeuwig, eeuwig buiten de hemel blijven. Als dát ons hier een last is mensen, als het ons hier een last is, wat moet een mens straks dan in de hemel beginnen? Komen alle mensen dan in de hemel die naar de kerk gaan? Och, ge weet wel beter! U weet het wel beter! We hebben daar heel geen woorden aan toe te voegen. Maar als we genade hebben gekregen dan is ons leven met Psalm 27: *Een ding heb ik van den Heere begeerd, dat zal ik zoeken, dat ik al de dagen mijns levens mocht wonen in het huis des Heeren om de lieflijkheid des Heeren te aanschouwen en te onderzoeken in Zijn tempel.* En David wenst in Psalm 84:

*Liever een wachter te zijn aan de deure.
Dan 't is in de paleizen zoet
Der godlozen met overvloed.*

Daar heb je de kerke Gods. En wat gelukkig dat God toch zo'n plekje op de wereld gegeven heeft. Al was het maar een schuurtje, als *God* er maar is en als *Zijn volk* er maar is.

Ik heb in vorige jaren wel eens gepreekt op een vissersplaats. En die mensen hadden niet zo veel manieren daar. Die 'zwierven' altijd maar op het water. Maar o, gefundeerde christenen waren het! En ik heb wel opgemerkt als God aanwezig was en ze hadden het goed voor hun hart en ziel, dan zat de een naar de ander soms te kijken. Over de bank te hangen en dan elkander tekenen geven in de kerk dat ze het zo goed voor hun zielen hadden. Ik heb wel eens een oude man zien smekken, werkelijk, net of hij zat te eten. Hij zat te smekken. En een ander gaf geluid met zijn mond door de kerk, dat hij het zo goed voor zijn ziel had. Dat je kon merken, die zieltjes die leefden, die sprongen zo maar op van vreugde. Och, wat is het dan toch gelukkig.

Want als alles zo dood is mensen en als alles zo koud is en alles zo naar is, och het is om dood te gaan! Werkelijk. Om dood te gaan! Maar als er nog eens weerklank der bergen is van dat volk dat het geklank kent, och dan is het niet moeilijk om te preken. Nee. Dan is het of alles zo maar opengaat. Er staat in Psalm 118: *Dit is de poort des Heeren, door dewelke de rechtvaardigen zullen ingaan.* En als het nu wèl is mensen, dan is dát ons leven. Niet voor dat *hout of die steen*, daar gaat het heel niet over. Maar

om God te ontmoeten in de weg van Zijn inzettingen. Dan gaat het erover om te horen de woorden des eeuwigen levens. Dan gaat het erover om God te ontmoeten om nog eens wat te mogen verkrijgen. Ik heb een oude leraar die nu juicht voor de troon eens horen zeggen op de preekstoel: *inpakkers worden straks uitpakkers*. Inpakkers worden uitpakkers. Ja dat is zo met dat volk, geliefden. Want als ze toch bij hun hart zijn, als ze honger en behoefte hebben en het wordt uitgedeeld, och dan zamelen ze het zomaar in. En op Gods tijd gaan ze het eens uitpakken. Er staat: *Dit volk heb Ik Mij geformeerd, zij zullen Mijn lof vertellen*.

En dan moet ge eens denken, wat het voor dat volk geweest is tussen Maleachi en Christus. *Dat het gedurig offer werd weggenomen*. Het is op een keer zo verschrikkelijk geworden voor het Joodse volk, onder Judas de Makkabeeër dat die vijand van de kerke Gods een zwijn nam en in de tempel bracht en op het heilige altaar legde, zodat ze voor meer dan honderd dagen niet in de tempel konden komen omdat door dat zwijn het ganse heiligdom verontreinigd was. *En de verwoestende gruwel zal gesteld zijn*. Want het is bekend uit de Makkabeeën en uit de overleveringen van Flavius Jozefus dat Antióchus Epifánus op dezelfde plaats waar het heilige altaar Gods stond een afgod plaatste. Een afgod ter ere van de Zeus Elympius, een heidens altaar. En dat werd daar aangebeden door de heidenen op de plaats waar anders het volk van God kwam. *Dat het gedurig offer zal weggenomen en de verwoestende gruwel zal gesteld zijn*.

En mijn hoorders, deze tekst ziet niet alleen op de tijd van de Makkabeeën, maar deze tekst wijst ons op het einde. Want er staan verschrikkelijke tijden voor de deur, mensen. Verschrikkelijke tijden. Er komt een tijd eer dat de wereld vergaat, *dat het gedurig offer zal weggenomen worden*. Dat de openbare bediening voor een tijd zal weggaan. God zal Zijn volk niet uit de wereld weg nemen want als de laatste is ingezameld dan vergaat de wereld. En de oude Datheen zingt in de 12 Geloofsartikelen, - gelukkig als we het ook eens mee mogen zingen -:

*Ik geloof in den Heiligen Geest geprezen;
Dat er een Christenkerk is en zal wezen.*

En dat zal blijven tot aan de afloop der eeuwen.

*O, hoe donker, hoe donker ooit Gods weg mag' wezen.
Hij ziet in gunst op die Hem vrezten.*

God zal er hier en daar nog wel eens een pakken. We lezen van de ark van Noach dat die dobberde op de wateren. Maar Noach heeft dat duifje uitgelaten. En toen heeft hij weer dat venster geopend en dat duifje gepakt en in de ark gezet. En zo zal de Heere Jezus door dat venster in de donkerste tijden Zijn hand nog wel eens uitsteken om hier en daar nog een duifje te grijpen die Hij in de ark komt te zetten. Want dat beestje kan er zelf niet meer inkomen. We kunnen onszelf niet meer bekeren mensen! Het zal alleen het werk van God zijn dat Hij verheerlijken zal in de harten van Zijn volk. Gelukkig die het te beurt mag vallen, die gegrepen mag worden. Och, gelukkig als God er nog eens aan te pas komt. En als je ziet op je arm geslacht gemeente, och dan moet een mens wel zeggen: 'Heere, zouden ze nu allemaal naar de hel toe moeten? Zouden ze nu allemaal het verderf in moeten? Of zou het nog in JE raad liggen dat JE er nog eens ééntje pakte die voor God nog eens in mocht vallen. En die noch eens mocht bedelen om genade.' O, geliefden er is er maar Eén, waarvan Datheen in Psalm 68 zingt:

*Die op de wolken vliegt en vaart,
En een Hee'r is zeer wijd vermaard
Eeuwig God is Zijn Name.*

En dáár ligt de hoop en dáár ligt de verwachting van Gods kerk. Ook voor zijn geslacht, voor zijn arm nageslacht. O, dan moest een mens wel zeggen: *Heere, kijk er nog eens*

naar; bemoei Uzelf er nog eens mee. Want als het van 's mensen zijde zou moeten komen, och dan kunnen we vanavond wel zeggen dat het een afgedane zaak is. Maar God zal Sion bouwen met Zijn hand krachtig. En dat leven zal door alle tijden tot aan de voleinding der eeuwen hetzelfde zijn. En wat zal dat leven dan wezen? *En als nieuwgeborene kinderkens, zijt zeer begerig naar de redelijke en onvervalste melk opdat gij door dezelve moogt opwassen.* Och, als God een mens bekeert, het leven in zijn ziel gewerkt heeft, dan krijgt dat leven honger. Dat leven krijgt behoefte. Ze kunnen er niet buiten. En dan zal God voor leraars blijven zorgen tot aan het einde van de wereld.

Uit hen zal altijd iemand komen voort,

Om de nakomers te leren Uw woord. Psalm 22:16, Datheen.

God zal voor knechten zorgen.

En dan zal er een tijd op de wereld komen, het staat hier letterlijk: *Het gedurig offer zal worden weggenomen.* Och, wat zal straks van *deze kerk* nog worden mensen? Wat zal deze kerk straks worden? In Rusland zijn ze veranderd in paardenstallen, jaren geleden. Ja, in paardenstallen. En wat zal het hier nog worden? Want och geliefden, als straks de Gog en de Magog zich zullen openbaren; als straks Rome met de communist verenigd zullen worden tegen Gods kerk, niet tegen de godsdienst, maar tegen de ware kerk Gods, wat zal het op de wereld dan benauwd worden! Dan zal er naar Openbaringen 13, dan zal er geen plaats voor de kerk meer overblijven. Het gaat er al naar toe geliefden, met al die bonden, met al die Unions, en met al die verenigingen die voortspruiten uit de hel. Het gaat er naar toe.

Er staat in Openbaringen 13: *En dat niemand mag kopen of verkopen dan die dat merkteken van het Beest heeft.* Dat wil zeggen: voor Gods kerk geen plek meer, geen plek. Dat wil zeggen: *dat het gedurig offer zal weggenomen en de verwoestende gruwel zal gesteld zijn.* En wat zal dat zijn, geliefden? Wat zal dat verschrikkelijk wezen als het gedurig offer zal worden weggenomen. Als we niet meer onder de *levende* bediening van dat woord zullen kunnen opgaan. Maar dat er misschien hier en daar op een zolder, in een bos, of op een afgezonderde plaats nog een preekje zal gedaan worden. Maar vanzelf, dat is wel te denken, dan zal er wel meer zegen en vrucht wezen dan het nu is. Dat kun je gerust geloven. Ja, want als je dan nog eens een preek zou mogen doen in een bos of ergens in een schuur, o dan zal er wel wat naar voren komen! Dan zal God er nog wel eens aan te pas komen. En dan zal dat volk, dan zullen ze onder de grond nog wel eens gaan zingen. Want in martelaarstijden geeft God martelaarsgenade. En er staat in Psalm 43:

Daar zal ik dan vrijmoedig wezen

Om tot Gods altaar vrij te gaan,

Tot God die mijn vreugd is geprezen. (Datheen)

Die God zal voor Zijn kerk zorgen en voor Zijn volk instaan.

Het gedurig offer zal worden weggenomen. Och, gemeente als ge denkt aan ons geslacht dat nu leeft en dat geslacht dat nu geboren wordt dan moet je zeggen: *wat zal er over blijven.* Wát zal er over blijven van de ware dienst van God?

Gemeente, ik zeg er heus niet te veel van maar ons geslacht dat groeit thans op zonder te horen van het waarachtige werk Gods. Zo groeit ons geslacht op. Hoeveel jaren, hoeveel jaren gaan daarheen zonder dat Gods werk voortzet bij sommigen. Och, dat werk zal door gaan tot aan het einde der eeuwen. Maar er zijn toch wel eens andere tijden geweest, dat het van de daken gepredikt werd wat in de binnenkameren geschied. O, wat werd er in vorige dagen meer van dat werk Gods gehoord, van het werk Gods vernomen! Arme kinderen, mogen we wel zeggen, arm geslacht mogen we wel zeggen!

Werkelijk. En dat is de reden: dat er geen beslag en geen eerbied meer is, mensen. Want als er meer van dat volk uitging dan zou er naar buiten meer openbaar worden. Maar dat is de breuk, dat is de breuk mijn geliefden. Och, je moet Klaagliederen 4 maar eens lezen, mensen! En daar heb je de toestand van Gods kerk in de tijd die wij nu beleven, werkelijk. Het staat in Gods eeuwig getuigenis. En nu kunt ge wel begrijpen mensen, als nu de waarheid geen kracht doet en als ze niet meer horen of het remonstrants of gereformeerd of rooms is, dan kunt u toch wel begrijpen hoe het weg zakt en zinkt.

Er kwam jaren geleden tot een van onze leraars een man met een vraag om te preken in de stad waar hij woonde. Want er was totaal niets. Och, die dominee zei: *ik heb geen tijd, ik heb het zo druk en ik heb zoveel gemeenten om te preken.* En hij ging naar zijn studeerkamer. Maar die man bleef bij die vrouw zitten praten. En hij ging eens aan die vrouw van die dominee vertellen hoe hij de reis gemaakt had. Elke week 5 cent en een dubbeltje weggelegd om de reis naar die dominee te maken. Die vrouw werd zo ontroerd, ze ging naar de studeerkamer van die dominee, ze zei: *O, man kom eens naar beneden! Dan zal die man eens vertellen hoe hij hier gekomen is. En durf je te weigeren daarheen te gaan?*

Hij zei: *och nee vrouw, ik zal volgende week een avondje gaan preken.* En hij ging er naar toe. En God heeft het gezegend dat er vandaag aan de dag een grote gemeente in die stad is. God heeft het gezegend. En de eerste leraar die er stond, o, die heeft wel eens brood gekregen van die arme mensen, die het bijna uit hun mond spaarde. Maar uit liefde tot de waarheid, omdat ze zo een honger en dorst naar Gods eeuwig getuigenis hadden. Wat zijn dat toch gelukkige tijden, mensen. O, dat zijn de tijden dat er nog een geschreeuw is, niet naar plezier en niet om uit te gaan, maar een schreeuwen naar het eeuwige woord van God.

En als nu het gedurig offer zal worden weggenomen. Want mijn hoorders, als de Zoon des mensen wederkomt zal Hij nog geloof vinden op de aarde? Dat wil niet zeggen dat er geen geloof meer zijn zal, dat zal er altijd blijven. Als God een zondaar bekeert dan krijgt hij een beginsel van het waarachtig zaligmakend geloof in zijn hart. Maar dat betekent in die tekst dat de oefeningen van het geloof zo gemist zullen worden. En Christus heeft zelf gezegd: *En zo die dagen niet verkort werden, geen vlees zou behouden worden; maar om der uitverkorenen wil zullen die dagen verkort worden.* Want de Antichrist zal zijn kop opheffen, denkt er maar om. En God gaat straks met Zijn kerk gemeente, door bloed en tranen. Het zal door de diepte gaan.

2. Over de inhoud

Maar nu zegt de waarheid: *Welgelukzalig is hij die verwacht en raakt tot duizend driehonderd vijf en dertig dagen.* Er is een verschil hier van 45 dagen. De volle periode van Gods oordelen van de Goddelijke bezoeking en loutering zal 1290 dagen wezen. Maar in die ontzagelijke loutering waar Gods kerk in terecht zal komen, daar zal God Zijn volk toch eenmaal uithalen. Daarom staat er: *Welgelukzalig is hij die verwacht en raakt tot duizend driehonderd vijf en dertig dagen.*

Er worden twee dierbare zaken genoemd. Ten 1^e verwachten en ten 2^e geraken.

Och, in de harten van Gods kinderen daar is *een verwachten* gewerkt door God de Heiligen Geest. We kunnen daar weinig van spreken want de tijd is bijna verstreken. Maar een enkel kort woord nog. De zaligmakende overtuiging is nooit een wanhopende overtuiging maar dat is een overtuiging waar opening in is voor dat volk. Zelfs al is het nóg zo benauwd, geliefden. David zegt in Psalm 116: *De banden des doods hadden mij omvangen, en de angsten der hel hadden mij getroffen; ik vond benauwdheid en droefenis maar ik riep de Naam des Heeren aan.* En nu geeft God in de harten van Zijn volk een verwachting. Nee ze doen geen wissels trekken op een eeuwigheid, die nooit

betaald worden. Nee, mijn geliefden. Dat volk mag met David beleven in Psalm 39: *En nu wat verwacht ik, o Heere? Mijn hoop, die is op U.* En wat God gelegd heeft in hun hart dat kan de duivel er nooit uithalen. Hij kan slaan en hij kan schelden en hij kan steken en hij kan priemen dat het bloed van alle kanten uit je ziel vloeit. Zo kan het gebeuren. Maar de *verwachting* die God gewerkt heeft, o daar staat van in Psalm 68:6

*U is een beter lot bereid,
Uw heilzon is aan 't dagen.*

Welgelukzalig is hij die verwacht. Want,

*Hoe donker ooit Gods weg moog' wezen.
Hij ziet in gunst op die Hem vrezen.*

En het kan wel geslingerd worden naar alle kanten, en dat wórdt het, daar kun je wel op rekenen mensen. Daar kun je wel op rekenen mensen, dat je tegen de muur geslagen wordt. Reken er maar op.

Welgelukzalig is hij, die verwacht en raakt tot duizend driehonderd vijf en dertig dagen. *Raken.* De kanteke-naren zeggen: *in aanraking komen.* Dat betekent: er mee in contact komen. Die er inwendig iets van mogen beseffen en iets van mogen gevoelen. En die er in hun hart iets van mogen gewaar worden. De Catechismus zegt in Zondag 22 vraag 158: 'Nademaal ik hier reeds in dit leven het beginsel der eeuwige vreugde in mijn hart gevoel, ik na dit leven volkomen zaligheid bezitten zal.'

Raken. *Welgelukzalig is hij die verwacht en raakt tot duizend driehonderd vijf en dertig dagen.* Die er nu eens in *aanraking* mee komt.

*Hij zal hun 't goede niet in nood
Onthouden, zelfs niet in den dood,
Die in oprechtheid voor Hem leven.*

Er gaat geen één mens de hemel in zonder waarachtige droefheid naar God. Maar er komt ook geen mens in de hemel zonder blijdschap in God door Christus voor zijn ziel geproefd en gesmaakt te hebben. *Dat zijn twee zaken die hier gekend worden!*

Welgelukzalig is hij die *verwacht.* Want het gaat voor de kerke Gods wel door het onmogelijke, geliefden. Dat is het altijd nog gegaan. Sara is 90 en Abraham is 100. Hoe zal er nu ooit een kind geboren worden? Sara staat te lachen! Maar straks gaat ze voor de tweede keer lachen. Dan gaat ze voor de tweede keer lachen, maar dan lachen in het *geloof.* En dan zegt ze: *En al die het hoort zal met mij lachen.* Want God zal Zijn volk nooit om laten komen. Hij zal ze nooit begeven en Hij zal ze nooit verlaten.

Welgelukzalig is hij die verwacht en raakt tot duizend driehonderd vijf en dertig dagen. En dat is nu de dag van Jehovah. *Maar het zal een enige dag zijn die den Heere bekend zal zijn,* zoals u leest in Zacharia 14. Dit is de dag, de roem der dagen.

En nu letterlijk betekend het hier de 1335 dagen, zoals onze oude Godgeleerden zeggen, de dag dat Antióchus Epifánus stierf. De grote vijand die Gods kerk zo verdrukt had. Maar dat is nu ook de dag dat God zal opstaan tot de strijd. Dat is de dag dat God het voor Zijn volk het opnemen zal. Dat is de dag geliefden, waarin de Heere Zijn volk uit de ellende zal verlossen. Dat is de dag dat de Heere de harten van Zijn volk met blijdschap zal gaan vervullen. Dat is de dag waarin dat volk Gods daden zal aanschouwen. Waarin dat volk zal zien met hun ogen dat de Heere Zijn volk nimmer vergeet en nooit verlaat. En daarom, dat volk zal daar ook uit en buiten vallen, maar alleen *Gods eigen werk* aanschouwen. Zoals we dat zingen uit het 1^e vers van de 16^e Psalm:

*Bewaar mij toch, o alvermogend God!
'k Betrouw op U; schenk hulp, verhoor mijn smeken.
O mijne ziel, gij hebt vrijmoedig tot*

*Uw God en HEER', uw Bondsgod durven spreken:
Gij zijt de HEER'; ik zal U nooit verzaken.
Ofschoon tot U mijn goedheid niet kan raken.*

Welgelukzalig is hij die verwacht en raakt tot duizend driehonderd vijf en dertig dagen. Welgelukzalig is dat volk, want *verwachten* dat is een daad en werkzaamheid van het ware zaligmakend geloof. Je leest van Abraham: *Want hij verwachte de stad die fundamenten heeft, welker Kunstenaar en Bouwmeester God is.* En we lezen in Jesaja 40: *Maar die den Heere verwachten zullen de kracht vernieuwen; zij zullen opvaren met vleugelen gelijk de arenden, zij zullen lopen en niet moede worden, wandelen en niet mat worden.* En in Filippienzen 3: 'Maar onze wandel is in de hemelen waaruit wij ook den Zaligmaker verwachten namelijk onzen Heere Jezus Christus. Die ons vernederd lichaam veranderen zal opdat hetzelfde gelijkvormig worde aan Zijn heerlijk lichaam, naar de werking der sterkte Zijner macht, waardoor Hij ook alle dingen Zichzelf kan onderwerpen.'

Welgelukzalig is hij, die verwacht *en raakt*. En we hebben zo-even gezongen "Ofschoon tot U mijn goedheid niet kan *raken*". En daar word de kerk er buiten gezet. Maar weet je waar de kerk in opgelost wordt? Waar de Borg in *aanraking* met Gods toorn komt en met Gods gramschap in Psalm 69: *Verlos mij o God, want de wateren zijn gekomen tot aan de ziel. Ik ben gezonken in grondeloze modder waar men niet kan staan.* O die Christus, Die is in *aanraking* met die toorn gekomen, maar Die is door die toorn niet verslonden en niet verteerd! O nee. Hij is uit het vuur van die toorn opgestaan. En Hij heeft op Golgotha uitgeroepen: *het is volbracht!* En welgelukzalig nu dat volk dat hier in *aanraking* met God mag komen.

Och mijn hoorders, al gaf u de hele wereld en ge komt nooit met God in *aanraking*, je krijgt nooit met God te doen wat zal het einde dan droevig wezen. Wat zal het einde droevig wezen! Maar als we nu in *aanraking* met God mogen komen dan zal een mens gewaar worden een vertoornd Richter, een God die ten alle dage toorn. Een God die geen afstand van Zijn recht kan doen. Maar dán in *aanraking* te komen met die Borg, die de toorn gedragen en de gramschap geblust heeft. Dán verenigd te worden door het geloof met die Borg. Die, toen Hij afscheid van Zijn discipelen nam betuigd heeft in Johannes 16: *In de wereld zult gij verdrukking hebben; maar hebt goeden moed, Ik heb de wereld overwonnen.* En dat is nu de troost voor dat volk. Er is geen afval der heiligen. Petrus schrijft: *Die in de kracht Gods bewaard wordt door het geloof tot de zaligheid die bereid is om geopenbaard te worden in den laatste tijd.* En nu kan het er wel onder liggen, mensen en er kan alles tegen op komen. O ja, dat gebeurt, daar kunt ge wel op rekenen ook. *Daar heeft de vijand boog en schild ...* Soms voor de poorten van de dood wordt dat volk nog bestreden. De Heere is vrij, de een leeft makkelijk en de ander sterft makkelijk. Och, het gaat er maar over geliefden, of het beginsel van Gods werk in onze harten is. Het gaat er maar over of we van eeuwigheid gekend zijn. En als we van eeuwigheid gekend zijn en geliefd, als God met ons begonnen is, och dan zal het einde eeuwig vrede zijn. Daar kunt u op rekenen. Als je maar met God in *aanraking* gekomen bent. Als je maar met die Borg in *aanraking* gekomen bent. Als we maar vrede gekregen hebben bij aan- en voortgang door het bloed des Lams.

Welgelukzalig is hij, die verwacht en raakt tot duizend driehonderd vijf en dertig dagen. Maar *welke troost nu voor de kerk nog klaar ligt in het persoonlijke leven*, daar hopen we als God ons spaart en gelegenheid geeft, een volgende maal verder over te handelen.

Toepassing

We gaan nu eindigen. Dat de opening van de waarheid nog tot een eeuwige blijdschap en winst van onze ziel zijn mag. We gaan de reis naar de eeuwigheid aanvaarden het wordt sterven voor ons allen. Ook die vader die uit dat gezin is weggenomen. Uit die gemeente in het Westen. En die zoveel jaren met ons hier heeft geleefd. Och, de Heere mocht de weduwe met haar kinderen sterken en mocht ze ondersteunen. En ze verwaardigen wat hun voorgehouden is en waar ze in onderwezen zijn, dat God het aan hun zielen mocht zegenen.

En als dat beginsel in onze harten is geliefden, de een heeft *dit* gebrek en de ander heeft *dat* gebrek. Dat blijft hier op de wereld. De een spreekt soms te hoog, de tweede praat te weinig. De derde spreekt soms te ver. En de vierde zit zijn leven lang in een hoek. Och, wat zullen we er van zeggen mensen? *De Heere die kent degenen, die Zijnen zijn.* Dat kunnen we er van zeggen! En al wat we gepakt hebben en niet gekregen moeten we allemaal terug geven maar wat we van God gekregen hebben en het beginsel dat God er in gewerkt heeft zal eeuwig juichen tot Zijn eer en heerlijkheid.

En persoonlijk, o we hebben tussen God en onze ziel maar te onderzoeken of er een *verwachting* in ons hart gewerkt en geboren is. Of we wel eens in *aanraking* met de zaken gekomen zijn. Mensen, als het niets anders dan opvoeding is, verstand en ons gevoel, dan zal het zekerlijk geen dageraad hebben. En dan zal het in de dag der eeuwigheid alles, alles ontvallen. Maar als de liefde Gods in ons hart is uitgestort, al was het maar eens één keer in ons leven mensen, als was het maar één keer, - dat is niet veel - dat een mens God tot Getuige kon roepen, dat hij kon zeggen: *Heere, Gij weet alle dingen, Gij weet dat ik U liefheb*, dan zal het einde wel vrede zijn.

O dat de ernst en het gewicht op onze harten maar gebonden mocht wezen! Het is een persoonlijke, persoonlijke zaak geliefden. Want een mens krijgt persoonlijk in zijn leven met God te doen. En wie weet hoe spoedig het ook voor ons eeuwigheid is. We staan hier vanavond nog, wat het een zondag zijn zal weten wij niet. Wij weten het niet. En nu belijden we dat wel maar dat we het eens mochten beleven en geloven. Beleven en geloven! En dat het ons maar tot God mocht uitdrijven om een verwachting te verkrijgen die niet zal worden afgesneden, een hoop die niet beschaamt, omdat de liefde Gods in onze harten uitgestort is door de Heilige Geest, Die ons is gegeven. Dat een ieder het eens mee mocht nemen naar zijn woning. En dat het voor ons allen, bij aan- en voortgang een persoonlijke zaak mocht worden, *eer het besluit bare, want als kaf gaat de dag voorbij.* En gemeente als we bouwen op een *zandgrond*, het zal in de ure des doods onder onze voeten wegzinken. Het zal geen dageraad hebben.

Maar alleen dat fundament Christus Jezus en Dien gekruist, Die Gods toorn heeft gestild, Die Gods gramschap heeft geblust. En Die nu zit aan de rechterhand des Vaders als de grote Toepasser van de zaligheid. Maar ook als de Voltooier van de zaligheid, Die Zijn volk brengt tot de eeuwige heerlijkheid. Amen.

Heere, Ge mocht de waarheid nog zegenen. Wil het nog zalven en bekrachtigen. Met ons zijn en met ons blijven en Uw vriendelijk aanschijn nog doen lichten. En kon het zijn dat we nog nagedachten en meditatie er over krijgen mochten. Tot de ere van Uw Naam, om Christus' wil. Amen

We zingen van Psalm 130:3

*Ik blijf den HEER verwachten;
Mijn ziel wacht ongestoord;
Ik hoop in al mijn klachten,
Op Zijn onfeilbaar woord.
Mijn ziel vol angst en zorgen,
Wacht sterker op den HEER',
Dan wachters op den morgen;
Den morgen, ach wanneer?*

*De genade van onze Heere Jezus Christus,
De liefde Gods
En de gemeenschap des Heiligen Geestes,
Zij en blijve met u allen. Amen.*

Biddagpreek uitgesproken 14 maart 1973 te Grand-Rapids

8. Gods Geest over het huis van David en de inwoners van Jeruzalem

"Doch over het huis Davids en over de inwoners van Jeruzalem, zal Ik uitstorten de Geest der genade en der gebeden." Zacharia 12:10

Psalm 51:8

Psalm 89 : 13,14

Psalm 119 : 3

Psalm 85 : 2

Geliefden.

Deze dag is afgezonderd in vele gemeenten om samen te komen en Gods aangezicht te zoeken in de gebeden voor de vele noden en behoeften die er zijn uit en inwendig. De biddag is in het bijzonder vanouds afgezonderd als een biddag voor het gewas des lands. Maar vanzelf, daarin is ook besloten de veestapel, en alle takken van nijverheid. Dat het land en het veld in het bijzonder genoemd werd in de biddag vanouds dat is vanzelf gegrond op die tekst: "De koning zelfs wordt van het veld gediend." Dat de gehele maatschappij, dat het gehele leven afhangt van boeren. Wanneer de Heere de staf des broods gaat breken, dan moet alles uitsterven. Een verschrikkelijk oordeel zoals de Heere menigmaal dat oordeel over de wereld heeft gebracht. We zijn stijf en diep afhankelijk van alles, en vooral in de landbouw; dat is wel één van de voornaamste takken. Ook wat de veestapel betreft. De laatste berichten hebben vorige week gemeld dat in Libreske ongeveer vijftig duizend koeien zijn gestorven van een ziekte wat die beesten in hun poten gekregen hebben vanwege het water. Daar hebben ze geen gelegenheid om op een heuvel te komen, daar is het land allemaal vlak. En nu zijn er al ongeveer vijftig duizend in enkele weken gestorven.

In Texas zijn er ook zoveel verdronken, en in andere States daar is God ook met Zijn oordelen. Want werkelijk Rusland of China heeft hier niet te komen. God staat boven alles, en Hij heeft alles in Zijn hand. Dat we Zijn hoogheid en Zijn majesteit eens mochten kennen en erkennen. Dat we tot die erkenning gebracht mochten worden, en eens geloven en beleven dat in Gods hand ons leven is, en dat bij Hem al onze paden zijn.

De Heere mocht de noden van land en volk ook op het gebied van het zakenleven en van de bouw, God mocht in de toorn nog des ontfermens willen gedenken, en ons niet aan de verwoesting over geven. Maar de geestelijke noden, gemeente, zijn groter dan de tijdelijke noden. Want we hebben een onsterfelijke ziel die voor een eeuwigheid geschapen is. En ook op deze biddag mochten die geestelijke noden ons niet ontgaan, maar dat we beseffen mochten voor onszelf, en voor onze kinderen en kleinkinderen dat God er nog eens aan gedenken mocht.

Want wat er ook met ons land en volk zal gebeuren (we hopen vanavond daar nog iets meer over te zeggen ten opzichte van de toekomst die voor ons ligt) maar wat er ook in dit jaar zal mogen plaats hebben, met welke verwoestingen de Heere ons zal bezoeken, (we hebben ervan gezongen uit Psalm 89), het grootste, het voornaamste zal zijn, gemeente, als we straks onze zielen als een buit eruit zullen mogen dragen.

Dat we hier in ons leven tussen de wieg en het graf van de Hemel beweldadigd zullen worden, met de vervulling wat de Heere aan Zijn kerk beloofd heeft in onze tekst, waar we vanmiddag een ogenblik bij wensen stil te staan. En dat is in het u voorgelezen kapittel Zacharia 12 het tiende vers, het eerste gedeelte. Zacharia 12:10

Doch over het huis Davids, en over de inwoners van Jeruzalem, zal Ik uitstorten den Geest der genade en der gebeden.

Tot dusverre.

Bij de behandeling van deze tekst, ook in verband met de tijdsomstandigheden en de toekomst die voor ons ligt hebben we allereerst vanmiddag te overdenken *dat deze belofte gegeven is in tegenstelling van het schrikkelijke oordeel dat over de wereld en over de goddelozen gaan zal.*

Er staat in het negende vers: "En het zal te dien dage geschieden, dat Ik zal zoeken te verdelgen alle heidenen, die tegen Jeruzalem aankomen."

Er is een verschil geliefden tussen een tuchting en een oordeel. God komt met Zijn *Richterlijke* oordelen over de wereld en over de goddelozen. Dat is niet ten opzichte van Gods kerk. Er kan gebeuren wat er wil, maar ook Gods kerk, Gods ware volk zullen delen in nationale oordelen en bezoeken over de wereld. Dus met andere woorden als de Heere komt dan zal dat volk niet vrij uitgaan. We hebben het gezongen uit Psalm 89, dat God Zijn volk *bezoeken* zal met de roede en bittere tegenheden.

We zien dat bij Israël in Egypte. We zien het in het leven van Aäron toen die twee zonen vreemd vuur op het altaar brachten, toen heeft God ze zomaar dood geslagen. Dat was voor die man ook zwaar, wetende dat er voor die jongens geen toekomst was, dat het voor eeuwig verloren was. Maar die man kreeg genade, er staat in de Waarheid, in Leviticus 10:3 "Doch Aäron zweeg stil." De Heere ondersteunt Zijn volk onder de gerichten die Hij over de wereld zendt. Voor de wereld als zodanig geliefden, is er geen hoop en is er geen verwachting. Toch staat de wereld nog heden ten dage!

Waarom? Omdat er nog mensen bekeerd moeten worden. Omdat het *Jodendom* nog terechtgebracht moet worden. *Daar liggen nog onvervulde beloften.* En zolang als de laatste van de uitverkorenen niet is toe gebracht kan Christus niet komen op de wolken des hemels.

En nu staat er in het boek van Job - want de Waarheid is zo diep, en de Waarheid heeft zulk een grote betekenis -: "De doden zullen geboren worden van onder de wateren," Er staat: 'Van onder de wateren.' Die nu nog liggen onder het oordeel Gods als het ware. Maar die zal God nog toebrenge. Daarom, hoe donker het in Gods kerk ook mag worden..., voor ons soms menigmaal als we alles bekijken, dat we zeggen: Hopeloos! Hopeloos! Een geest van onverschilligheid, een geest van verharding, een geest van opstand en van tegenstand. Kinderen tegen de ouders, en ouders tegen de kinderen. Het is een wonder als er nog een gezin aangetroffen wordt waar geen ellende is. Werkelijk. Want het is een verwoesting als over de gehele wereld. En in zoveel gezinnen. Maar toch:

"God zal Sion bouwen met Zijn hand krachtig."

En Hij zal Zijn raad volvoeren. Zolang als God Zijn knechten nog heeft en nog zendt dat ze Wet en Evangelie nog preken op het bevel van Sions Koning, er is nog hoop en er is nog verwachting. We mogen de moed te dien opzichte nooit opgeven. Al moeten we soms met Psalm 74:9 zeggen: "Wij zien onze tekenen niet." Maar toch de Heere zal doorgaan met Zijn werk. Hij zal Zijn kerk blijven vergaderen. Al zou het maar voor een enkeling zijn. En dat werk ligt in Gods hand. Er staat in Jesaja 53:10 "En het welbehagen des HEEREN zal door Zijn hand gelukkiglijk voortgaan." Gelukkig! Dus de Heere gaat er mee door.

Maar wat de wereld als wereld betreft, we kunnen niet anders zien als dat de wereld zich rijp maakt voor het oordeel van de verwoesting. Hier worden ze genoemd: *heidenen, dat God ze zal verdelgen.* Wat betreft de groten van de wereld, wat betreft degenen die regeren, die in de hoogste ambten staan, waar zult gij er nog één vinden die

God vreest? Waar zult gij er nog één kunnen vinden die nog respect heeft voor God en Zijn eeuwig getuigenis?

In wat ons nagelaten is van Eisenhouwer kunt u ergens in één van de boeken lezen, dat één van zijn secretarissen in een tijd toen hij aan het bewind was, - dat het toen zeer donker was, - en dat die secretaris hem op een morgen vond in zijn werkkamer op zijn knieën. En al is dat nu uitwendig mensen, maar dat is te waarderen als mensen die over ons regeren nog op hun knieën komen.

Ik vroeg pas op een plaats waar ik kinderen moest dopen aan die vaders, of zij wel eens op hun knieën waren geweest? Of ze wel eens op hun knieën waren geweest? En geen antwoord! Geen antwoord!

En we hebben vanmorgen die tekst nog genoemd, dat er staat in Prediker 12:13 "Vreest God en houdt Zijn geboden, want dit betaamt alle mensen."

Ik telde hier vanmiddag in de twintig weduwen, onder het kleine hoopje mensen hier. In de twintig weduwen! En nu geeft God ons allemaal, maar ook jullie in het bijzonder nog gelegenheid om uw knieën voor God te buigen.

We hebben maandag met de biddag in het Westen 's middags nog gezegd: wat een wonder dat God het nog niet afsnijdt, en dat de Heere tegen ons nog niet zegt: 'Gij dan, bid niet voor dit volk.' Dat geeft God gezegd tegen de profeet Jeremia. Mensen, het *mag* nog, het *kan* nog. Misschien dat we over een jaar het niet meer kunnen zeggen. Wie zal het zeggen. Misschien dat we het over een jaar niet meer kunnen zeggen. Maar het kan nog en het mag nog. God weet wat een verwoestingen er voor de deur liggen. Ziende op de tijden die wij beleven, waar het oordeel Gods van alle kanten over ons uitgeroepen wordt, ingeroepen wordt, en waar God getergd wordt ook in onze eigen stad. Ook in onze eigen stad. En het vreselijke is, gemeente, dat alles doorgaat, alles gaat door. Die kliniek voor abortus gaat ook door. Zou God het niet kunnen verbreken? Ja!

Jaren geleden, jaren geleden - ik zal dat voorbeeld maar geven vanmiddag omdat we bijna allemaal van Hollandse afkomst zijn - probeerden ze een dam te leggen tussen Noord Brabant en Zeeland. Dat probeerden ze. Ze hebben het driemaal geprobeerd. Maar er was een leraar (ds. P. van Dijke) die ging op zijn knieën, en schreeuwde dag en nacht dat God het wilde verbreken. Want hij zag het gevaar voor Gods dag. Aan de andere kant woonden allemaal Roomse mensen. Hij dacht: als dat doorgaat wat zal dat een ellende worden voor ons dorp. En God verwekte elke keer een storm. Ze waren er aan bezig, ze hadden er al zoveel aan opgeofferd, al zoveel voor betaald. Maar God verwekte een storm en het spoelde allemaal weg. Het spoelde allemaal weg.

*"Op uw noodgeschrei,
Deed Ik grote wond'ren."*

En één van Gods knechten op zijn knieën smekend tot God, en dat God antwoord geeft. Die leraar stierf en een enkel jaar later gingen ze weer beginnen, en toen gelukte het, toen ging het door. Toen ging het door. De waardij van Gods volk die in waarheid nog eens bij God mogen komen.

En gemeente, ik heb vaak gedacht ook aan ons land waar wij in wonen, het is van alle kanten donker dat weten we, dat gaan we niet ontkennen, dat kunnen we niet ontkennen. Toch zitten er hier en daar nog in hoeken en kanten die tot God roepen. Die zijn er nog. Want anders was het allang gedaan mensen, anders was het gedaan. En nu kan dat volk hun bidden niet voor bidden houden. We zullen dat straks wel vernemen met die tekst. Maar toch:

*"Op uw noodgeschrei,
Deed Ik grote wond'ren."*

Laat ik het zo vanmiddag mogen zeggen in eenvoudigheid, dat op het gebed van Gods kinderen het hart Gods bewogen wordt om nog te gedenken. Hij hoort zelfs de stem van de jonge raven al zij tot Hem roepen. "Zal God dan geen recht doen Zijn uitverkorenen, die dag en nacht tot Hem roepen, hoewel Hij lankmoedig is over hen?" Want als Hij naar hun schuld en zonde deed zakt ook alles weg, dan zakken ze zelf ook weg. Maar, hoewel Hij lankmoedig is over hen, doet God recht.

En nu gaat God volgens die tekst de goddelozen, de heidenen verdelgen. Er is geen hoop voor Rusland, geen hoop voor China, geen hoop voor Japan, geen hoop voor de United States. Er is voor de wereld geen hoop, mensen. Want dat kan zich niet anders dan rijp maken voor het eeuwig oordeel van de ondergang. Maar nu staat er in deze tekst: *Dat Ik zal zoeken te verdelgen alle heidenen.*

Maar nu staat er: *"Doch over het huis Davids, en over de inwoners van Jeruzalem, zal Ik uitstorten de Geest der genade en der gebeden."*

En om maar kort te zijn dat gaat hier over de uitverkoren kerk, dat gaat over de gekochten met het bloed des eeuwigen Verbonds. Dat gaat over die kerk die van God van eeuwigheid gekend is. Dat gaat over die kerk die van eeuwigheid een plaats gevonden heeft in het hart des Vaders. En die hier in de tijd toegebracht worden door Gods Geest en door Gods Woord.

"Over het huis van David." David was de verkorene des Heeren. En Jeruzalem was de stad des grote Konings. Dat huis van David. David een type van Christus. Jeruzalem waar de Heere woonde in het midden van hen, waar Hij Zijn tempel en Zijn ark had, waar Hij Zijn dienst had. En nu de meeste tijd mijn geliefden, dat volk kan niet geloven dat ze behoren bij het huis van David, en bij de inwoners van Jeruzalem. Gods volk, inzonderheid de bekommerde kerk sluiten zichzelf er maar gedurig buiten. Die zetten zichzelf er maar gedurig buiten. Die zeggen: 'Het kan niet, een mens zoals ik ben. Tegen alle geboden Gods zwaarlijk gezondigd, en geen derzelve gehouden, en nog steeds tot alle boosheid geneigd.' Maar ze zijn door God verkoren, ze zijn door God bemind. "Ik zal hen ook in Mijn huis en binnen Mijn muren een plaats en een naam geven, beter dan der zonen en dan der dochteren."

'De doden zullen geboren worden van onder de wateren.' Dat ziet op het oordeel dat God over de wereld brengt.

*"God spreekt: Mijn uitverkoren al
Uit Basan Ik verlossen zal
(Die nu is zeer hoogmoedig);
Ik wil ze fraai ende gezond
Uit des meers allerdiepsten grond
Trekken met Mijn hand goedig." (Ps. 68, Datheen)*

Want dat volk geliefden, dat wordt er bijgebracht, dat wordt er ingebracht met een sterke hand. Met een uitgestrekte arm werd Israël gebracht uit het diensthuis van Egypte. En zo wordt Gods kerk ook gebracht uit het diensthuis der zonde en uit de macht des satans. En het is een gewillig volk op de dag van Zijn heirkraft. Ze worden uit genade zalig, geliefden. Uit genade! Ze hebben er zelf geen zucht aan toegebracht. Ze hebben er geen traan voor geschreid. Maar het is u uit genade gegeven om te delen in de zaken van Christus. David zegt in Psalm 25:6

*"Wie heeft lust den HEER' te vrezen,
't Allerhoogst en eeuwig Goed?"*

En wat is nu het kenmerkende van dat volk? Waar zult gij ze nu aan kennen? Ge zult ze ook hieraan kennen, dat hier in de tijd de lust uit de zonde voor hen is weggenomen.

Maar dat ze lust gekregen hebben om God te vrezen. Laat ik maar kort er wat van zeggen, een paar woorden maar. Dat volk wordt in de eenzaamheid gedreven, dat volk komt op hun knieën terecht. Dat volk spreekt de tale Kanaäns. En wat is de tale Kanaäns? *O God, wees mij zondaar genadig! Zone Davids, ontferm U mijner!* Al dat volk - onderzoekt uw hart maar, onderzoekt uw hart mensen - behoort tot het huis van David, en de inwoners van Jeruzalem. Er staat van geschreven: "En het ganse huis van Israël klaagde den Heere achterna." En dat schreeuwde de Heere achterna. Dat volk heeft een schreiend leven achter God. Veroordelen doen zij zichzelf elke dag als het recht ligt. Ze zullen nooit de vlag over zichzelf uitsteken, dat moet u niet denken, o nee! Maar toch kleven zij God achterna. "U zoekt mijn hart; mijn oog blijft op U staren." Ze vrezen vaak, - ik zal dat ene nog noemen, en dan gaan we verder - ze vrezen vaak dat ze het eeuwig zonder God zullen moeten stellen. Dat vrezen ze vaak. Maar het zal niet gebeuren, het zal niet gebeuren. "Vertrouwende ditzelve, dat Hij, Die in u een goed werk begonnen heeft, dat voleindigen zal tot op den dag van Jezus Christus." En als het maar één keer in uw leven waar geweest is, dan zal het geheel uw leven waar zijn. Maar vanzelf om dat te bekijken heb je ogenzalf nodig. Dan moet God je ogen er voor openen. En het kan gebeuren dat we het nog te vlug zien ook, dat we te gauw bekeerd zijn, en te spoedig ophouden om te schreeuwen.

Doch over het huis Davids, en over de inwoners van Jeruzalem, zal Ik uitstorten den Geest der genade en der gebeden.

Over dat huis, en die inwoners wordt dus uitgestort de Heilige Geest. Het gaat hier in onze tekst over de derde Persoon in het enige eeuwige en Drieënige Wezen Gods. De Heilige Geest is geen kracht, geen eigenschap, maar het is God Zelf. Een Persoon! Want het is een *Persoon* Die levend maakt. Het is een *Persoon* Die overtuigd. Het is een Persoon Die ontdekt. Het is een Persoon Die alle dingen onderzoekt. Het is een Persoon Die in de Waarheid leidt. Het is een Persoon Die troost. En het is een Persoon Die bij u zal blijven tot in der eeuwigheid.

Zal Ik uitstorten de Geest der genade en der gebeden. De Heilige Geest is van eeuwigheid geweest met de Vader en de Zoon, waarachtig en eeuwig God. U leest van de Heilige Geest in Genesis 1:2 bij de schepping van de wereld: "En de Geest Gods zweefde op de wateren." En de kanttekening zegt - de kanttekening waar we zoveel uit leren kunnen - die kanttekening zegt: *broedde!* En broedde dat betekent: *leven wekkend!* Zo was Die Geest werkzaam in het werk der schepping. Want er staat in Psalm 104:30 "Zendt Gij Uw Geest uit, zo worden zij geschapen, en Gij vernieuwt het gelaat des aardrijks."

Nu was Die Geest er al onder het Oude Testament, vanzelf! U leest gedurig van Die Heilige Geest. Mozes heeft een keer in Numeri 11:29 verlangd naar de uitstorting van de Heilige Geest. Mozes alreeds! David kende de Heilige Geest ook persoonlijk. Dat is de reden dat u gedurig in zijn Psalmen van die Heilige Geest leest. De werkingen van die Heilige Geest waren onder oude dag in de bekering van de uitverkorenen reeds. Er staat in Jesaja 63:11 "Waar is Hij, Die Zijn Heiligen Geest in het midden van hen stelde?"

Maar de volle uitstorting is gebeurd op het doorluchte Pinksterfeest te Jeruzalem. Toen de discipelen van Christus persoonlijk bevestigd zijn in hun staat, bevestigd zijn in hun stand, en bevestigd zijn in hun ambt. Onthoudt dat uw leven lang maar! Dat was het gevolg van de uitstorting van de Heilige Geest.

De Heere Jezus heeft bij de voetwassing ook gezegd: "Na dezen zult gij het verstaan." En na deze, dat was bij de uitstorting van de Heilige Geest, *zal Ik uitstorten den Geest*, staat er. Er zijn toen ongeveer drieduizend mensen in één dag bekeerd. Later nog

tweeduizend, dus in enkele dagen tijds waren er vijfduizend waarachtig tot God bekeerd.

*"Och, dat men op deez' eerstelingen,
Een rijken oogst van voorspoed zag!"*

En nu zal God Die Geest uitstorten zegt Hij, als *de Geest der genade* en der gebeden. Als de Geest der genade omdat Die Heilige Geest in Zijn werkingen, in Zijn komst en in Zijn bediening vrij en soeverein is. De wind blaast, waarheen hij wil, en gij hoort zijn geluid, maar gij weet niet, vanwaar hij komt, en waar hij heengaat; alzo is een iegelijk, die uit den Geest geboren is. Eén uit een geslacht, twee uit een stad die tot Sion zullen komen.

En mijn geliefden, vergun me dat om dat nu zo eens te mogen zeggen vanmiddag: nu pikt God de ene en de andere er maar uit. David was de minste in zijn vaders huis. Voor dat kind van Jerobeam was nooit een gebedje gedaan, voor dat arme kind, nooit! Maar God nam het weg omdat er wat goeds in was van de Heere, de God van Israël. De soevereiniteit!!

Manasse zijn hele leven lang verzondigd, zijn leven lang naar de hel gewild, en ongeveer vijftig jaar oud, in de kerker van Babel daar is hij neergeveld op het slagveld van vrije genade. En daar is bij gaan roepen tot de God van zijn vader. Is God niet soeverein? En genade betekent, mensen, alle verdiensten buiten gesloten en uitgesloten. Het is alles vrije genade. Want die genade wordt gegeven naar het welbehagen des Vaders. *Vreest niet, gij klein kuddeke, want het is uws Vaders welbehagen, ulieden het Koninkrijk te geven.*

We zijn allemaal verantwoordelijk, onthoudt dat! En God eist van elk mens Zijn beeld terug, vergeet dat ook niet. Als we dat niet zouden leren dan zouden we in de antinomiaanse wateren terechtkomen. Maar waar de genade valt daar valt ze eeuwig vrij, eeuwig. Soms een gezin met vijf, zes jongens of meisjes. Er is er één tussen die kan met de wereld niet meer mee. Er is er soms één tussen die in het verborgene voor God ligt te kruipen. Waarom die andere jongens niet? Waarom gaan die andere meisjes de wereld in? De mode van de wereld volgen, nooit genoeg van de wereld kunnen krijgen. Dat andere meisje gaat liever in de rouw. Waarom? Omdat God Zijn genade erin verheerlijkt heeft, en dan kunnen ze met de wereld niet meer mee. Dan krijgen ze een walg aan de wereld, en aan alles wat van de wereld is. Dan zeggen ze: *Henen uit, henen uit!*

De Geest der genade. Want de genade wordt geschonken aan doemwaardige zondaren, die aan de weet komen dat ze niets anders dan de hel verdiend hebben. En die niet anders waardig zijn als om voor eeuwig weggeworpen te worden. Dat willen ze allemaal ondertekenen. Gods volk krijgt wat. Wat?

Een schuldbrief thuis, een doodsbrief krijgen ze thuis, en een vrijbrief. Ze krijgen drie briefjes. Heb je het ook wel eens gekregen? Hebben we het ook al eens gekregen, mensen? Een schuldbrief en een doodsbrief! De eeuwige dood verdient, maar ze krijgen het eeuwige leven. En nu de ene kan makkelijker lezen dan de ander, want er zijn mensen die kunnen die vrijbrief niet lezen. Kunt u het begrijpen? Daar moet u verlichtte ogen des verstands voor krijgen.

Ik heb wel eens mensen ontmoet die tuurden op een klein stukje papier, dat ze zeiden: "Wat staat er toch, wat staat er toch?" Maar die mensen hun ogen waren niet goed meer. Maar als je dan goede ogen mag hebben dan zeg je: "Kom hier, dat staat er op, dat is er op geschreven: *Ik delg uw overtredingen uit als een nevel, en uw zonden als een wolk.*" Dat is de vrijbrief die dat volk krijgt. En wat zal dan zulk een wonder voor die mensen

worden? Dat ze uit *genade* zalig worden. Zelf nooit naar God gevraagd, en zelf nooit naar God gezocht.

*"De buit van 't overwonnen land
Viel zelfs de vrouwen in de hand,"*

En wat staat er dan in het laatste regeltje? "*Schoon niet mee uitgetogen.*"

Dus het is *de Geest der genade*. En wat is nu het grootste werk van Die Geest der genade? Dat leest u in Johannes 16:14 "Die zal Mij verheerlijken; want Hij zal het uit het Mijne nemen, en zal het u verkondigen."

En nu is het genade, en nu blijft het genade. Het blijft genade mensen, tot de laatste ademsnik toe, tot de laatste ademsnik. Op welke grond gaan ze straks naar de hemel? Op grond van de verdiensten van Christus, en op grond van de soevereine genade, dat God ze heeft liefgehad met een eeuwige liefde.

Het is de Geest der genade, maar het is ook *de Geest der gebeden*. De Geest der gebeden. Want het is daarom de Geest der gebeden omdat het gebed dat zij krijgen dat wordt hen geschonken op grond van het gebed van Christus. We lezen in Johannes 14:16, "dat Christus zegt: En Ik zal den Vader bidden, en Hij zal u een anderen Trooster geven, opdat Hij bij u blijve in der eeuwigheid." Dus zelf vallen ze er met hun werk ook buiten. Op het gebed van Christus wordt de Geest der gebeden geschonken.

Daarom gemeente, biddag zonder Christus dat kan niet. En dankdag zonder Christus bestaat ook niet. En wat zou daar nu tussen liggen? Daar ligt nu tussen wat we gaan zingen uit Psalm 119: 3

*Och, schonk Gij mij de hulp van Uwen Geest!
Mocht Die mij op mijn paan ten leidsman strekken!
'k Hield dan uw wet, dan leefd' ik onbevreesd;
Dan zou geen schaamt' mijn aangezicht bedekken,
Wanneer ik steeds opmerkend waar' geweest,
Hoe Uw geboën mij tot Uw liefde wekken.*

Toepassing

"*De Geest der gebeden.*" Omdat Die Geest het gebed in de harten van Gods kinderen verwekt. Wij hebben geen gebed, mensen. Wij hebben geen gebed. Je leest van Saulus van Tarsen, en van die farizeeërs dat ze op de hoeken van de straten met lange gezichten stonden te bidden. Maar het was geen gebed, nee! Op weg naar Damaskus heeft Saulus voor het eerst leren bidden. U weet die oude man Ananias, toen hij de boodschap kreeg om naar Saulus te gaan in de straat genaamd *de Rechte*, die oude man was er maar benauwd van. Hij zei: 'Heere! Ik heb uit velen gehoord van dezen man, hoeveel kwaad hij Uw heiligen in Jeruzalem gedaan heeft. Wat een verschrikkelijk mens dat het is! En het kon wel eens wezen als ik aan de deur kom dat hij mij ook als een leeuw verscheurt.' Maar wat heeft de Heere toen tegen Ananias gezegd? Och, de Heere zegt: "Want zie, hij bidt. Want zie, hij bidt!" Met andere woorden u zult hem op de grond vinden. Hij zal u geen kwaad doen hoor, nee, hij zal u geen kwaad doen. Hij zal zo mak als een lammetje wezen. Hij zal in zijn schuld voor God liggen, zichzelf veroordelen, zichzelf maar afkeuren.

En die lieve discipelen, die lieve discipelen, wat was er mee? "Ze zeiden: Heere, leer ons bidden, gelijk ook Johannes zijn discipelen geleerd heeft." Dus ze konden het zelf niet. En och mensen kent u de tijden in uw leven dat je het ook niet meer kan, dat je het ook niet meer kan? Kent u de tijden in uw leven dat u soms bang bent dat u voor uw vrouw en kinderen soms een gebedje moet doen?

Ik had in Rotterdam vroeger eens een diaken - hij leeft nog die man, hij is nu oud in de tachtig misschien - maar die man ging eens met me mee ergens heen. En hij schreeuwde zo bitter. Ik zei: wat is er toch? Hij zei: ik ben zo bang dat mijn vrouw vandaag of morgen tegen mij zeggen zal: 'dat ik maar niet meer aan tafel bidden moet, omdat het altijd maar hetzelfde is'. Altijd maar hetzelfde. Maar ze heeft het nooit gezegd, hoor. Nee, ze heeft het nooit gezegd.

Dat mag ik vanmiddag toch wel eens vragen, u zult het me toch niet kwalijk nemen? Heeft u in uw leven wel eens op uw knieën gelegen zonder woorden, zonder woorden? Dat u niet anders kon zeggen als: *och, Heere. Amen!* Dat zijn de kostelijkste gebedjes, geloof je dat? Hoe minder dat we kunnen zeggen hoe meer dat we zeggen. Ja de godsdienst van tegenwoordig zal het niet uitvinden hoor! O nee, die zeggen: 'Wat een rare taal dat die man toch doet, je zou er gek van worden als je daar toch altijd onder moest zitten. Als je daar toch altijd naar luisteren moest!'

Gelukkig er blijven er nog een paar over die het willen horen. Gelukkig nog, gelukkig! Want het is de tale Kanaäns, mensen.

We lopen overal vast mee, we lopen overal vast mee. Het gebed wordt ons zelfs zonde.

En nu kort maar, want de tijd is daar we moeten gaan eindigen. Maar och mensen, dat je soms in je leven een tijd mag kennen, dat je ziel zo verblijd is, als je je hart voor God uitstorten mag. O, dat er een verse en een levendige weg naar die troon geopend is door het bloed van Die Middelaar. Dat zijn ogenblikken in ons leven dat we in God verheugd zijn. *Laat uw begeerten in alles, door bidden en smeken, met dankzegging bekend worden bij God.* En dat hij geloven mag dat God nog een bedelaar hoort, en nog een zuchter hoort.

Maar er kan ook wel eens een tijd komen mensen, dat we niet meer bidden willen. Dat we zo onverenigd met Gods wegen zijn, onverenigd. Ja, hij vouwt zijn handen wel, en hij prevelt wel een paar woorden, maar hij is er zo ver, zo ver van af. De weg des Heeren is niet recht. Het kan ook wel eens wezen mensen dat we het niet meer durven te doen. Dat we het niet meer durven te doen vanwege het verderf van ons hart en leven. Vanwege al hetgeen dat er in ons opkomt. En dat we soms vrezen dat God ons wegslaan zal omdat Hij zegt: 'Doe het getier uwer liederen van Mij weg.'

Maar als hij nu nog eens een gebedje krijgen mag, mensen. Paulus schrijft na zevenentwintig jaar aan de gemeente van Rome: "Want wij weten niet, wat wij bidden zullen, gelijk het behoort." Maar dan voegt hij er aan toe: "Maar de Geest Zelf bidt voor ons met onuitsprekelijke zuchtingen."

En nu de Geest der gebeden! Och mensen we worden hoe langer hoe meer in ons leven gewaar, hoe afhankelijk dat we van Die Geest zijn om nog in waarheid een zucht tot God te mogen doen. Want het moet veraangenaamd worden door het reukwerk van de verdiensten van Christus. Wat van ons is dat is allemaal stank, dat is allemaal stank, dat zit vol met eigenbedoelingen, daar is het vol van. Maar om nu in waarheid te mogen zuchten. *En dan bidt je meer met je pet op*, zeiden die oude mensen vroeger, *dan met je pet af*. Het moet allemaal verstaan worden. Het moet allemaal verstaan worden. Die schietgebedjes, die schietgebedjes!

Och weduwen, weduwnaren, mannen en vrouwen, de Heere verstaat u altijd. Het gekir van een duif, en het gepiep van een zwaluw, God hoort het. Je hebt het heus niet mooi te maken, hoor. Je moet het heus niet mooi maken. God verstaat je.

"De Geest der gebeden." En dat nu Die lieve Heilige Geest Gods volk opwekt om met hun noden bij God te komen. Om met alles bij de Heere te komen, met alles. Met het grote zowel als het kleine. Die Geest wekt op om een gebedje te mogen opzenden, om

nog een gebedje van God te krijgen. Zo arm worden we, zo arm in onszelf, en het wordt allemaal armer. Er is geen hoop dat u rijk zult worden hoor, als het goed gaat; nee. En dan staat er in Lukas 16:22 "En het geschiedde, dat de bedelaar stierf." Dus Lazarus heeft gebedeld tot dat hij stierf. En als je nu hier hebt leren bedelen, dan zult u straks eeuwig zingen van Gods goedertierenheid. Als je hier hebt leren bedelen, en als je hier hebt leren zuchten dan zul je straks galmen in de hemel van blijdschap:

*"Mijn God, U zal ik eeuwig loven,
Omdat Gij 't hebt gedaan;
'k Verwacht Uw trouwe hulp van boven,
Uw waarheid zal bestaan."*

God mocht de enkele woorden nog zegenen. Als het nu vandaag zo biddag mocht wezen dan zouden we nog gezegend wezen. Want tenslotte het gaat niet over gras, en over koren en most. Maar de voornaamste zaak, over onze arme zielen op weg en reis naar de eeuwigheid.

Weer is er een lid van ons weggenomen, wie is nu aan de beurt? Misschien ik wel, misschien u wel! Het leven is maar een damp en de dood wenkt ieder uur.

Och, wat moet ik doen om zalig te worden? "Geloof in den Heere Jezus Christus, en gij zult zalig worden, gij en uw huis."

Een ander zegt tegen mij: 'alles wat ik doen kan, dat is bidden met mijn verstand.'

Doet het maar, en vraagt dan aan de Heere, dat je met uw verstand van Hem vraagt of Hij het in uw hart wil schenken uit genade. Vraag dat maar! En je mag als je op je knieën komt vanavond gerust zeggen: 'Dat heeft onze leraar tegen ons gezegd. Hij heeft die weg ons gewezen.'

Er zitten er hier in mijn midden die al in de tachtig zijn, en vèr erover. Buigt u dan in 't stof, buigt u dan in het stof. Zoekt Gods aangezicht gedurig. Opdat u niet verdelgd zult worden met de heidenen, maar dat de Heere de Geest der genade en der gebeden in ons hart mocht schenken. Rustend, leunend en steunend alleen op de gerechtigheid van Christus. Amen.

De slotzang, dat is het tweede vers uit de 85^e Psalm:

*Heeft dan, o HEER', Uw gramschap nimmer end?
Zal z' eind'lijk niet eens worden afgewend?
Of zal Uw toorn ook op ons nakroost woe'n?
Zult G' uit den dood ons niet herleven doen?
Opdat Uw volk zich weer in Uw verblijf
Dat toch, o HEER', Uw goedheid ons bevrij';
Geef ons Uw heil, en red door Uwe hand,
Uit vrije gunst, het zuchtend vaderland.*

9. De inwoning van de Heilige Geest, het onschatbaar voorrecht aan de Kerk gegeven

Zingen: Psalm 25 : 10

Lezen: Jakobus 4

Zingen: Psalm 119 : 75 en 18

Zingen: Psalm 16 : 6

Zingen: Psalm 90 : 9

Vangen we ons samen zijn aan door te zingen van Psalm 25 het 10^e vers.

Wat we uit Gods heilig Woord hopen voor te lezen, kunt u vinden in Jakobus 4.

Onze hulpe is in de Naam des Heeren, Die hemel een aarde gemaakt heeft.

Genade, vrede en barmhartigheid worde u allen rijkelijk geschonken en vermenigvuldigd van God den Vader en Christus Jezus den Heere; in de gemeenschap des Heiligen Geestes. Amen.

Zoeken we nu te samen het aangezicht des Heeren.

GEBED

Mijn geliefden.

Nadat Christus in de bergrede gesproken heeft over de brede en de smalle weg, heeft Hij gewaarschuwd voor de valse profeten. Voor die valse profeten, die in schaapsklederen komen, maar die van binnen grijpende wolven zouden zijn. *Aan hun vruchten zult gij ze kennen*, heeft Christus gesproken in Mattheüs 7 : 16 en 17. De vrucht zal het wel openbaren, vroeg of laat, wat het is; wil de Heere Christus hier zeggen. En zo is het inderdaad.

In het Oude Testament hebben wij zulk een duidelijk voorbeeld in Bileam. Wat ging het met die zoon van Beor ver! *Hij profeteerde van de Ster, die voortgaan zou uit Jakob en van de Scepter die uit Israël zou opkomen*. Ja, hij sprak van het geluk van de kerke Gods, over haar terugbrenging in de gemeenschap Gods door het bloed van Christus (Num. 23 : 19 en 24). En toch is in hem openbaar geworden wat de mond der waarheid hier getuigt. Hij had het geld lief en wenste wel met het volk van God te sterven, maar had geen betrekking om er mee te leven. Ja, de vijandschap tegen God heeft hij niet kunnen verbergen, maar op droeve wijze getoond in de raad die hij Moab gaf, om het volk van Israël van zijn God af te trekken.

Zo was het ook bij Simon de tovenaer. Hij geloofde en is gedoopt, maar aan de vruchten is het wel openbaar geworden dat het niet anders was dan leugen en bedrog. Voor geld wilde hij de Heilige Geest kopen om er koopmanschap mee te drijven. De vrucht openbaart het wel, dat hij niet anders was dan een gans bittere gal en samenknoping van ongerechtigheid.

Doch dat geldt niet alleen de valse profeten wat Christus hier zegt, maar dat kunnen wij overbrengen tot alles wat wel een vertoning maakt, maar het kenmerk van Gods werk niet draagt. Er zijn vele mensen bekeerd waar God niet van afweet. Wat zal dat straks droevig eindigen! *Alle plant, die Mijn hemelse Vader niet geplant heeft, wordt uitgeroeid*. Ook werden vele weldaden besproken, grote weldaden zelfs, doch waar nimmer wezenlijke vruchten van openbaar werden. Het is te vrezen dat het bij velen maar bespiegelingen en beschouwingen zijn, waar zij zich mee ophouden, maar die in

nood en dood geen profijt zullen afwerpen. De vrucht openbaart het wel in het leven. Al wat uit de hel is, daar gaat men mee naar boven en al wat uit de hemel komt, daar gaat een mens mee naar beneden. Hoe meer vruchten er aan een boom zijn, hoe meer de takken naar de grond buigen. Maar ook, zodra die appels of peren er weer afgeplukt worden, gaan de takken weer naar boven. Waar Gods Geest in het hart wordt geschonken, daar wordt het in de vrucht openbaar. Daarvan wensen wij met de hulp des Heeren thans met u te handelen.

Het woord van onze overdenking kunt u opgetekend vinden in Jakobus 4 : 5 en 6a, waar Gods Woord aldus luidt:

"Of meent gij dat de Schrift tevergeefs zegt: De Geest, Die in ons woont, heeft Die lust tot nijdigheid? Ja, Hij geeft meerdere genade."

In onze voorgelezen tekstwoorden geeft Jakobus in overweging of en hoe de Heilige Geest werkzaam is, betreffende het zoeken en ijveren en dat zelfs met krijgvoeren en vechterijen naar de wereldse en aardse dingen. Gods Geest breekt dat alles af. Zijn werk is niet anders dan te reinigen van alle besmetting des vleses en des geestes, te heiligen en te vernieuwen naar Gods beeld. Wat Jakobus in onze tekst van die Geest getuigt, is vanzelf een krachtige drangreden om van de zonde af te manen en af te schrikken. Aan die krachtige drangreden nu:

1. Ligt ten grondslag het onschatbaar voorrecht aan de Kerk gegeven.
2. Zij bevat een sterke ontkenning.
3. Zij geeft een duidelijke verzekering.

1. Ligt ten grondslag het onschatbaar voorrecht aan de Kerk gegeven.

Opdat wij de rechte zin en mening van de Heilige Geest mogen verstaan, die in onze tekst ligt opgesloten, hebben wij allereerst stil te staan bij het *onschatbare voorrecht* waarvan deze tekst spreekt. Dat onschatbare voorrecht wordt uitgedrukt in deze woorden: *De Geest, Die in ons woont*. Het gaat hier over de Heilige Geest, de derde Persoon in het aanbiddelijk Wezen Gods. Die Geest, Die uitgaat van de Vader en van de Zoon en Die in de harten van de uitverkorenen wordt geschonken als een blijvende en eeuwige Inwoner. Is dat nu niet aan te merken als een onschatbaar voorrecht? Dat zal ons nog meer blijken, wanneer wij acht geven op de volgende zaken:

(1) Aan wie dat voorrecht wordt geschonken.

Het zijn degenen die herhaalde malen in deze brief 'broeders' genoemd worden, ja zelfs 'geliefde broeders', Jak. 1 : 16 en 19; Jak. 2 : 5, enz. Dat waren mensen die deze naam hadden ontvangen, niet uit kracht van natuurlijke betrekking, maar omdat zij tot Christus, de overste Herder bekeerd zijn en door het geloof met de Heere Jezus verenigd zijn, maar ook onderling gemeenschap met elkaar oefenden. De Heere betuigt immers in Zijn Woord : *Ik zal hen enerlei hart en enerlei wet geven om Mij te vrezen al de dagen*. 't Waren broeders, omdat zij één Vader hadden, namelijk God; en één moeder, de Kerk, één oudste Broeder, de Heere Jezus, waar zij allen deel aan hadden en zo in alles dezelfde voorrechten en weldaden. Ze waren één en dezelfde Goddelijke natuur deelachtig geworden; die in één huis woonden, aan één tafel aten. Ja, ook één en dezelfde vijand hadden, waar zij samen tegen te strijden hadden en het daarom ook zo nodig hadden om in de liefde als broeders samen te wonen, volgens Psalm 133. Het waren zulken, die naar Gods eeuwige wil gebaard waren door het Woord der waarheid, opdat zij zouden zijn als eerstelingen Zijner schepselen. Jakobus spreekt daarom van het

grote genadewonder dat uit kracht van de verkiezing des Vaders, uit kracht van de verlossing des Zoons, aan hen was verheerlijkt.

Van nature waren zij kinderen des toorns, gelijk als alle anderen. Natuurlijke mensen, die de Geest niet hadden. In Adams val waren zij alles wat van God is, verloren. Zij zijn toen van God afgevallen en de satan, wereld en zonde toegefallen. Wij liggen nu op het vlakke des velds, vertreden in ons bloed, melaats en onrein vanwege de zonde, dood in zonde en misdaden. Ons hart is een moordkuil van gruwelen en ongerechtigheden, vol van dood, verderf en vijandschap. Het gedichtsel van 's mensen hart is boos van de jeugd af aan en daar woont niets in, dat Gode welbehagelijk is. Integendeel, alles wat Zijn heilige toorn en gramschap moet opwekken om te verdoemen en te verteren.

Maar zie, in zulke harten komt nu Gods Geest wonen. Een eeuwig wonder, dat wel groter wordt, maar nooit minder, voor degenen die het te beurt valt en wat in verwondering en aanbidding die ziel voor God doet wegzinken.

(2) Vragen wij verder waarin dat voorrecht bestaat.

Het wonen geeft te verstaan dat de Geest nu onder het Nieuwe Testament uit kracht van Jezus' gerechtigheid volkomen bezit neemt van de gelovigen. De Geest, Die rein is, wil niet wonen in onreinen die van de begeerlijkheid des vleses, de begeerlijkheid der ogen en de grootsheid des levens vol zijn.

Maar die Geest komt daar door de weg van Christus' bloed en gerechtigheid. Die Geest komt als in een huis of tempel, zoals de Heere Zelf onder de oude dag in de tabernakel en tempel woonde. *En zo zijn de gelovigen een woonstede van God in de Geest*, Ef. 2 : 22. Het is een grote, onbegrijpelijke verborgenheid, zoals ook de inwoning van Christus in en de vereniging met de Zijnen, welke in de grond van de zaak hetzelfde is en altijd met elkaar gepaard gaat. Christus komt toch met Zijn Geest in de gelovigen en woont door het geloof in het hart. Ja, God Drie - enig komt daar woning maken bij de Zijnen. Van dat voorrecht spreekt de apostel in 1 Korinthe 3:16, wanneer hij zegt: *Weet gij niet dat gij Gods tempel zijt en de Geest Gods in ulieden woont?* En in zoveel andere Schriftuurplaatsen is dat voorrecht uitgedrukt, doch het grootste wonder zal zijn om er persoonlijk deel aan te hebben en kennis van te bezitten.

De Kerk mag wel uitroepen: *O, grote en heerlijke Inwoner, Die zo laag neerdaalt tot zulk een onderaardse hut en verachte plaats. Die woonde tussen de Cherubim en nu wonen wil in het hart van een vervloekt Adamskind.* Och mensen, nooit genoeg kan het wonder bewonderd worden!

(3) Waartoe dat voorrecht wordt geschonken.

Opdat die Heilige Geest met Zijn gaven, genade en zaligmakende werkingen, leringen, leidingen en hemelse bewerkingen in het huis der ziel als zodanig is en blijft en rust, gelijk een inwoner in zijn huis doet. Die lieve Geest is daar dus niet werkeloos en nutteloos, maar Hij werkt in de harten van de gelovigen. Hij stort daar het geestelijk leven in, Hij verlicht het verstand, Hij neigt de wil. Hij reinigt het hart. Hij stort daarin genegenheid om te bidden, ja bidt daar zelfs in hun hart met onuitsprekelijke zuchtingen. Hij vertroost en versterkt, Hij maakt de leden tot wapenen der gerechtigheid.

Die Geest doodt het vlees en brengt langzamerhand ten onder alle hoogten en sterkten, die zich tegen de kennis Gods verheffen. Die Geest reinigt Gods kinderen van alle besmettingen des geestes en des vleses, reinigt het geweten van de dode werken om de levende God te dienen. Hij versiert hen met geloof, hoop en liefde en alle christelijke deugden, gelijk Petrus die optelt in zijn tweede brief, het eerste hoofdstuk en Paulus in Galaten 5 : 22. Dat is die heiligheid, die het huis des Heeren sierlijk is tot lange dagen.

Hij regeert dat volk en leidt hen in de rechte wegen des Heeren. Hij bewaart hen van den boze en verheerlijkt na alle overtuiging, ontdekking en ontbloting, Christus als de eeuwige grondslag van hun zaligheid, maar ook als de kracht van hun leven, opdat zij uit die Springader Israëls zullen ontvangen genade voor genade.

Ja, die Geest verwekt liefde tot God en Zijn deugden en tot al wat uit God geboren is en schenkt het gebed in de harten van dat volk: *O Geest, schenk ons genade, dat ziel en lichaam van de zonde en onreinheid door het bloed van Christus gereinigd zijnde, ook door Uw genade dagelijks meer en meer mag gereinigd worden, opdat Uw woning bij ons zij tot in der eeuwigheid.* En daar wij de overblijfselen van het zondige vlees nog elke dag behouden en in ons overblijven tot het einde toe, geef, dat wij dagelijks de kamer van ons hart mogen vegen met de tranen van boetvaardigheid en het gezegende bloed van het Lam er op gesprengd wordt, om in verdriet en smart niet weg te zinken, maar in Christus onze hoofden op te heffen, wetende dat onze verlossing nabij is.

Die Geest heeft geen lust tot nijdigheid, ja verbreekt ze in de harten van de gelovigen en werkt dat vurig en innig begeren naar alles wat Gode welbehagelijk is, zoals nu in onze tweede gedachte nader wordt aangewezen.

2. Zij bevat een sterke ontkenning.

"Of meent gij dat de Schrift tevergeefs zegt: De Geest, Die in ons woont, heeft Die lust tot nijdigheid?" In die vraag hebben wij een sterke ontkenning. Jakobus schreef aan de twaalf stammen die in de verstrooiing waren. Aan mensen dus, die de Schrift kenden; de Schriften van Mozes en de profeten namelijk, die ongetwijfeld hier bedoeld worden. En al wat de Schrift zegt, is door God gesproken. Al de Schrift is door God ingegeven en Zijn stem wordt er in beluisterd, maar zijn ook tevoren geschreven tot onze lering. Het is ook naar de gedachten van onze Godgeleerden niet onwaarschijnlijk dat Jakobus hier het oog heeft gehad op een bijzondere plaats en zaak, in de Schrift genoemd, die hier tot zijn oogmerk diende. In het voorgaande was er met ernst gewaarschuwd tegen het verkeerde ijveren en benijden van elkaar en in het vierde vers heeft hij aangetoond dat de vriendschap der wereld een vijandschap van God is, onder welke schijn zij ook moge voorkomen.

Nu hebben we in de Schrift, in Numeri 11:27 - 29, een merkwaardige geschiedenis. Mozes, de getrouwe knecht des Heeren, de middelaar van het Oude Verbond, de vertegenwoordiger van de wet, werd moedeloos onder al het murmureren van het volk Israël. Hij kon dat volk alleen niet meer dragen, het werd hem te zwaar. Hij kreeg medelijden met zichzelf en wilde wel sterven. Wat heeft de Heere, de getrouwe Jehovah, daarop geantwoord? *Verzamel Mij zeventig mannen uit de oudsten van Israël, dewelken gij weet dat zij de oudsten des volk en deszelfs ambtslieden zijn en gij zult hen brengen voor de tent der samenkomst en zij zullen zich daar bij u stellen. Zo zal Ik afzonderen van de Geest en op hen leggen en zij zullen met u de last van dit volk dragen, opdat gij die niet alleen draagt.*

In plaats echter van zeventig mannen, verschenen er voor de deur van de tent der samenkomst maar achtenzestig mannen. Die mensen waren bedeed met Gods Geest en profeteerden, dat wil zeggen, God gaf getuigenis dat Hij hen gebruiken wilde. Dat is ook het kenmerk in de van God geroepen en gezonden knechten.

Nu waren er twee achtergebleven in het leger. Uit onverschilligheid? Uit traagheid? Nee, dat was de oorzaak niet. Het was er verre vandaan zelfs. Zij waren achtergebleven uit het gevoel van hun onwaardigheid, beschroomd om naar voren te komen. Maar zie, daar opeens gaan zij midden in het leger profeteren. Gods Geest wordt vaardig over hen en nu kunnen zij niet meer zwijgen. O, als God de mond gaat openbreken en de tong

losmaakt, indien deze zwijgen, de stenen zullen gaan spreken. Grote ontroering bracht dat echter in het leger teweeg.

Een jongen, die dat profeteren ook hoorde, liep wat hij lopen kon tot Mozes, om dat aan hem mee te delen. En wat wij niet zouden verwachten, gebeurde. Zelfs bij Jozua, Mozes' dienaar, viel het ook verkeerd. Met nadruk wordt er bijgevoegd dat Jozua nog jong was en in zijn eerste vuur sprak hij tot Mozes: *Verbied het hen*. Jozua had zoveel liefde voor Mozes, dat hij wenste dat Eldad en Medad het zwijgen opgelegd zou worden. Jozua was er nijdig om. Het viel in zijn vlees en hij had op dat ogenblik meer met Mozes op dan met Christus. Och, wij weten niet van hoedanige geest wij zijn.

Maar wat had Mozes daar een kostelijke stand; daar mocht hij zichzelf verliezen. En uit kracht daarvan bestrafte Mozes Jozua over zijn zondig ijveren en gaf hem ten antwoord: *Zijt gij voor mij ijverende? Och, of al het volk des Heeren profeten waren, dat de Heere Zijn Geest over hen gawe!*

Een scherpe tegenstelling hebben wij dus in onze tekst. De geest uit de afgrond, die van nature in ons is, staat tegenover de Geest Die uit God is. Het woord 'lust hebben' betekent eigenlijk een sterk begeren. Een begeren bijvoorbeeld, zoals zuigelingen naar de melk van 's moeders borsten. Een begeren dat vergezelschap gaat met vele inspanningen en werkzaamheden om toch zijn doel te bereiken. En het woord 'nijdigheid' kan ook vertaald worden door 'benijden'. In hetzelfde hoofdstuk van Jakobus wordt gesproken van begeren, benijden en ijveren om aardse en vergankelijke dingen, heerschappij, rijkdom, enzovoort, wat zulke schadelijke en schandelijke gevolgen heeft. Wat nu betreft de Geest, Die uit God is, bevat deze waarheid een zeer sterke ontkenning. De werking van Gods Geest gaat niet over aardse dingen. En Zijn ijver en krachtige werkingen niet over hetgeen verwoesting en ellende baart voor zichzelf en voor elkaar. Gods Geest komt af te breken en te doden het begeren en ijveren naar al wat geen wezen heeft en wat in de grond God tegenstaat.

Ja, wanneer Gods volk in zichzelf staat, wanneer is het dan goed, wat God doet? Het is alles niet te noemen wat zich innerlijk verheft tegen God en Zijn wegen en dat op allerlei terrein en gebied. Elke ziel weet dat voor zichzelf wel. In Jakobus' dagen waren er ook zoveel wangestalten onder het volk, aan wie hij zijn brief schreef. Ontdekking des Geestes doet alleen betreuren en verfoeien al wat van hen is.

Maar hoor nu, wat onze tekst zegt: *Of meent gij dat de Schrift tevergeefs zegt: De Geest, Die in ons woont, heeft Die lust tot nijdigheid?*

Gods Geest heeft geen lust tot nijdigheid, het tegendeel wordt door Hem gewerkt in de uitverkorenen, gelijk ook blijkt uit Galaten 5 : 22. De werkzaamheden van de Geest in de gelovige of het nieuwe schepsel tonen zulks overvloedig. Dan is er een haten van en een strijden tegen de zonde, een worstelen en bidden daartegen om zelfs de wortels van dat kwaad uitgeroeid te krijgen door de Heilige Geest.

De Schrift spreekt hier dan ook niet tevergeefs. De blote beschouwing van de woorden en zaken zal geen profijt afwerpen, maar het wezenlijk ter harte nemen van dat alles. En dan zal dat Woord zijn een lamp voor onze voet en een licht op ons pad om al het donker op te klaren. Dan zal dat Woord zijn als onze raadslieden en wegwijzers, maar ook als een medicijn voor onze zielen tot genezing van al die ziekten die ook Jakobus hier ontdekt. Ja, dat wij bovenal het oog gericht mogen hebben door het geloof op die gezegende Christus, die dierbare en kostelijke Medicijnmeester, Die het land doorging, genezend alle ziekten en kwalen.

En nu is het een les, volk des Heeren om hier te leren dat die gezond zijn de Medicijnmeester niet van node hebben, maar die ziek zijn. En die nu het ongelukkigste en het ellendigste is, die wordt het eerst door Christus geholpen.

*O, gezegende Heere Jezus Christus, dat Uw Geest in ons mag wonen, in ons mag begeren en ijveren en uitwerken die dingen, waaromtrent Hij heilig ijvert. En als wij gevoelen en bij ons zelf verzekerd zijn dat wij veel begeerte hebben tot Christus, Zijn gerechtigheid en goederen en arbeiden om die meer en meer te ontvangen, zullen wij uit deze daad als het werk van de Heilige Geest van Zijn tegenwoordigheid en werking in ons verzekerd zijn tot troost voor onze zielen. Ja, die oefeningen zullen ons niet ledig en onvruchtbaar laten, maar zeker doen ervaren wat in het laatste deel van onze tekst staat van de Persoon van de Heilige Geest: *Ja, Hij geeft meerdere genade.**

3. Zij geeft een duidelijke verzekering.

In deze woorden hebben wij een duidelijke verklaring van de Geest, Die intrek neemt in het hart van de uitverkoren zondaar en Die daar ook eeuwig blijft. Die Geest 'geeft', dat vloeit uit kracht van 's Vaders welbehagen, uit kracht van Zijn eigen aangenomen werk, hetwelk is de zondaar te heiligen, Christus in te lijven en aan hem alles wat in en van Christus is, toe te passen en deelachtig te maken. Hij is de Auteur van die meerdere genade. Uit Hem, door Hem en tot Hem zijn alle dingen. Het woord 'genade' betekent hier de goedertierenheid en de daaruit voortkomende weldadigheid Gods, die Hij ons zonder verdiensten al Zijn heil en goed, door Zijn Zoon verdiend, door de Heilige Geest komt te schenken. Een goed, dat als een bundel van vele weldaden en goederen is, te weten van gerechtigheid, vergeving van zonden, verzoening met en toeleiding tot God, aanneming tot kinderen Gods, vrede op allerlei wijze, vrijheid en ontheffing van alle band en juk. In al dat genoemde is alles dat lieflijk is en wel luidt. Daar is geen smart, geen ongemak, of iets dat alles wat de blijdschap verstoort, in.

Die meerdere genade betreft de heerlijke en hemelse goederen van het Nieuwe Testament, die alle aardse, van wat aard en nature zij ook mogen zijn, onbegrijpelijk te boven gaan en oneindig ver overtreffen, ja bij welk geen aardse schatten te vergelijken zijn. Vragen wij nu in welke vruchten die meerdere genade zich openbaart, dan zouden we in het kort kunnen noemen:

- Ten eerste de verloochening van zichzelf,
- ten tweede de erkenning van Gods werk,
- ten derde het begeren van de welstand van Sion en
- ten vierde de betrekking op Christus' wederkomst.

(1) Maar nu staat *onze geest* lijnrecht tegenover Gods Geest. En alles wat in ons is, kan nooit anders dan zichzelf zoeken en bedoelen. In Adams val hebben wij niets anders overgehouden dan eigenliefde en vijandschap. Bij de meerdere en diepere ontdekking komt ons bestaan al maar meer bloot. En nu is zeer zeker de vijandschap van *de wereld* en die benauwing van *de satan* niet licht te achten. Wat kan het ons in rouw doen gaan over de aarde. Doch de zwaarste strijd die wij krijgen is tegen *onzelf*. Dat we onszelf mee moeten slepen, een bestaan, dat nooit anders doet dan God onttronen en Christus ontkronen. Gods volk heeft meer last in hun leven van de oudste zoon uit Lukas 15 dan van de verloren zoon. Helaas, wat hebben wij weinig oog voor onszelf. De Heere Jezus heeft met zoveel nadruk betuigd: *En gij weet niet dat gij zijt arm, jammerlijk, blind en naakt.* Wat is het een grote genade, wanneer wij er maar gedurig aan ontdekt worden en dat de bediening des Geestes zodanig in ons wordt geschonken, dat wij een walg aan onszelf krijgen, onszelf verloochenen en verfoeien voor God in stof en as. Wij niets en God alles. Dat is de laagte, waar God Zijn volk in brengt en waar alleen het leven uit God is.

Die Geest heeft geen lust tot nijdigheid, *als God maar aan Zijn eer komt.* Ja, Hij is verblijd wanneer het eens plaats mag hebben en wij als het grootste struikelblok uit

de weg geruimd worden. De apostel Paulus, die daarvan wel iets mocht hebben in zijn leven, betuigt in 1 Korinthe 15 : 10: Doch door de genade Gods ben ik, wat ik ben. Manasse erkende in Babels kerker *dat de Heere God is*.

- (2) A. En hoe meer verlichting in de kennis van God, in het aangezicht van de Heere Jezus Christus, *hoe meer erkennen er zal zijn bij dat volk van God van de verkiezende liefde van de Vader, van de verlossende genade van de Zoon en van de dierbare werking van de Heilige Geest*. O, dat wij altijd toch mochten bedenken dat waar wij God niet in kennen, wij God niet kunnen verheerlijken. En hoe meer Gods Geest in ons woont en werkt, Die Geest, Die meerdere genade geeft, daar wordt met afzien van zichzelf ootmoedig het werk van de Vader in de verordining van de Zoon in Zijn gezegende Borgstelling en de verkiezing van de uitverkorenen in Hem erkend. Ja:

*Dat werk is door Gods alvermogen,
Door 's HEEREN hand alleen geschied,
Het is een wonder in onz' ogen,
Wij zien het, maar doorgronden 't niet.*

Voor dat volk, dat door de verlichting van de Geest in dat eeuwig welbehagen mag blikken, blijft niet anders over dan verwondering en aanbidding. Als het wonder kleiner wordt, gaat het niet goed. Maar wordt het groter, dan komt God aan Zijn eer.

B. En van het Borgtochtelijke en plaatsbekledende werk van Christus blijft die ziel ook geen vreemdeling. Gods lieve Geest doet toch niet anders dan *Christus verheerlijken* in de harten van de uitverkorenen. In de dierbare gangen van Zijn leven, lijden, strijden, sterven en overwinnen, worden zij ingeleid en daar weidt hun ziel met een verwonderend oog. Hun eigen werk valt weg voor God, als onrein, onheilig, verwerpelijk, maar *dát* gezegende werk wordt vol voor God bevonden. En die zielsblijdschap, die dat teweegbracht voor het arme volk van God, o, dat doet hen met hun ganse hart vallen op dat dierbare Middelaarswerk.

En eenmaal zullen zij volmaakt dat werk roemen voor de troon van God. Maar hier is er bij aanvang toch een gelovige erkenning van, wanneer zij door Gods genade er toe verwaardigd worden om Christus te verheffen als het hoogste hunner blijdschap.

C. Maar ook niet minder wordt door Gods gunstgenoten *die dierbare Persoon en werking van de Heilige Geest erkend*. Het is toch die gezegende Heilige Geest, als de derde Persoon, Die wel het eerst op de voorgrond treedt in de levendmaking van de uitverkoren zondaar, maar die als Persoon het laatste wordt gekend door Gods volk. Van Zijn werk blijft dat volk niet vreemd en het is zo'n grote weldaad wanneer die Persoon niet bedekt blijft. Hij woont in de harten van de uitverkorenen, om dat hart te reinigen en te heiligen, om hen van alles wat geen God is te ondoen en Christus in hun hart te verheerlijken als de Gezalfde des Vaders. Die arbeid staat nooit stil, maar gaat altijd door, opdat zij meerdere vruchten dragen zullen. Ja, naarmate zij in hun werk worden afgebroken, krijgt Zijn werk meer en meer waarde en is de belijdenis van hun hart:

*'k Geloof ook in de Heilige Geest, Die w' eren
Die onze geest wil troosten, leiden, leren.*

- (3) Wanneer die Geest meerdere genade geeft, dan wordt dat ook openbaar *in het zoeken en zich verblijden in de welstand van Sion*. Het is één lichaam in enigheid des Geestes door de band des Vredes. Die Geest is werkzaam om allerlei genade

elkaar toe te wensen. Wij kunnen elkaar niets geven, maar wel het goede voor elkaar zoeken. Het nieuwe schepsel in Christus Jezus heeft lust om voor God en de naaste te doen wat Hem welbehagelijk is. Ja, hoe meer zij gelijkvormig mogen zijn aan Christus en Zijn voetstappen mogen drukken, hoe meer dat openbaar wordt in de vrucht van hun leven. Christus, het grote Voorbeeld van Zijn Kerk, is in het volmaakte gebed Zijn kinderen voorgegaan, om niet voor zichzelf alleen te bidden, maar ook voor de broeders zulks ook mede hartelijk te begeren.

- (4) En nu ware er nog veel te noemen en te zeggen van die meerdere genade, maar opdat wij u niet te lang ophouden, laat ons dan tot besluit mogen noemen als vrucht van de meerdere genade: *de betrekking op Christus' wederkomst*. En de Geest en de Bruid zeggen: *Kom*. Wij onderscheiden in Christus twee staten, namelijk de staat van Zijn vernedering en de staat van Zijn verhoging. De vijf trappen van Zijn vernedering zijn door Christus doorleefd en reeds zijn drie trappen van Zijn verhoging bereikt. De laatste wacht nog, namelijk Zijn komst op de wolken des hemels om te oordelen de levenden en de doden.

Zichtbaar ten aanschouwe van mensen, engelen en duivelen zal Hij dan in het eind der eeuwen vol majesteit en heerlijkheid Zich openbaren om gericht te houden. Om met al Zijn vijanden af te rekenen en te verwijzen naar de plaats van eeuwig ach en wee. Doch daartegenover staat ook dat Hij Zijn Bruid zal afhalen en meenemen om ze te leggen in de armen van Zijn Vader. In de Hemelvaart is Christus als Koning reeds gehuldigd aan de rechterhand van Zijn Vader, maar straks in Zijn laatste triomf zal Hem volkomen eer en heerlijkheid worden gegeven. Dan is Zijn werk als Middelaar voor eeuwig geëindigd en zal Hij alle eer, lof en dankzegging en aanbidding ontvangen tot in aller eeuwen eeuwigheid.

En zie nu, die meerdere genade maakt het volk van God los van het stof, waarover hier hun ziel zo vaak moet klagen. Ja, van alles wat hun hier bindt op aarde en doet verlangen naar die toekomst van de Zoon des mensen. Dat is die meerdere genade. Van zichzelf hebben zij het niet om met blijmoedigheid aan de dood en aan het oordeel te denken. Het is zo vaak een schrik voor de bekommerden in hun gemis en voor de bevestigde ziel een ontroering bij het derven van de dadelijke gemeenschap met God.

Maar wanneer de Bruidegom komt, zal ook hun strijd voor eeuwig zijn geëindigd en hun begeerte voor altijd zijn vervuld, ja, een oneindige, volheerlijke gelukzaligheid zal hun deel zijn, om God bovenal te prijzen.

Zingen we nu eerst Psalm 16 : 6:

*Gij maakt eerlang mij 't levenspad bekend,
Waarvan, in druk, 't vooruitzicht mij verheugde;
Uw aangezicht, in gunst tot mij gewend,
Schenkt mij in 't kort verzadiging van vreugde;
De lieflijkheên van 't zalig hemelleven
Zal eeuwiglijk Uw rechterhand mij geven.*

Toepassing

Wat wij daar samen gezongen hebben, geliefden, hoe weinigen in ons midden zullen dat nu gezongen hebben met innerlijk besef? Ja, met blijmoedige verzekerdheid uit kracht van de verheerlijkte genade in hen en met een gegronde hoop op de zaligheid, die in

Christus bereid is voor degenen die God liefhebben? Het Woord des Heeren wordt niet tevergeefs gesproken, zoals het ook niet tevergeefs geschreven is. De Heere heeft er Zelf van betuigd, *dat het niet ledig zal wederkeren, maar doen zal hetgeen Hem behaagt en voorspoedig zal zijn, waartoe Hij het zenden zal.* God zal verheerlijkt worden in de zaligheid van Zijn volk, maar ook in het tandengeknars van al de goddelozen, die Zijn Woord hebben verworpen. En waar dat dierbare Woord ons nog wordt verkondigd, dat wij er toch eens winst mee deden voor die grote eeuwigheid, ja, om er ook voor de tijd alle heil en zaligheid in te vinden. God Zelf mocht door Zijn Geest, Zijn Woord aan onze harten heiligen en zegenen als een zaad der wedergeboorte, als een kracht Gods tot zaligheid, zoals het dat toch is voor een ieder die gelooft. Hij mocht verstand geven met Goddelijk licht bestraald, opdat wij de ware zin en mening van dat Woord mochten kennen en het onderzoek wezenlijke vruchten mocht afwerpen. Die vruchten zullen zijn tot overtuiging, ontdekking, beschaming, waarschuwing, opwekking en verlevendiging van het werk der Goddelijke genade. Dat wij in het bijzonder acht slaan mochten op hetgeen ons in deze uit Gods Woord werd voorgehouden. Elke verkondiging van Gods Woord bevat toch voor jong en oud een Goddelijke boodschap, een sprake Gods, die ons wat te zeggen heeft.

Dat een ieder met ernst voor Gods aangezicht mocht onderzoeken of die Geest, waar Jakobus van spreekt, in ons is. O zondaar, sta toch eens stil en geef eens antwoord op de vraag of Gods Geest in uw hart als Inwoner werd geschonken, zoals Jakobus dat voorrecht beschrijft aan Gods kinderen. Bent u nog een vreemdeling en staat in uw hart satans troon nog opgericht en heerst de zonde er nog? Wat vreselijk zal het zijn als u zo moet voortleven en straks zo de eeuwigheid moet aandoen. Uw deel zal niet anders zijn dan geworpen te worden in die plaats, die de duivel en zijn engelen bereid is.

Dat de pijlen van Gods boog in uw hart mochten ingaan, opdat er een breken met de wereld en de zonde mocht plaats hebben en Christus als Koning heerschappij mocht voeren in uw hart. Ja, opdat door Christus' dierbaar Middelaarsbloed en volkomen gerechtigheid, Gods Geest intrek nam in uw hart. Bedenk toch dat de verheerlijking van dat werk van God noodzakelijk is.

Als een voorrecht mocht u het wel beschouwen onder de waarheid te zijn opgegroeid, altijd te verkeren onder Gods Woord, niet zonder indrukken over de wereld te gaan, maar dat is nog geen waarachtige bekering. Wij kunnen tot God niet opklimmen met onze opvoeding en belijdenis, maar het is noodzakelijk dat God Zelf tot ons afdaalt, tot de bodem van onze diepe verlorenheid, waarop wij liggen en dat in een staat des doods en vijandschap. Wij kunnen wel van regiment veranderen, maar dat is te kort voor de eeuwigheid. Wij moeten van Koning veranderen.

En waar die Geest inkomt op een zaligmakende wijze, daar wordt alle vijandschap, haat en nijd verbroken. Daar wordt het een liefhebben en beminnen van God en Zijn recht boven alles. Daar leren wij ons voor God als de grootste der zondaren kennen, daar krijgen wij een welgevallen in de straf over onze ongerechtigheid, daar is een mishagen aan onszelf, daar hebben wij met onszelf niet veel meer op, maar naarmate de openbaring van Christus is, zullen wij Hem verhogen als het Hoogste onzer blijdschap. Daar krijgen wij ook lief, die uit God geboren zijn en daar acht de één de ander uitnemender dan zichzelf. Op die plaats is er geen ruzie met onze medemensen, maar voeren wij in de kracht Gods de strijd tegen onszelf.

De Heere mocht Zijn Geest nog eens uitzenden in deze geesteloze dagen. Hij mocht Zijn arm, Zijn heilige arm nog eens ontbloten om nog wonderen van genade te verheerlijken en Zijn daden te doen blijken.

Volk des Heeren, erken het onschatbaar voorrecht u geschonken. Het is uit vrije, loutere, soevereine genade en ontferming, om Christus' wil. Gelukkige ziel, die dat wel eens mag inleven en uitleven en waar die gezegende werking van de Heilige Geest in de vrucht van het leven openbaar wordt.

Maar o mijn geliefden, wat moest schaamte onze aangezichten wel bedekken. Hoe bitter weinig wordt er van die Geest bespeurd. Hoe is alles vervuld met nijd, toorn, wraakgierigheid en allerlei verdenking en uitblussen van Gods Geest in elkaar. Wat een meesterachtigheid treedt er aan de dag. De één is nog al meer bekeerd dan de ander. De één gelooft het van de ander niet. De één wil met de ander niet leven. Waar kunnen nog twee samen gaan? Aan alles is te zien dat de Geest des Heeren hoe langer hoe meer aan het wijken is. Och nee, Gods Geest gaat nooit helemaal weg. Dan zou Christus geen waarheid hebben gesproken in Zijn afscheidsrede tot Zijn discipelen. Maar wat wel waar is, is dat de glans van die Geest zo ver weg gaat. Gods Geest wordt bedroefd. Er is schier geen werk voor Christus meer. Wij zijn te bekeerd en te voldaan in hetgeen wij ontvangen hebben.

Volk, dat is de breuk, waar God onze ogen eens voor openen mocht en wat ons in smart over de aarde zou moeten doen gaan met innerlijke bekommring: *Heere, bekeer ons tot U, dan zullen wij bekeerd zijn.*

God mocht ons in de wezenlijke armoede en in het wezenlijk gemis brengen, opdat niet alleen God als Vader gekend wordt, verzoend en bevredigd in de gerechtigheid van Zijn Zoon Jezus Christus, Wien te kennen het eeuwige leven is. Maar ook de Heilige Geest als Persoon, als de Verzegelaar van Christus en als de eeuwige Inwoner in ons hart.

Dan zullen wij ook meer hebben van Mozes dan van Jozua. Jozua benijdde het werk Gods uit onkunde. Maar Mozes was met dat werk verblijd door de verlichting van de Heilige Geest. En in die oefening door de Heilige Geest, Die meerdere genade geeft, zullen wij met verloochening van onszelf ons verblijden.

Wanneer wij zien mogen, al gaat daar soms de zoon voor de vader en het schaap voor de herder in het bekomen en ontvangen van genade en al wordt de genade in de minderen vermeerderd, dat in dat alles Gods vrijmachtige genade verheerlijkt wordt tot lof en eer van de Drie - enige God.

De Heere mocht uit vrije goedheid om Zijns Zoons Christus wil, Zijn Kerk nog eens bezoeken. De jonkvrouwen mochten nog eens sprekende gemaakt worden in de reien, de stem van de tortelduif mocht nog eens gehoord worden in het land en de zangtijd genaken voor dat volk, dat vanwege de verre afstand van hun God en Koning zwijgend over de aarde gaat. De Heere verlevendige door Zijn lieve Geest Zijn Eigen werk en schenke die levendige hoop op de volkomen zaligheid, waar twist en wrok voor eeuwig verdwijnen.

Wij mogen thans besluiten en eindigen met de laatste woorden uit het gebed van Mozes: *Laat Uw werk aan Uw knechten gezien worden en Uw heerlijkheid aan hun kinderen. En de lieflijkheid des Heeren onzes Gods zij over u en bevestig Gij het werk onzer handen over ons, ja, het werk onzer handen, bevestig dat. Amen.*

Dankgebed.

Zingen wij van Psalm 90 het 9^e vers.

*Laat Uw gena ons met haar troost verrijken,
En laat Uw werk aan Uwe knechten blijken,
Uw heerlijkheid niet van hun kind'ren wijken;
Uw liefd', Uw macht behoed' ons voor bezwijken.
Sterk onze hand, en zegen onze vlijt;
Bekroon ons werk, en nu, en t' allen tijd'.*

*De genade van de Heere Jezus Christus,
de liefde Gods
en de gemeenschap des Heiligen Geestes,
zij en blijve met u allen. Amen.*

10. DE OPENING VAN HET DERDE ZEGEL¹

Voorwoord.

In Prediker 9:2 lezen wij: *Enerlei wedervaart de rechtvaardige en de goddeloze, de goede en de reine, zo dien die offert als dien die niet offert.* Wat dat nu betekent? Dat het volk van God zowel wat dit tijdelijke leven betreft ondergaat hetgeen de wereldling doormaken moet. Hetzelfde lot, dezelfde rampen en ook dezelfde dood zijn we onderworpen. Te dien opzichte geldt dus van allen, dat de mens tot moeite geboren is. Gods kinderen worden de distelen en de doornen van de zonde zowel gewaar als de arme, van God vervreemde zondaar. Ziekte, werkeloosheid, armoede, rouw, en droefheid komt zowel in het huis van de een als de ander. Ja, zelfs menigmaal krijgt Gods volk nog groter portie van de ellende des levens, als vruchtgevolg van de zonde, nog meer dan goddelozen. Asaf was in Psalm 73 'nijdig op de bozen ziende der goddelozen vrede en dat zijn bestraffing er elke morgen was'. Als hij de teugels van het bewind in zijn handen kreeg dan zou het anders zijn. Hoe zou het dan zijn? Wel dan vielen op de kop der goddelozen allerlei slagen en plagen en Gods volk kreeg een hemel op aarde. Toen God hem echter in het Heiligdom bracht werd hij een groot beest bij God; en had hij geen behoefte meer om de beschikkingen Gods te veranderen. Wat keurde hij Gods weg en handelingen, ook met zijn eigen persoon, toen goed.

Enerlei wedervaart. Wat zien wij dat ook bevestigd wanneer God met Zijn gerichten op aarde komt. Zeker, voor Gods kinderen zijn de straffen niet meer richterlijk maar Vaderlijk, omdat Gods toorn in Christus gestild is, omdat door die gezegende Borg in Zijn lijden en sterven al het oordeel voor eeuwig is weggenomen, Zefanja 3 vers 17. *De Heere heeft uw oordelen weggenomen.* Toch moeten ook zij de oordelen mede doorleven. Denk maar eens aan de voorbeelden in Gods Woord, voor ons opgetekend. Toen er hongersnood in Kanaän kwam moest Jacob met zijn gezin er ook in delen. De Ark des Heeren werd weggevoerd door de Filistijnen terwijl Eli leefde. Gods kinderen hebben er ook onder moeten zuchten. Kwam er pestilentie in de dagen van David als vrucht van zijn zonde, Gods volk deelde er in mee. Moest Juda naar Babel, de profeten moesten ook mee en deelden zowel als het gewone volk in de schrikkelijke verwoestingen die werden aangericht. Zoals blijkt uit de boodschap, die de Heere liet brengen aan Baruch in Jeremia 45:5. En zo zoude wij kunnen doorgaan. Maar het is genoeg om te tonen dat enerlei wedervaart de rechtvaardige en de goddeloze.

Zolang Gods kinderen hier op de aarde vertoeven zijn zij niet gevrijwaard voor rampen en onheilen. Jonathan viel zowel als Saul op de hoogte van Gilboa. Gods kinderen krijgen ook van alles wat de wereld oplevert, hun deel. Ziet dat ook inzonderheid in de tijd die wij beleefd hebben. Ook Gods kinderen moesten zuchten onder het vreselijke geweld van de oorlog. Ook zij moesten soms mee vluchten van het een naar het ander. Ook hun land werd onder water gezet. Ook zij moesten hun boerderijen en huizen verlaten. Ook zij werden in hun bedrijf geslagen. Zij werden ook weggevoerd naar de vreemde en zuchtten in ballingschap. En mochten zij soms nog thuis blijven, hun zonen werden ook opgeroepen. Ja, er zijn zelfs voorbeelden dat Gods kinderen en knechten onder vreselijks bombardementen omkwamen en soms in den vreemde hun graf moesten vinden.

Het kermen van David: "Mijn zoon, mijn zoon, ach was ik voor u gestorven," moet soms ook door hen worden doorleefd. Ook dat volk van God wordt in schaarse tijden hun brood toegemeten en staren soms op een lege tafel; kijken vaak in lege kasten en

¹ Door ds. Lamain uitgegeven in 1945

kelders. Toch blijft er in de donkerste tijden, ook in dure tijd en hongersnood, voor Gods volk nog wat over wat de wereld niet kent.

Komt geliefden, vernemen wij in deze ure zowel het een als het ander aan de hand van onze tekst, die u opgetekend kunt vinden in Openbaring 6:5 en 6.

En toen Het het derde zegel geopend had, hoorde ik het derde dier zeggen: Kom en zie. En ik zag, en ziet een zwart paard, en die daarop zat, had een weegschaal in zijn hand.

En ik hoorde een stem in het midden van de vier dieren, die zeide: Een maatje tarwe voor een penning en drie maatjes gerst voor een penning; en beschadig de olie en de wijn niet.

Thans wensen wij aan de hand van onze voorgelezen tekstwoorden, onder biddend opzien tot de Hemel iets te zeggen over: *de opening van het derde zegel.*

Dat zegel spreekt

- 1 Van een betekenisvol gezicht.
- 2 Van een algemene plaag.
- 3 Van een bijzonder voorrecht.

1. Een betekenisvol gezicht

De opening van het *eerste* zegel was voor Johannes op Patmos geweest tot grote vertroosting. Immers had hij gezien een wit paard, dat reeds zag op overwinning. En vooral toen hij mocht aanschouwen die Ruiter op dat witte paard gezeten, namelijk de verheerlijkte Koning van Sion, werd zijn hart verkwikt. Christus had een boog om met Zijn pijlen Zijn uitverkorenen te treffen en aan Zijn voeten te brengen met smeking en gewezen. Een helm, het teken van strijd had de Vader Christus gegeven ten bewijze dat de overwinning al behaald was. Christus kampt niet als in het onzekere. O, nee. Het volk van God mag zingen, ziende op hun eeuwige Koning:

*Gij zijt Verwinnaar in de strijd.
En geeft Uw volk de zegen.*

Het welbehagen des Heeren zal door de hand van Christus gelukkig voortgaan, Jesaja 53:10. Triomferend en zegepralend volvoert Christus de last van Zijn Vader tot voltooiing van Gods raad en tot bevestiging van het Evangelie.

Wat Johannes bij de opening van het *tweede* zegel had waargenomen heeft hem ontsteld. Zijn hart is daardoor met ontzetting vervuld. De man op het rode paard met zijn groot zwaard, sprak van een wereldoorlog, waardoor een grote slachting werd aangericht en de vrede van de aarde werd weggenomen.

Dat de Apostel met grote zorg de opening van het *derde* zegel tegemoet gezien heeft, kan een ieder wel begrijpen. Zijn hart heeft gebeefd en gesidderd, gelijk David weleer sprak, toen God de volvoering van Zijn Goddelijk recht toonde, Psalm 119:120. *Het haar mijns vleses is ten berge gerezen van verschrikking voor U; en ik heb gevreesd voor Uw oordelen.* Tussen de opening van de eerste zegels is maar een kleine tussenruimte geweest.

Het triomferende Lam verbrak ook het derde zegel waardoor ontsloten werd Gods raad in de loop der tijden. Bij vernieuwing wordt Johannes door het derde dier opgewekt met het bekende: "Kom en zie." Onder dat derde dier, of *levend wezen* hebben wij te verstaan een van de troongeesten Gods dat hier sprak en dat ook hier weer in dienst staat van het Lam. Volgens Openbaring 4:7 had dat derde dier het aangezicht van een mens. De mens heeft verstand. Hij handelt met overleg. Omdat nu in deze plaag van schaars-

heid en van honger vooral het menselijk overleg te pas zal komen, om het zolang mogelijk uit te houden, wordt dat gericht door de engel met een mensenaangezicht aangekondigd, "Kom en zie", op Patmos. Welk een grote genade hem reeds geschonken was, het bleef steeds nodig.

Een van onze vaders sprak van voorkomende, bijblijvende en achtervolgende genade. En inderdaad, dat was ook onmisbaar voor deze zo hoog begenadigde Apostel, gelijk voor ieder van Gods kinderen noodzakelijk blijft. Welk een Goddelijke kracht is er nodig. Telkens moet dat volk getrokken worden door de trekkingen des Vaders. Ja, hun ogen moeten geopend worden door de Heere Jezus, Die de blinde ogen opent. En God de Heilige Geest moet gedurig verlichting der kennis geven om de Goddelijke verborgenheden te kunnen verstaan.

En hoe nu een kind van God dat beantwoordt? Leest het maar in Ps. 119:87. *Kom mij te hulp, mijn ziel, die U verbeidt.* En in vers 14: *Och, dat ik klaar en onderscheiden zag.* En wat nu zulk een weldaad voor dat volk is? Dat Diezelfde God, Die beveelt, het ook belooft en vervult en schenkt uit de volheid Zijner genade.

Johannes ziet nu een zwart paard, en de man die op dat zwarte paard is gezeten heeft een weegschaal in zijn hand. Inderdaad is het iets buitengewoons wat de Apostel hier aanschouwt. Gelijk in het algemeen wit de kleur is van vreugde en vrolijkheid, zo is zwart de kleur van ellende en smart. David zegt in Psalm 42 *dat hij in het zwart ging vanwege des vijands onderdrukking* En in Psalm 43 *dat hij gedurig in het akelig, zwart ging.* Een zwart paard spant men voor een lijkkoeft. Een zwart kleed legt men op een doodkist en zwart is de kleur van het kleed dat men aantrekt, wanneer onze dierbare betrekkingen van onze zijde worden weggenomen.

Zwart is ook de kleur van de honger. Bij de profeet Jeremia lezen wij: "Onze huid is zwart geworden gelijk een oven vanwege de geweldigen storm des hongers". Verlangen naar voedsel, dat niet bevredigd wordt, doet het lichaam vervuilen, zodat de levenskleur zich aan de huid onttrekt. Men zegt weleens van een lijder die geheel uitgeteerd is, dat hij zwart van magerheid is. Maar dit geldt nog veel meer van hen die uitgeteerd zijn van de honger. Dat zwarte paard spreekt dus van de hongersnood. En honger is nog een scherper zwaard dan de oorlog.

In Gods woord lezen wij ook gedurig van hongersnood en van ellende, die daarmee vergezeld is onder alle rangen en standen van de maatschappij. Gods Woord spreekt van hongersnood in de dagen van Abraham. Ook ten tijde van Jacob en onder de regering van Achab heerste de hongersnood. In ons land heeft het zwarte paard van de honger ook menigmaal gereden. Denk vooral aan de 80 - jarige oorlog. Hoeveel ellende is toen in sommige steden geleden en hoeveel slachtoffers zijn er toen gevallen! Dat de hongersdood een verschrikkelijke is, lezen wij ook in de Klaagliederen van Jeremia. "De geslagenen van het zwaard zijn gelukkiger dan de geslagenen van de honger, want die vlieden daarheen als doorstoken zijnde, omdat er geen vruchten des velds zijn". Het is een langdurige en een smartelijke dood.

Geestelijk is het ook waar, wat Jeremia daar getuigt. Hoelang kan het wel niet duren, eer alles van ons opgeteerd is? Eer wij de geest geven en sterven om in Christus alleen het leven te vinden?

Johannes zag echter nog meer dan een zwart paard. De man die op het paard zat had een weegschaal in zijn hand. *Een weegschaal.* Dat moet dan toch wel een zeer kleine geweest zijn. Denkt het uzelf maar in. Met de ene hand moet die ruiters de leidsels van het paard vasthouden om te sturen en dan in de andere hand een weegschaal. Het kan dus niet anders of het moet een zeer kleine geweest zijn.

Twee dingen liggen daarin opgesloten. Allereerst doet ons die weegschaal denken aan grote schaarste, aan een groot gebrek. Waar overvloed heerst, neemt men het niet zo

nauwkeurig als wanneer er gebrek is. Dat kunnen we lezen in Genesis 41:49. In Egypte was zulk een overvloed van koren dat men ophield met tellen, want daarvan was geen getal. In normale tijden gebruikt men op de dorsvloer grote inhoudsmaten om het graan te meten en dan zo te verhandelen. Maar met een weegschaal wikt en weegt men kleine hoeveelheden. Wanneer in de winkel kruidenierswaren verkocht worden, of langs de straat sommige waar wordt aangeboden, maakt men gebruik van een weegschaal. Een bepaalde hoeveelheid wordt met een weegschaal afgemeten.

Maar ten tweede, is het ook *een zeer kleine hoeveelheid*. Wat kan men op een weegschaal wegen? Het is zeer gering. Wanneer er mobilisatie komt of een land wordt in de oorlog gewikkeld dan krijgt men distributie. Die distributie is noodzakelijk, omdat dadelijk alle vervoer stil ligt, vooral van het ene land naar het andere. De verbindingen worden afgesneden. En God heeft het zo verordend en ingesteld, niet alleen in het maatschappelijk leven, dat de een van de ander afhankelijk is, maar ook is dat zo betreffende het leven der volkeren. Het ene land kan het andere niet missen. Waarom de distributie dan komt? In het bijzonder omdat in crisis of oorlogstijd de voorraden zo lang mogelijk gerekt moeten worden, maar ook omdat de een niet bevoorrecht zou worden boven de ander. Van die distributie lezen wij in Leviticus 26:26 reeds. "Tien vrouwen zullen uw brood in één oven bakken, en zullen uw brood bij het gewicht wedergeven". En in Ezechiël 4:10 "Uw spijs nu, die gij eten zult, zal in gewicht zijn twintig sikkelen daags; van tijd tot tijd zult gij die eten". In Jozefs dagen kende men de distributie ook reeds toen er honger was in het land. Ook spreekt Gods Woord er van in 2 Koningen 6:25. En een heenwijzing daaromtrent hebben wij in Jeremia 37:21.

Wat aan Johannes dus vertoond werd bij de opening van het *derde* zegel was van grote betekenis. Een vernieuwd bewijs hebben wij hier dat de Heere de verborgenheden aan Zijn knechten de profeten bekend maakt. *Zou Ik voor Abraham verbergen, wat Ik doen zal?* Agabus, een van de profeten uit Jeruzalem, voorspelt te Antiochië door de Geest een grote hongersnood over de gehele aarde dewelke ook gekomen is onder Claudius Handelingen 11:27 en 28.

Jong of oud, rijk of arm, is ten allen tijden geroepen om te komen naar die plaats waar Gods knechten de verborgenheden Gods ontvouwen en bekend maken. Immers zij staan tussen God en het volk om de verborgenheden Gods te verklaren. Dat Gods Geest onze ogen opene én onze harten ontsluite, want dan alleen zal het maar ingang hebben. Daar zullen wij er ook dan winst mee doen voor tijd en eeuwigheid.

2. Het zegels spreekt van een algemene plaag

Wat nu door Johannes werd aanschouwd wordt hem ook nader verklaard. Johannes hoort een stem in het midden van die vier dieren, die tot hem zeide: *"Een maatje tarwe voor een penning"*.

Die vier dieren zijn zoals wij weten, de vertegenwoordigers en de beheersers van alle geschapen leven op aarde. En omdat nu behalve andere oorzaken, het vooral natuurkrachten zijn die middellijk de honger tengevolge hebben, geschiedde uit hun midden de stem, die het tot de man op het zwarte paard zegt: 'Wat beschadigd en niet beschadigd zal worden en wat de tarwe en de gerst hier op aarde zullen kosten'. Alles wat hier op aarde geschiedt, zelfs het allerminste en waar wij bijna geen aandacht aan schenken heeft plaats naar de tevoren bepaalde raad Gods. Zijn voorziening bestel gaat over alles. Niets kan daar aan onttrokken worden. "God is groot en wij klein." De prijzen zelfs die hier besteed worden zijn in de hemel bepaald. Nee, het is geen toeval en het hangt niet af van een nietig schepsel. Wij bepalen de koersen niet en de markt stelt de waarde niet vast. Wat wordt het in alles openbaar dat het de mens niet goed

gedacht heeft God in erkenning te houden. En dat wordt niet alleen openbaar bij de dwaas die in zijn hart zegt, volgens Psalm 14:1 *Er is geen God*, maar ook bij de belijders van het Christendom. Ja, wat moeten zelfs ook Gods kinderen toch steeds beschaamd en schaamrood zijn over hun uitleving. De dichter van Psalm 107 zegt in vers 22:

*"Wie wijs is merk die dingen
En geeft verstandig acht,
Op 's Heeren handelingen".*

Doch, wat zij gedurig gewaar worden, dat zij zelve dwaas en blind zijn, en overal door God zelf bijgebracht moeten worden, Immers zelfs de opmerkzaamheid zijn wij in Adams val verloren. Door God wordt alles besteld, rijkdom en armoede, overvloed en schaarste, en of de levensmiddelen goedkoop of duur zullen zijn.

Een maatje tarwe voor een penning en drie maatjes gerst voor een penning. Een maatje is ruim een halve liter, dat was naar schatting van vroeger dagen een portie meel, dat een persoon per dag nodig had. Voor een penning per dag werden die arbeiders gehuurd door de heer des huizes om in zijn wijngaard te werken in Mattheüs 20:2. Eén penning was in ons geld ongeveer veertig of vijf en veertig cent. Wie dus met de handel zijn brood moest verdienen, had zelf alles nodig om in het leven te blijven. Voor andere noodzakelijke levensbehoeften, zoals bijvoorbeeld kleding, was er dan niets meer over, veel minder voor weelde artikelen. Maar zelfs voor een hogere prijs was er geen tarwe genoeg te bekomen. De mensen moesten zich met gerst behelpen. Gerst was het voedsel niet alleen voor de allerarmsten, maar ook voor paarden en lastdieren, zoals blijkt uit Salomo's dagen. Ook de gerst was schaars. In normale tijden kon men voor een penning wel 24 maten kopen en nu maar drie. In oorlogstijd krijgt men allerlei vermengingen. Wat wordt er dan niet door het tarwemeel gemalen en tot brood verwerkt! Nemen wij daarbij in aanmerking, dat in zulke schrale tijden overal veel werkeloosheid is en de verdiensten zeer weinig, ja velen zelfs geen inkomsten hebben, dan kunnen wij verstaan hoe het gezicht dat Johannes kreeg in onze tekst, wijst op drukkende en zware tijden, vol van nood en ellende. Hongersnood is een verschrikkelijke plaag, een algemeen oordeel, wat ook vooral in het laatste der dagen de wereld zal teisteren.

Het derde zegel spreekt van wereldhonger. Hoe meer het einde van de wereld nadert, hoe zwaarder dat de gevechten worden en hoe drukkender de tijden. Dat zijn de tijden waarvan wij lezen in Ezechiël 14. Al zou dan Noach, Job en Daniël voor Gods aangezicht staan, om het oordeel af te bidden, het zal vergeefs zijn. Het zullen verwoestingen zijn van de Almachtige door Hem vast besloten. God laat Zijn beurt niet voorbijgaan. Veel pijlen heeft God op zijn boog om de Godvergeten wereld te treffen en te bezoeken.

Vreze moet ons hart vervullen, als wij denken aan de volvoering van de Goddelijke gerichten. Wij hebben altijd geleefd in een land vloeijende van melk en honing. Het was hier over 't algemeen overvloed en de meesten onder ons hebben nooit geweten wat 'honger' was. Nu is dat wel anders geworden. Duizenden, ook in ons Vaderland weten nu wel wat honger is en wat zal nog beleefd moeten worden. Wat een verwoestingen zijn er aangericht, niet alleen in de andere landen van Europa, maar ook in ons eigen Vaderland. Sommige streken zijn herschapen als in een zee. Welke kostelijke landerijen zijn onder water gezet, en welk een vruchtbaar land is door de oorlogshandelingen verwoest! De ontzaglijke voorraden die opgestapeld lagen zijn weg, de huizen leeg, en de kasten leeg. Allemaal voortekenen van het naderend oordeel van de honger.

Allerlei minderwaardige producten, worden er opgegeten wanneer de honger dreigt, maar waardoor de lichamen verzwakken en ondermijnd worden. De ene ellende volgt

op de andere. Scherper dan een scheermes snijdt, gaat het geschrei van de kinderen om brood, door de harten van de ouders. De machteloosheid van een vader en moeder om voor zichzelf, maar vooral voor hun kinderen niets meer te kunnen bemachtigen, wat tot het noodzakelijkste levensonderhoud behoort. Ja, de honger is een algemeen oordeel, vanwege de zonde. Wat werd er niet vertrapt en vertreden in de jaren die achter liggen. De weelde kende geen grenzen en de overdaad was verschrikkelijk. We hebben de weldaden niet opgemerkt en er overheen geleefd en wat zal het bitter zijn als alles een keer neemt. Ja, voor hoeveel zal dat de dood betekenen? Ouden van dagen, kinderen en zelfs de sterke mannen ten grave geslept worden? Tot in volgende geslachten worden de naweeën van de hongersnood gevoeld.

3. Het zegel spreekt van een bijzonder voorrecht

Maar te midden van dat algemene oordeel is er nog een bijzonder voorrecht. Doch dat geldt niet alle mensen maar alleen Gods volk. Dat leren wij in het laatste gedeelte van de tekst. *En de olie en de wijn beschadig niet*. Wat ook gedistribueerd wordt in de tijden van schaarste en hongersnood, olie en wijn komen nooit op de bon. De duivel moet er afblijven; en de wereld mag er niet aankomen. Voor Gods volk blijft de olie en de wijn onbeschadigd.

Kom geliefden, laat ons eerst iets zeggen van de letterlijke betekenis van deze woorden. De olie kwam in het heuvelachtige en rotsachtige Palestina veelvuldig voor. Men had daar olijfbomen, olijftuinen en olijfbergen. Voornamelijk in de streek van het meer Genézaret en het land aan de overzijde van de Jordaan, was om zijn olijftuinen beroemd.

Een hoofdbestanddeel van de koninklijke domeinen waren de koninklijke olijftuinen, 1 Kronieken 27:28. En de inkomsten van olie was een hoofddeel van 's Konings ontvangsten. De olie werd ook uitgevoerd naar verschillende landen, waar de zware grond niet geschikt was voor olijfbouw, Ezechiël 27:17; Ezra 3:7; Jesaja 57:9. De beste groene olie, Psalm 92:11, werd genomen van de nog niet geheel rijpe vruchten die voorzichtig met stokken werden afgeslagen. De fijnste witte olie, die niet alleen minder walm en helderder licht geeft, maar zich ook door een lieflijke reuk onderscheidt, werd bereid door het fijnstoten van zulke nog niet geheel rijpe vruchten. Voor de gouden lampen, voor het offer, Ex. 29:40, en zeker in heilige zalfolie werd zodanige olie gebruikt, Ex. 30:24. De geurige olie werd in olijfpersen uitgeperst, Micha 6:15 en Job 24:11. Olie werd bij de Israëlieten voornamelijk tot vier doeleinden gebruikt.

1. Tot bereiding van spijzen, zoals ook nu nog in het Oosten gebruikelijk is.
2. Om de lampen te doen branden, gelijk blijkt uit de gelijkenis van de vijf wijze en van de vijf dwaze maagden, Matth. 25:3.
3. Als geneesmiddel, Marcus 16:18 en Jakobus. 5:14, voornamelijk voor wonden, bijvoorbeeld Lucas 10:34. De olie heeft de kracht om stramme leden slap te maken; ook tegen slangenbeten wordt zij aangewend.
4. Als zalf, meestal vermengd met welriekende stoffen, voornamelijk om het haar van hoofd en baard te zalven, ook wel andere delen van het lichaam om die buigzaam en sterk te maken. De olie, waarmee men zichzelf zalfde of door anderen mee gezalfd werd, was in de Oostelijke landen, waar het lichaam zo menig maal afgemat was door de overmatige warmte, tot groot nut.

En zo hebben wij het nu te verstaan, wanneer hier bij de opening van het derde zegel gesproken wordt van olie. De verkwikking voor Gods volk blijft zelfs in de donkerste tijden.

Ook mag de *wijn* niet beschadigd worden. Het land door God gegeven aan zijn oude volk was een land van tarwe en gerst, maar ook van wijnstokken. De wijnstok was over het gehele land verspreid. Met wijnstokken beplante hellingen; en deze waren er veel. Daarom werden ze *wijnbergen* genoemd, Richt. 9:27; 1 Sam. 22:7; Hooglied 7:12; of ook wel genoemd *wijngaarden* in Richt. 14:5. De ene streek was rijker aan wijngaarden dan de andere. De omgeving van Engédi, Hebron en de Libanon hadden voorrang en de druiven van Eskol waren beroemd, Num. 13:23. Noach plantte een wijngaard, Gen. 9:20. Melchizédek bracht voort brood en wijn, Gen. 14:18. Izak zegende Jakob met koren en most, Gen. 27:28. De schenker van de koning van Egypte droomde van een wijnstok met ranken en druiven. Jozef dronk met zijn broeders wijn. Tegen misbruik van de wijn werd afgemaand en tegen de dronkenschap wordt ernstige gewaarschuwd in Gods Woord.

De wijn is vaak het beeld van Christelijke zegeningen, Spr. 9:2. Jes. 25:6 en 55:1. Maar ook van verschrikkelijke oordelen, bijvoorbeeld Openbaring 14:10 en 16:19 en 19:15 waar gesproken wordt van *de wijn des toorns* of der gramschap Gods om het geweldige van die toorn; en in Openb. 14:8. 17:2. 18:3 van de wijn des toorns der hoererij; om het benevelde van het rechte inzicht en het *oordeel berovende van de zonde van hoererij* uit te drukken.

De wijn wordt geprezen in Psalm 104:15, *omdat hij het hart des mensen verheugt*. Wanneer hier dus gezegd wordt in deze tekst, *dat ook de wijn niet beschadigd mag worden*, dan wil dat niet anders zeggen dan dat de verheuging voor de Kerk zal blijven. Dus de verkwikking en de verheuging blijven voor Gods kinderen. De oordelen en gerichten die over de aarde zullen gaan en die in het eind der eeuwen zullen vermenigvuldigen naar het onbedrieglijke getuigenis van de mond der Waarheid zelf, daar zullen ook Gods kinderen in delen. Enerlei wedervaart ook in dezen de rechtvaardige en de goddeloze. Ook Gods volk zal zijn broodkaart moeten halen en zal mede doorleven de schaarsheid van levensmiddelen. Het volk van God heeft het mede verzondigd en zij zullen niet bevrijd zijn van de tijdelijke straffen. Voor hen echter zal het ook alles dienen tot hun beproeving en loutering. Welke gevolgen zal dat hebben in hun leven. Dat ze ook menigmaal ingezonken en ter neergedrukt zullen zijn. Ja, het zal hun bij ogenblikken doen zuchten en treuren. En daarenboven, wat zal onder de toelating Gods, de Satan er niet menigmaal gebruik van maken om hen aan te vallen en te benauwen! David spreekt zelfs van spotters, die tot hem zeiden: "Waar is nu de God waarop gij bouwde en aan Wie gij uw zaak vertrouwde?", Psalm 42:2.

Het doet hen vaak in het zwart gaan over de aarde. O, een kind van God houdt in het leven in zichzelf nooit anders over dan schuld en zonde. David werd de man voor God en op die zelfde plaats komen toch ook al Gods kinderen in de schuld. Dan is het: "Ik heb gezondigd, wat hebben die arme schapen gedaan?" Door alle tijden, heen kennen Gods kinderen toestanden die hun ziel drukken. De Satan gaat om als een briesende leeuw, zoekende wie hij zou mogen verslinden. De wereld heeft Christus gehaat en daarom haten zij ook Gods volk. De woelingen van de zonde, de overblijfselen van de oude mens der zonde laten hun kracht gelden en doen dat volk met Paulus zo menigmaal uitroepen: "Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen van het lichaam dezes doods?"

Maar in algemene gerichten en oordelen, maakt de Satan van de gelegenheid gebruik om Gods kinderen te kwellen. In welk een moedeloosheid kwam Gideon niet, toen het land overweldigd werd door de vijand. "Indien de Heere met ons was", zo sprak hij tot de Engel, "dan zou ons al dat kwaad niet overkomen zijn". Ja, dezelfde Simson, die kort tevoren nog zovele Filistijnen verslagen had, zat neerslachtig aan de holle plaats te Lechi. David dacht een der dagen door de hand van Saul om te komen. Elia zat

moedeloos onder de jeneverboom en zeide: "Het is mij beter te sterven dan te leven". Hoe diep zonk Job weg in de grote verwoestingen die over hem kwamen, toen al zijn kinderen werden weggenomen, zijn bezittingen hem ontvielen en zijn eigen persoon werd aangetast. In 't eerst was er een vereniging met Gods wegen, ja dankte hij zelfs God daarover, doch later vervloekte hij zijn geboortedag. Toen de hongersnood uitbrak in Kanaän maakte de vijand er gebruik van om Jacob nog dieper neer te drukken in de put van moedeloosheid.

En met nadruk heeft de Heere Jezus betuigd, sprekend van het laatste der dagen 'dat het zo bang zou worden op de wereld dat het hart der mensen zou bezwijken van de dingen die geschieden. Ja als de dagen niet verkort werden, geen vlees zou behouden worden, maar om der uitverkorenen wil worden ze verkort'. Dat wil dus zeggen dat de strijd dus zwaar zal worden ook voor Gods volk. Satan zal dan nog een kleine tijd gelaten worden en onder de toelating Gods volk benauwen. Wat zal hij alle pogingen in het werk stellen om enerzijds dat volk in 't uur van de vijandschap te doen verbranden en anderzijds in het water van moedeloosheid te doen verdrinken. Satan schiet zijn scherpste pijlen af als dat volk 't dichtst bij God geweest is; maar ook dan wanneer zij 't verst van God af zijn. Het zwaarste leven en het zwaarste kruis is voor een kind van God, wanneer ze de oordelen niet kunnen buigen, en met de gerichten niet bij God kunnen komen. Wat is het dan innerlijk een verwoesting voor dat volk en wat gaan ze dan in het zwart vanwege des vijands onderdrukking. Ja, wat bang kan het dan zijn en wat kan het zijn alsof er geen God meer is. Hun tranen zijn hun dan tot spijsdag en nacht. Maar het gebeurt ook wel dat zij geen tranen hebben. En dan is het nog benauwder.

In welke diepten komt dat volk vooral in de gerichten en oordelen Gods. Als de vrouw zit bij een lege tafel en de kinderen schreien om brood ... en dan niet bij God kunnen komen. Niemand weet wat dat is dan alleen dat volk dat het bij eigen ervaring gekend heeft.

Maar zo blijft het niet. De rechterhand des Heeren verandert. Wij waren in het vuur en in het water gekomen, doch de Heere voerde hen uit in een overvloeiende verversing. *En de olie en de wijn beschadigt niet.* Ja, dat blijft er van Gods kinderen over. Hun gezegend en dierbaar Hoofd Jezus Christus verwierf voor hen die beschikkingen en die verheugingen. Hij verheugde Zich in de Geest. In Gethsémané versterkte een Engel uit de Hemel Hem. Ja, Paulus spreekt in Hebr. 12:2 *van de vreugde Hem voorgesteld.* En onze vaders zeggen in Artikel 22 van onze Belijdenis, *dat uit de wonden van de Heere Jezus, allerlei vertroostingen vloeien voor Gods kinderen.* Elia werd in de woestijn verkwikt door de Engel, die tot hem sprak: "Sta op en eet, want de weg zou voor u te veel zijn". David zegt in Psalm 23, "Gij verkwikt mijn ziel." En de dichter van Psalm 94:19 betuigt: "Als mijn gedachten binnen in mij vermenigvuldigd werden hebben Uw vertroostingen mijn ziel verkwikt." Ja, de Kerk zingt in Psalm 68 vers 5 (Datheen):

*"Gij verkwikt Uw volk goedertier.
En maakt dat een iegelijk dier,
Daar woont zonder verderven.
Uwen kinderen deelt Gij Uw goed.
In 't kruis geeft Hij hun goede moed.
Zonder troost zij niet zullen sterven."*

Israël werd verkwikt aan Elim, en de discipelen in Marcus 6:31 toen Christus tot hen sprak: "Rust een weinig". David spreekt in Ps. 43:4 van de God der blijdschap en der verheuging. "Ik schep Jeruzalem een verheuging." En Gabriël sprak tot Zacharias in Lucas 1:14, "En u zal blijdschap en verheuging zijn en velen zullen zich over zijn geboorte verblijden". Van de Heere Jezus staat er in Hand. 2:28 "Gij zult mij vervullen

met verheuging door Uw aangezicht". En van de tot God bekeerden op het Pinksterfeest te Jeruzalem, "Dat ze aten met verheuging en eenvoudigheid des harten."

Mar van Moab zou de verheuging en blijdschap des harten worden weggenomen, Jesaja 48:3. En als een zwaar oordeel staat het aangetekend in Joëls dagen, dat blijdschap en verheuging van het huis Gods is afgesneden, Joël 1:14.

En de olie en de wijn beschadig niet. Wat dus onder de volvoering van de Goddelijke oordelen gedistribueerd wordt, olie en wijn komen voor Gods kinderen nooit op de bon.

1. *Die verkwikkingen en verheugingen worden Gods uitverkorenen geschonken, wanneer het God behaagt Zijn eeuwig getuigenis te openen voor hun zielen.* De zaligmakende bediening des Heiligen Geestes is nooit wanhopend, doch geeft van stonde aan hoop voor degene die God vrezen. Hoezeer hun schuld drukt, het recht Gods in hun ziel verklaard wordt, de pijlen des Satans op hun afgeschoten, dat woord van God geeft aan dat volk, vertroosting, geest en leven, Psalm 119:25.

Ook wordt hun ziel verkwikt en opgewekt door het Evangelie, in de donkerste tijden. Gods eeuwige raad tot zaligheid wordt in hun hart verklaard, en door Gods Geest toegelicht. God Zelf spreekt door dat Woord tot hen en die Goddelijke kracht worden zij gewaar in hun hart. *Gij hebt mij versterkt met kracht in mijn ziel, Psalm 138.* In dat Woord liggen de Goddelijke beloften, die in Christus *Ja en Amen* zijn, Gode tot heerlijkheid. En die beloften betreffen dit én het toekomstige leven. In welke nood Gods kinderen ook komen, zij hebben niets te vrezen. Hun brood is zeker en hun water gewis. Ja, zij worden gewaar, dat het weinige dat de rechtvaardige heeft veel beter is dan de overvloed der goddelozen.

2. *Zij worden verkwikt en verheugd door de dadelijke openbaring van Christus in hun ziel.* Die openbaring heeft hun sterkte gegeven toen het oordeel der verdoemenis op hun ziel was gebonden, de vloek der wet in hun hart werd afgekondigd en Adams diepe val ontdekt werd. Johannes schreef, "En het was omtrent de tiende ure", Joh. 1:40. Doch in de bange tijden die op de wereld beleefd worden, wordt ook hun ziel verkwikt door het gelovig zien op dien Leidsman en Voleinder des geloofs Jezus. Hij immers heeft het oordeel voor eeuwig weggenomen van Zijn Kerk, in Zijn diepe vernedering. Hij heeft er onder gebogen in de staat zijn van Zijn diepe vernedering en het oordeel weggedragen. Christus betuigt immers in Joh. 18:8 "Indien gij Mij dan zoekt, zo laat dezen heen gaan". De oordelen zijn voor Gods kinderen geen oordelen meer. De hitte van Gods gramschap is geblust, Psalm 85:11. Christus heeft in de opstanding uit de doden, aan de morgen van de derde dag, uit de hand van Zijn Vader de kwitantie ontvangen dat al de schuld betaald en al de ongerechtigheid van Zijn kerk voor eeuwig verzoend en weggenomen is. Af wat de kerk hier doorleeft in de bange wereldweeën, is niet meer richterlijk doch Vaderlijk. Het komt alles van Zijn Vaderlijke hand ons toe. Het Lam is geslacht en de Leeuw heeft overwonnen. Het Lam staat ook op de berg Sion. Het is niet onder woorden te brengen de verkwikking, die de levende Kerk ontvangt uit het gelovig gezicht op die verheerlijkte Christus, met eer en heerlijkheid. Ja, het verheugt dat volk uitermate met het oog op Die grote Overwinnaar te mogen blikken, aan Wie de Vader al het oordeel heeft overgegeven. Hoe drukkend en benauwend dan de toestanden hier op aarde mogen worden, hun hart wordt verruimd wanneer zij verwaardigd worden hun Koning te mogen aanschouwen, van Israëls God hun

gegeven. Hij beschermt hen in het grootste gevaar. Hij dekt hen met Zijn vleugelen. Hij leidt hen als de goede Herder in de grazige weiden en verkwikt hun ziel zodanig, dat zij aan God genoeg hebben. In God vinden ze die overvloeiende Fontein aller goeden. Als hun Hogepriester bidt Hij voor hen aan de rechterhand van Zijn Vader. Wat een kracht gaat er van uit in hun ziel! Ze worden het in hun hart gewaar dat Hij daartoe altijd leeft. Niet een ogenblik vergeet Hij hen. Doch Hij draagt al hunne noden gedurig tot die troon. Al zijn zij dan hier eenzaam en verschoven, dan zijn er ogenblikken, dat zij zich met God gemeenzaam gevoelen. En is er zulk een verzekerd vertrouwen in hun hart, dat er in de hemel aandenken voor hen is. Het verkwikt hun ziel en het vervrolijkt hun hart. Het doet hun alle leed vergeten en alle bekommernis en beslommering valt dan weg en de blijdschap des Heeren is dan hun sterkte. Christus leidt hen in de binnenkameren. Zij worden dan meegenomen. De inleiding in Christus' leven, lijden, sterven, opstandig en verhoging, vervrolijkt hun hart in dit tranendal en doet hen uitroepen: "Wanneer zal ik naderen voor Uw ogen, In Uw huis Uw Naam verhogen"?

3. *Zij worden verkwikt en verheugd wanneer ze ingeleid worden in de vastheid van Gods verbond*, David betuigde reeds van dat eeuwig genadeverbond: "*Voorzeker is daarin al mijn heil en alle lust*," 2 Sam. 23:5. Het is een eeuwig verbond ten aanzien van zijn begin. Het komt voort uit eeuwige liefde, Jer. 31:3. Het is eeuwig ten aanzien van zijn inhoud en van zijn einde. Het houdt niet op voordat het de gehele persoon naar ziel en lichaam in de eeuwige heerlijkheid heeft gebracht. Het is ook eeuwig ten aanzien van de weldaden die er in vervat zijn. De Genade is eeuwig, de barmhartig is eeuwig, het geestelijke leven, de geestelijke blijdschap en vertroosting. Het zijn allemaal eeuwige dingen. De Vader heeft dat verbond opgericht, de Zoon heeft het bevestigd met Zijn bloed, de Heilige Geest verzegelt het verbond in de harten van de ware bondelingen. En wanneer nu dat dierbare verbond waarvan de Heere Jezus, Borg, Middelaar, Hoofd, ja de Inhoud is, gelovig mag beschouwd worden in al des zelfs heerlijkheid en profijtelijkheid en dan te geloven dat zij daarin zelf begrepen zijn, op - en overgenomen, zou dat dan in de donkerste tijden hun hart niet verkwikken en met blijdschap vervullen? Hier weidt mijn ziel met een verwonderd oog, Psalm 27:4. Ja, dat verbond is een steun in alle verdrukkingen en het geeft zulk een ruimte in het hart dat zij met David mogen zeggen: "Gij hebt meer vreugde in mijn hart gegeven, dan ten tijden als de goddelozen koren en most vermenigvuldigde, Psalm 4:8. Wat kan het hun een wonderlijke opwekking geven dat zij in alle tegenheden gesterkt worden. Ja dat ze zelfs de Naam des Heeren prijzen. Uit dat verbond ontvangen zij de weldadigheden Davids, die getrouw zijn. De God des verbonds spreekt tot hun ziel van vrede op grond van het bloed des verbonds. En in de geloofsvereniging met de Middelaar des verbonds worden zij verenigd met al Gods handelingen hoe raadselachtig zij ook voor hen mogen zijn. Het is een verbond des vredes dat nooit zal wankelen en nimmer zal wijken maar dat vast zal zijn tot in der eeuwigheid. O, wanneer voor de wereld dan alles ontvalt en zij in moedeloosheid wegzinken, ja, in de wanhoop terecht komen, gelijk Saul en Judas, is dat volk in God verblijd. Ze zeggen dan met Paulus: "want onze zeer lichte verdrukking die haast voorbijgaat, werkt ons een gans zeer eeuwig gewicht der heerlijkheid, 2 Kor. 4:17.

4. *Voor dat volk zal de olie en de wijn niet beschadigd worden. De verkwikking en de verheuging blijft tot in de zwaarste tijden.* En dat als gevolg van de aanschouwing en aanvankelijke onderrichting van de heerlijkheid die aanstaande is; welke God en Christus bereid heeft voor degenen die Hem lief hebben. Toen God zijn volk arresteerde, van dood levend maakte, is het in de tijd *eeuwigheid voor hen geworden*. Ze hebben toen beseft wat het inhoudt om eeuwig van God gescheiden te zijn. Doch na ontvangende genade wordt het, terwijl zij hier in dit vreemdelingenland verkeren nog wel eens eeuwigheid. Ook te dien opzichte dat God hun wel eens inleidingen geeft in de zalige eeuwigheid, die hen wacht aan het einde van de strijd. Gelijk Israel in de woestijn sommige vruchten uit Kanaän gesmaakt heeft, zo is het ook met Gods kinderen hier op de aarde. Zij zullen straks geen vreemd God ontmoeten, Job 19:27, maar ook geen onbekende zaligheid zullen zij deelachtig worden.

De Catechismus zegt in Zondag 22: *"Nademaal ik hier het beginsel der eeuwige vreugde in mijn hart gevoel"*. De beginselen zijn: alle genadegoederen. Het leven van Gods kinderen voortvloeiend uit de geloofsvereniging met Jezus, Gal. 2:20, Joh. 5:12. De opstanding van de nieuwe mens bestaat in een hartelijke vreugde in God door Christus. En daar wordt men de Goddelijke natuur reeds deelachtig. Door het geloof verheugt men zich hier reeds met een onuitsprekelijke verheuging, 1 Petrus 1:8. De liefde is hier bij aanvang in het hart uitgestort en vergaat nimmer meer, 1 Kor. 13:8. De heiligheid, waarin ook de Hemel bestaat, Openb. 21:27, "en daar zal niet inkomen iets dat verontreinigt en gruwelijkheid doet," is hier den huize Gods reeds sierlijk. Het beeld van God bezitten zij bij aanvang, daarnaar worden zij veranderd van heerlijkheid tot heerlijkheid, 2 Kor. 3:18. Zij ontvangen hier reeds die geheiligde kennis, Joh. 17:3 en worden bekleed met de volmaakte gerechtigheid van Christus. Het dienen, prijzen en verheerlijken van God blijft hun niet vreemd Psalm 117:1, Psalm 100:2. Ook ontvangen zij hier het leven in de nabijheid Gods en vinden in God hun vergenoegen als hun hoogste Goed en Deel, Psalm 73:25 - 28. Vrede, rust en vrijheid, Rom. 14:17. Ja, daar is reeds hier in hun hart iets van die eeuwige vreugde voor zover zij met een bijzonder vermaak Gods deugden en volmaaktheden beschouwen en zich daarin verblijde, Psalm 37 en Psalm 104:34. Of, voor zover God zich op een bijzondere wijze aan de ziel uitlaat, Hooglied 2:4 "Hij voert mij in het wijnhuis". Door verzekering en bewustheid van hun aandeel in de eeuwige heerlijkheid, Lucas 10:20; Filip. 4:7. Het is nog niet geopenbaard wat ze zijn zullen. Maar bij zielbevinding worden ze gewaar dat het een groot goed is dat de Heere heeft weggelegd voor degenen die Hem vrezen, Psalm 31:20. O, die verlossing straks van de zonde, van zondige gedachten en lust! Nooit meer afzwerven en afwijken. Daar moeten ze niet meer zeggen: "Gelijk een schaap heb ik gedwaald in 't rond". Daar geen ongeloof, afgoderij en verzaken van God meer. Daar zijn ook geen gevolgen van de zonde meer; geen geweld des duivels meer; armoede, ziekte, verhuizing, honger, enz. O, het sterven zal eeuwig gewin zijn! Het is daar een eeuwige gemeenschap met God op een onmiddellijke wijze, ongestoord en onafgebroken. Gods beeld is daar ten volle hersteld, Ps. 17:15. Zij zullen ermee verzadigd zijn. Daar zal niets meer ontbreken aan lichaam of ziel, daar is alles volmaakt; ook het gezelschap: een Drie - enig God, al de heilige Engelen, al de verlostten; daar zullen ze altijd bij de Heere zijn.

Geliefden, als ze daarmee vervuld worden hier in de tijd, dan vergeten ze alles. Dan is het maar een verdrukking van tien dagen. Dan mogen ze hier veel ontberen, hun weg gaan door de diepte, doch bij die ervaring van Gods lieve gunst aan de beek van Krith of

bij de weduwe van Sarfath, zoals weleer Elia, de man Gods, dan is er stof om Gods Naam te erkennen. Wat gevoelen ze dan behoefte om al de vreemdelingen en pelgrims op weg door dit Mesech van ellende naar het Hemelse Jeruzalem toe te roepen en samen te zingen, gelijk wij het ook thans doen met de dichter van Psalm 32:6

"Rechtvaardig volk verheft Uw blijde klanken."

Toepassing

Wij zullen nu gaan eindigen, doch de Heere mocht beginnen. Beginnen om verzoening te doen over al het gebrekvolle, ook in deze bediening. Veelbetekenende openbaringen zijn aan de ziener op Patmos geschonken. De Leeuw uit Juda's stam Die voor Zijn knecht en kind de zeven zegelen opende en verklaarde. Wat moest ons gebed niet telkens zijn: "Ontdek mijn ogen, opdat ik aanschouwe de wonderen Uwer wet". God mocht de waarheid uitbreide in onze harten en door Zijn Geest bevestigen aan onze zielen. God zelf moet ons bij hart en hand nemen om de verborgenheden van Zijn raad te ontdekken en te leren. Och, of wij het samen recht gevoelden en beseften!

Uit de opening van het derde zegel blijkt nu dat er zware tijden aanstaande zijn. Het tweede zegel spreekt van een vreselijke oorlog en dit derde van een algemene hongersnood, Hongersnood is ook een roede Gods om het mensdom te slaan. Het is een plaag, ziet dat in Gods Woord, waardoor velen ten grave gesleept worden. En hoe groter afmetingen die hongersnood aanneemt, hoe meer slachtoffers er zullen vallen. Vreselijk zal die dood zijn, als ons deel geweest is in dit leven en wij van onze buik onze God gemaakt hebben. De waarheid spreekt van degenen, die huilen op hun leger om koren en most en die geen andere begeerten en behoeften hebben dan dit tijdelijke leven. Schrikkelijk is het tot dezulken te behoren.

Wat moest het u aangrijpen mijn onbekeerde medereiziger naar de eeuwigheid, die daar nog voortleeft en doorleeft zoals u geboren bent. Onze ziel is leeg van God en leeg van Christus van nature. Het is noodzakelijk dat wij met God te doen krijgen en leren dat niets onze ziel kan bedekken en vervullen dan de volmaakte Gerechtigheid van Christus. Dat door Gods Geest die levende honger en kommer verwekt werd naar Christus als naar het Brood des Levens, dat de wereld het leven geeft. Hij heeft Zelf gezegd: "Mijn vlees is waarlijk spijs en Mijn bloed is waarlijk drank". De wereld komt straks om, doch ook wat bouwt op uitwendige godsdienst en belijdenis" Straks komt de dag, dat wij met God te doen krijgen, en alleen de gerechtigheid van Christus zal in dat gezicht voor God bestaan. Werkt dan niet langer om de spijs die vergaat, maar om de spijs die blijft. Geeft niet langer geld uit voor hetgeen geen brood is, en uw arbeid voor hetgeen niet verzadigen kan. God heeft met alles een heilig doel. Hij slaat de menskinderen niet uit lust tot plagen. Wat een brooddronkenheid openbaart zich de laatste jaren allerwege.

Doch niet alleen de wereld, doch wat een droeve aanblik geeft u Gods Kerk allerwege. Dat lusteloze, dat behoefteeloze, dat harteloze, dat onbekommerde leven temidden van de roepende stemmen Gods. Roepende stemmen in de geduchte oordelen der Goddelijke gerechtigheid, doet ons prediken de ijdelheid van alles wat op de wereld is buiten Christus. De roepende stem van het Evangelie waarin Christus wordt aangeboden, als het wáre Brood des Levens. God had de waarheid al weg kunnen nemen, doch wat ook werd weggenomen, dat woord bleef. De tekenen van Gods ongenoegen en verbolgenheid zijn er thans, doch wie neemt het ter harte?

Het mocht wel in uw hart klinken met Goddelijke kracht, onbekeerde in ons midden: "Ontwaakt gij die slaapt en staat op uit de doden en laat Christus over u lichten".

Vreselijk zal uw oordeel zijn wanneer straks plagen en slagen, roepstemmen en bemoeienissen van de hemel tegen u zullen getuigen. Bedenk toch, wat tot uw eeuwige vrede dient. Dat u, jong en oud, klein en groot, een honger en een dorst leerde kennen, niet naar brood en naar water, maar naar de woorden des levenden Gods. Brood zou u nog kunnen missen, maar de gerechtigheid van Christus is onmisbaar om eenmaal welgetroost te kunnen leven en eenmaal zalig te kunnen sterven. Welk een eeuwig zielsprofijt zou het voor u afwerpen in de tijd reeds, als u iets leerde kennen van dat hongeren en dorsten naar de gerechtigheid van Christus. De Kanaänese vrouw vroeg om een kruimeltje, doch zij kreeg het gehele brood. Zulke zielen mochten er veel gevonden worden in Gods Kerk, in ons Vaderland en daarbuiten.

De een zweeft hier en de ander doolt daar rond. Alles is uit zijn verband gerukt. Wij mochten wel zuchten: "Och Heere breng de gevangenen weder." God bepale ons bij de oorzaak van het missen van de middelen der genade. Als wij eerlijk zijn, wie gaat er niet schuldig uit? Hebben wij het geacht, gewaardeerd, ter harte genomen? Welke vrucht heeft dat Woord afgeworpen en wat heeft het nagelaten? O, nee, 't is niet zonder reden dat God zo handelt. God vergist zich niet. Een schuld ligt er voor leraars, volk en gemeente. De schuld mocht eens schuld worden opdat we in de rouw voor Gods aangezicht gingen, de een zowel als de ander en dat wij als een schuldig mens eens onder God mochten bukken. God heilige de bittere wegen tot vernedering der harten; tot een aanbinding aan Zijn troon, opdat het Woord nog eens ging spreken door Gods Geest, en het vruchten dragen mocht van geloof en bekering waardig.

En als er zulke hongerige en dorstige zielen onder de waarheid zijn, dan zal het Woord niet gebonden zijn. Hoe meer heilbegerige zielen er zullen zijn onder de bediening, hoe ruimer Gods knechten zullen staan. Er moeten afnemers zijn. Als Ruth op de akker van Boaz komt, dan moeten de maaiers bij handvullen laten vallen. Och, dat het zo in Gods Kerk nog eens mocht worden!

Dat ook voor u volk des Heeren, de drukking van de melk boter en de drukking van de neus bloed mocht voortbrengen. God spreekt in en door zijn oordelen en strafgerichten ook tot Zijn volk. Dat wij onder de roede moeten doorgaan is een bewijs dat wij het mede verzondigd hebben. Wij mochten het mede ondervinden dat het bitter is tegen de Heere te zondigen. En waar wij zo voor open liggen is, evenals Naomi, dat wij het trachten te ontvluchten. Naomi ging immers ook van Bethlehem naar de velden van Moab. Maar daar nam God haar man en haar twee zonen weg. Wij kunnen beter met God in Bethlehem blijven, al is daar hongersnood dan zonder God met overvloed in Moab. Ons vlees wil aan geen nauwe banden en wil liever uit Gods handen blijven. Doch zijn wij gelukkig als wij in alle wegen onder God mogen buigen. God ontvluchten en de tegenheden ontvluchten is onmogelijk. Job mocht betuigen: "Hij brenge over mij, wat Hij over mij bescheiden heeft". De praktijk van ons leven leert ons, dat er wegen moeten zijn om God nodig te hebben. In dagen van weelde en overvloed zijn wij zo geneigd om God te vergeten. Wat beseft dan onze ziel er weinig van, wat de Heere Jezus Zijn discipelen leerde bidden, om hun dagelijks brood. O, wat is het een weldaad in alle wegen, ook hoezeer Gods hand gaat drukken in het tijdelijke leven, om dan onder Gods handelingen te mogen buigen! De onderwerping alleen geeft maar rust. Jacob met zijn huis, werd uit Jozefs schuren onderhouden in de dagen van de honger.

En Elia de profeet is ons ten voorbeeld, dat de getrouwe Verbondsgod zorgt als het leed genaakt. Eerst vertoefde hij een jaar aan de beek Krith, waar de raven hem elke avond vlees en brood brachten. Ook 's morgens deden zij het. O, wat zijn Gods wegen wonderlijk en liefelijk voor Zijn gunstgenoten! Doch opdat het wonder een wonder zou blijven, had de Heere aan Elia na een jaar aan die beek vertoefd te hebben, te Zarfat een

weduwvrouw geboden dat zij hem zou onderhouden En om nu samen aan de hemel gebonden te blijven, kreeg die weduwe na de eerste ontmoeting een geloofsbeproeving, - geen mudden tarwe, en geen vaten olie thuisbezorgd - , *doch de olie in de fles, en het meel in de kruik verminderde niet, al die dagen.* De onthoudingen en ontberingen zowel als de genietingen en de uitlatingen zijn bewijzen van Gods liefde en trouw.

En van beide zult u straks eeuwig zingen tot roem van Zijn Naam. Uw Borg, o volk des Heeren, heeft alles voor u verworven, ook voor dit tijdelijke leven. Uit Gods Vaderhand en uit Zijn Vaderhart vloeien u al de weldaden toe door het kanaal van Christus bloed. Wat is het groot een kinderlijk recht gekregen te hebben op dagelijks brood. En al zijn er dan tijden van schaarste, olie en wijn komt voor de gunstgenoten van Jehovah niet op de bon.

*Die arm zijn naar de geest,
Dewelken hongert meest,
Verzaadt de Heer' geprezen.*

Gods vertroosting zijn niet klein. En met die God kunnen wij de grootste beproevingen doorstaan. Dat we dan alle dingen schade en drek mochten achten om de uitnemendheid van Christus Jezus de Heere. Om in Hem gevonden te worden. O, laat dat toch onze hoogste bekommernis zijn! Daardoor zal God aan Zijn eer komen en onze ziel getroost worden in druk en kruis. Onder welke tentaties van Satan u dan ook komt en onder welke innerlijke bespottingen en uitwendige verwijtingen ook uw pad moet gaan, geen nood, volks des Heeren. "In zes benauwdheden heeft de Heere geholpen en in de zevende zal u het kwaad niet aanroeren. In de honger zal Hij u verlossen van de dood, tegen de verwoesting en tegen de honger zult gij lachen," Job 5:19.

De olie en de wijn zullen niet beschadigd worden. De olie wijst ook heen naar de Heilige Geest, en die Geest zal U troosten, leiden en leren. Die Geest zal u verlichten en u doen omhelzen, dat alle dingen moeten medewerken ten goede. Zodat u van Gods wegen niets af zult willen hebben, maar ze zult goedkeuren en aanbidden en prijzen. Als dan alles zal ontbreken en de dood voor ogen komt, dan zult u kunnen zeggen: "De Heere is mijn Herder, mij zal niets ontbreken", Psalm 23:1. Als dan de wereld zal verzinken in wanhoop, dan zal uw ziel zich in de Heere verblijden.

En volk des Heeren, in de Hemel zal geen hongersnood meer zijn, geen gebrek, doch eeuwige vervulling. Ja daar zal eeuwig blijdschap op uw hoofd zijn, treurig en zuchting zal voor eeuwig wegvlieden, Jesaja 35:10. Dat die hoop uw hart verlevendige en uw ziel verkwikke. Psalm 117:

*Zijn goedheid is in nood en dood,
Voor ons, Zijn volk oneindig groot,
Zijn waarheid wankelt nimmermeer,
Zingt Hallelujah, zingt Zijn eer.*

Amen.

Nazang Psalm 33:10.